Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Digesto veteri 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 12. Apr. 1494

[Liber quintus.] De iudicijs. Rubrica

urn:nbn:de:bsz:31-318389

Visual Library

a Ed ⁊ ipſi.§.iul.Adde.no.in.l.fi.§.diuus de publica.
b Ebet.debet teneri.No.ꝙ poteſtas non tenetur pro familia in ſin
d dicatu:niſi pro geſtis in officio.Adde.l.i.⁊ ibi ange.C.de rõci.⁊
per hanc.l.idem dicit etiam bal.hic poteſtas nõ tenetur ſi fami-
lia ſua dederit damnum extra territorium:⁊ de omnibus de qbꝰ tenet:
vide plene bal.in.l.nulli C.quo ap.⁊ l.ii.C.vbi ð rõcinijs:taʒ publi.q̃ʒ pri ua.agi oʒ in l.pretor.de eden.
c ❡Item ſi ꝑ dixerit.pro teſtatio.No. an hoſpes ꝑ teſtãs ſe nolle teneri de i uectis excu ſetur.aliqui dicũt ꝙ bar. fuit ſibi con trarius.in.§. morte.Sed qd ẽt ſi fiat ꝑ teſtatio ante q̃ʒ res reci piat.facit.l. i.in pn.j.fur. aduer.cau.⁊ qð ibi bart. vbi tenet qs de neceſſita te cuſtodire: ergo ꝓteſta tio non rele uat.l.alimen ta.⁊ qð ibi no.C.de ne go.ge.⁊ ita ẽ de mente bar.in.d.§. morte.l.vii. col.⁊ ita vidẽ tur doc..cõi ter tenere in l.pacta nouiſ ſima.C.de pac.in.c.cuʒ m.de cõſti.lʒ roꝰ.in.d.§. morte.ſimpli citer ſequat bar.ibi.
d ❡An libe retur.Sed ſi caupo dedit claues came re:an tenea tur.Adde bal.in Rica. C.depoſiti. ⁊ i.l.ex diui. ⁊ ibi Cy.C. locati.

eſt hoc dicit.quod no.Item no.ꝙ aliud eſt offi cium iudicis excludens actiones:aliud eſt exce ptio.ſicut aliud eſt actio.aliud eſt officium iudi cis.⁊ ſic facit ꝙ ſtatutum quod prohibet oppo ni exceptionem contra inſtrumentuʒ non impe diat officium iudicis.de quo dixi in.l.plane.j.de pe.here.❡Op.ꝙ vna non tollatur per aliaʒ in eo ꝙ plus eſt.vt.j.pro ſocio.l.rei cõmunis.So. dicit glo.hoc ideo quia vna actio erat ordinaria de iure cõmuni:alia extraordinaria de iure ſpe ciali contra ius cõmune.❡Contra hoc op.⁊ vi detur ꝙ vtraqʒ eſt ſm ius cõmune:vt.§.ex hoc edicto.ſ.e.l.Nam de iure cõmuni ciuilis dabit actio in nautam cauponem ſta.vt.ſ.e.l.§.i.So. Dy.j.de pub.l.i.§.dixerit aliquis in aditiõe ma gna:videtur intelligere de actione que datur cõ tra iſtas perſonas ex facto aliorum non ex pro prio:quaſi tunc non haberet locum iſte.§.Vel potes dicere ꝙ etiam quando datur ex proprio facto contra ius cõmune datur eo:quia in eo de uenit leuiſſima culpa.vt.ſ.e.l.§.ex hoc edicto. Et hoc videtur velle glo.ſuper verbo furti dum dicit:ſiue ipſe ſiue alius ſurripuit.❡Vltimo gl. diſtinguit qualiter actio ordinaria cõcurrat cuʒ extraordinaria.⁊ plenius per Dy.in.l.in proui ciali.j.de ope.no.nun.

Ed ⁊ ipſi. Julianus[a]

Not.ꝙ de veſtimentis que quis portat in dorſo non ſoluitur gabella.Item nec de eo qð portatur cauſa quotidiani vſus.qð no.

Icet in factum.

Iuriſ cõſultus huc vſqʒ locutus eſt principaliter ð actione in factum que datur ex quaſi contractu de recepto.Hic loquitur de actione in factum: que datur ex quaſi delicto.de quo loquitur in ti. j.furti aduer.nau.

Poſſumus.

Opp.ꝙ diuerſe ſunt perſone.ergo abſolu toria lata pro vna non parit exceptionem rei iu dicate pro alia.vt.l.cum queritur de exceptione rei iudi.So.videtur eadem perſona ex quo vnꝰ habet regreſſum contra alteruʒ.vidiſtis in.l.ad uerſus.ſ.ti.i.

Ebet.

No.ꝙ exercitor non tene tur ex facto nautarum niſi cum delinquunt in naui.Eodem modo poteſtas non debet teneri[b] de facto familie niſi deliquiſſent in officio.vt.l.fi.cum exhibuiſſet.§. familie.j.de publi.niſi per ſtatutum aliud indu catur.hoc dicit.

❡De iudicijs.Rica.
e I ſe ſubijciant.Et i materia cõcludendo
dic.ꝙ quandoqʒ agitur de iuriſditione tantũ nõ declinãda:tunc ſi ſit pa
ctum:h nõ eſt licita penitent a.c.i.de iudi.Et ibi no.qñqʒ agitur de iu
riſditione ꝓrogãda.⁊ tũc aduerte:qꝛ qñqʒ agit de ꝓrogãda ⁊ inducẽ
da per litigiũ ſcienter factum per ꝑtes corã iudice alias nõ ſuo.⁊ ꝯ tene
tur ꝙ nõ inducitur ꝓrogatio añ lit.ꝯte.ꝑ id qð habet in.l.ſi cũ dotẽ.§.
eo aũt tpe.ſolu.ma.⁊ hic ẽt glo.⁊ hoc clarũ quo ad hoc vt ꝑtes poſſint
recedere ab ipſo iudice qñcũqʒ velint añ lit.ꝯte.poſſet tñ dici ꝙ iſto caſu
inducat ꝓrogatio ſaltẽ quo ad actus geſtos:vt voluit ſentire ang.hic.⁊
ſm aliquos poſſet ẽt dici ꝙ ꝓrogata eſſet iuriſditio:ʒ reuocabit:qꝛ pñt
penitere añ lit.ꝯte.⁊ iſtã opi.tetigit io.an.in ti.de ꝯpe.iudi.adi.§.i.ſuper
ver.qd erit.⁊ ia.bu.in.l.i.C.de iuriſdi.om.iu.interdũ ꝑtes expreſſe ꝓro
gant corã iudice iuriſditionẽ illius.⁊ tunc tenuit guil.h dicit ꝙ ſi ꝓro-
gata eſt iuriſditio:nec hʒ locũ penitentia per iſtã.l.⁊.l.eſt receptũ.ſ.de iu
riſ.om.iu.⁊ ẽt tenet ang.vtrobiqʒ.⁊ ẽt hoc tenet do.an.in.c.i.de iudi.⁊
plus dixit ang.h ꝙ hoc ꝓcedit ſiue iudex expreſſe acceptauit ſiue tacue-
rit.bal.in.l.ſi.j.de ſentẽ.ſed Ja.bu.in.d.l.i.C.de iuriſdi om.iu.tenuit ꝯ-
rium.ſ.ꝙ ſit locus penitẽtie añ lit.ꝯte.ꝓut videtur voluiſſe gl.lʒ aũt for
te ꝑꝑ aucto ritatem glo. iſta opi.ſerua ret.In pra ctica tñ for te verior eſt de iure opi. guilꝰ.ꝓ qua ẽt do.anto.i c.i.allegat ibi eſſe tex.in.d. c.i.Sed cer te ille tex.nõ facit:qꝛ oʒ in telligi ꝙ ille eps fuiſſet ð aliena ꝓuin cia.⁊ ꝙ ẽt ſu us metropo litanus ꝯſen ſiſſet per.c.ſi gnificaſti.de ſo.comp.qð multum di uinaret ad tex.d.c.i.ex eo.ideo veri or videt itel lectus ibi ꝙ agat de iuriſ ditione non declinãda qñ qʒ ſit cõuen tio de ridẽ do corã iudi ce.alias non ſuo:vel ð ꝓ rogãda eius iuriſditionẽ. tũc videt ꝙ admittat pe nitẽtia vſqʒ ad lit.cõte. ꝑ.l.ſi conue nerit.h alle gatam.⁊ ad hoc oino vi ð qð no.ſpe. in ti.de ꝯpe. iu adi.§.i.v. ſed nũqd ꝑt ſub.v.x.vbi ẽt ꝑ io.an.ſub v.xxi.in vſi. ſed qd ſi pa ctũ.doct.tñ cõiter tenẽt ꝙ ſi pactum fuerit ſtipula tione vallatũ poterit agi ad intereſſe ſi ꝯ fiat.vel ad penã ſi fu it appoſita ꝑ l.diẽʒ.§.ſi.j. ð arbi.Si ve ro neutrum iteruenit:tũc dabit actio de dolo.ꝑ.l.
ſi.ſ.de dolo.ſm Cy.⁊ io.an.Sed certe in.d.l.ſi.fuit dolus adhibitꝰ ad
actũ celebrandum.h aũt ſecus.⁊ de iure canonico ẽt ex pacto nudo cogi
põt.Cy.vero in.l.ſi qui ex cõſenſu.in.iii.q.de epi.audi.tenet ꝙ nõ pote-
rit peti pena nec agi ad intereſſe:ex quo lex permittit penitentiã:⁊ ſic im
pune deſiſtit.l.graccus.C.de adul.xxiii.q.iiii.qui peccat.⁊ videt ſeq io.
an.in.d.ti.de ꝯpe.iudi.§.i.⁊ dicit do.flo.in.d.c.i.extra eo.ꝙ h opi.etiaʒ
placuit ꝯſilio paduano.tñ ipſe finaliter tenuit cũ opi.cõi.quã ſequit bar.
Jac.de are.⁊ bu.qꝛ illa.l.ſi conuenerit.ſolum permittit penitentiã reſpe
ctu iuriſditionis iudicis que ẽt nõ negat quo minus cogi poſſit ad penã
vel intereſſe.Cũ pena nõ ꝯtineat in ſe aliquã turpitudineʒ.facit qð habe
tur in.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.j.de vbo.ob.hoc ẽt videt ꝓcedere ſi dcã
cõuentio facta ſit corã iudice.ꝑ.d.l.ſi ꝯuenerit.que loquit indiſtincte.⁊

Tẽ ſi predixerit.

Proteſtatõ[c] cui aduerſariꝰ ꝯſenſit liberat ꝓteſtationem.hoc dicit. ❡Sed quero quid ſi dixerit poſtea:videtur ꝙ nõ ſufficit.vt.l.ſi fideiuſſor.j.de fideiuſſo.quod intellige vt ſtatim dicam.❡Secundo quero di citur hic ſi conſenſerunt:quid ſi nõ conſenſerũt. dicit glo.idem.Unde ſubaudi maxime.Pe.di cit contrarium ſi non conſenſerunt:quia iaʒ cau po erat ad hoc obligatus.ita dicit ipſe.C.de pa ct.l.pacta nouiſſime.Potes ſuſtinere glo.⁊ pe. diſtinguendo ſic:aut proteſtatio fuit facta poſt q̃ eos receperat in hoſpitio:⁊ tunc nõ ſufficit ni ſi illi conſenſerint.vt in prin.precedentis glo. Aut proteſtatio fuit facta anteq̃ eos receperat in hoſpicio:⁊ tunc ſiue conſentiant ſiue non ſta tur proteſtatiõi:⁊ imputetur eis quare ſteterũt. ❡Item quero quid in caupone qui dedit cla ues camere vel armarij an liberetur[d] a cuſtodia. Glo.ꝙ non vide eam ⁊ nota.

❡De iudicijs. Li.v. Rica.

❡Glo.querit quare dixit de iudicijs:⁊ nõ ð iu dicio.Dic vt in ea:⁊ continua vt in glo.

Ex.l.ſequenti.

❡An clericus poſſit prorogare iuriſditionem. Et an idem vaſallus facere poſſit.Et in ſuum iudicem poteſt fieri prorogatio tanq̃ in arbitꝝ. Et qualiter tunc cognoſcatur:ibi.Quero quo modo.Et ex modo procedendi cognoſcitur an quis ſit arbiter vel arbitrator.Et quid velit tex.cum dicit qui tribunali preeſt.Et an in cri minalibus poſſit prorogari iuriſditio.Et an pri uatus poſſit prorogare iuriſditionem delegatã a principe.Et an requiratur cõſenſus expreſſus: vel ſufficiat tacitus.

I ſe ſubijciant[e].

s Eius qui habet iuriſditionem ⁊ tribunal:vel iuriſditionem tã tum poteſt iuriſditio proroga ri.hoc dicit.❡Op.de.l.ſi con uenerit.ſ.de iuriſ.om.iud.So. ibi fuit factum pactum extra iudicium.hic fuit facta prorogatio litigando.❡Secundo opp. C.de epiſco.⁊ cle.auc.ſtatuimus.⁊ extra de fo. compe.c.ſignificaſti.Solu.hec.l.loquitur ſm iura antiqua ſcõm que indiſtincte poterat fieri prorogatio iuriſditionis.hoc vero hodie eſt li-

hoc ſequitur do.ſlo.in.c.i.extra.e.licet ibi do.an.videatur velle contrarium:quia tunc videtur agere ex pacto iudiciali in quo fallitur fides iudici ꝛ parti:ꝛ ſic duobus.ideo videt̃ cogi preciſe ꝑ no.in.l.ſed he.§.ꝑter.ſ.de ꝑcu.ſed forte verior eſt opi.do.ſlo.ꝑ.d.l.ſi cõuenerit.que indiſtincte loquitur.nec obſtant no.in.§.pretor:q: in alijs caſibus loquitur vide Jmol.i d.c.i.de iud. ꝛ ꝑ predicta ſſertur ad id qḋ dixi poſt ſcribẽtes.in.ſti.de ac.§.ꝑterea.qd aũt ſi fieret pactũ iuratum de nõ declinãdo iudicẽ vide q̃ dixi poſt glo.in.l.ſi pecuniam.in ꝑn.ſ.ḋ cõdi.ob cauſaʒ ꝛ ad ꝑdicta vide bal.i.l.i.ſ.ḋ iuriſdi.om.iu.ꝛ i.l.ſi qui ex ꝯſẽnſu ꝛ in.l. labeo.C.quõ ꝛ qñ iudex. quod bene no.

a ℭ In clericis. Quid ſi clericus eſt ſcholaris ꝛc. An habeat ꝑuilegiũ. aut. habita.viḋ bal. ibi in.xiii. colũ.ꝑſit etiam clerici prorogare quo ad iuriſditionẽ volũtariã ſʒ bal. in.l. generaliter. in ſi.de epiſc. ꝛ cle.ꝛ viḋ ad c.ſi diligẽti. Bal.in.l.pe.in ꝑn.C.de pac.ꝛ ibi barto.in caſu tñ ſingulari ſi ḋliquerit in iudicio ſeculari:cleric⁹ poterit cõueniri ꝑ ſeculare l.nullũ.ꝛ ibi glo.ꝛ bal.C. de teſti. ꝛ ibi dixi p⁹ bart. Itẽ ſi eſt depoſitarius ſʒ bal.in.l.accepta.in.ii.col.C.de vſur. Item põt citari vt ſe op.põat ad actũ bal.ſingulariter in.l. teſtamenta.C.de teſta.Itẽ ſi ſucceſſit in inſtantia priuato ſm Jmol.in.l.ſi cũ homine. de fideiuſſo.ꝛc.

mitatum in clericis[a] vt non poſſint prorogare iuriſditionem alterius iudicis.ita,tenet glo. Ego autem conſueui[b] quãdoqʒ aliter dicere. Nam ſi poneremus vnum iudicem cuius eſſet iuriſditõ ꝛ effectus iuriſditionis ſicut epiſcopi. Nam vt videtis epiſcopus penas quas infert ſibi habet:ꝛ habet iuriſditionem ꝑpetuam ꝛ clerici ſuas eccleſias habent ab epiſcopis.Sed ſi eſſet in vno comite qui haberet iuriſditionem in ſuos vaſallos:ꝛ ſui vaſalli haberent feudũ[c] ab eo:tũc inuito dño illi nõ poſſunt prorogare iuriſditionem alterius:ḋ hoc habemus multos tex.in vſibus feudorum:ſi de feu.fu.contro.apud quos cauſa debet agi.ca.i.ℭ Op.ſ.ti.ii.ſed ꝛ ſi in ſeruuʒ.§.ſi quis iudex. So.dico ꝙ iuriſditio iudicis põt prorogare conſentiendo[d] in eum tanq̃ in iudicem.vt hic.ſed tanq̃ in arbitrum nõ poſſent conſentire ſubditi ſui.vt.d.§.ſi quis iudex. Sed alij ſic.vt.l.ſi qui ex conſenſu.C.de epi.audi.ꝛ tunc nõ diceretur habere iuriſditionem: ſʒ notioneʒ.vt.l.ait ꝑtor.§.i.ſ.de re iudi..ℭ Quero quomodo cognoſcam vtrum conſenſerũt in eum tanq̃ in iudicem:vel tanq̃ in arbitrum.Dicit glo.ꝙ hoc intelligitur ex precedentibus ꝛ ſequentibus.Et ſi hoc non apparet debemus inſpicere vtrum pena fuerit promiſſa. Et tunc videtur electus:vt arbiter:alias vt iudex.ita no.in d.l.ſi qui ex conſenſu[e].ℭ No.iſtam glo.quia tota die compromittitur in aliquos vt arbitros: ꝛ arbitratores:certe ex modo procedẽdi poterit cognoſci.an ꝓcedant vt arbitri.puta ſi ordinarium iudicium ſeruatur:an vt arbitratores: puta ſi ordinarium iudicium nõ ſeruatur:hoc etiã poterit apparere[f] ex ſnĩa vtrum componãt amicabiliter:an vero determinent ſm punctum iuris.vt in auc.ſi vero contigerit.C.e.ꝛ.l.ſi de meis.§.recepiſſe.ſ.e.ti.ii.ℭ Venio ad ſequentem glo.ꝛ quero quid vellet dicere tex.qui pro tribunali preeſt vel aliam iuriſditioneʒ habet. Dicũt quidam pro tribunali preeſt qui habet iuriſditionem ordinariam. Aliam iuriſditionem habʒ qui habet delegatam. Guil.de cu.[g] ꝛ Cy.ſequẽdo eum in.l.ſi qui ex conſenſu.C.de epiſ. audi. tenent ꝙ iuriſditio delegata nõ poteſt prorogari in alias perſonas.cũ enim ſit limitanda inter illas perſonas tantum:aliam limitationeʒ nõ recipit.vt.l.in agris.de acqui.re.do.Unde glo.exponit alio modo vt dicatur preeſſe tribũali ille qui habet iuriſditionem vel adminiſtrationem. ꝛ quod dicitur vel aliam iuriſditionẽ: intelligat̃ de iudicibus iſtis cartularijs[h] qui nullam habẽt iuriſditionem:niſi inter conſentientes. De iſtis iudicibus facit glo.mentionem h̃.ꝛ tex.in.l. reʒ non nouam.C.e.ꝛ vbi ꝛ apud quẽ in integ.reſt. l.ſi.quod tene menti. Poſſes aliter[i] dicere vt intelligatur preeſſe tribunali ille qui habet certuʒ locũ maioꝝ ſuoꝝ ad reddendũ ius vt.l.pe.ſ.de iuſti.ꝛ iure.vel aliter.iuriſditionẽ hʒ hoc ẽ q nõ hʒ locũ certũ maioꝝ ſuoꝝ vt ſunt omnes doc.q habent iuriſditionem in ſcolares:vt in auc̃. habita.ꝛ in prima conſtitutõe.ff.§.pen. vt ſunt ẽt omnes iſti qui preſunt aliquibus collegijs quorum multi ſunt non habentes certum locum ad reddendũ ius. ℭ Venio ad tertiam gl. quero vtrum in criminalibus poſſit prorogari iuriſditio[k].Breuiter veritas eſt ꝙ ſic in eum qui alias hʒ iuriſditionẽ de illis cauſis.vt.l.i.C. vbi ḋ cri. agi oʒ ibi ẽt hoc tʒ glo.ꝛ hic.ꝛ ad municipales. l.inter.ℭ Quero nunquid priuatus poſſit ꝓrogare iuriſditionem eius qui habet delegatam a principe.ꝛ dubium videtur eſſe:quia in ipſo delegato non videtur eſſe aliqua iuriſditio:ſed requiritur ꝙ alias habeat iuriſditionem:licet non in illum ad hoc vt poſſit prorogari:ſed ille nullam habet.ergo videtur priuatus de nouo dare quod non poſſet:ꝙ autẽ non habeat probo ꝑ l.ꝛ ſi pretor de officio eius cui mã. eſt iuriſditio quod etiam ſentit glo.in.l.cognitio.§.ſi ipſa.e.ti.de quo habes glo.expreſſam in.c.pe.ꝛ gl.extra de offi.dele.ꝛ notat Jnno.in.c.de cauſis.extra.e.ti.ꝛ Cy.in.l.i.C.ḋ iuriſdi.om. iu. Poteſt tamen iſto caſu fieri prorogatio de tempore ad tempus:vt.ſ.e.l.ii.§.ſi ꝛ iudex. Jteʒ de re ad rẽ vt no.in.d.c.pe.ꝛ gl.ꝑ gl.ex̃ de of.dele.ℭ Quero nunquid requiratur expreſſus conſenſus[l] vel tacitus in prorogatiõe.ꝛ videtur h̃ in iſta.l.i.ꝙ requiratur expreſſus. Jnno.tenet ꝙ tacitus cõſenſus ſufficit in.c.cum veniſſet.extra de in integ. reſti.non obſtat iſte tex.qui dicit ſe ſubijciant ꝛ conſentiant:quia illud verum eſt in mõ loq̃ndi.

Ex.l.ſequenti.

ℭ Conſenſus iudicis in ꝓrogatõie iuriſditõis ñ eſt neceſſarius de ꝑona ad perſonam. Et nõ valet ſententia iudicis ignorantis ſe habere iuriſditioneʒ:ſed ſi errat in modo quia neſcit qualiter ſit iudex bene valet ſententia:non etiam valet ſententia ſi iudex ignorat ea que ſunt neceſſaria ad ſententiam:ꝛ quot nominis fiat prorogatio. Et an requiratur conſenſus iudicis cum ſit prorogatio de tempore ad tempus.

c **Onſenſiſſe.** Continuat̃ cuʒ precedenti: naʒ ſupra dictũ ẽ ꝙ ex ꝯſenſu ꝑtiũ ſit ꝓrogatio:h̃ q̃rit̃ q̃liter ꝛ q̃lis ḋbeat eẽ iſte ꝯſẽſus:ꝛ bre

b ℭ Conſueui.vide bar.ꝛ poſt eum omnino Jmo.ꝛ ludo. in.l.i.§. poſt operis.ſ.de ope.no. nun.

c ℭ Haberẽt feudũ. Adde qḋ fortius ꝛ multũ no.dixit ſpe.de cõpe.iudi.adi.§.i.in ver.clericus.ꝙ clericus ẽt expreſſe obligãs ſe ſoluturũ in aliq̃ loco nõ põt ſe obijcere ẽpo illius loci:ſed ꝯhẽdo vel delinquẽdo bñ põt c.romana.de fo.ꝯpe.in.vi.ꝛ ibi per Jo.an.ꝛ vide qḋ ſingulariter dixit Jnn.in capi.cũ cãm.de teſti.ꝙ ſi aliquis litigat corã iudice nõ ſuo:in dubio nõ videt̃ velle ꝓrogare iuriſditionẽ:ſed ꝙ actus valeat ꝓut põt.qḋ no.ꝛ de materia ꝓrogatõis vide Jnno.in.c.de cauſis.de offi.dele.ſpec.de obli.§.ꝓrogari.ꝛ.§.ſi.ꝛ adde no.per bar.in.l.quero.ſ.de ſolu.ꝛ bal.in.l.ſi qs in ꝯſcribendo.C.de epi.ꝛ cle.ADDE ꝙ de ꝓrogatiõe clerici abb.conſi.xxiiii.li.ii.ꝛ de ꝓrogatõe laici ꝑ ang.cõſi.cxcii.pau.de ca.ꝯſi.xxvii.ꝛ.cxliiii.ang.conſi.xxvii.

d ℭ Conſentiendo.Et qñ quis ſe ſummittit iuriſditiõi iudicis ignorantis illũ eſſe exemptũ.plene ꝑ Jo.an.i regula ſcienti.in mercu.

e ℭ.l.ſi qui ex ꝯſenſu.Et ibi Cy.in ſi.ſequit̃ Pe.de ancha.in cle.ſepe.in ſi.de vbo.ſig.ꝛ vide do.ant.in.c.cũ in officijs de preſcrip.

f ℭ Poterit apparere. Ad de bal.i auc.habita.in.xi.col.ꝙ ſi ſpecifice creat̃ iudex ad inſtantiã alius non poterit ẽt ex ꝓrogatione fieri.l.conſulta .C.de teſta.

g ℭ Guil. de cu.hoc ſeq̃t̃ Cy.bal.ꝛ ange.h̃:lʒ ſpec.contra de cõpe.iudi. adi.§.i.verſi.ſed queritur.

h ℭ Cartularijs.Et ḋ his iudicib⁹ cartularijs. viḋ bar.in.l.i.in vlt.q.ḋ iur.om. iu. ꝛ ſic videt̃ ꝙ iuriſditio tabellionis poſſit prorogari.ꝛ idem bal. in l. iubemus . §.ſane.C.de ſacroſan. ec. ꝛ gl.in auc.ḋ tab.§.pen.ꝛ do. anto. in probemio ḋ cre. Contrarium videt̃ velle do.Jo.in.c.cum .ꝑ.tabellio.de ſi de inſtru. allegat io.an.i addi. ſpe. de inſtru. edi. ꝛ etiam bal.in l.repetita.C. de epi.ꝛ cle. ꝛ bal. hic in fin.

i ℭ Poſſes aliter. Et de materia prorogationis per Jnno.in c.de cauſis. de offi. dele. ꝛ ia.bu. in.l.ſi ſocietateʒ.pro ſoc. bõa glo.in ca.romana . in ṽ. ſuſcipere de fo . compe. in vi.

k ℭ Prorogari iuriſditio. An in criminalibus poſſit fieri ꝓrogatio. Adde Cy.in.l.ꝓcurator.C.de penis.ꝛ glo.in.l.nõ valet.C.de plagi. Jnno. dubitat in.d.c.de cauſis.de offi.dele.per ſpe.de compe.iudi.adi.§.i.vẽſi.ſed nunquid in ſuum.ꝛ Jmol.in.c.i.de offi.ordi.ſed bal.in.d.l.ſi qui ex conſenſu.de epiſco.audi.tenet contra bar. ADDE an in criminalibus poſſit fieri ꝓrogatio abb.al.conſi.xxxiii.ꝛ ang.xxvii.

l ℭ Expreſſus conſenſus.ſufficit tacitus cõſenſus in ꝓrogando.per ang.ꝛ Jmol.de ſolu.in.l.quero.

m c Onſenſiſſe.Qui ſciãt.ſed vtruʒ poſſit prorogari iuriſditio iudicis de cuius iuriſditione dubitatur. Jnno.eleganter voluit: ꝙ ſic in c.paſtoralis.de reſcrip.ꝛ Cy.in.l.ſi.C.de excep.ꝛ refert ang.in.l.i.ſ.e.ſecus ſi ignoraret.de quo ẽt latius per ange.in.l.ſi per errorem.de iuriſdi.om.iudi.ꝛ vnum adde in materia prorogatiõis ꝙ ſi princeps vel papa reſeruat ſibi iuriſditionẽ partes velint nolint erũt ſub eo nec in aliũ

poterunt ꝓrogare ſ3 in no.in.c. iter dilectos. de exceſ. prela. ⁊ in.c.cū m. ferrarienſis .de conſti. ⁊ archi.in.c.tibi q gratiam de reſcrip. i vi. ſecus in īferiori a pn cipe. ſm bal. in.c.i.§.ꝑterea.l.vltio.d ꝓhi.ſeu.alie. p ſede. ⁊ no. q i cā appellatōis nō ꝑt ꝓrogari iuriſditio: q3 cauſe appellationis ſunt mixti imperij: ⁊ ꝑtinent ad auctoritatē ſupioꝝ.vñ ēt vtraq3 ꝑte cōſentiēte nō pñt ventilari apud iudices ꝯpetētes. allegat autē.ad hoc C.d iudicijs bald.in ti.de pace cōſtan. in verbo. ſ3 mores illius ciuitatiſ. Itē iuriſditio q̄.ꝑcedit adeo vt excōmunicare vel abſoluere nō ꝑt ꝓrogari: ſm bal.in.d.l. ſi q ex ꝯſenſu. in ſi. ADDE an poſſit ꝓrogari iuriſditio iudicis de cuius iuriſditōne dubitaꝉ bal. cōſil. cclxxviii. iiii.li. ⁊ an iudex ordinarius poſſit cōpellere ꝑtes ne ꝓrogent alteri⁹ iuriſditōe3 vide io. an. in addi. ad ſpe.in ti. de iudi.cōpetenti v̄ſi. ſed qd in delegato. Et ibi ēt an delegans poſſit ꝑcipere delegato ne ꝓroget: vltra tpˢ ſibi datū ad cām decidendā.

a ❡No.caſū. Ad idē tex. ⁊ ibi bal.i.l. ſi q ex cōſenſu.in.iii.col. de epi.audi.

b ❡Legatis ᵛPer inno. poſt gl.in.c. ſi.de ſo.cōp. in v̄ſi.ii. no.

uiꝉ h⁹ītēdit.in ꝓrogatōe iuriſditōis de pſōa ad pſonā reqriꝉ ꝯſenſus ꝑtiū q ſciāt^m illū nō eē iudicem ſuum: conſenſus iudicis non requiritur: ſed in prorogatione de tempore ad tempus requiritur conſenſus iudicis ⁊ partium. hoc dicit. vſq3 ad.§.legatis. ❡No.caſum^a in quo factum per violentiam compulſiuam eſt ipſo iure nullū licet alias veniat irritandum per actione3 quod me.ca.quod dic vt.l.ſi mulier.§.ſi dos.ſ. quod me.cā. ❡Secundo no.ꝙ non requiritur cōſenſus iudicis in prorogatione iuriſditionis de perſona ad perſonam: nec etiam ſcientia. ❡Opp. contra hoc de.l.quero.ſ.de eo qui pro tu.⁊.l.ſ3 ⁊ ſi de ſua.ſ.de acqui.he. Rñ.ſi iudex ignoraret ſe iudicem vel ſe habere iuriſditionem non valeret eius ſententia. vt.d.ll.ſed ſi ſcit ſe iudicem eē ſed in modo qualiter ſit iudex errat: valet qd factum eſt per eum: vt hic. Eodem modo poſſumus dicere in ſentētia: quia ſi iudex credit eā ſe poſſe dare ex vna cauſa: tamē ſuberat alia melior ex illa alia meliori poterat ſnīa confirmari. vt.l.vl.ſ.quod cum eo. Si tamen iudex omnino ignorat ea que ſunt neceſſaria ad ſententiam vt puta ſi neſciret litis ꝯteſta. factam eſſe vel libellum datum vel quando interponit primum vel ſecundum decretum ignorat citationes preciſe ⁊ reum cōtumacem eſſe: tunc non valeret qd fieret per eum. vt.l.hoc autem.§. qui.ex cau.in poſ.ea tetigi in.l.multum.de condi.⁊ demō. Et ideo practica eſt vt ponatur in ſentētia viſis itaq3 petitione predicta litis conte.iuramento teſtium ⁊ eorum dictis ⁊ inſtrumentis ⁊ iurib⁹ vtriuſq3 partis ⁊ ceteris chriſti nomine iuocato ⁊c. Et eodem modo in ſententijs que danꝉ aduerſus contumacem fit mentio quomodo iudex illam contumaciam cognouerit. Circa iſtam partem querit glo. quid ſi ſcholaris per errorem litigauit coram poteſtate nec allegauit priuilegiū ſui iudicis nunquid valeat. dic vt in glo. ❡Venio ad ver. ſi ⁊ iudex. quero vtrum in prorogatione de tempore ad tempus requiratur cōſenſus iudicis. tex. iſte videtur velle ꝙ ſic. precedēs videtur velle contrarium. veritas eſt ꝙ requiraꝉ ⁊ eſt ratio quia elapſo tempore iudex credit ſe ñ iudicem. Et ideo ad hoc ergo vt ipſe ſciat ſe iudicem expedit vt ſciat ⁊ conſentiat: aliter non facit vt iudex. Sed in precedenti vere iudex eſt: l3 in modo erret. Habes ergo ꝙ quandoq3 fit ꝓrogatio de perſona ad perſonam: vt in precedēti. Quandoq3 de tempore ad tempus. vt hic. Quandoq3 de re ad rem vt.l.de qua re.§.i.ſ.e. Quandoq3 de loco ad locum non ſue iuriſditōnis. Hoc non poteſt fieri: quia preiudicaret alteri. facit.ſ.de ſolu.l.quero. Sed ſi fit d loco ad locum ſue iuriſditionis verbigratia: nam locus maioris eſt in palatio poteſtatis de volūtate ꝑtium poterit prorogari vt audiat in platea: nam idem eſt iudicium de tempore ad locu3: vt.l.vinum.ſ.ſi cer.pe.⁊.l.ſi.de triti.⁊ per Guil.in.l.ſi. de iur.om.iudi.

Ex h.ſequenti.

❡Legati pro repreſalijs capi nō pñt ēt p loca vbi trāſeunt. itē nec teſtes q vocanꝉ ex̄ ꝓpriā iuriſditionē. Itē nec peregrini trāſeūtes capi pñt. Itē nec parentes affines vel nūcij q deſtināŧur ad ſcholares capi nō pñt. Et cīa nullo ꝑuilegio obſtante non tollit priuilegium in corpore iuris clauſum.

Legatis. ᵇQui ex cā legatōnis vel teſtimonij vel alia legitima cā ad alium locum ſe transfert ibi nō poteſt conueniri: ſed habet priuilegium domum ſuam reuocandi. h.d.no.ꝙ legati non poſſunt conueniri de debito qd ante contraxerūt. Et ſic nota ꝙ legati nō poſſunt capi ex virtute repreſaliaru3: qd eſt verum non ſolum in terra ad quā deſtinanꝉ ſed etiam in terra per quam tranſeunt. vt h in .ii.reſponſo.⁊ glo.notat ſuper verbo deſtinati. Secundo no.ꝙ illi qui ex cauſa teſtimōij vocātur non poſſunt pro alia cauſa cōueniri: nec etiā pro repreſalijs capi eadem ratiōe. Quod intellige quando vocantur extra ſuam propriam iuriſditionem ⁊ ſpecialem. Unde ſi vnus de aliq̄ ciuitate marchie vel ducatus vocatur cauſa teſtimonij in curia marchionis vel ducis non poſſet ibi pro alia cauſa conueniri: vel pro repreſalijs detineri. Idem ſi oporteat eum ibi eſſe cauſa appellationis: vt hic dicit tex. Sed ſi vnus de comitatu iſtius ciuitatis vocaretur ad ciuitatem iſta3 cauſa teſtimonij: vel alia cauſa optime poſſet capi ⁊ conueniri. vt hic in.§.omnes. Hoc tam propter forum quod h habet ꝙ̄ quia ibi contractat ſeu iniuriam committit. vt hic dicitur. alias forte ſecus ſi haberet forum ⁊ alibi exiſteret. ❡Tertio no.ꝙ iſti peregrini qui vadunt ad indulgentiam Romam vel aſſiſium non poſſunt per ciuitates per quas tranſeunt conueniri vel cauſa repreſaliarum capi. vt h.in ver.idem claudio. ⁊ ibi glo.h.d. Facit.C.cōmunia de ſucceſ.auten. omnes peregrini. in eo ꝙ dicitur libere hoſpitētur. ❡Quarto no.ſi.huius glo.ꝙ ſicut ſcholares habent priuilegium ne capiantur pro repreſalijs^c. vt in auc. habita et hic. ita etiam pater vel fratres qui venirent ad eos videndum: ⁊ nuncij qui eis neceſſario deſtinantur. ❡Op.ad.§.omnes.de.l.non alias.§.legati.ſ.e. So. ibi deliquerunt: h vero contraxerunt. ❡Op.de.l.ſed ⁊ ſi reſtituantur.§.edium.ſ.e. So. ibi dies actionis erat exitura. ❡Op. in auc. vt omnes obe. iudi. prouin.§.i. poſita.C. vbi de cri.agi oportet. autē. qua in prouincia. vbi dicitur ꝙ nullo priuilegio excuſatur. So. intellige nullo priuilegio. ſcilicet ſpeciali non incluſo in corpore iuris. Nam per illa verba non videntur ſublata priuilegia icluſa in corpore iuris. vt.ſ.e.l.heres abſens^d qd no. factum eſt ſtatutum ꝙ omnes vadant in exercitum ſub certa pena non obſtante aliquo priuilegio: intellige.ſ. ſpeciali non incluſo in corpore iuris.

Sed ⁊ ſi agant. Ex iſto.§.no. ꝙ ille qui accuſat criminaliter non poteſt reconueniri ciuiliter ſecus in eo qui ciuiliter agit. h.d. plene examinaui hoc anno tibi in auc.⁊ conſequenter.

Sed ſi dubitetur. ᵉNo.ꝙ quādo eſt dubium vtrum aliquis ſit legatus vel non iudex ipſe debet cognoſcere. hoc etiam apparebit ex litteris legationis. vidiſtis in.l.eum qui.§.ſi.cum.l.ſe.ſ.de como.⁊.C.de epi.⁊ cleri.l.ſi qua. ❡No.ꝙ iſti q reuocant domum debent cauere^f de iudicio ſiſti in domo ſua: quod an procedat in alijs qui conueniuntur coram iudice non competenti: dic ut in glo.

Ex.l.ſequenti.

❡Citatus ratione dubij iudicis vel actoris: licet ſit certum ꝙ iudiciu3 ſuſcipere nō teneatur non cōparens poteſt mulctari: et ad primu3 decretum perueniri non ad ſecundum: quia latitare non dicitur: quia iudicium ſuſcipere non cogi

add tex.no.i l.ſi.ſ.de leg. ⁊ qd no In. no.in.c.ego eps.de iure iurā.add bal. in.l.q a latronibus de teſtamē.

c ❡Pro repreſalijs. peregrini ⁊ ſcholares capi ñ pñt ꝓ repreſalijs. Adde qd no.inno. in.c.ſi.ad ſi. de ſo.cōpe.⁊ glo.⁊ bal.plene i autē. habita. add qd ſoluēs pedagiu3 ⁊c. ſm Odof. in.d. aut. habita. qd dictū ſequēdo reaſſumpſit bal. in.c.i.in ꝑn. q̄ ſint rega.

d ❡.e.l.hereſ abſēs. Adde qd no. bar.i l.ſi qs ſub cōditōe.de cō. di.inſti. ⁊ ad de que dixi poſt bart. in l ſi.C.ſi ꝯtra ius. Sed qd ſi ſūt duo ꝑuilegia: vnū eſt clauſum i corpore iuris aliud nō qd ſit ꝑferendū vide p hoſti. ⁊ cano. maxime do.io.in ca.d reſcrip. Adde not. p bart.in.c.nō obſtantibus in extrauagā ti.ad repꝛimē.

e ❡S3 ſi dubiteꝉ. Et de glo. notabili in v̄.ꝑmiſſione. vide qd ſcripſi poſt bar.in.l.ſancimus.C.de v̄bo. ſigni.

f ❡Debēt cauere. p oēs latius in .c. ſi.de ſo.cōp. ⁊ dicit bal.in l.ſi.C.vbi in re3 act.ꝙ in legato ſemp ſufficit iuratoria cautio.

a On videtur.l.vir bonus.adde bar.in.l.neqȝ.de fideicō.liber.
b ℭ Poterit multari.Et ſic ex his nota.ꝙ nunquaȝ videtur iuriſditio ꝓrogata ex ꝯtumacia.⁊ vide qđ dixi.§.verūtamē eſt ꝙ mō ex cōtumacia incūbit onus ꝓbādi declinanti ſꝫm bal.in.l.lȝ. C. vbi de cri.agi oȝ.⁊ inno.in.c.ꝑallegato.in fi.de dila.bal.in.l.geſta.de re iud.

ADDE ꝙ ꝑ cōtumaciam nō cenſetur ꝓrogata iuriſditio ro.cō ſil.xlviii. c ℭ Videtur. vide bar.⁊ q̄ dixi in.l.abſe te.ff.de pecu.⁊ q̄ no.bal.i l.lȝ.circa pe. col.in fi.C.đ pecu.ꝑ imol. in.c.cū ſup. de of.dele.⁊ in.l.qdaȝ ad fi.de re iudi.⁊ vide q̄ ibi dixi ſꝫm ang.⁊ cū bar.hic ꝯcordat bal. in.l.ſi q ex cō ſenſu.in.iij. col.de epiſ. audi.vbi ex ꝯtumacia nū q̄ȝ videt ꝓrogata iuriſ. ditio:q⁊ ē ve ruȝ.ſꝫm bal. ibi ſi iudex erat ipſo iure incōpetēs ſe cus ſi ꝑ exce ptionē ⁊ in. no.in.c.ꝑte rea.de dila.⁊ melius i.c. ſnotuit đ co g fur.or.ſuſ ce.⁊ ang.i.l. ii.§.fi.ff.ſi qſ in ius voca. d Is nul e la.Ca ſib⁹hic nota.Uide caſus in qb⁹ ꝯſiſtat iudici um inter pa trē ⁊ filium. adde tñ ꝙ đ iure canoni co lis pōt eē inter patreȝ ⁊ filiū vt no. glo.in ca.ſi annū.extra đ iudi.lib.vi.⁊ videt tex.in c.nō ē nobis de ſponſa.⁊ gl.xxiii.q.ii. ii.ſi eccleſia. ⁊.ii.qōe.vii. Queritur ⁊ vbi ē dubiuȝ an ſit in ptā. te valet iudi ciū.l.ſi puteſ cū ibi no.C. đ peti.here. e Si qs ex alie na cō e parere.in du bio qs dȝ cō parere:adde ꝙ ſi nō com

tur.Et bannitus eo caſu quo iudicium ſuſcipe re non fuiſſet compulſus rediens de banno debet canzellari.

c **On videtur.** Contra euȝ q habet exceptionem declinatoriam nō poteſt interponi ſꝫm decretum.hoc dicit.ℭ Op.j.eo.l.ſi quis ex aliena.⁊.§.ſi quis in ius vo.non ierit.l.ii.So.dicit glo.intellige hic ꝙ hoc conſtabat ꝙ ille preſens iudicium ſuſcipere non tenetur:ſec⁹ ſi de hoc eſſet dubium.Et ideo ſi ex forma citationis apparet ꝙ quis nō tenetur ire:vtputa ſi in citatiōe nominetur dominus talis presbyter vel dicatur talis de florentia cum citetur apō iudicem peruſinum:de eo quod alibi factum eſt: tunc ire non tenetur nec citatio eum artat.Et iō officiales quando procedunt contra aliquē clericum:licet male faciant omittunt ponere in citatione vel proceſſu aliquam demonſtrationem: ex qua demonſtretur clericus:vt ſic propter dubium teneatur ire ad allegandum priuilegium. tu potes dicere ꝙ ſi eſt dubium reſpectu iudicis vel actoris.Si tamen veritas eſt in ſe ꝙ preſens iudicium ſuſcipere non compellitur non videt latitare.vt hic.⁊.l.vir bonus᷑iudicatum ſolui.q̄ hoc expreſſe probat.⁊ ſic non poteſt perueniri ad ſecundum decretum:nec ad aliud quod paret plenum preiudicium.vt hic.⁊.d.l.vir bon⁹. Bene tamen poterit multari[b]:vel ad primū decretum perueniri.vt.j.e.l.ſi quis ex aliena.vt.d.l.ii.§.ſi quis in ius vo.nō ierit.Ratio apparet: quia primum decretuȝ interponitur vt tedio affectus veniat reſponſurus.iſtam penam merito ſuſtinet:quia propter dubium venire debebat. Sed ſecundum decretum interponitur:quia đbito non ſatiſfecit ⁊ iſtam penam non debet ſuſtinere:quia de hoc iudicis non erat cognitio.⁊ hoc vult dicere.l.iſta.⁊.d.l.vir bonus.Et ꝑ hoc videtur[c]ꝙ ſi aliquis eſt bannitus ſꝫm formaȝ ſtatutorum italie illo exbānimento quod habetur pro confeſſo de delicto ſi poſtea oſtendit ꝙ ſi p̄ ſens fuiſſet iudicium ſuſcipere non compelleretur qđ bānuȝ declarabitur nullum.Non enī poteſt imponi pena que ipſum negociuȝ principale reſpiciat:ſed que ſolum contumaciam illā puniat vt ex predictis patet.dicam latius in.d.l.ii: ſi quis in ius voca.non ierit.

Ex.l.ſequenti.

ℭ Quando inter patrem ⁊ filium poſſit eē lis.

l **Is nulla.** Non eget ſummario.ℭ Opp.de.l.i. C.de patria pote.Solu.dicit glo.ꝙ hec eſt regula que fallit in caſibus hic no.°vide ⁊ ſigna glo.Breuiter dicas quandoqȝ lis infertur a filio patri ⁊ tunc poteſt eſſe lis đ omnibus:ad que facienda a filio pater poteſt ꝯpelli iure actōnis vel officio iudicis.Iure actionis vt in caſtrēſi vel quaſi.item in aduenticio hodie in caſibus in quibus patri nō queritur vſufructus:⁊ ſic nō eſt legitimus adminiſtrator.officio iudicis vt in petendis alimentis.vt hic in glo.In petēdo ꝙ emancipetur.Item in caſu.l.imperator.ad tre

pareat pōt iudex eum multare.in cle.i.de reſcrip.qđ eſt no.⁊ vide bar. in.l.non videt.§.e.⁊ vtrū ſit neceſſe priuilegiū allegare.vide bal.in.l.cives.C.de ap.⁊ regulā huius.l.ſingularē limita vt dixi poſt bar.in.d.l.ii. §.ſi qs in ius vo.⁊ hanc.l.limita habere locū in iudice vniuerſali: ſecus in ordinario ꝑticulari ad certas cauſas vel perſonas.glo.eſt no.in.c.i.in

bel.vt hic in glo.Item vt dotet filiam.vt.l.q liberos.j.de ritu nup.Item vt ꝓmittat dotem ꝑ filio recipiente.vt no.per Dy.in.l.ſi cum dotem §.tranſgrediamur.ſo.ma.⁊ ſi qui alij caſus reperirentur:in quibus equitas iudicis poſſet iplorari contra patrem quos reperire laborioſum ē potius q̄ ſubtile.Si vero infertur lis a patre filio:tunc in omnibus caſibus in quibus pater ratione patrie poteſtatis nō poteſt ius dicere conſiſtit iudicium:vt in caſtrenſi vel quaſi.Item ſi inferret queſtionem pro patria poteſtate ſeu filiatione.vt h̄ per glo.Item ex cauſa ingratitudinis.vt.C.de ingra.lib.l.i.Item ſi vellent cogere vt emancipationem ſuſcipiant ſꝫm not.in.l.quidam cum filium.j.de verbo.obli.⁊ ſi qui caſus ſunt ſimiles:alias non eſſet iudicium inter filiuȝ ⁊ patrem:tamen poteſt iudex adiri vt executor dicturus de filio ſententiam quam pater dixerit vt.l.iii.⁊.l.congruentius.C.de pa.po.quid autem inter dominum ⁊ ſeruum.dic vt in.l.vix certis.j.eo.

a **Si quis ex aliena.** In dubio debet quis comparere[e] ⁊ exceptionem declinatoriam fori opponere ſuper qua ei⁹ iudicis qui declinatur erit cognitio.hoc dicit. Quando debeat opponi iſta exceptio declinatoria.dicam in.l.non videtur.j.e.ℭ Op.ſꝫm h̄ iudex iudicat in cauſa ſua.contra.l.i.C.ne quis in cauſa ſua.So.non eſt ſua q̄tum ad vtilitatē. ideo poteſt ſuper hoc pronunciare.Et ideo q̄dam glo.ſingularis in.l.de iure.j.ad municſ.videtur velle ꝙ ſi iudici applicaretur aliqd:vtputa decima vel ſportule non eſſet eius cognitio: quia eſſet cauſa ſua etiam quo ad vtilitatē.dixi i l.ii.ſi quis in ius voca.non ierit.

a **Ecus.** Opp.j.e.l.cum pretor §.fi.So.hic ſuperuenit cecitas poſtq̄ erat iudex.ℭ Op.§.de poſtu.l.i.§.caſum.ſo.aliud in aduocato:aliud i iudice.ℭ Op.quia non poterit ferre ſententiā in ſcriptis.vt.l.fi.C.de ſen.ex peri.re.Sol.dicit glo.ꝙ habet dignitatem non adminiſtrationē. Tu dic ꝙ poterat ferre ſententiam per alium ſicut dicimus in non litterato.vt.d.l.i.C.de ſen. ex peri.reci.⁊ ſic videtur ſꝫm hoc ꝙ ſi alicui principi habenti iuriſditionem ſuccederet cecus retineret iuriſditionem:⁊ haberet eam ſꝫ ꝙ dictū eſt.⁊ ſic potes dicere ꝙ ſi alicui baroni vel comiti ſuccederet filius cecus remaneret iudex:⁊ retineret iuriſditionem:licet poſtea concedi non poſſet.

a **Si quis poſtea.** [f]Priuilegium fori ſuperueniens pendente iudicio n̄ eximit quem a iuriſditiōe.hoc dicit.Quid ſi pēdente iudicio aliquis effectus eſt clericus.tāgit Guil.in.l.pe.§.ſi ex noxa.cauſa agatur.Io.an. extra đ ob.ad ratio.capi.i.Ego dixi vobis in.l.i.j.de penis.vbi plene.

a **Si quis in legatis.** ℭ Op.de.l.cum qui.§.i.j.de cōſti.pe

fi.⁊ ibi bal.đ inueſti.i ma.fac.Item nō hȝ locū in iudice delegato ſꝫ gl.no.i.c.accuſat.§.ſane.đ here.in.vi.đ q̄ vide bar.in d.l.ii.ſi qs i ius voc.⁊ alibi dicit In.no.ꝙ ſi quis citatus non ꝯparet ꝑdit priuilegium declinādi forum.ita no.dixit in.d.c.preterea.de dila.ſed doc.in.c.ſup litteris.đ reſcrip.dixit ꝙ gl.in.d.§.ſane.⁊ in.c.i.de inueſti.in ma.fac.non eſt vera.nec videt differētia aliqua ſꝫ eū ⁊ viđ fin.bal.in.l.generaliter.đ epi.⁊ cle.Itē nō hȝ locū in iuriſditiōe voluntaria:ſꝫm bal.in.l.ii.in fi.C.ꝯmi.vel epiſ.Itē limita hāc.l.non ꝓcedere vbi cā declinationis fori eſſet notoria ꝓbāti.cle.paſtoralis.in đbo piſana de re iudi.plene ꝑ Imol.in.l.qdaȝ de re iudicata.

f Si qs e poſtea Limita tamen regulam hui⁹.l.vt ꝑ bar.in.l.ſepulchri violati.de ſepul.vio.⁊ videt ꝓuenta iuriſditio ēt per carceratorē ſꝫm bal.in.l.officiales.de epiſ.⁊ cle.in addi.ſpe.in ti.de cita.⁊ bal.ibi item limita hanc.l.duobus modis:vt ꝑ gl.in.l.q aūt.in p̄n.⁊ ibi Pau.de ca.ſi quis caut.⁊ hec.l.fallit in ſcho

lari conuento coram vno iudice. In autē. habita. ⁊ ibi bal. in. xij. col. ⁊ me lius in. xiij. col. ver. hoc quero. cum ſeq. alio modo per bal. ang. ⁊ Imo. in l. ſi ſeruus plurium. §. ſi quis a me. de lega. i. ADDE an p citationē nullam qs dicatur perueniſſe Ro. conſi. cclxii.

a d Eſtitiſſe. deſiſtens puniatur. Et quando quis dicatur deſiſtere. vid glo. ⁊ bar. in. l. papinianus. §. i. j. titu. ii. ⁊ no. ꝙ deſiſtēs non dicitur ſuccūbere. vt eſt tex. no. in l. alia. ſꝫ bal. ⁊ ſaly. ibi. C. de his q. vt indig.

b ¶ Pratica. Adde bal. in. l. poſt. q̄ꝫ. C. ḋ pac. in. ii. col.

c Inſule italie. Idem firmat ang. hic. ⁊ i. l. vna C. ḋ claſſica. li. x. ⁊ vide. l. ceſar. ⁊ quod ibi doc. ff. de publica.

d Um c p̄tor. Et vide quod dixit bal. in. l. ii. de ſacroſan. eccle. ⁊ vide glo. hic quādo quis poſſit eſſe iudex adde qḋ no. in. c. ſciſcitatus. ḋ reſcri. ⁊ in. l. i. C. ḋ digni. li. xii. quod no. inno. in. c. cum ſuper. de of. dele. ⁊ in. c. ſup litteris ḋ reſcrip. ⁊ de excōmunicato. vide glo. ⁊ quod no. i l. i. C. de iur. ⁊ fa. igno. ⁊ eā ſeqꝫ bal. in. l. id quod pauperibus. in. ii. col. de epi. ⁊ cle.

e ¶ Et iſtam tenui. No. inquātū iudex q eſt filiuſſa. tenetur ſi p iperitiaꝫ male iudicauit pulchre. Inno. in. c. ſup eo. qḋ met⁹ cā. qualiter deducaꝫ interesse cōtra iudicē in cauſa ſindicatus ⁊ que dixi in l. ſi. j. ḋ var. ⁊ extraordi. cogni. bal. in l. pignus i. x. colum. C. de pig. act. tenꝫ ꝙ omnis iudex ſi teneaꝫ niſi inquan-

cu. ſolu. vt ibi dixi.

d **Eſtitiſſe.** Ad hoc vt aliquis deſiſtēs puniatur[a] requiritur vt in totum deſiſtat non ſolum differat. item ꝙ deſiſtat a cauſa quā calumnioſe propoſuerat: ſecus ſi iuſtā cauſam habuit litigandi: ſed de nouo ſe iniuſte litigare cognoſcat. hoc dicit. tene mēti practicam[b] quando in lite ꝓducitur tibi aliquod inſtrumentuꝫ vel qn̄ ex apertura teſtium tu manifeſte cognoſcis iuſticiam non habere quam ante te habere putabas conſilium eſt ꝙ ſtatim cedas liti: ⁊ euitabis condemnationem expenſarum. vt hic.

i **Inſule italie.** [c]Nota ꝙ dicit cuiuſqꝫ ꝓuincie. Et ſic quelibet inſula que eſt in prouincia eſt pars prouincie. ⁊ per hoc ſemel piſis dixi contra quoſdam piratas qui derobabāt in mari: ⁊ reducebant ſe in quadam inſula prope piſas: ꝙ licet dicatur ꝙ mare eſt commune: ⁊ ſic ibi non poſſunt conueniri: tamen ego dico ꝙ illa inſula eſt pars illius cui adheret. vt hic.

s **I a me.** Irritatur iudicium ſi deuenit ad eum caſū a quo incipere non potuit. hoc dicit examinaui in. l. ſi pluribus. §. ⁊ ſi placet. j. de verbo. obligatione.

c **Um pretor.** [d]Quod quibuſdam ꝓhibetur ceteris videtur eſſe permiſſuꝫ. hoc dicit. De minorib⁹ iſtis qualiter poſſint eē iudices. ⁊ qua etate habes hic glo. no. quam vide ⁊ ſigna.

s **I filiuſſa Iudex.** Si iudex ꝑ imperitiam male iudicauit condemnabitur inquātum religioni iudicantis videtur ꝙ quantitateꝫ peculij non excedit ſi eſt filiuſſami. ſed ſi dolo male iudicauit condemnabitur in totum: que actio contra heredem non tranſit. hoc dicit cum. l. ſe. ¶ No. ex hac. l. iul. ꝙ actiones deſcendentes ex quaſi delicto nō tranſeunt ad heredes. nam actio in factū qua tenetur iudex male iudicans eſt ex quaſi delicto. ¶ Opp. ⁊ videꝫ ꝙ filius teneatur in totum. vt. j. quod cum eo. l. pe. ⁊ l. ſi quis a filio. ⁊ ſeq. de pecul. Solu. dicūt quidam ꝙ hic filius tenetur inſolidum pater de peculio. Alij dicunt ꝙ tenetur filius de peculio. ⁊ iſtam tenui[e] ponendo caſum. Nam cum hec actio detur inquātum iudicantis equitati videꝫ vt de va. ⁊ extraor. cog. l. pe. ⁊ inſti. de ob. que ex quaſi delict. in prin. non debet videri equum iudici: vt pūiatur in plus q̄ habeat in peculio quādo per imperitiam male iudicat: ſecus ſi dolo. vt in. ii. rn̄. vnde poſſet eſſe cautela iudici filiofami. vt tempore ſindicatus quando ſunt ꝯtra eū graues petitiones docet ſe filiūfa. ⁊ ſic vltra peculium nō tenetur. tene menti.

i **Ulianus.** Si iudex ſuccedit vni ex litigatorib⁹ in aliquo deſint eē iudex. hoc dicit. Itē videtur hic tex. cum glo. ꝙ ſi tres habeant rem cōmunem: inter duos iſtorum ratione dicte rei

tuꝫ facere pōt. ⁊ ideo nō poſſit carcerari allegat que hic habenꝫ. adde per bal. in ꝓrica. C. de pe. iudi. qui in. i. ⁊. ii. col. qꝛ ſingulariter loqꝛ: ⁊ an tranſeat ꝯ heredem. vide in. l. iiii. §. ſi. de dam. infec. ADDE quid in aduoca. ang. in. §. ſi. inſti. qui ma. ac. nō poſſunt.

f e I longius. De aduocato. No. ꝙ expectaꝫ aduocat⁹ ſi nō diu eſſ abſutur⁹. adde l. i. ⁊ ibi bart. j. de vacati. mu bar. no. i l. ſed ſi vnus §. ſi. j. de iniur. ⁊ qḋ legitur ⁊ no. i. c. ſup his. ḋ voto.

g ¶ Si filius. vide balḋ. in l. i. in. iii. col. C. ḋ bo. ma. in. v̇. debes ſcire. ⁊ dum glo. hic dicit de actione ḋ dote. vide Imol. i. l. iii. ſolu. ma. ⁊ in caſu hui⁹. §. filius. an debeat cauere de ratihabitione partis vide bal. i. l. ſi cū dotē. §. ſi pater. ſolu. ma. ibi videꝫ tenere quod no. bal. in. l. i. i. iii. col. C. de bo. ma.

h ¶ Neceſſitatē. no. ampliationē ad §. neceſſitatē iſta limita niſi pater abſis dimiſiſſet ꝓcuratorē. l. ſi filius. §. i. ṡ. ḋ ꝓcura. l. ſed ſi vnus. §. ſi. de iniur. ⁊ ſi que dixi in. l. ſed ⁊ he. ṡ. ḋ ꝓcu. ADDE ꝙ filiuſſa. in criminalibuſ cū ꝯuenitur ꝑt eē in iudicio ſine ꝯſenſu patris vt voluit bal. cō ſil. lxxxiiii. ⁊ pe. de anch. conſi. cliiii.

moueatur queſtio: qui habet rem cōmunem cū eis in hac cauſa nō poteſt eſſe iudex.

s **I longius** In iudicijs iudex non eſt diutius expectandus: ſed alius loco eius ſumēd⁹. hoc dicit. ſimile. j. de vaca. ⁊ excu. mu. l. pe. in ſi. Idem dico de aduocato[f]. nam quando aduocatus ſe abſentat vel impediatur: ſi impedimentum eſt breue debet parti dari dilatio vt expectetur aduocatus. vt. ṡ. ex qui. cau. ma. l. ait pretor. in ſi. ⁊ ibi no. Sed ſi dilatio eſſet longa non dꝫ ſibi dari: ſed inueniat aduocatum. vt hic.

Ex. §. ſquenti.

¶ Quando filius poſſit agere ſine conſenſu patris. Et an ſufficiat generalis conſenſus patris. Et an monachus exiſtēs in ſtudio poſſit agere.

Si filius. [g]Propter abſentiam patris permittitur filio agere vbi alias non poſſet abſqꝫ eius conſenſu. hoc dicit. ¶ No. tex. ꝙ maleficia non debent remanere impunita. ⁊ propter hoc admittitur ad agendum qui alias non admitteretur. facit. l. ita vulneratus. ad. l. acquili. ¶ Secundo no. ꝙ nō dꝫ expectari tantum ꝙ malefactor poſſit fugere ibi ne ſe ſubtrahat is qui noxā ⁊c. facit. l. ait p̄tor. §. ſi debitoreꝫ. j. de his que in frau. cre. Dicitur hic ꝙ filius agit vtili iudicio. Cōtra immo directa. vt. l. filiuſſa. ⁊ l. in factuꝫ. j. de act. ⁊ ob. Sol. debes ſcire ꝙ de iure antiquo omnes actiones querebantur patri per filium ſex caſib⁹ exceptis qui ponuntur in. d. l. filius. ⁊ l. in factuꝫ. Unde in illis ſex caſibus filius intentabat directā actionem quam habet iure ſuo. Et in hoc erit ſpeciale hic. ꝙ licet alias patri competeret exercitium actionis non filio: hoc caſu filius poterit exercere. In alijs vero in quibus patri querebaꝫ actio filius intentabat vtilem actionem: vt hic cum directa ſit patris. hodie vero omnes actiones ex cauſa aduentitia competūt ipſi filio: licet ſit patris exercitium: ſiue eſt legitimus adminiſtrator vel ſi non eſt: quia reſpicit vſufructum nō poteſt agere filius ſine conſenſu patris vt. l. cum nō ſolum in maternis rebus. ⁊ l. ſi. §. neceſſitatem[h]. ḋ bo. qꝫ libe. Et iſto caſu erit introductum per hanc. l. vt vbi pater nō poteſt reperiri poſſet agere filius ſine conſenſu patris ⁊ eodem modo cōueniri. quod tene menti. maxime propter glo. que eſt in dicto. §. neceſſitatem. que dicit ꝙ ſi pater non vult conſentire debet cogi pignoribus captis: ⁊ mulcta indicta. Certe ſi illa coactio nō ſufficeret procederet abſqꝫ eius cōſenſu. vt hic. ¶ Quero vtruꝫ pater poſſit promittere filio generaliter: vt in omnibus dictis cauſis agat. Gl. tenet hic ꝙ ſic: quam tene menti. allegat de procu. l. filius. §. ipſe quoqꝫ. que ſic facit. nam ſicut filius poteſt eſſe procurator extranei: multo magis poteſt agere cauſam ſuaꝫ voluntate patris. ¶ Quid ſi filiuſſami. eſt minor. Rn̄. in caſibus hac. l. poſitis dabitur curator liti non perſone: allegat glo. l. claruꝫ de auc. preſtan. facit melius. l. ſi. §. ſi autem patre. de bo. qꝫ libe. ¶ Querit

a ❡ De monacho.vide bal.in aut.cā que ſit de epi.⁊ cle.⁊ in autē. habita. in.xi.col.⁊ ſpe.de act.§.i.v̄.quid ſi.

b Eres abſēs.⁊ hanc.l.in ꝑn.intellige ſm no.per bar.in.l.ſi fideicō: in prin.j.eo.

c ❡ Ex hoc ergo habes.Adde bar.in autē.qua in ꝓuincia. vbi de cri.agi oʒ.⁊ i l.ii.§. legatiſ ſ.co.

d ❡ Querit. Itē vltra iſta vide ad limitationē dicti c.romana.§. ɔ̄hētes. vide licet niſi iu, raſſet ⁊ ꝑmi ſiſſet ſiſtere i iudicio.tex.ē no.in auten. de exhi. reis §.ſi vero ēt qdā iurant. tu adde q̄ di xi in .l.i.ſ. ſi qs cauti.poſt bar.Itē limi ta i caſu .l.ii. C.vbi ď cri. agi oʒ.⁊ i ca ſu.l.ii.C.vbi qs curia.vel coartal.item fallit rōe ad. miſtrationis reddende .l. i.C.vbi ď ra tio.⁊c.item i cā ſtatus p.l. i.C.vbi cā ſta tus. p quā.l. dicit ang.ꝙ iudex remit tēs ſemp dʒ adhibere cāe cognitionē. ⁊ idē dicas i ciuili eo caſu quo ſit remiſ ſio:vt adhi/ beaſ cāe co. gnitio in illo qᵒ eſt cā re/ miſſiōis. Ad hoc qᵈ ideʒ dicit in deli. ctis.pe.ď an cha.in.c.de. licto.de ſen. excō.in.vi.p l.ſi.coloni.ď agri.⁊ cenſi. li.x.⁊.l.de iu re.ff.ad mu. nici. xxiii .q. v.adminiſtra/ tores.lapᵘ in ſua.q.xcii. vide in crimi nalibus.bar. in.l.is cui.§. ſi.ff.de accu ſa.⁊ ibi p an geluʒ.

e ❡ Locus re miſſioni.an i ɔ̄ctibus fiat remiſſio.bal. in.l.cōſenta neū. in .viii. no. quomo do ⁊ quando iudex.hoc li. mitat niſi lis eſſet inchoa. ta contra ꝑ/ ſentem.⁊ vid qᵈ no.bar.in .l. a diuo pio.§.ſententia.de re iudi.⁊ no. vid bal.in.l.omnis.§.i.de epi.⁊ cle. ꝙ poteſt fieri verbo.

glo.quid de monachoᵃ q eſt in ſtudio.dicit glo. ꝙ videtur permiſiſſe ꝙ agat.dic vt in ea.

b **Eres abſens.** ᵇ Heres ſequitur forū defuncti nec poteſt ꝓprium priuilegium allegare.h.d.❡ Op.ſ̄.eo.l.ii.§. legatis. So.qᵒ hic dicit nullo ꝓprio priuilegio ītellige in corpore iuris nō inſerto.vt ibi.vide gl.⁊ no. Ex hoc ergo habesᶜ ꝙ ſi vnus clericᵘ ſuccedat laico ꝙ pōt declinare iudicem laicum: quia allegat priuilegium fori corpori iuris inſertum:ſed ſi allegaret priuilegium exemptionis ꝙ nō poſſit ɔ̄ueniri ſub epo:quia exemptus hoc priuilegium allegare nō poteſt:quia nullo ꝓprio priuilegio excuſatur.vt hic.⁊ ſic fuit conſultum hic ſemel per dominum Cy.❡ Op.j.de iure fiſ.l.ſi fiſcus.in ſi.primi reſponſi.So.ibi pro anteriori tempore ſuccedit in ius priuati nō pro poſteriori.❡ Op.C.de quadrien.preſcrip.l.ſi. Sol. ibi eſt ſpeciale.❡ Op.j̄.de excu.tuto.l.ſi.Solu.illa nō eſt contra.❡ Quero quid ſi ibi non inueniatur.dicaʒ.j̄.proxi.§.

Ex.§.ſequenti.

❡ An in contractibus ſit locus remiſſiōi.Et an retenta opi.ꝙ nō ſit locus remiſſioni ſi ɔ̄uctus ratione ɔ̄ctus nō hʒ bona qd ſienduʒ.

Si quis tutelam. Supra ꝓximo dixit heredem ibi conueniendum:vbi defunctus deberet conueniri.Et breuiter hoc dicit. Ubi eſt geſtum negocium ex quo reſultat quaſi contractus ſiue contractus:ibi poteſt quis conueniri niſi ſit contractum tanq̄ cum aduena:queʒ qs ſciebat de proximo receſſurum.hoc dicit. vſque ad.§.labeonem.Et primo ponit quaſi contractum ſecundo de contractu.ſecunda ibi proinde.Circa hanc.l.queriturᵈ hic dicitur ꝙ ſe debet defendere in loco quaſi contractus: vtruʒ hoc ſit verum:ſiue ibi inueniatur:ſiue nō. Quidam dicunt ſi ibi inueniatur.vt.ſ̄.proxime i ꝑn. .l. Alij vt io.dicūt ſiue ibi inueniatur.ſiue non. ⁊ dicit io.ꝙ etiam in iſtis quaſi contractibus ſit locus remiſſioni ſicut in delictis.argu. pro Jo. ſunt in glo.ſatis late.Domini iſtam queſtioneʒ an in contractibus ſit locus remiſſiōi. ponit cy. in autē.qua in prouincia.Guil.de cu.latius.j.ď eo quod cer.loco.l.i.⁊.C.vbi decur. vel coar.l. ii.de hoc eſt hodie caſus extra de fo.compe. capi.romana.§.contrahentes.li.vi.vbi determināt ꝙ in contractibus non eſſet locus remiſſiōiᵉ ſed peruenitur ad bonorum poſſeſſionem . Et ſic tenet opi.aliorum contra Jo.⁊ huic ſtare debemus.Qᵈ eſt verum niſi ſit renunciatum priuilegio fori.vt no.in.l.i.ᶠ ſi quis in ius voc. non ierit.per glo.⁊ ibi dixi.Ut tñ opi.Jo.intelligas ſcias ꝙ ipſe dicit ꝙ eſt locus remiſſioni in duobus caſibusᵍ primo quando latitat:hoc eſt turpiter ſe occultat:ſiue habeat bona:ſiue non:qᵈ videtur ꝓbari in autē.de exhiben.⁊ introducē. reis.§.ſuſcepto.ſecūdo qñ non latitat:ſed in loco contractus vel quaſi non habet bona.Alias ſi haberet nō eſſet locus remiſſioni.Iſta limitatio vltima colligitur ex ſi.glo.que eſt additio.iō libri antiqui non debent habere eam.⁊ iſto caſu poſſumus dicere ꝙ loquitur.§.contrahentes ſ̄ allegatus:ſi bene inſpiciatur.❡ Item circa hāc opi.glo.volens reſpondere vni rationi: Jo.ponit vnum nota.videlicet ꝙ regula que eſt ꝙ obligationes ex delictis ⁊ ex contractibus equiparantur debeant intelligi in his que tempore illius regule erant inducte.Secus in his que poſtea ſtatuuntur:que reſponſio eſt contra id qᵒ no.in.l.qᵒ vero.ſ̄.de legi.⁊.l.non eſt nouum.⁊ l.ſequen.eo.ti.Reſpon.ergo ꝙ delicta ⁊ contractus equiparantur.ſ.in his in quibus eſt eadem ratio:ſed in remiſſione non eſt eadem ratio: ergo ⁊c̄.❡ Quero quid ſi ibi in loco contractus non habet bona retenta illa opinione ꝙ nō ſit locus huic remiſſioni quid fiet. Reſpondet gl. ꝙ iudex pronunciabit de mittendo in poſſeſſionem ⁊ reſcribet iudici illius loci:in quo hʒ bona ⁊ ille mittet in poſſeſſionem.vt.C.de iudi.l.properandum.§.ſin autē reus de bo.auc.iudi. poſ. l.cum vnus.in ſi.⁊ extra.e.l.argentarius.in ſi. ⁊ l.a diuo.§.ſi ſuper rebus.j̄.de re iudica.Quidā tñ dixerunt ꝙ ille.ll.loquuntur in executione iudicati nō qñ ſit miſſio ex īterlocutoria. que opi. reprobatur per glo.in.d.l.cum vnus.allegat.j̄. e.l.ſed ⁊ ſi ſuſceperit.§.ſi.⁊ eſt expreſſuʒ in.d.c. romana.§.ɔ̄hentes.ď fo.compe.li.vi.

Ex.§.ſequenti.

❡ An contrahens in alio loco q̄ domicilij poſſit ſtatim conueniri.Et an aduena debeat cauere de iudicio ſiſti in loco ſui domicilij.Et an eūtes ad nundinas poſſint conueniri.Et qd ď vagabundo.Et q̄liter qs ſortiatur forū. Et an forēſis prebēdatus in aliqua ciuitate efficiatur ibi ciuis.

Proinde ſi merces. Supra dixit qñ quis ſortitur forum ratione quaſi cōtractus:nunc quando ratione veri contractus. In glo.vel pro ⁊.hec glo.additio eſt ⁊ mala:⁊ nullius vtilitatis.❡ Op.ad prin.huius.§.de.§.ſequen.So.principium determinatur per ſequentia. Pro cuius declaratione dic qñqʒ quis contrahit in loco domicilij:⁊ nō eſt dubiuʒ ꝙ ibi poteſt conueniri.ſic poteſt intelligi principium huius.§.⁊ bene:aut in alio loco:tunc aut erat inď ſtatim receſſurus:⁊ nō pōt ibi cōueniri:aut non erat ſtatim receſſurus:⁊ poteſt ibi conueniri. vt in verſi.at ſi quis.Et predicta vera qñ ɔ̄trahēs ſciebat eum de proximo receſſurum:ſecus ſi de proximo receſſurum ignorabaſ.vt hic in ſecun

f ❡ Ut no.in.l.quod ſequitur.ibi bal.⁊ azo in ſūma.de iuriſdi.om.iudi. ⁊ firmat archidia.xi.q̄one.i.c.i.⁊ inno.in.c.dilecti.⁊ in.c. poſtulaſti.de foro compe.

g ❡ In duobᵘ caſibus. Moder.h in iſtis duobus caſibus tenēt ɔ̄riuʒ:q: contra .d.§. contrahētes ⁊ hāc materiā ⁊ totam materiaʒ huius.§.vid p do.anto.i.c. ſi.de ſo.compe.item limita.d.§.ɔ̄trahentes. non habere locuʒ i ratiocinijs: q: in hijs ſit remiſſio.l.i. ⁊.ii.C.vbi ď rōcinijs.⁊c. ⁊ bu.hic ⁊ vide ď hac materia no. per bal.in.l.cum archimedoram.C.vt in poſſ. lega. ⁊ pau.de ca.in l.i.ſi qs ius dic.nō obtē. ⁊ ibi ēt p ro. ⁊ in materia §.ſi quis tutelam. no.q. duo florentini contrahunt ſenis ⁊ iurantᵉ ſeruare contractū tandem vnᵘ eorum vult petere abſolutioneʒ a iuramento coram epiſcopo ſenēſi alio abſēte:an poſſit. videtur ꝙ nō.ſtāte opi. vera quo ad abſolutioneʒ iuramenti requiritur partiſ citatio modo tu ſcis ꝙ in alieno territorio non poteſt quis conueniri:niſi ipſe ibi reperiatur.vel niſi ibi ipſe habeat bona d.c. romana ⁊ vidimuſ in noſtro .§. ſi ergo requiritur citatio. ⁊ duci non poteſt.ergo ſequitur ꝙ nō poteſt fieri abſolutio. preterea tūc poteſt quis i loco contractᵘ conueniri cū agitur de eiᵘ obſeruatōne ſed quando agitur ď eiᵘ diſſolutione non iure cauetur.⁊ de h videtur caſus ⁊ ibi bar. in.l.ii.C.vbi ⁊ apud queʒ vbi ad ɔ̄tractus diſſolutionem actor ſequitur foruʒ rei. contrarium eſt verum:quia etiam quo ad diſſolutionem contractus in loco contractus quis ſortitur

forum ⁊ de hoc allegatur tex. vnicus in iure. in. l. in contractibus. §. in oi ⁊ ibi bar. C. de nō nume. pecu. hanc. q. ponit lapus in allega. x. ſed nō allegat hunc caſum quē refert do. anto. in. c. poſtulaſti. de fo. ꝯpe. vbi dicit eē caſum qui in veritate nō probat quod no. ⁊ vide quod dixi. j. ea. l. in fin. poſt barto.

quid ſi debitor vbi refert pyle. ⁊ odof. diſputaſſe. q. de eo qui fugit cū monacha.

do reſponſo[a] ⁊ in glo. hic poſita: ſi vero dubitatur vtrum ſciuerit vel ignorauerit diſtingue[b] aut habebat ibi tabernam vel officinam: ⁊ preſumitur ꝙ inde receſſurus non erat: ſed ſi tabernam non habebat: ſed ibi erat tanꝗ̄ aduena. tunc ſecus. vt hic ex tex. euidenter colligitur. ¶ Opp. dicitur hic in prin. niſi conuenit vt in alio loco defenderetur. Contra talis conuentio non valet: vt. l. ſi conuenerit. ſ. de iuriſ. om. iudi. Solu. dicit glo. intellige iſta verba abnegatiue: hoc ē niſi conuenerit vt ibi non teneretur reſpondere. ⁊ ſic conuentio per quam declinatur forum valet non autem conuentio per quam forum conſtituitur. ¶ Op. legatus ⁊ quilibet alius ratione contractus celebrati in loco poteſt conueniri. vt l. ii. §. omnes. ſ. e. ergo multomagis iſti aduene qui in nullo ſunt priuilegiati. Dicunt quidā huius timore fateor ꝙ illo tempore contractus ibi poteſt conueniri: ſecus ſi ide recederet ⁊ poſtea reuerteretur: tunc habet locum diſtinctio huius. l. Alij dicunt totum ecōtra: ꝙ ſi poſtea reperiatur ibi: poteſt ibi conueniri: tunc non quia erat de ꝓximo receſſurus. gl. tamen indiſtincte dicit ꝙ iſte aduena ibi non poteſt conueniri. Non ob. qḋ dicitur de legato: qua ibi poterat conueniri de iure cōmuni ratione cōmunis patrie ⁊ ſic non haberet ibi legatus forum verum vel non ratione cōmunis patrie: poſito ꝙ in loco legationis cōtrahetur non poſſet ibi ita ſimpliciter conueniri ſed haberet locuꝫ diſtinctio: aut erat receſſurus de proximo: aut non ⁊c̄. merito conueniretur ratione contractus non obſtante priuilegio. Aduena autem ibi de iure cōmuni non poterat cōueniri. vide iſtam gl. ſuper verbo quotquot. iſte finis eſt additio ⁊ mala. Cōtradicit. n. ꝑcedēti glo. nam quod dicitur de legato eſt opi. cuius timore ſunt precedentes opiniones in glo. vt. ſ. recitaui. ¶ Quid ergo dicem⁹[c] ſi ego emi ab aduena ⁊ peregrino roncinū: ⁊ dedi ſibi denarios ipſe nō vult dare mihi rōcinū: nōne poterit hic conueniri: certe illa glo. ſm additionem poſitaꝫ in ea videtur velle ꝙ ſic ſicuti in legato. Tu dicas ꝙ quedam ſunt expedienda tempore cōtractus. vt traditio equi: vtputa ſi dedi tibi pecuniam credens me recepturum rem ſtatim: tunc ſi non das videris delinquere ⁊ me decipere. vt. l. iiii. j. de pi. act. vnde non ſolum ratione contractus ſed ratione delicti admiſſi inipſo contractu poſſis conueniri: ſed ſi qua eſſent expediēda alias vtputa dedi tibi pecuniam habita fide de re vel dedi rem habita fide de pecunia: vel volo te conuenire re euicta. tunc habet locuꝫ diſtinctio huius. §. ⁊ ꝙ hoc ſit verum probatur in eo qui promiſit centum ſoluere ephesi. vbi nō erat: nec pergulaꝫ fecerat ⁊ ſimilia. ⁊ tamen ibi poteſt cōueniri. vt. j. e. l. in fi. ⁊ l. contraxiſſe. j. de ac. ⁊ ob. vnde pro eo ꝙ videtur actuꝫ ꝙ in dicto loco expediatur: tūc poterit ibi ꝯueniri. vt dixi. ¶ Quero vtrum aduēa ſaltim debeat cauere de iudicio ſiſti in loco ſui domicilij. Gl. dicit hic ꝙ ſic. vt. ſ. e. l. ii. §. ſi dubitetur: ſed hoc non eſt veruꝫ: quia ibi loquitur in eo qui conuenitur in loco vbi alias ſortitur foruꝫ de iure cōmuni: licet priuilegio excuſetur: ſecus ſi de iure cōmuni ibi non poſſet cōueniri. vt ibi no. ⁊ ita eſt in caſu noſtro. vnde hec glo. contradicit illi. ¶ Quero quid de his qui veniunt ad nundinas[d] ⁊ ibi conſtituunt pergulas vel tabernas. Dicit glo. ꝙ tunc non poterit conueniri ratione nundinarum. vt. C. de nūdi. l. i. Tu dic ꝙ poterit cōueniri. vt hic. ⁊ illa debet intelligi de impetrantibus reſcriptum: vt nō conueniantur venientes ad nūdinas ex alia cauſa. ¶ Quero quid ſi debitor cepit vagare ꝑ mūduꝫ[e]: neqꝫ in aliquo loco certo ſe figit. Dicit gl. iſte eſt vagabundus qui poterit vbiqꝫ conueniri. idem no. in. l. i. C. vbi de crimine agi oportet. ⁊. j. de dam. infec. l. iiij. ⁊. j. ad mūici. l. eius in fi. Per hanc glo. multi ribaldi ſuſpenduntur in ciuitatibus ⁊ caſtris cum nō habeant alicubi foꝝ. ¶ Ultimo querit glo. quibus modis quis ſortitur forum. quos gl. enumerat[f] vide eaꝫ ⁊ ſigna. In eo ꝙ glo. dicit ꝙ quis forum ſortitur ratione ordinis clericatus[g]. intellige forum epiſcopi illius loci. vbi alias ſortitur forum ratione domicilii vel originis vel alias. ¶ Sed quero vtrū forenſis prebēdatus hic vel qui efficeretur abbas in ciuitate iſta: vtrum dicatur ciuis iſtius ciuitatis dixi plene in. l. i. j. ad munici. Iteꝫ in eo ꝙ dicit ratione ſtudij ſcholaſtici[h] videtur contradicere alteri glo. poſite in hac eadem. l. ſuper verbo domicilium. dicas ꝙ ratiōe ſtudij ſcholaſtici ſortitur forum: vt ſi ibi contrahat ibi poſſet conueniri: vt in hac glo. Non autem ꝙ pro contractibus vel obligationibus antea factis ꝯueniri poſſit. vt in alia glo. ſuper verbo domicilij.

Apud labeonem. Ratione cōtract⁹[i] celebrati per alium quis ſortitur foruꝫ.

Illud. ¶ In loco domicilij: ⁊ in loco vbi eſt facienda ſolutio quis pōt conueniri. hoc dicit.

o **Unem.** ¶ In loco contracte obligationis regulariter quis poteſt conueniri. h. d.

Ex. l. ſequenti.

¶ Debitor ſi non cauet de ſoluendo vel cedat terminum poteſt capi ⁊ carcerari.

• **I debitori.** ¶ In confeſſuꝫ non eſt ferenda

a ¶ Secundo reſponſo. limita vt per angel. in. l. i. ſ. ſi qs i ius voc. nō ierit.

b ¶ Diſtigue. vide bal. i rubrica. C. que in frau. cre. in. ii. colū.

c ¶ Quid ergo dicemuſ. Et adde ꝙ licet iuriſditō alicuius iudicis ſit prorogata ex eo: qꝛ contractum ſit in illo loco. ſi conueniatur alibi ex contractu non poterit forum declinare ſi alia ratione ibi ſortiatur domicilium. ita dicit ange. qḋ ꝓbat ſingulariter glo. ibi in. l. ſideicōmiſ. §. tractatum. in ver. hic puto. ibi. vel dic ꝙ ſi cōuenit romē ⁊c̄. ⁊ ſatiſ ſentit gl. hic in ver. debebit. in ꝑn. ſui qḋ not. item alium caſum ſingularē ſꝫ bar. ⁊ qḋ ibi dixi i. l. ii. C. de iuriſ. om. iudi.

d ¶ Ad nūdinas. Uel faciens ibi per gulam vel tabernam. an poſſit cōueniri. ⁊ dic ꝙ ſic licet glo. cōtra. vide bal. in. l. i. C. de nundi. Nota tamen ꝙ licet aliqs nō poſſit conueniri: poteſt tamen cogi ſatiſdare de ſtādo iuri in loco domicilij item poſſunt res ſequeſtrari ſm bal. in l. ſi. C. vbi in reꝫ act. ⁊ no. ꝙ vbi de alio foro non apparet qs ſortitur ibi forum in loco vbi iuenitur in. l. ſi in poſſeſſione ⁊ ibi bal. C. vbi cauſa ſtatus.

e ¶ Uagare per mundum. No. qualiter vagabundus poſſit vbiqꝫ ſuſpendi: ⁊ qualiter poſſit citari. vide inno. in. c. ſi aduerſarius. de eo qui mit. in poſ. ⁊ vide Io. an. ⁊ doc. in. c. dilectus. el. ii. de reſcrip. limita vt per bal. i l. i. C. vbi de cri. agi opoꝛ. niſi vellet ſatiſdare de ſtando iuri in loco domicilij ꝓprij. ADDE Io. an. in addi. ad ſpe. in ti. de ꝯpe. iudi. §. i. ver. ſed

f ¶ Enumerat. Adde alios modos per ſpe. de cōpe. iudi. adi. §. i. ⁊ alium ꝑ aſſiduam conuerſationem in loco per. x. annos: licet interpellatim ſm cy. in. l. i. C. vbi ſena. vel cla. ⁊ qḋ no. bal. in. l. ſed ⁊ ſi ſuſceperit. §. ſi. in finalibus verbis. j. e. item adde dum glo. dicit hoc ratione cōmunis patrie. l. roma ad municip. ꝙ hodie cōmunis patria eſt imperialis: ſm do. anto. in c. fin. de foro cōpe. ſed do. Io. ibi tenet ꝙ hodie cōmūis patria ſit roma. ⁊ adde caſum ꝙ ꝑ conſtitutum quis nō ſortiatur forum in loco ꝯſtituti ꝑut vſ velle bal. in Rubrica. de conſt. pecu. in ſi. i. co. lū. Itē no. ꝙ qñ ſideiuſſor capitur pro debitoꝛe. poteſt coraꝫ iudice aliter in competenti conuenire reum ſm bald. no. in. l. cū eorum. C. de ſen. ⁊ an propter maioreꝫ parteꝫ fortunarum quis ſortiatur forum. vide nico. de neapolis. in. l. cum res. in prin. de legatis. i.

g ¶ Clericatus. Sed qd ſi cleric⁹ minoꝛ contrahit cuꝫ laico in ſuis patrimonialibus: ⁊ vult petere reſtitutioneꝫ in inte. debꝫ eā petere coraꝫ iudice eccleſiaſtico ſꝫ qḋ not. dicit anto. de bu. in ca. ꝯſtitutus. de reſti. in inte. bene facit qḋ dixi ſ. e. l. p⁹ bar. qḋ eſt no.

h ¶ Studij ſcholaſtici. tu vide bart. in tractatu reꝑſaliarū. in. v. q. prin. ⁊ ibi ēt qd de ſtipendiarijs ⁊ alijs. ⁊ qḋ no. in. l. lex cornelia. j. d iniur. ⁊ no. bar. in. l. ii. vbi de cri. agi opoꝛtet. C. ſec⁹ in doctore. l. municeps per bar. ad munici.

i ¶ Apud labeonē. ꝯctus. No. ꝙ rōe ꝯctus celebrati ꝑ ꝓcuratorē generaliter ꝯſtitutū pōt ꝓcuratoꝛ in loco ꝯctus cōueniri. ita hic ꝓbaꝛ in tex. quē forte nō habes alibi. ⁊ vide bar. in. l. nō ſolū. §. ſi mādato. de iniur. ꝑ Gui. de cu. in. l. cētum capue.

a ſ debitori. Uide intellectum huius. l. per bar. in. l. inter oēs. ff. q
o ſatiſda. cogan. ⁊ an iſta lex locū habeat in arbitro ⁊ delegato. dic ꝙ non: qa ad hoc vt arbiter poſſit facere pceptū reqrif litis ɔteſtatio. ita no. bal. in. l. eos. C. ꝺ execu. rei iudi. p'ꝗ facit qꝺ habet in. c. vno de legatoꝝ. de off. delega. vbi papa arguit de iudice delegato ad arbitꝝ. Item an ille terminus. x. dieꝝ qui datur ɔfeſſis habeat locuꝫ in arbitro. dic ꝙ nō ſꝫ bal. in. l. eos ideꝫ dicas in termio q datur iudicatis ad ſoluendū p. l. ſi cū dies. §. intra autē q̄ſtum. iuncta glo. ibi. ff. de arbi. item an iſta. l. hēat locum in committente furtū vel rapinā ⁊ confitente bal. ꝙ nō i. l. ſi. in. i. col. de executio. rei iudica. ⁊ ibi ēt q̄rit: an h lex habeat locū in arbitratore. ⁊ hāc. l. limita in caſu l. ſi reus paratus. de pecu. de quo ibi vide bal. in. ij. col. Et dicit ang. hic ꝙ talis ſnīa que emanat a ſpōte ɔfitēte pt ferri die feriato ⁊ iudicē nō ſedēte p tribūali. l. a pcedente. C. de dila. cū ibi no. ⁊ ꝙ poterit talis interlocutoria reuocari ɔtrario iperio anteq̄ꝫ ſit miſſa executōni: p id qꝺ habet in. l. i. i ſi. ꝺ pto. ſtip. ⁊ ab interlocutoria appellabitur de quo gl. h ⁊ in. l. ſi. §. neceſſitatē. ꝺ bonis libe. ⁊ p gl. in. l. ſancimus. C. de admi. tu. ⁊ h vera quādo nulla oblata petitōne per actorem debitor ɔfitef: ſecus ſi pceſſiſſet libellus ⁊ pars copiā hūiſſet: ⁊ poſtea ɔfeſſa fuiſſet: qꝛ tūc ſeq ꝺꝫ diffinitiua. de hoc ē gl. i. l. pide. §. ſi. ad. l. acq. vt no. gl. l. ii. q. i. nos in quēq̄ꝫ. pbaf in aut. de exh. reis. §. ſuſcepto. vide aliquid per ſpe. ꝺ ſen. §. ſpecies. v̄. eſt quoq̄ꝫ tertia ſpecies.

b ℭ Quattuoꝛ menſiū. Qꝺ ſi debitoꝛ intra tp̄s qꝺ datur iudicatis non ſatiſdat pōt carcerari. ⁊ ita ēt hic tenet bar. in cōfeſſo. ⁊ vide bar. in. l. ſi. col. i. de execu. rei iudic.

ſnīa: ſꝫ dāda ē ei dilatio ad ſoluēdū. h. d. ℭ Op. de eo qꝺ quotidie obſeruaf. nā ɔfeſſis datur ſpaciū. x. dieꝝ. Gl. dic̄ fateor ꝙ h ſit p hāc. l. hodie iſta gl. vr̄ ſibi ɔ̄dicere in eo ꝙ dicit ꝙ tp̄s de quo h loqf eſt q̄ttuor menſiū. Et poſtea ſubdit ꝙ p iſtā. l. ſtatuif tp̄s. x. dierū. Dicebat do. Iac. butri. ꝙ qn̄ libellus ē dat⁹: tūc ɔfeſſio hꝫ vi lit. cōt. ⁊ pōt ferri ſnīa: ⁊ tūc habebit ſpaciū qꝺ daf iudicatis. ita loqf h. Ita ſentit gl. in pri. l. ibi veliꝫ actionē edere: ſubaudi ⁊ edā. Si vo libellus n̄ eſt dat⁹: tūc ſit pceptū in cōfeſſum: ⁊ daf ſpaciū. x. dieruꝫ. vt h in ſi. glo. ⁊ ita pt intelligi hec lec. ℭ Tu dicas clari⁹ ꝙ facere pceptū in ɔfeſſuꝫ ⁊ ſtatuere ſibi dic̄ ad ſoluēdū eſt inductū p hāc. l. in ſi. Sꝫ q̄ ſit illa dies: de iure eſt tp̄s q̄ttuor mēſiū ſicut daf iudicatis. hodie p ɔſuetudinē eſt limitatū ad. x. dies. ita vult dicere gl. ℭ Ultio no. ꝙ ad h vt ɔdēnat⁹ hēat dilatōeꝫ q̄ttuor menſiū vel cōfeſſus. x. dieꝝ dilatōeꝫ hꝫ neceſſe ſatiſdare de ſoluēda illa q̄titate in tp̄e ſtatuto. vt h in tex. ɔpetēti cautela ⁊c. ℭ Sꝫ tūc opponif nemo cōuēt⁹ ſuo noīe cogif ſatiſdare iudicatū ſolui. vt in ſti. de ſatiſda. §. ſꝫ hodie. Solutō verū eſt pēdēte iudicio. ſufficit. n. cautio ꝺ iudicio ſiſti quā pſtat vt ibi patet: ſed p⁹ latā ſnīaꝫ dꝫ cauere iudicatuꝫ ſolui. vt h. Rō qa cautela ꝺ iudicio ſiſti lata ſnīa pimif. vt. l. grece. §. p⁹ litē. j. ꝺ fideiuſſo. Pro h qa dilatio q̄ daf iudicatis daf miſerationis gr̄a. vt. l. ſi cū militi. j. de ɔpen. ergo interi dꝫ ſatiſdare. vt. l. vniuerſa. C. de diuer. reſcri. Eſſet. n. iniquū ſi pēdente illa dilatione debitor aufugeret: ⁊ res ſuas forſitā exportaret. vt. ſ. e. l. ſi longius. §. i. ℭ Et ſic not. ꝙ īfra illō tp̄s q̄ttuor mēſiū[b] poſſet ꝺbitor capi ⁊ incarcerari niſi caueat. vt h. vel bonis cedat. vt hic. ⁊. l. i. C. q bo. ce. poſ. bar.

q **Ui non cogitur.** Qui agit: cogitur ſe defendere. h. d.

Ex. l. ſequenti.

ℭ Qn̄ p⁹ litē ɔteſtataꝫ accidit aliqd ꝙ eſt acceſſorū ad pmū: an dēat in pmo iudicio cognoſci.

n **On poteſt uideri.** Qꝺ poſt lit. cōte. accidit nō acceſſorium ad pmuꝫ in dicto iudicio nō venit: ſed noua inſtātia op⁹ ē. h. d. Uide ſup hoc do. io. an. in. c. abbate ſane. ex̄ de iu. li. vi. ℭ No. iſtū tex. ex quo ſis caut⁹ ꝙ articuli tui ɔcludāt ɔ̄ctū ſup quo agif factū eſſe añ acceptū iudiciū alѕ ſuccūberes. ita not. p io. an. i. d. c. abbate ſane. ex̄ de re iudi. li. vi. ℭ Quero exemplū h⁹. l. Gl. pōit primo qn̄ petif aliqd futuꝝ. Sed hoc nō eſt ppriū exemplū h. ſed in

c On pōt videri. Quero exēplū. ⁊ i materia hui⁹ legis. viꝺ bar. i. l.
n ⁊ an eandē. §. actōes. ff. de excep. rei iudi. ⁊ i. l. edita. C. de edē. ⁊ ꝺ hoc viꝺ oio imo. in. q. facti. in. l. ſi fili⁹ q patri in. ii. col. de vulga. ⁊ pupil. ⁊ oēs no. in. l. ſi qs iuſſus. §. ſi. ꝺ dā. infe. ⁊ qꝺ dixi in. d. l. ſi rem. §. fina.
d ℭ Eque pncipale. Uide inſti. de act. i prin.
e ℭ Ex parte agētis. Sed qd in reo: cui poſt litē ɔte. ſupuēit ius excipiendi an proſit reo. viꝺ bar. in. l. i. j. de excep.
f ℭ Queſitū. itellige tñ vt p inno. in. c. conquerēte. de of. or.
g ℭ Cauſa de pterito. Adde bar. multū notabiliter in. l. ſi ticius. de verb. obli. dicit ꝙ nō reqritur iſto caſu nouus libellus.
h ℭ. l. ſi rem. §. ſi. Intellige qn̄ nulla cā cēt expſſa: qꝛ illa dꝫ pbari p. c. abbate ſane de re iudica. in. vi. item forte cēt veꝝ ſi libellus habeat formam aptā: ſecus ſi ineptā: vt qꝛ ex eo nō cōcludif ius agendi ɔpetere: vt qꝛ petif debitū obligationis q̄ erat ɔditōalis no. gl. in. l. ii. C. de formu. ⁊ iſtis adde bal. in d. l. i. C. ꝺ aliud. mutan. cau. fac. ⁊ ibi qd eꝫ. ⁊ pulchre. bal. i. l. p diuerſas. i xiii. q. C. mādat. ⁊ ēt i. vii. ⁊. viii. q. ⁊ q̄ dixi p⁹ bar. i d. l. ſi rē. §. ſi. ⁊ p ange. in repeti. l. ſi qs vi. §. differētia de acqr. poſſ. in. xvi. colum.
i ℭ Actō ppoſi. viꝺ p bar. in. l. ⁊ an eandē. §. actōes. de excep. rei iudi. Pone ꝙ expſſi vnā cām tñ illā expſſi generaliter vt ago ɔ̄te dicens ꝙ reſ ptinet ad me ex cā emptōis. vel ago actōe ex mutuo ſi dico qn̄ vel qualiter fctm̄ ſit: ſupuēit actio vel ɔ̄ct⁹ mutui pēdēte iudicio: an iſto iudicio claudatur. ipſi dtermināt ꝙ nō. Rō ē tu ſcis ꝙ q̄libꝫ actō hꝫ vnā cāꝫ pximā ⁊ vnaꝫ remotā. vt. l. cū de h. j. e. ⁊ hic gl. no. in reali eſt cā pxima dñiuꝫ. in pſonali eſt cā pxima obligatio. cā remota ē ɔ̄ct⁹ traditio. qn̄ expmo cāꝫ pximā generaliter vt dico ad me ptinere iure dñij. vl̄ dico te obligatuꝫ ad h ⁊ tūc ius ſupueniēs pēdēte iudicio in iſto iudicio claudif. Sꝫ qn̄ ppono libellū generaliter ex cā remota vt ex cā ēptōis ⁊ ex cā mutui tūc ſupueniēs ius in illo iudicio ñ claudif. Et rō ē. qꝛ cā remota de neceſſitate pſuppōit locū ⁊ tp̄s: qꝛ ſi dico ēptio oꝫ ꝙ ſit fctā certo tp̄e ⁊ loco: ⁊ traditio nō pt eē ꝙ nō ſit facta loco ⁊ tp̄e. vñ cū dicis ex cā ēptōis. itellige de certa ēptōe fcā certo loco ⁊ tp̄e. Sꝫ qn̄ ponis cāꝫ pximā vt dñiuꝫ. vel dico te obligatū ad. x. tūc obligatio vel dñiū nō claudif tp̄e ɔ̄ct⁹. ſic ius ſupueniēs illo iudicio claudif. Sꝫ qd ſi expſſi cāꝫ remotā vēditōis ⁊ donatōis ⁊ pbaui: nō tñ pbaui de tp̄e. ⁊ ſic nō apparet an añ lit. ɔt. vel p⁹ fuerit facta. Rñ. re⁹ abſoluef. ar. ei⁹ qꝺ no. de neg. ge. l. cū actū. in ſi. p gl. ⁊ ꝺ opno. nū. l. nō ſolum. ſed vt pbari. ⁊ Io. an. hoc tenet in. c. abbate qꝺ eſt no.

l. nō queadmodū. j. e. pone ergo ꝙ petebā cētū mutuata vel aliqd aliud vt de pñti. ⁊ icipit deberi p⁹ lit. ɔte. ℭ Op. de. l. ediles. §. itē ſciendū. j. de edili. edic. ⁊. C. de iudi. l. i. Sol. ibi loqf de his q̄ ſūt acceſſoria ad petita. h de his q̄ ſūt pncipalia p ſe. ℭ Op. ꝺ. l. q̄ſitū. j. de pecu. Et breuiter p ſolutōe eoꝝ q̄ h ponūf in gl. dic aut p⁹ lit. ɔte. accidit aliqd qꝺ eſt acceſſoriū ad pmū. ⁊ venit in pmo iudicio. Aut nō eſt acceſſoriū ſed eq̄ pncipale[d]. Et tūc aut non eſt defect⁹ iuris ex pte agētis[e]: ſed ex pte ɔuēti: vtputa ſi petebā rē ego a te dicēs te ipaꝫ poſſidere quā nō poſſidebas. i cepiſti poſſidere p⁹ lit. ɔte. tūc venit in h iudicio vt. d. l. q̄ſitū[f] de peculio. ⁊. j. de peti. her̄. l. iiij. de rei vē. l. ſinaūt. ⁊ ad exhibē. l. tigni. §. ſi qs. qꝺ dic plene. vt ibi. Aut erat defect⁹ ex pte actoris. ⁊ tūc aut ſupuenit ius ex cā de pterito[g] ⁊ venit in hoc iudicio: vt. j. de pig. act. l. ſi rē. §. ſi.[h] ⁊. j. māda. l. ſi mādauero tibi aut ticio. Aut ſupuenit ius in cā noua ⁊ ñ venit in pcedēti iudicio. vt h in tex. Et ſic falſa eſt opi. Io. poſita hic in ſi. glo. Predicta vo qn̄ actio ppoſita[i] eſt ſpecialiter: ſec⁹ ſi gn̄aliter nulla expſſa cā. vt. l. vltia de anna. exceptōe. ⁊ ē determiatū p Inn. in. d. c. abbate ſane in tex. circa finē. vbi pap̄. gloſat iſtā. l. ⁊ gl. diſtiguit in. l. neq̄ꝫ. C. de exceptōib⁹ ⁊ de h no. p Cy. in. l. i. de aliena. iudi. mu. cau. fac. in. vi. q. bart.

n **On alias**[k] Hāc. l. hūiſtiſ. ſ. ⁊ iō ñ idigꝫ ſūmario.

o **Ed ſi poſtuletur.**

ℭ Legat⁹ ñ pt ɔuēiri actōe in rē tp̄e legatōis: niſi eo tp̄e cepit poſſidere. h. d. Alias ſic Legat⁹ ñ pt ɔuēiri ēt actōe i rē rōe pñtis poſſeſſiōis q̄ ēt añ legatōeꝫ hūit: ſec⁹ ſi tp̄e legatōis cepit poſſidere. h. d. Per hāc. l. in ſi. voluit dicere qdā ꝙ ſi p ciuitatē iſtā aliqſ facit trāſitū cū equo meo ñ poſſet h ɔuēiri rōe pñtis poſſeſſiōis: qa ſpāle ē in legato ne h ɔuēiaf legat⁹. i ɔ̄riū vr̄ ius cōe: tñ in ɔ̄riū ē veritas qꝺ dic. vt. l. ſi. C. vbi i reꝫ actio. nec obſtat hec lex: qa hic legat⁹ alѕ potuiſſet cōueniri rōe cōis pr̄ie.

o **Eo āt.** ℭ Rōe q̄ſi ɔ̄ct⁹ q ſolo aīo ſit legat⁹ q legatōeꝫ gerit ñ pt legatōis tp̄e ɔuēiri. h. d. ℭ Op. ſ. e. l. oēm[l]. Dicit gl. ibi loqf in ɔ̄ctu. Cōtra h vr̄. j. e. l. iterdū. §. ſi. Dicit gl. aliꝺ i q̄ſi ɔ̄ctu q celebraf gerēdo negotia alteri⁹. Aliꝺ i aditōe hr̄ditatis: qa dñs legatoꝝ certat ꝺ dāno vitādo. Hic legatarij certāt de lucro h ē falſū dicit glo. qa h loqf ēt de creditorib⁹: ſed certe poſſet ſuſtineri[m]. naꝫ creditores ñ agūt ex q̄ſi ɔ̄ctu q celebraf aditiōe

k On alias. vide ſpe. de ɔpe. iudi. ade. §. i. ver. qd ſi locū tranſiens. ⁊
n ang. in. l. ſi fideiuſſor. qui ſatiſda. cogan.
l Eo. l. oēm. vide p dñꝫ ant. in. c. ſi. de foro cōpe.
m ℭ Poſſet ſuſtineri. ſed bar. videf velle cōtrarium in. l. apud iulia. §. i. q bus ex cāis in poſ. ea. ⁊ vide bar. in. l. q certo. j. de cōdi. indebi. dic vt dixi poſt bar. in. l. apud iulia. §. i.

ſed ex ꝯctu antea celebrato cū defūcto: merito ñ pñt agere tpe legatōis cū ſolū legatarij incipiūt hr̄e actōez tpe aditōis hr̄ditatis. Soluit gl. aliter ꝙ ibi in ſenatore h̄ in legato. Et p̄t eſſe rō: qa ſenator ē ꝑpetu⁹ legat⁹ ad tp̄s. ar. de tut. ⁊ ra. diſtra. l. vbi. §. cū furioſi. Dn̄s Ja. bu. ſoluit aliter aditio fit ex q̄dā neceſſitate: ne forte decedēſ īterīʒ nō tr̄aſmittat: ſed negocia alicā gerunſ ex volūtate. Alij vo quos Cy. refert in aut. q̄ in ꝓuincia. in. q. iii. dicūt ꝙ hic in q̄ſi ꝯctu q ſolo aīo celebraſ ꝓ quo legat⁹ nō p̄t ꝯueiri. Sicuti. n. q̄ſi ꝯhēdo nihil facit cū alio: ita ei⁹ noīe ñ p̄t ab alio ꝯuēiri. Lex ꝯria loqſ in q̄ſi ꝯctu q aliter ꝙ aīo celebraſ. ⁊ h̄ placet. ¶ Op. h̄ dr̄ ꝙ dʒ ſatiſdare. ꝯ ſ. e. l. ii. §. ſed ſi dubiteſ. So. dʒ ſatiſdare ō legato vel debitū p̄ſtādo: vt h̄: nō āt de defēdēdo vt ibi. rō: qa ſi nō ſatiſdat de ſoluēdo patiſ miſſionē tm̄. vt h̄. ſʒ ſi tenereſ ſatiſdare de defendēdo ⁊ nō poſſʒ cogereſ ſe defēdere. ⁊ ſic auferreſ ab offō legatōis: qđ eſt icōgruū. Preterea p̄ot eē alia ſolutō: qa in. §. ſi dubiteſ ꝯuēiebaſ ſolū rōe cōis p̄ſie: ⁊ ſic cogiſ ſatiſdare q̄ſi iſte due rōnes ſūt potētiores ꝙ vna: vt in aut. de ꝯſan. ⁊ vteri. fra. in pn̄. ⁊ C. cōia de ſucceſ. autē. itaqʒ. ¶ Op. qa idē in quolibʒ alio q ſe ñ defēdit: qa ſolū miſſionē patiſ. vt. l. ſatiſqʒ. de in ius voc. Sol. alius patereſ miſſionē in bonis ꝓprijs. hic vo in bonis hereditarijs tantum.

s Ed ⁊ ſi reſtituatur.

¶ Ille cui ex trebelliāo reſtituiſ hr̄ditas tpe legatōis pro ea nō poterit tūc ꝯueniri. h. d. ¶ Op. de. l. oēm. ſ. e. So. fallit in aditiōe hr̄ditatis q̄ fit ſolo aīo. vt. ſ. dixi. Itē in reſtitutōe trebellia. q̄ eſt ei ſimilis. vt h̄. Sed ꝯ ſi hr̄des reſtituit coact⁹. ergo legitime cogiſ. ⁊ ſic cogiſ ſe defendere. vt. l. ii. §. ſed ſi agāt. ſ. e. Sol. dicit glo. iſtud fit officio iudicis. hoc nō placet: qa agens offō iudicis dʒ ita ſe defendere ſicut iure actōis. vt. ſ. de ꝑcu. l. ſed ⁊ he. §. ñ ſolū. vñ dic̄ gl. ꝙ. §. ſed ſi agāt. loqſ ꝙ dʒ ſe defendere. ſ. dū agit. ſec⁹ ſi p̄ma inſtātia eſt finita: qa tūc poterit ꝯuēiri de nouo: ⁊ hoc tene mēti: ⁊ no. gl. ¶ Secūdo habetis h̄ ꝙ p̄uilegiū fori nō trāſit ad fideicōmiſſariū vniuerſalē. ¶ Contra oppo. ī. ad trebel. l. i. §. i. Solu. vt in glo.

Ex quibus.

Quo caſu ñ cogiſ qs ſe defēdere nō cogiſ iuramētum p̄ſtare. h. d. vidiſtis in. l. nā ⁊ poſtea. §. ſi is de iureiur. ī.

Ediū.

Non eget ſummario: quia breuis eſt ⁊ clarus.

Sed ſi dies.

¶ Ex cā neceſſitatis cogiſ legat⁹ litigare inquātuʒ neceſſitas exigit. h. d. ¶ No. bonū caſum. No. ꝙ illud qđ ꝑmittiſ ꝑꝑ neceſſitatē eatenꝰ ꝑmittiſ: q̄ten⁹ neceſſitas vrget: ⁊ iō qa lite cōte. ceſſat neceſſitas nō cogiſ qs ſe vltra defendē ſed ſi eēt actio q̄ litis ꝯteſtātōe nō ꝑpetuaſ actō de dolo: vt in itegrū reſtitutio: cogereſ ſe defendere vſqʒ ad ſñiam: qa vſqʒ ad illud tp̄s neceſſitas vrget. hocʒ h̄ gl. nota ⁊ ſigna. ¶ Scđo no. ꝙ iudiciū ceptū apud vnū iudicē p̄t apud aliuʒ iudicē ꝓſeq ⁊ ꝑfici⁹ vt h̄ dū dicit ita vt in ꝓuinciā trāſferaſ qđ eſt nota. ¶ Op. de. l. ii. §. in oib⁹. ſ. e. Sol. vt ibi.

a Ed ſi s reſtituaſ. §. ſed ſi dies ꝓſeq ⁊ ꝑfici. uide Inno. i c. qm̄ abbas de offi. dele.

Si pater.

¶ In vētre in dubio p̄ſumunſ eſſe tres: iō iā nat⁹ ꝓ q̄rta hr̄ditatis tm̄ interi poterit ꝯuēiri. h. d.

Ex. l. ſequenti.

¶ Q̄ñ hʒ locū regula q p̄or appellat p̄or agat.

q Ui prior.

b Glo. nr̄a pōit h̄ caſū. trib⁹ mōiſ ꝑncipalr̄. ſʒ duos p̄mos ñ loqſ i materia ꝯuētiōis ⁊ recōuētōis: ſʒ vltimū ſic. Prim⁹ caſus ē ſʒ. l. i. operis. ī. loca. quē caſuʒ gl. repꝛhēdit: qa ibi loqſ de ordīe ſatiſfactōis nō de ordīe ꝯuētōis. Preterea ibi nō ſatiſfit ei q p̄or egit: ſed ei q p̄us ꝯduxit. vñ iſte caſus nō eſt bon⁹. Scđs caſus eſt i duplicib⁹ iudicijs: vt ille p̄us ſuſtineat q p̄us ad iudiciū ꝓuocauit: ſed ſm̄ hoc hec. l. eſſet ſupflua ꝑ. l. in trib⁹. ſ. e. Tene ergo tertiā lec. ſm̄ quā ponit ordinē inter duos: quoꝝ vn⁹ ꝯuenit ⁊ recōuenif: vt ille q p̄us egit in oīb⁹ p̄cedat: qa prius iurabit de calūnia. p̄us rñdebit poſitōibus. p̄us examinabūſ ei⁹ teſtes. p̄us ſup cā ſua ſñiabitur. tñ oīa iſta ſimul fient. ⁊ hoc eſt qđ dicit tex. q p̄or appellat p̄or agat. iſtū⁹ ordinē voluit ponere tex. in aut. de his q ꝯue. ⁊ recōue. §. ſancimus poſita. C. de ſentē. aut. ⁊ ꝯſequēter. melius. C. ō ꝯpēſa. l. neqʒ. ⁊ ī. q̄ ſentē. ſine appella. reſci. l. i. in fi. ⁊ ex̄ de mutuis petitōib⁹. capitu. fin. in fine. ⁊ de ordi. cogni. capi. cū dilect⁹. ¶ Ad iſtā. l. op. de. l. p̄uaricatōis. in pn̄. ī. de p̄uaricationibus. ⁊ nota. ī. e. l. de q̄ re. vbi dr̄ ꝙ p̄us ſup emergenti ē ꝓnūciandū. So. q̄ñqʒ ille q p̄or agit: agit criminaliter ⁊ recōuenif criminaliter. ⁊ tūc nō procedit lex iſta. nec eſt nr̄a materia: ſed dic. vt. l. is q reus. ī. de publi. iudi. ⁊ C. q accuſa. nō poſ. l. negādo. ⁊. l. i. q̄ñqʒ agit ciuiliter ⁊ recōnēiſ crimialiter vel ecōuerſo. tūc idē ꝙ nō hʒ locū lex nr̄a. ſʒ dic vt. l. i. ⁊. l. vltima. C. de ordi. iu. q̄ñqʒ agit ciuiliter ⁊ recōuenif ciuiliter ⁊ tūc ꝓcedit iſta. l. quo caſu vt ſoluaſ ꝯriū p̄cedēs: ⁊ alia q̄ tāgunſ hic i gl. dic aut q̄ſtio ciuilis ſupuēit ciuili icidēter aut ꝑ ſe p̄ncipaliter. Primo caſu nō hʒ locū hec regula: ſed ſup emergēti eſt p̄us ꝓnūciandū ⁊ cognoſcendū. qđ dic vt in. l. de qua re. ī. e. ⁊ C. de ordi. iudi. l. i. Scđo caſu qñ p̄ncipalr̄ ꝓponatur vtraqʒ q̄ſtio: tūc ſi qdē vna ꝯtinet petitoriū alia poſſeſſoriū nō hʒ locū hec regula: qa poſſeſſorium dʒ añ terminari: cū diſtinctōe tñ quā ſtati videbitis. ī. e. l. ſi de vi. aut vtraqʒ ꝯtinet petitoriū ⁊ ſi qdē vna eſt p̄iudicialis ad aliā nō hʒ locum hec regula: ſed hʒ locū materia. inſti. de actio. §. p̄iudiciales. ⁊. ī. de peti. here. l. ſi qs libertatem. ⁊ qđ tāgiſ. ī. eo. l ꝑ minorē. ſi vo neutra eſt p̄iudicialis ad alteram: tunc hʒ locum hec lex: ꝙ q prior appellat prior agat. ⁊ tunc procedunt ea q̄ dicunſ in materia cōuentōis. ⁊ recōuētōnis q̄ plene expediui anno. in materia aut. ⁊ cōſequēter. C. de ſenten.

b Ui p̄or. Utrʒ iſta. l. q prior habeat locuʒ in ꝯctu trāſactionis: ⁊ aliqua de itellectu huius. l. uide ꝑ bart. i. l. ubi pactū in. ii. colū. ꝓ glo. ibi. C. ō tranſac. ⁊ aliqd hic ꝑ gl. circa fi. ⁊ ibi dicit bal. i. ii. col. ꝙ iſta lex hʒ locū in iudicijs paribus nō in p̄iudicialibus ⁊ p̄ot facere ad no. q. quā ponit bar. in. l. q bona. §. ſi qs: qꝛ i fi. de dā. infec.

Ex. l. ſequenti.

¶ Iudicium qualiter dicatur ceptum. ita vt ibi finiri debeat.

i Ubi acceptum.

Hec lex cogitur duobus modis. vno modo vt vbi ponaſ localiter. alio modo vt vbi ponatur pro apud. quaſi dicat vbi acceptum eſt iudicium: hoc eſt apud quem iudicem ibi debet accipere finem: nec curo vtrum in eodem loco vel in alio. Poſſunt enim acta vnius iudicis fieri in diuerſis locis. vt. ſ. de arbi. l. ſi cum dies. §. ſi arbiter. ⁊ hoc ꝓcedit ſine ſcrupulo in arbitro ⁊ in iudice delegato vel ordinario qui non habet certuʒ locū maiorum: vt in rectore noſtre ciuitatis vel alicu⁹ collegij. Sed in eo qui haberet locū ma-

c Ubi i acceptuʒ. Uide ꝙ regula hui⁹. l. hʒ locū ubi ñ fit p̄iudiciuʒ iuriſditiōi alterius. ut no. Io. mo. in. c. accuſatus ō here. in vi. qđ dictū reaſſumpſit bal. in. c. i. §. p̄terea. lulrio de ꝓbi. feu. alie. ꝑ f ede. qꝛ tē ille cui fieret p̄iudiciū poſſet inhibere ꝑ ea q̄ dixi in. l. iudiciū ſoluiſ. ī. e. ⁊ hāc regulaʒ limitat aliqbus modis ludo. in. l. q̄uis. in addi. nouiſ. ō dā. infe. in. l. vbi ceptum.

a ⁋Ordinarius delegat. quō iudicatur lite pendente per citationem. dixi in.l.cum notiſſimi.in prin. C. de preſcrip.xxx. anno.
b ⁋Qualiter intelligatur.adde glo.fi.in fi.j.l.prima.
c ⁋Item aduerte.intelligo iſtam. Idem dicit in.l.quiuis de dā.inſe. per illum tex. vbi dicit ꝙ ſi qs egit ꝯ vnum coram vno iudice ⁊ ille non cōparuit:ſed fuit cōtumax ꝙ licitū eſt agēti adire aliuȝ iudicē ne ſui contumacia reo proſit.ſȝ ang.ibi tenet ꝯrium dicēs ꝙ nō ꝑdeſt ſibi cōtumacia:ſȝ electō iudicis facta ꝑ agenteȝ.⁊ ita dicit tene re Gui.ð cu.in.l.nemo ꝑt C.de iuriſd.om.iu.⁊ Cy.in.l.nulli.C.de iud.ſic dicens.Pone ꝙ ego incepi agere in vna cā corā vno iudice deſiſto ibi ⁊ traho reum coram alio iudice: nunqd excipere poterit.videtur ꝙ ſic:q2 maior cōuēiētia eſt vnius cāe ad ſeipſaȝ ꝙȝ duaȝ iter ſe.ergo⁹ ⁊c. ar.huius.l.preterea ħ videtur cōcedendū per autē.q ſemel iſta duo arg. vel iura nihil faciunt.ꝑmō ſi obſtat argu.hui⁹.l.ꝙ maior eſt cōuenientia vni⁹ ⁊c. q2 veruȝ eſt eodē tempore:ſed diuerſis tēporibus bene poſſeȝ te cōuenire coraȝ diuerſis iudicibus.itē nō obſtat aut.q ſemel.q2 illa aut.reſiſtit tātū penitus ð ſiſtētibus: ſȝ hic non deſiſto penitus:immo ago corā alio vnde nihil facit ꝑm pe. ſed tamē alio iure ꝓbatur vbi cauet ꝙ qui fuit tractus in vna cauſa per libelli editionem non pōt coram alio trahi.⁊ q traxerit amittit cauſam. vt ar.j.de aſſer.tollen.l.ad fi.ꝑm eum.⁊ pro hoc allegat ꝙ nō debet interdici reo potentia purgandi morā ſi vult ſumptus reficere.l.ſancimus.C.de iud.⁊.l.ſi poſt tres ð.ſi qs cau.⁊ q2 acqſita videt iuriſditio iudicialis per.l.ſi quis poſtea.ð.eo.⁊ ſic niſi renunciet inſtantie nō videtur alius poſſe adiri:immo vexans reum in diuerſis tribunalibus poſtea comparentem perdit litem.l.i.in fi.C.de aſſer.tollē.⁊ no.per Guil.in dicta.l.nemo.ſȝ Inno.ꝑm cū in.c.ex tenore.de reſcri.dicat ꝙ pena ꝑditionis litis nō habeat locū niſi in caſu illius legis.⁊ pro predictis ēt facit ꝙ acqſitum ſit ius efficaciter aduerſario vt nō poſſit alius iudex adiri qð not. Inno.in.c.ſup litteris ð reſcri. ⁊ qð not. Jo.an.in ti.de appel.§.in qbus.ver.quid ſi victus.ſȝ certe opi.ang. nō placet per iſtum tex.in.l.noſtra. Nec obſtat dictū Guil.⁊ Cy.q2 non loquitur quando reus eſt contumax.⁊ de materia bene facit quod no. bar.in.l.ſepulchrum.de ſepul.vio.⁊ eodem modo non obſtat dictum Inno.⁊ Jo.an.item vera videtur opi.bart.ꝙ non videt habere locum pena perditionis litis niſi in caſu illius.l.i.§.i.q2 eſt ſpāle fauore libertatis.vt no.gl.in.d.c.ex tenore.de reſcrip.⁊ pro ħ facit:q2 pene ſūt reſtringēde in penis ⁊ in regula odia.de re.iu.in.vi.nec obſtat ꝙ mora nō poſſit purgari: per.d.l.⁊ ſi poſt tres ⁊.d.l.ſacim⁹ q2 illud videtur veruȝ re integra: ſec⁹ re nō integra vt videt eſſe in caſu ꝓpoſito facit qð no.i.d.l.ſi p⁹ tres.⁊ in.d.l.ſi inſulā.ð v.ob.⁊ adð qð dixi poſt bar.in.d.l.nulli.⁊ forte poſſet dici dictam opi.fore veram qñ reus ꝯtumax ſolueret expenſas ꝑm.d.l.ſancimus: q2 tūc poterit cū cōſenſu primi iudicis ꝯtra actorē cōuenientē ipſuȝ in ſcðo iudicio opponere ð lit. pen. q2 ſi preoccupata iaȝ erat iuriſditio.d.l.ſi qs poſtea ⁊.c.ꝓpoſui.ſti.de ſo.cōpe.pōt iudex agere iterdicto vti poſſidetis contra turbantē iuriſditiōeȝ ſuā ꝑ id qð not. bar.in.l.ſi.in prin.ſi qs ius dic.nō obtēpe.aut cōſenſus ꝑmi iudicis nō accedit ⁊ ꝓcedat opi.bar.cogita tu ⁊c.

iorum non procederet:⁊ tunc ſtaret vbi prope ⁊ localiter vt dicamus vbi.i.quo loco. Hoc autē fallit ſi de voluntate partium aliter fieret.vt dicā in.l.vltima.de iuſti.⁊ iure. Uel propter neceſſitatem aliquam vt ſi eſſet neceſſe ꝙ mitteretur ad aliquam perſonam egregiam.vt.j.de iureiurā.l.ad perſonas. Uel abſentem aut ad aliuȝ iuſte venire impeditum.vt.C.de iureiran.l. generaliter.§.his de preſentibus.⁊ iſte lec.tanguntur in glo. ⁋Op.C.de peda.iudi.l.penul. ⁊.ð.eo.l.ſi longius.in prin. Solu.dicit glo.fallit ibi. Tu dicas ꝙ non fallit:vt apparebit in ſequēti queſtione. ⁋Quero quid ſi iudex ordinarius delegat[a] cauſam ceptam coram eo. Dicit gl.ꝙ poteſt:qa idem auditorium videtur. Per hoc apparet reſponſum ad contrarium precedens. Nam ſi iudex cauſam quam delegauit ipſam reaſſumat vel alteri deleget:idem videtur eſſe iudiciuȝ: ⁊ apð eum agitari. ⁋Expeditus de gl. quero dicitur hic vbi acceptum eſt iudicium qualiter intelligatur[b] iudicium eſſe ceptum. Dicunt doc. per ſolā citationem.vt.ð.e.l.ſi qs poſtea. Quod intellige in eo qui habet plures iudices quorum par ē iuriſditio.nec ipſe habet priuilegium declinādi aliquem. Exemplum in ciuitate iſta quilibet peruſinus habet iudicem poteſtateȝ ⁊ capitaneū. Certe ille qui preueniet per citationem illi⁹ erit iuriſditio.vt hic. Sed ſi aliquis cōueniretur coram non ſuo iudice:vel coram eo quem poſſet declinare non videtur acceptum iudicium ꝑ citationem.vt.j.e.l.non videtur. ⁋Item aduerte ego intelligo iſtaȝ[c].l.vt ibi videtur acceptum iudicium ad incōmodum citati: ⁊ etiam ad incōmodum actoris:ad cuius petitionem fit citatio ſi citatus comparuit. Non enim poſſet actor deſiſtere ⁊ ad alium iudicem ire: vt.C. quomodo ⁊ quando iudex.auc.qui ſemel. Sed ſi nos poneremus reum citatum fuiſſe contumacem non credo ꝙ actor impediatur iudicium incipere alicubi: quia reus non poterit allegare alibi ceptū eſſe iudicium quod contempſit: quia ꝙtum ad eum illa citatio poſſet peti circunduci ⁊ annullari.vt.j.e.l.⁊ poſt edictum[d]. Iteȝ hec regula procedit quando iudicium ceptum eſt de voluntate:ſed ſi eſt ceptum ex aliqua neceſſitate coram vno iudice poterit coram alio perfici.vt.ð.eo.l.ſed ⁊ ſi reſtituatur.§.ſed ſi dies.idem forte putarem ſi neceſſitas ſuperueniret. Exempluȝ.cauſe ſunt cepte in curia poteſtatis.modo illud officium eſt ſublatum.certe puto ꝙ cauſe q̄ ibi pēdebāt poterūt ꝑfici corā capitaneo ꝑꝑ neceſſitatem.ar.d.§.ſed ⁊ ſi dies. Salua meliori deliberatione.tetigi hoc de ſepul.vio.l. ſepulchri vio.

⁋Eſſet videndū qs poſſet iſtaȝ exceptionē opponere. Utrū iudex poterit opponere alteri iudici ne ꝓcedat. Uel vtrū accuſator poſſet opponere ſe iudici qui ingrit.dic vt ibi dixi. ⁊ pro his facit qð dixi.in.l.ſi qs libertatē.j.ð pe. here.

e **I petitor.** Sicut inter heredes diuidit actio[e] ita inſtantia ſuper actione īchoata.h.d. Quod non procedit ſi lis ſit ſuper indiuiduo. vt.l.viam itineris.cum ibi no.j.de ſerui.

e **I iudex.** Tēpora appoſita ī ꝑma delegatione videntur repetita in perſonā eius qui in locuȝ primi eſt delegatus.h.d. ⁋Quero quō tꝑa ītelliguntur repetita[f] in ſequēti: vtrū integra:an vero illud qð ſuperat.hic in prima gl.ſūt opi. Ueritas eſt ꝙ integra tꝑa intelligant repetita. vt ħ in textu.ex integro.⁊c. ⁋Op.gl.de.l.ꝓperādū.§.finaūt in medio de iudi. Breuiter ꝑȝ duos ꝑmos modos qcqd gl.dicat nō obſtat:qa ibi loqtur de tꝑe qð ſtatuit a lege inſtantie.hic vero de tꝑe quod ſtatuitur a iudice delegāte iuriſditionem iudici delegato. Scðm tertiū modū obſtat l.illa:ſȝ ſolue vt in gl.ꝙ ħ intelligat ꝑm illam.

n **On uidetur.** Qui petit copiā libelli nō videt ꝯſentire in iudice[g].h.d. ⁋Quero exceptio decliatoria fori qñ debeat oppōi. Quidā dicūt vſqȝ ad lit.ꝯte. Alij dicūt vſqȝ ad.xx.dies vt in aut.offerat. Breuiter tex.in.l.vl.C.ð exceptio.dicit ꝙ dȝ opponi in initio. Qð intellige anteꝙ ꝑ aliquē actū videat in iudicem ꝯſentire. Et iō ſi corā iudice opponeret aliquā[h] exceptionem vel ꝯ libellū vel ꝯ ꝑſonā agentis videret in iudicē ꝯſentire:nec poſſet poſtea iudicē declinare.vt.l.ſed ſi ſuſceperit.in ꝑn.j.e.⁊ ex̄ de re iudi.c.inter monaſteriū. Nō qa ſtatim cū qs oppōit exceptionē vr velle ꝙ ſup eā ꝓnūciet.⁊ ſic cōſentit in iudicē.ſed ille q petit copiā libelli ꝑ hoc ñ ꝯſentit in iudicē. Nō.n.ex hoc ꝯcludit ꝙ iudex aliqd faciat:ſed dicit ꝙ ipſe deliberare vult vt ħ ⁊ aut.offerat. Et iō eſt pratica[i] ꝙ ꝑma exceptio q̄ opponeret ſit declinatoria fori. Demū ſubdat ꝙ ſi ⁊ inquātū dicta exceptio nō obſtaret opponeret alias ꝯ libellū ⁊ ꝑſonam agentis.

e **I is qui.** In ſucceſſorē trāſit inſtantia q̄ dȝ terminari in eodem loco.h.d. Bar.

Ex.l.ſequenti.

⁋Debēs recipe aliqd ānuȝ pōt agere vt debitor condemnetur in futuruȝ.

n **On quemadmodū**[k].

d ⁋Et p⁹ edictuȝ. facit.l.quiuis.⁊ ibi hoc no. pau.de ca.ð i ius vocan.
e I petitor.diuidit actio.fallit ſi ſit ſup indiuiduo lis ꝑ.l.viā itineris.cum ibi no.j.de ſeruitu.
f I iudex.itelligunt repetita.vide bo.glo.in.c.dilecta de teſti.in glo.pe.⁊ iſtam.l.no.allegat bar.in.l.licet imperator in fi.de le.i.
g On videt ꝯſentire in iudice limita hāc.l.qñ iſte iudex nullo mō erat cōpetēs.ſec⁹ ſi eēt iudex ſu⁹.q tñ poſſet declinari.nā tūc ꝑ iſtū actum videt ꝓrogari iuriſditio ei⁹ facit.l.ſi qs p⁹ea.ð.e.ita videt velle ang.in.l.ſed ſi ſuſceperit.j.e.qð no. h ⁋Opponeret aliquā.⁊ uide qð no. Inno.i.c.ꝑterea.ð dila.⁊ bar.in.l.ſi ꝯuenerit.ff.ð iur.om.iu.⁊ bal.i.l.fi.C.e.
i ⁋Eſt pratica.uið clari⁹ i.l.qȝuis de dā.iſec.⁊ in.l.qdā ꝯſulebat.de re iu.
k On queadmodū ad hāc.l.uide gl.in.c. Rainaldus.de teſta.q̄ incipit.ſed nunquid.⁊ que no.in.l.ſeruius.§.fi.de ver.obli.

Judiciū nō pōt eſſe ſup futuro.h.d.vl'ſic. Tractus futuri tpis non ſpectat ad iudicem .h.d. ¶ Op.de.l.in.l.acql.ſi deletū.ꝭ.ad.l.acql. So. ibi obligatio ⁊ actio erat de pñti: ꝫ executio deberet differri.iō tex.hic in fine dicit añq̄ debeat vt reſpiciat obligationē ⁊ actionē magis q̄ exceptionē. ¶ Querit glo.qd ſi ꝓmiſi tibi aliqd annuū[a]: vtrū poſſum agere q̄ ꝯdēneris ad pſtādū in pñti ⁊ in futuro. Breuiter caſus ē q̄ ſic. vt in l.i.C.de fideicō.⁊ facit.ꝭ.ſi ſeruit⁹ vē.l.hax.⁊.l.cogi. Nec cogat de ſuo iure ānis ſingulis ꝓteſtari.vt.l.male agit.C.ꝺ pſcri.xxx.ann.nec ob.h l.qa ſup futuro nullū pt eē iudiciū ſi de pñti aliqd nō debet: ſed ſi aliqd debet de pñti eius rōne pñt ēt futura venire in iudiciū.⁊ hoc eſt qō dicit tex.hic ī ſi.anteq̄ aliqd debeat. ¶ No.q̄ dicit aliqd: nō.n.reqrit q̄ totū qō petit debeat ꝓ pñti: ſed ſufficit q̄ aliqd debeat ꝓ pñti.vt.d.l.i. C.de fideicō. Cōtra predicta facit de vſuris.l.i. So.ibi eſt in ptāte actoris exigere totū debituꝫ. ita q̄ in futurū nō debeant vſure: iō nō pmittit ſibi q̄ agat de futuro debito.ſec⁹ in qōe nr̄a quā mō dixi. ¶ Op.ꝭ.qñ ap.ſit.l.i.§.dubiū. So.hic loqt de iudicio: hoc eſt inſtantia iudicij: ibi loqtur de ſnia q̄ pōt ferri ſub cōditōe: ꝫ illud qō deducebat in iudiciū eſſet debitum pure.

i **Aterdum.** Ex cā pōt iudex dilatiōes ꝓrogare. Not.bñ iſtos caſus hodie qñ morit ꝯſanguineus alicuius eſt limitatū tp̄s nouē dierum.vt.C.de ſepul.vio.aut.ibi poſita.⁊ p hoc a mortalitate citra excuſaui multas dñas q̄ mortuo marito nō petierāt tutorē filijs ſuis.nō.n.cogebant infra illa tpa ire ad iudicē.qō dic vt lati⁹ tractaui in.l.ii.§.ſi cōfeſtim ad tertul.

Senator. Ubi qs geſſit negociū ibi dꝫ ſe defendere nō obſtāte pⁱuilegio fori.h.d. ¶ Op.ſ̄.e.l.de eo. Solu. vt ibi dixi.hic.§.facit ad.q.ſi aliqs religioſus exēptus aſſumat aliquā fideicōmiſſariā vel executōnem vltime volūtatis: q̄ p hoc poſſit ꝯueniri coram epō nō obſtante priuilegio fori.

Ex.l.ſequenti.

¶ An petitoriū ⁊ poſſeſſoriū poſſint ſimul intētari. Et an poſſint ꝓponi in eodē libello: ⁊ qd differat vna.q.ab alia. Et an agenti interdicto retinende poſſeſſionis obſtet exceptio dñij.

s **J de vi.** Hec lex legit in gl. duobus modis.vno mō vt ponat ordinē īter iudiciū criminale ⁊ ciuile.⁊ ſꝫ hāc lec.iſta.l.nō hēret dubiū.gl.tñ iſtā lec.nō ſeqt: ſed eā tāgit poſt mediū gl. ſm eam breuiter.h.d. Accuſatio crimīalis ꝺ vi ꝑus dꝫ expediri q̄ qō ciuilis de ꝓprietate.ſcōa lec.ē vt ponat ordinē inter petitoriū ⁊ poſſeſſoriū iudiciū. ⁊ iſtā ꝓſeqt gl.⁊ ſm iſtā ſunt opiniones.⁊ hoc dicit. Si inter eoſdē eēt qō de ꝓꝑetate ⁊ poſſeſſione: cā poſſeſſionis dꝫ ꝑmo īētari.h.d. ¶ Ad iſtā lec.op.ꝑmo de tex.q dicit de vi. So.expone de vi.i.violēta poſſeſſione.⁊ q̄ ſeqt poſſeſſione: expone.i.ꝓꝑetate. ¶ Op.de.l.naturalr.§.nihil cōe de acq.poſ. Huius timore ſunt in.l.iſta opiniones q̄s gl.recitat p duas qōes.ꝑma vtrū petitoriū ⁊ poſſeſſoriū poſſint ſimul intentari.ſcōa an petitoriū ⁊ poſſeſſoriū pñt ꝓponi in eodē libello.⁊ ſi dicis qd differt vna qō ab alia. Rñ.petitoriū ⁊ poſſeſſoriū pñt ꝓponi a diuerſis partibus ⁊ tunc nō ꝓcederet q̄ſtio vtꝝ pñt ꝓponi in eodem libello.nam cū ſint diuerſe partes dātur diuerſi libelli.ideo nō querit an poſſint ꝓponi ſimul. Iteꝫ pñt ꝓponi in vna eadēqꝫ parte.⁊ tūc procedit qō an poſſint ꝓponi in eodem libello. Jn iſta materia fuerunt opiniones.nam quidā dixerunt q̄ nullum poſſeſſorium cōcurrit cū petitorio. Alij totum ecōtra.ſ.q̄ omne poſſeſſoriū poteſt ſimul cū petitorio intentari.⁊ iſtam tenet Pe.C.de rei ven.l.ordinarij.⁊ de interdic.l.incerti. Quidam dixerunt q̄ interdictum recuperande ⁊ interdictum adipiſcēde poſſeſſionis cōcurrit cū petitorio.ſecus in interdicto retinende poſſeſſionis vt hic.⁊ ideo tex.dicit de vi.i. violēta turbatione poſſeſſionis. Ratio eſt dicit gl.qa dum ago rei ven.dico aduerſariuꝫ meū poſſidere.dum ago interdicto vti poſ.dico me poſſidere: ⁊ ſic eſſet mihi cōtrarius. Jſta eſt opinio quā tenet' gl.vbiqꝫ. Dices tu ratio cōtrarietatis facit vt nō poſſit ſimul ꝓponi.vt.l.i.C.de furtis.ſi ſeruus extero.l.i. Sed quare prius debꝫ examinari poſſeſſorium q̄ petitorium. Reſpōdeo ratio ꝓprietatis facit ne ſimul ꝓponant.ratio ordinis facit vt poſſeſſoriū precedat. Eſt aūt ordo vt ex hoc ſciamus in iudicio ꝓprietatis: qs debeat ſuſtinere partes actoris: ⁊ quis rei.hoc ē quod dicit tex.C.de rei ven.l.ordinarij.quaſi dicat ratio ordinis hoc facit.expreſſius.C.de interdi.l.incerti.ibi: vt ex hoc ordine ⁊c.ſed ſi pōeremus caſuꝫ in quo petitorium ⁊ poſſeſſorium retinēde non eſſent cōtraria: tunc admitteretur concurſus. vt ꝺ.l.naturaliter.§.nihil cōmune.de acqrē.poſ.⁊ l.clam.§.qui ad nundinas.⁊ pleniſſime examinaui iſtam materiam in.d.§.nihil ꝯmune. ¶ Quero vtrum agenti interdicto retinende poſſeſſionis obſtet exceptio dominij.⁊ dicit gl.q̄ ſic ſi aduerſarius eſt paratus incontinenti ꝓbare de dominio.vide glo[b].iſtam. Dy.in.c.q ad agenduꝫ. extra de re.iur.li.vi.tenet iſtam glo.in oībus interdictis: preterq̄ in īterdicto recuperāde. Jdē videt velle Cy.C.de edic.di.adri.tol.l.ii.vbi gl. tangit. Tangit ēt in.l.ſi.quo.bo.⁊ in.l.i.quoruꝫ lega.in eo qō dicit Dy. de interdicto adipiſcende.verum dicit.vt.d.l.ſi.quoꝝ bo.⁊ qō ibi no.⁊ d.l.ii.C.de edicto diui adri.tol.⁊ quod ibi not. Jn eo vero q̄ dicit hanc glo.nō ꝓcedere in ītedicto recuperāde.non dicit veruꝫ ſimpliciter.ꝓcedit.n.vbi illata eſt vera violentia: ita q̄ poſſeſſor ante oīa reſtituendus eſt.vt.l.i.ſi per vim vel alio mō.⁊.C.ad.l.iul.de vi.l.ſi quis a ſe funduꝫ. ſecus in quaſi violentia de qua loqtur.C. vnde vi.l.cū querebatur.⁊ ibi glo.dicit. Jteꝫ in eo qō dicit Dy.de interdicto retinende poſſeſſiōis nō dicit verum: qa cōtra caſum ⁊ gl.in.l.ſi de eo.§. ſi.de acq.poſ.poſſet tñ intelligi dictum eius qñ in cauſa poſſeſſionis probationes eſſent vtrinqꝫ pares.vt tangitur per Jaco.de are.⁊ Cy.refert C.vti poſſ.l.i.dixi latiſſime in.d.§.nihil commune. Barto.

q **Uod legatur.** Species debet ſolui vbi eſt: quātitas vbi petitur: niſi aliud actum ſit.h.d. Glo.h ſummat iſtam materiam per duas.q.prima vbi debeat ſolui.ſecunda vbi debet peti res legata.⁊ eſt glo.multum plena ⁊ clara. Cy.refert eam.C.vbi fideicōmiſ.peta.l.i. ⁊ ibi eſt iſta lex. Aduerte tamen q̄ eſt quedā gl. parua.ſ.tertia glo.l.que dicit q̄ ſi actor vult reꝫ perferri ad locum iudicij nō auditur. cuius contrarium dicitur in glo.magna.⁊ bñ ꝓbatur.ſ̄.ꝺ edē.l.ptor.§.ſi.cū.l.ſe.⁊.l.ſi in aſia.§.i.ꝭ.depoſiti.⁊ gl.[c] in.l.cū res.in ver.tranſtulit.de le.ꝭ.

a ¶ Annuuꝫ. vide plene p bar.in.l. vbi aūt nō apparet.§.q ſortē de ver.ob.⁊ ibi ange.per imo.in.l.ſi ſtipulatus.§.cū ſtipulamur. e.titu.

b ¶ Vide gl. iſtā adđ. bal. in.l.i.in pn. ſi ꝺ mo. poſ. ſu.ap.⁊ bar. i.§.nihil cōe in.iii.col.⁊ ī interdicto adipiſcende ē glo.⁊ bar.⁊ bal.in.l.i.C. quo.bonoꝝ.

c Uod legatur. al legat ſpe. in ti.de ꝯpe.iudi. adi.§.i. ver.qd ſi ruſtic⁹.q̄ ſi ruſticus portās caniſtrū frumenti vendidit.⁊.corbes dꝫ in dubio expēſis ēptoris ꝯduci.

d ¶ Et glo.⁊ do.io.in.l. cū res.in ꝟ. tranſtulit.de leg.i.⁊ ibi vide ꝺ hac materia plene p bal.⁊ docto.

a Cum furioſus.pnunciare.ꝛ qꝺ dicit ꝙ furioſus nō pōt pnūciare.
c limita niſi ſnia lata a furioſo lata eēt qualiter tuliſſet hō ſane mētis q:tūc lata tʒ ꝛ no.doc.in.c.ii.extra ꝺ ꝯſue.qꝺ ſingulariter tene mē ti.ADDE vt p andre.ſicu.cōſi.lx.vbi refert illud vallerij de eo q erat furioſus ꝛ fecit teſtamentum tāq̄ʒ ſapiens.

b Non oi
i bus.
bar.ꝛ bal.in.l.ii.in pꝛin.ſol.ma.tʒ gl.ibi quā vide:ſʒ ang.ꝛ imo.tenēt ꝯ ipſos.Pri mo inquātuʒ dicebāt bar.ꝛ bal.ꝙ in ꝯ ctibus bone fidei indiſtincte debebat pſtari cautio q:ipſi dixerunt ꝯ caſuʒ huius.l.i ſi.q vult ꝙ nō ſufficiat pendentia dilationis:ſed ex cā tm̄ ꝛ non aliter.pterea ꝯ ipſos facit d.l.ii.in pri.ff.ſo.ma.ſm vnā expoſitō neʒ cōiter veram ꝛ iō ange.dicebat ꝙ tā in bone fidei q̄ʒ i ſtricti iuris nūq̄ʒ debeꝫ cautio:niſi ex cā hoc eſt ſi eueniat ſuſpicio l.ſi creditores.hic allegata.ꝛ nulla eſt differētia iter ꝯct° ſtricti iuris ꝛ bone fidei.ꝛ hāc tʒ bar.h ꝛ glo.ꝛ hoc niſi eſſet debitū ex vltima voluntate:q:tūc idiſtincte caueꝫ l.i.vt le.no.ca.ꝛ bar.i.l.inter oēs.ꝯ g ſatiſ.co.itē fallit niſi taliſ dilatio eſſet inducta a.l.miſerationis cā.l.ſi ꝯſtāte §.quotiēs.ꝛ §.ſi vxoꝛ.ſo.ma.ꝛ.l.ſi debitoꝛi.ꝺ iud.ꝛ qꝺ not.gl.parua h.ꝛ vide in.l.q̄ſitū de pig.ꝛ qꝺ habeꝫ i.l.generaliter.de epiſ.ꝛ cleri.ꝛ illud ibi tenʒ imo.ꝛ vide oio bal.limitantē i.l.vniuerſa.h allega.ꝛ bal.in.d.l.ii.in pn.vbi ponit materiā de qua p bar.i.l.ſi finita.§.elegāter ꝺ dā.ifec.ꝛ ibi idē io.de imo.reprobat bal.in multis.qꝺ no.

c **Cum furioſus.** Ualet qꝺ fit corā iudice furioſo tpe quo hʒ dilucida iterualla.nec pōt furioſus tpe pnūciare[a].h.d. ¶ Op.de.l.cū pretor.ꝯ.eo.So.intellige hic de eo q hʒ dilucida interualla.ꝛ addit gl.vnū nouū verbū ꝙ lʒ poſſet effici iudex furioſus qui hʒ dilucida iterualla:tm̄ arbiter eſſe nō pōt. ¶ Ultimo no.h tex.ꝙ iuriſditio acqriꝫ ignoranti.ibi:neq̄ʒ.n.in adijciendo ꝛc̄.Idem no.in.l.puatoꝝ.C.de iu.om.iudi.dixi plene in.l.abſēti.de do.j.ꝛ in.l.pe.de teſta.mili. ¶ No.ꝙ pōt delegari iudex qui ē abſens ꝛ ignorans.

n **Non quicquid.** Nō omne qꝺ iudex pōt neceſſe hʒ facere.h.d.plene in.l.i.C.quomodo ꝛ quando iudex.

Iudex. Iudex q omittit id qꝺ facere dʒ puniꝫ.h.d. ¶ Quero exempluʒ gl.ponit ſi nō ꝯdēnauit victū victori in expēſis.vt.l.pperandū.§.ſinaūt.Hoc aūt intellige eo caſu quo debeat fieri ꝯdēnatio expenſaꝝ:qa nō habebat iuſtā cām litigandi.ita tm̄ ſi hoc fuerit petitū a parte.vt.l.iiij.§.hoc aūt iudicium.j.de dā.infec.ꝛ ibi dixi.Qn̄ tm̄ in libello ex parte actoris petatur iudex ſi non ꝯdēnaret teneꝫ.In reo vero dʒ peti aliter nō tenetur.Scđo ponit gl.exēplum in reſtitutione fructuū.vt de fruc.ꝛ lit.expē.l.pe.Qꝺ ēt intellige ſi fuerit petitū.vt.l.ediles.§.item ſciendū.ꝛ in.d.§.hoc aūt iudicium. ¶ Item aduerte quia tex.hic dicit dolo malo. ¶ Quero qd ſi per imprudentiaʒ.nam leges q̄ dicunt teneri iudicē qui per imprudentiā male iudicauit loquūtur de iudice faciēte:nō de omittēte. ¶ Item quero qn̄ iudex omittit aliqd facere qua actiōe ꝯueniꝫ.An teneaꝫ illa actiōe in factū q̄ ex q̄ſi maleficio de q̄ loqꝫ.ꝯ.e.l.ſi filius.ꝛ i ſti.de obli.ex q̄ſi maleficio.in pn.ꝛ.l.ex maleficijs.§.ſi iudex.j.de act.ꝛ ob.ꝛ.l.ſi.de vari.ꝛ extraor.cog.Que leges oēs videntur loq in faciēte non in omittente.tetigi in.d.l.ſi.de vari.ꝛ ex.cog.ꝛ.l.i.quō ꝛ quando iudex.

i **In omnibus.** [b]Qui tenentur ad diem vel ſub ꝯditione pn̄t ꝯueniri ad preſtandum cautionē.h.d. ¶ Op.de here.vel act.ven.l.ii.So.dicit glo.ibi petebat qs ſatiſdare cuʒ fideiuſſoribus qꝺ nō dʒ fieri.hic cauere nuda cautione[c] vn̄ vꝫ ꝙ glo.intelligit iſtam.l.in cautione nuda.Certe ſi hoc eſſet vex modici effectus eēt iſta.l.qa tantā cautionē habeo poſtea q̄tam primo.Ideo doc.dicūt ꝙ dʒ intelligi de ſatiſdatione cū fideiuſſoribus:ne ſit vanū ꝯſiliū huius.l.Ita pbatur in.l.ſi creditores.de priui.cre.facit.C.de pci.impe.of.l.vniuerſa.nō ob.l.ii.C.ꝺ here.vel act.ven.qa hic dicit tex.ex cā iuſta.ꝛ cām iuſtā intelligo ſi debitor ē ſuſpectus.vt.d.l.ſi creditores:ſed in.d.l.ii.nō ſuberat alia iuſta cā:merito non cogitur. ¶ Item op.j.de cōdi.cā da.l.dedi.in pn.So.dicit gl.iſta.l.loquiꝫ in iudicijs bone fidei.illa in ſtricti iuris.Et hoc ideʒ videꝫ tenere.glo.in.d.l.ij.poſt pn.j.ſo.ma.Ueritas ē ꝙ hʒ locum etiam in iudicijs ſtricti iuris.vt dixi in.d.l.dedi.Bar.

c ¶ Nuda cautio.an h.l.hēat locū in nuda cautōe hāc tm̄ ſeq videꝫ bal.i.l.ſi finita.§.elegāter in pe.col.de dā.iſe.ꝛ imo.in.l.ſi p° de op.no.nū.i pe.col.ꝛ adde bar.in.l.ii.in pn.ſo.ma.ꝛ bar.oio in.l.iij.§.nūc ꝺ effectu.ꝺ lib.le.ꝛ ꝙ iſta.l.itelligaꝫ in cautōe cū fideiuſſione.tʒ bar.ꝛ oēs.ꝛ ibi ipe refert in.l.ſi ꝯſtāte.in.ii.col.ſo.ma.ꝛ in.l.ſi creditores.loquūꝫ qn̄ dilatio erat cōceſſa ab hoie:q:tūc cā cognita ſatiſdaꝫ vt h ꝛ ibi.aut loqmur in dilatōne legali ꝯceſſa ēt a.l.aiata vt a pncipe ꝛ tūc idiſtincte ſatiſdādū eſt.vt.d.§.q̄ties.ꝛ.l.vniuerſa h alle.idē dicit in dilatōe data ab hoie q ſuccedit i locuʒ dilatōis legalis.ꝛ vn̄ h rn̄det ad.l.ii.debere.vel act.vē.hoc in termis tʒ gl.in.l.iter eas in gl.ſi.q ſat.co.ꝛ ēt hic in gl.ſi.p legē quā allegat.ꝛ adde ꝙ debitoꝛ q eſt receſſur° teneꝫ ſatiſdare.vt tʒ gl.in l.pe.C.ꝺ bo.q̄ lib.ita allegat bal.in.c.i.§.ſi qs vo de pac.iur.ſir.ꝛ vide gl.Cy.ꝛ bal.in d.l.ii.C.de here.ven.ADDE vt p pau.de ca.cōſi.xlix.

e **Uxor.** Nō eget ſūmario.iſta.l.intellige qn̄ mr̄imoniuʒ fuit ꝯctū rome.ſecus ſi alibi.Ita vꝫ ſentire glo.ꝛ ita dicunt doctores.

e **Cum qui.** Qui pmiſit aliqd certo loco p° moraʒ pōt vbiq̄ʒ ꝯueniri.h.d.vt dixi.j.de eo quod cer.loco.l.i.

n **Non iccirco.** Si iudiciū ꝯtra plures ceptū eſt ſimul:pōt reſpectu vni° ſniari:reſpectu alioꝝ differri.h.d.Per legē iſtā dico ꝙ qn̄ ſit iquiſitio vel pducitur accuſatio ꝯ plures reos ſi aliq ſunt ꝯtumaces ꝛ aliqui ſūt preſentes:nō dʒ differri ſnia° ferēda in ꝯtumaces pp pn̄tes:nec econuerſo.tene menti.

Cum poſtea. Quacūq̄ʒ parte iudicij litigator detegatur ſeruus iudicium eſt nulluʒ.h.d.

a **Argentariū.** Habuiſtis.ꝯ.e.l.heres abſens.hoc dicit.

Nomine. Snia lata per iudicē vnius terre pōt mandari executōi p iudicē alteri° terre.h.d.de iſta materia dic plene vt in.l.a diuo pio.in pn.j.de re iudi.Bart.

i **Iudex.** Furor nō tollit iuriſditionē ſʒ ipedit exercitiū.h.d.

o **Obſeruandū.** Petit° a parte vna nō eſt dandus iudex:niſi ex cā.h.d.Dicit glo.ꝙ hoc dʒ itelligi qn̄ vtraq̄ʒ ps eſt pn̄s.ſec° ſi illa tm̄ q̄ petit.ꝛ ita ſeruaꝫ in curia romana.

d On icirco.
n differri ſnia.de hac qōe vide i.l.de vno quoq̄ʒ.in pn.de re iudi.ꝛ i.l.ēt.§.i.i ſi.ꝯ.de mio.ꝛ ad hanc.l.vide no.p bal.in aut.ſi oēs.C.ſi vt ſe.ab.here.abſt.ꝛ barto.in aut.ſed cuʒ teſtatoꝛ.ad.l.falſi.ꝛ bar.limita h in crie adulterij ſm Cy.in.l.iii.C.de ſepul.vio.

e Ars
p litterarū.
Et hāc.l.ꝛ ſimiles limita nō habere locū in officialibus ppetuis.ſm bart.no.in.l.ꝺ pupillo.§.ſi qs ipſi ptoꝛi.in.iii.col.ꝛ ideʒ ſi ſit poſitus ad bn̄ placitū vt ibi p bart.ꝛ adꝺ gl.no.i aut.vt diſ.iud.circa ſi.i gl.in v̄.cū q col.ix.ꝛ no.gl.in.l.ii.ꝯ.de in ius vo.ꝛ ibi bar.ꝛvi de ſpec.in ti.de actoꝛe.v̄.itē illuſtris.ꝛ qd in cria.lib°.viꝺ not.l.nulli.C.q.i ap.ſi reci.ad de qꝺ ēt maximi magiſtrat° ꝯueniūtur durante offō qn̄ faciunt aliqd ꝯ iuriſditioneʒ ſupioruʒ.l.ſi appellatione.ꝛ ibi bal.C.de ap.ADDE vt per ro.ꝯſi.ccccxv.

p **Ars litterarū.** [e]Qui ſūt in maiori magiſtratu durāte offō ꝯueniri nō pn̄t.h.d. ¶ Opp.j.de iniurijs.l.nec magiſtratus.ꝛ ad.l.acql.l.quēadmodū.§.nec magiſtrat°.So.hic loqꝫ de maioribus magiſtratib°. ¶ Op.ad l.iul.repe.l.iubemus.So.ibi loqꝫ qn̄ delinquit in officio. ¶ Itē op.C.vbi ſena.vel cla.l.ii.So.ibi loquitur de his qui habent dignitatem ſine adminiſtratione.

v **Venditor.** Qui venit ad aliuʒ defendendum nō pōt allegare puilegium ſui iudicis.h.d. ¶ No.iſtū caſum.idē in.l.i.C.vbi in rem actio facit ad qōem[f] quā diſputaui vtrū vēditor q defendit emptorē poſſit petere cām ꝯpromitti ex pſona ſua ex forma ſtatuti loquētis ꝙ cāe inter ꝯſanguineos ꝯpromittanꝫ:cuʒ ipſe ſit ꝯſanguineus ꝛ alius q defendiꝫ nō.de quo dicā in.l.pcurator.ad exhibendū.§.i.rem ra.ha.vbi me remitto ad dicta p me in diſputatione incipiente:

f Venditoꝛ.qōneʒ.Idē facit ſi ꝯparet clericus in cā euictionis ad ꝺ
u fenſionē rei an poſſit allegare puilegiū foꝛi.glo.tm̄ dicit ꝙ ſic.xi.q.i.clericū ꝛ ſpe.in ti.de pri.ꝛ ſec.de.§.reſtat.ver.qd ſi dn̄s.ꝛ qꝺ habeꝫ in.l.ſi.j.de nova.ſed Guil.de cu.videꝫ tenere ꝯriū.in aut.ſi cleric° de epi.ꝛ cle.ꝛ p doc.hic p io.an.ꝛ do.anto.in.c.qn̄ frequēter.§.qꝺ ſi ſup vt lit.nō ꝯte.p ang.ꝛ imo.in.l.nō ſolum.§.qꝺ vulgo.de vſuc.ADDE ꝙ

pau.de ca.in ſi.conſi.lxx. dicit ꝙ bal. in plurib⁹ locis tenet cōtra bar.in.q. formata h̄ ⁊ cuȝ eo videt̄ tranſire.
a ℂ Poſſit mādari. vid bal.in.l.ſi. d aſſer. tol.ſed qd ecōtra.vide Bal.in.l.i.in ſi.C.vbi in rem act.
b ℂ Iudex moritur.cōmiſſio citatōnis non expirat morte iudicis.vide q̄ ſcripſi poſt imo.in.l.ſundi. de acqr. poſ.
c ℂEx cōtractu defūcti. ⁊ idem tenet do.io.i.l. cū res.de lega.i.in p̄n.⁊ ibi ēt vide ipſuȝ ad habendaȝ veritatē glo.l.qd legatur ō.e.ꝯ quā gl. in vno tenebat Cy.⁊ vide ꝓ limitatione.l.qd legatur. bart. ⁊ doc.i.l.cuȝ ſeruus.i p̄n. ⁊ in.d.l. cuȝ res.de leg.i.
d ℂQuotiēs qualiter itelligitur.limita hāc.l. vt itelligatur.vt ſcripſi poſt bar.in.l.qdā de re iudi. ⁊ vide qd not. bar.in.l. elegāter.§.ſi qſ poſt.de condi.inde.⁊ ange.hic.ſȝvtꝫ ꝑ ꝯtumaciaȝ dicat̄ ꝯſentire in iudiceȝ vide bald.in l.i.C. de iuriſdi.om. iu.⁊.l.ſi q ex cōſenſu.d epiſ. audi.⁊ bar.i .l.nō videt̄. la.i.ō.e.

cōſilium ciuitatis piſane ⁊c. ℂNo.gl.hic ibi.in fine.⁊ ſic forte de reb⁹ ⁊c.q̄ gl.inuit ꝙ ſnīa lata ꝯ emptorē poſſit mādariª executōi in bonis venditoris qd q̄liter itelligat̄:dixi in aut.q̄ i ꝓuicia. Tangā in.l.ſi ꝓcurator.§.ignorātes .j. māda.

Iudices. ℂNo.ꝙ ſi nūci⁹ hūit i mādato citādi aliquē.⁊ pēdēte citatōe iudex moriat̄ ꝙ poſſit citare ſine aliquo precepto ſucceſſoris ⁊ valet citatio:qd tene mēti.⁊ tȝ hic gl.ꝙ ſicut ꝑ mortē delegātis iuriſditio delegati expirat:ita ſi nō morit̄.ſed alio d legato offiī p̄mi delegati finit̄. ℂQuero iudex cōmiſit nūcio ꝙ faceret executionē ⁊ an̄ factam executionē iudex moriturᵇ:qd iuris.dixi in.l. ſūdi.de acq.poſ.dic vt.l.more.ō.d iuriſ.om. iudi.

Fideicōmiſſum. Heres nō cogit̄ rn̄dere:niſi vbi eſt maior pars hereditatis.h.d. ℂOppo. imo heres dȝ ꝯueniri vbi defunct⁹ debuit.vt.l.heres abſn̄s.in p̄n. ō.e.So.ibi qn̄ ꝯuenit̄ ex ꝯctu defūctiᶜ:h̄ qn̄ petit̄ fideicōmiſſum qd a defūcto nullo mō peti potuit.vn̄ nō inſpicimus vbi defūctus ꝯueniri debuit:ſed vbi debuit ꝯueniri heres qd indubitanter eſt vbi eſt maior ps hereditatis.vt h̄. ℂItē vbi ꝑ teſtatorē eſt collata ſolutio vt hic in.ū. rn̄ſo tacite vel exp̄ſſe.vt.j.e.l.ſed ſi ſuſceperit.§.ū. ℂItē vbi heres hȝ domiciliū.vt.j.e.l.§.pe.domiciliū ergo teſtatoris in hoc nō attēditur. ſȝ in ꝯctibus ſecus.vt.d.l.heres abſens.

Tractatū. Es alienū totū p̄rimoniū reſpicit:niſi ſit onuſ alicui rei iniunctū.h.d.tene mēti hūc tex. facit ad hoc.l.ex facto de here.inſti.⁊.l.i.§. ſi heres. ad treb.cū ſimilibus. ℂOp.hic logt̄ in p̄rimonio qd eſt rome.ſed roma eſt cōis p̄ria ergo poterit ibi ꝯueniri hac exceptōe nō obſtāte. So.dicit glo.hic ſe retulit iuriſcoſultus ad id qd eſſet i alijs ciuitatibus:ēt ſi roma nō eſſet cōis patria. Uel ſo.dicit gl.ꝙ rome ꝯueniebant̄ iō:qa erat ibi maior pars hereditatis ſeu bonoꝝ nō rōne p̄rie. ℂQuerit gl.qd ſi bona illius loci qs haberet tm̄ obligata. Certe dicit gl.ꝙ de hypoteca nō eſt curādū.qa pp hoc de bonis obligatis nō eſt neceſſe ſolui:imo remanet obligatio pſonalis q̄ reſpicit totū patrimonium.

Sed ⁊ reſcriptū. Heres p̄t conueniri: vbi ꝓpriū domiciliuȝ habet.h.d.

Quotiens. Exceptioni fori qs videt̄ renūciare icipiēdo ſoluere vel paciſcēdo vel iudiciū ſuſcipiendo.h.d. ℂOp.ꝙ lȝ iudiciū ſit ceptū in vno loco n̄ p̄iudicat qn poſſit ad aliū redire.vt.l.argentariū in ſi.ō.e.So.dicit gl.ibi logt̄ in actore.h̄ in reo. vide gl. Certe dn̄i tā ex pte actoris q̄ ex pte rei vbi ceptū ē iudiciū ibi finē accipe dȝ.vt.l.vbi ceptū.ō.e.nō ob.l.argētariū:qa ibi de neceſſitate redit̄ ad aliū iudicē ꝓ executōe nō ꝓ ꝓſecutiōe eiuſdē iſtātie.vt ibi vidiſtiſ.tn̄ iſtā gl.no. ℂQuero dr̄ hic ſed ⁊ ſi ſuſcepit:q̄liter itelligit̄ ſuſcipe actionē. Gl.dicit ꝑ lit.ꝯt.nō puto ꝙ ſit neceſſaria litis ꝯteſtatio.ſed eo ipſo ꝙ alias exceptiōes opponit vr̄ in iudicē ꝯſentire. vt hic dicit tex.exp̄ſſe ⁊ in.c.monaſteriū.ex̄ d re iudi.dixi in.l. vbi acceptū.⁊.l.ſi vr̄.ō.e. ⁊ p̄dicta itelligas:niſi ꝑ errorē omiſerit.vt vidiſtis.ō.e.l.ū.circa prin.

Ex.l.ſequenti.

ℂCū legat̄ frumentū ad quā mēſurā ſolui debeat. Et modicū ⁊ multū dr̄ r̄ſpectu pſōe dātis.

Ed ſi ſuſcepit.

e **Si libertis.** Si ex q̄litate rei r̄licte vel pſone ei⁹ cui relingt̄ p̄ſumat̄ teſtatorē certo loco ſolui ſeu dari voluiſſe:ibi heres ſe defendere dȝ.h.d. ℂNo.tex.ꝙ ex genere ꝯparatiōis p̄ſumim⁹ volūtatē teſtatoris. ℂPro hui⁹ declaratōe q̄ro:qd eſt ergo dictū theſaras.dicit gl.ꝙ erāt vaſa qb⁹ mēſurabāt̄ frumēta rome tm̄. Iſta glo.vr̄ itelligere ꝙ teſtator reliq̄rit vaſa frumentaria. Illud.n.qd dr̄ ex genere ꝯparatōis dȝ intelligi.i.facta ꝯparatōe rei q̄ relingt̄ ad vſum ipius q̄ nō pōt eſſe niſi rome. Tu potes itelligere ꝙ reliq̄rit frumentū ad illā mēſurā. Un̄ cū menſure ſint diuerſe ſm̄ diuerſas regiōes vr̄ itelligere vt ſoluat̄ in ea regiōe vbi illa mēſura vſitatur: tūc expone ex genere ꝯparatōis.i.ex mō quo vēdet̄ q̄ mēſura eſt ibi nō alibi. Et eodē mō hic ē mina frumēti:vbi eſt iſta mēſura. Et eodē mō i alijs ciuitatib⁹:vbi mēſure variant̄. Tertio mō pōt itelligi teſtator relingt aliqd ſimpliciter:aut iubet aliqd ꝯparari vl̄ emi.p̄mo caſu ꝓcedat ꝙ dȝ peti vbi ē maior ps hereditatis.ſcdo caſu dȝ peti ⁊ ſolui vbi eſt legatari⁹.⁊ hoc colligit̄ ex eo ꝙ teſtator emi mādauit:qa nō curat ꝙ hr̄s det de ſuo:ſed vult ꝙ ꝯparet. Et hoc qd dicit ex genere ꝯparatōis.legit̄ in gl.alio mō ſi teſtator religt ob cām alimētoꝝ aliqd p̄ſtādū vbi eſt legatari⁹.⁊ ſm̄ hoc erit duplex rō hui⁹.l. Et qa iuſſit ꝯpari:⁊ qa religt in cāȝ alimētoꝝ. ℂScdo no. ꝙ ex q̄litate pſone p̄ſumit̄ vbi debeat ſolui. fac ad ea q̄ dixi vobis in.l.itē illa.de ꝯſti.pec. ℂItē no.ꝙ modicū dr̄ reſpectu pſonaꝝ. Nā ſi vnus rex daret duo milia florenoꝝ:modicū diceret̄. vide gl.facit ad ea q̄ dicā vobis in.l.admonēdi. j.de iuiur.facit h̄ lex ꝙ ſi certa q̄titas relinquit̄ ſcholari in ſubſidiū ſui ſtudij debeat ſibi ſolui in ſtudio.

Si eares. Si petat̄ ſpēs vbi eſt vel petat̄ cautio:exceptio ꝙ alibi ſit maior ps hr̄ditatis nō ob.h.d. ℂOp. dr̄ hic ꝙ pōt peti ſatiſdatio. Cōtra qs nō p̄t cōueniri vbi nō ſortit̄ forū aliq̄ ex cauſis not. in.l. heres abſn̄s.ō.e.ſed iſta eſt hmōi.ergo ⁊c. So.itellige ꝙ hic petat̄ cautio ꝓ re legata: q̄ ibi eſt. Un̄ ſicut ibi poſſet ꝯueniri actōe in rē:ita p̄t peti ſatiſdatio.⁊ ſic facit ad.q.aliqs eſt me⁹ inimicus forēſis:venit in ciuitate iſta vtꝝ poſſiȝ ab eo petere cautionē ne me offendat. Certe n̄:qa adhuc nō fecit aliqd pp qd hic poſſit ꝯueniri. Fallit ſi h̄ multū ꝯuerſaret̄.vt.l.ū.C.vbi d cri.agi oȝ ⁊ qd ibi no. No.Cy.in.l.i.C.vbi ſena. vel cla.

Ix certis. In cauſis q̄ ptinēt ad ſtatū ſerui:⁊ in qbuſdā q̄ ptinēt ad vtilitatē publicaȝ p̄t iter ſeruū ⁊ dn̄ȝ ꝯſiſtere iudiciū.h.d.No. caſus in qbus inter ſeruū ⁊ dn̄m pōt eſſe iudiciū.alias ponit glo.quā no.

p **Ex minorem.** ᶠIſta lex nō eget ſūmario. ℂQuero exēpla hui⁹.l.breuiter vos dēbetis ſcire ꝙ vna cā dr̄ maior alia mltis modis. Primo rōne ꝯtigentie:qa vna ſic alterā ꝯtingit ꝙ ſūt iuicē p̄iudiciales:vt qa eſt qd de ꝓpetate ⁊ fructibus.⁊ tūc ꝑ minorē nō ſit p̄iudiciū maiori.qa in illa p̄cipalr̄ intētata venit examinādū qd dr̄ in ſcda. Itē pōt itelligi hic dū dicit minorē cām ad ſe trahi.de hoc logt̄.l.fundi.⁊.l.fundū.j.de exerci.⁊ hec ē vna lec. Qn̄q̄

e Ex minorē.
n ⁊ ad h̄ q̄ ibi hr̄tur. vide gl.⁊ docto.in.l.ſi qſ libertatē.j.d petitio.here.

a Dictũ.dare dꝫ.vide bal.pᵒ gl.i.l.ꝯſentaneũ.in.vi.no.quõ ꝛ qñ iu.
c b ℂ Heres ſuccedit.ꝙ hic dicit vt ꝑ gl.ꝛ bar.ꝙ ẽt in dilatõibᵒ ꝓ
batorijs dꝫ ẽt dari noua dilatio.itellige niſi tpe officij ꝑdeceſſoris
eẽt ꝑcluſa via ꝓbãdi.vt qꝛ in cã eſſet ꝯcluſum ſ̄m Dy.in regula ſi qs i ius
ꝛ idẽ ſentit ħ bal.in dilatione expectatoria.qꝛ ſnia erat ꝑcluſa non dꝫ dari
noua dilatio
vt qꝛ ſi factiſ
legitimis ci
tatiõibᵒ erat
deuentuꝫ ad
ſniam banni
in crimialibᵒ
ꝛ ad iſta vid
dio ꝑ doct.i
cle.lꝫ de ac
cuſa.

dr̄ maior rõe auctoritatis vt peti.hereditatis de
q̃ loqr̄.l.ſi qs libertatẽ.j.ď peti.her.Et hoc mõ
põt intelligi hic.nã ps maior trahit ad ſe mino
rem:quo ad aliqõ p̄iudiciũ:vt videtis hic. Ter
tio mõ dr̄ maior:qa in ea vertir̄ res magni p̄iu
dicij.Et hoc mõ dicunr̄ oẽs cauſe ſtatᵒ p̄iudicia
les.vt.§.p̄iudiciales.inſti.de act.ꝛ hoc ẽt mõ p̄t
itelligi hic:qa pẽdẽte cã ſtatᵒ alie nõ pñt agita
ri.vt.l.ordinata.de lib.cã.qa illa maior minorẽ
ad ſe trahit:ꝛ ſibi p̄iudicat.vt.l. nõ iccirco.ĕ.e.
ꝛ.d.l.ordinata.Quarto mõ põt dici rõne cuiuſ
dã p̄eminẽtie vt ſũt cãe criales:qbus pẽdẽtibᵒ
dꝫ ſupſederi in ciuili.vt.l.ſi.de ord.iud.ꝛ hoc ẽt
mõ põt intelligi hic.ꝛ tũc exponemus minorem
cãm ad ſe trahi:vt ſup ea ſuperſedeatur interiꝫ.
No.ꝙ abſolutoria lata in vna pareat exceptio
nem rei iudicate in alia.bar.

e **Dictũ.** Si oẽs termini nõ ſũt da
ti nouᵒ iudex dꝫ eos p̄ſi
cere nec tener̄ aliqd ſupaddere:ſꝫ ſi oẽs
ſũt dati a p̄deceſſore ipſe nouã dilationem dare
dꝫᵉ.h.d.Sic ẽt ſi morir̄ litigator dꝫ heredi noua
dari dilatio.tene mẽti gl.q̃ dicit ſi hr̄s ſuccedit[b]
ꝛc.Hec.l.ſine dubio obtinet in dilationibus ex
pectatorijs.Sed qd in dilatõibus q̃ danr̄ ad ꝓ
bandũ vtꝝ nouᵒ iudex debeat dare nouã dilatõ
nem.Diximᵒin.l.ſi.ĕ.de ferijs glo.tñ vr̄ tenere
ꝙ ſic.nã.l.oratione.quã glo.allegat loqr̄ in dila
tione data ad probandum.

l **Icet.** Ratihabitio retrotrahir̄[c] ꝛ
ꝯfirmat iudiciũ agitatuꝫ ꝑ
falſum ꝓcuratorẽ.h.d.ℂ Not.ꝙ rati
habitio retrotrahir̄.Quidã doc.intelligũt iſtaꝫ
l.qñ ſnia eẽt lata ꝯ eũ q ratũ hẽret.Secus ſi pro
eo.vt.l.ſi tutor.C.in q.cau.in inte.reſt.nõ eſt ne
ceſ.vbi gl.vr̄ dicere ꝙ ſit ſpãle fauore mioris. tñ
tex.ħ gñaliter loqr̄.ꝛ gl.ẽt intelligit in obtinẽte.
vt.l.ſi mater.§.hoc iure.j.de excep.rei iudi.Itẽ
gl.itelligit.l.iſtãᵒ in illo q nõ erat ꝓcurator pote
rat tñ eẽ.als ſecus.vide eaꝫ.ꝛ no. facit.j. ď acq.
poſ.l.i.§.cetꝝ.rõ eſt in ꝓmptu:qa hoc negoci
um peccat in alio q̃ in ꝯſenſu:iõ ꝯſenſus ſupue
niens nil opar̄.ꝛ ſic ratihabitio ad hoc ſe nõ ex
tẽdit.facit.ĕ.de offi.ꝓcõſulis.l.obſeruare.in ſi.
ꝛ qõ no.ꝑ Dy.in.c.ratihabitio.ex̄ ď re iur. li.vi.
ꝛ ꝑ Cy.in.l.ſi.ad maceď.ℂ Querit glo.qd ſi iu
dex tulit ſniam q nõ erat iudex:an ſnia validar̄
ſi delegãs approbat.gl.hic vr̄ dicere ꝙ nõ ꝛ bñ.
Idẽ no.in.l.iiᶜ.de iure fiſci.ꝛ ꝑ Inno.in.c. pru
dẽtia.de offi.dele.ꝛ hoc verꝝ qñ erat defectᵒ iuriſ
ditõis aliter q̃ ex ꝯſenſu partiũ.Sed ſi ſolũ defi
ciebat iuriſditio pp ꝯſenſum ptiũ:tũc ratihabi
tio poſſet ꝯfirmare.qõ dic vt plene no.C.vbi de
cri.agi oꝫ.l.i.ꝑ gl. Tãgir̄ i.l.i.C.q.ꝑ ſua iur.bar.

Tam ex cõtractibus.
Mortuo filio inſtãtia inchoata cũ eo trãſit ad
p̄ſeꝫ:lꝫ actõis q̃litas alterer̄.h.d.ℂ No.de hac
trãſlatõe iudicij vidiſtis.j.fa.her.l.in iudicio.di
xi plene in.l.ſi eũ hoĩem.j.de fideiuſ.ℂ Not. ꝙ
trãſlatõe iudicij põt q̃litas actõis alterari.ſimile
in.l.ſi ſeruᵒ.de his q no.infa.ℂ Op.ꝙ actio ex
delicto nõ dar̄ de peculio.vt.l.lꝫ.§.idẽ ſcribit de
pecu.So.intellige de pecu.i.q̃tũ ad euꝫ euenit

c Icet.
l retro
trahir̄
vide bart.in
.l.obſeruare.
de offi. ꝓcõ.
d ℂ Intelligit
.l.iſtã.ꝑ ĩno.
in.c.ex pte ď
cani.ď reſcr.
ꝑ do. ab.l.c.
ꝛ.in.iii. carta
de re iudi.
e ℂ In.l.ii.vi
de bal. in.l.i.
C.ſi a nõ cõ
pe.iud.in vl
ti.col.
f Udi
i cium
ſoluir̄.
adde bar. in
l.more.ď iu.
om.iu. ꝛ ibi
ſubdit etiaꝫ
vnũ no. ver
bũ ſ̄m guil.
ꝛ in.l.a iudi
ce.C.e.ꝛ i.c.
cũ bertoldᵒ.
de re iudi. ꝛ
iſte tex. facit
ad no.q. de
qua ꝑ bal.in
c.i.§.ad hoc
ď pa.iur. fir.
vbi late vide
ꝑ eũ ꝛ adde
qõ no. in.c.
cetꝝ ď iudi.
g ℂ Uetari ne
iudicet. adď
qõ no.bal.in
l.i.C. quõ ꝛ
qñ iu. ꝛ ibi
dicebat ꝙ p̄t
ſupior inhi
bere iſeriori
ne iudicet ſi
iſerior reco
gnoſcit iuriſ
ditionẽ a ſu
piore allegat
ad hoc quod
haber̄ ħ.ſi ãt
ab alio hꝫ iu
riſditionẽ:tũ
iſeriori a ſu
piore nõ põt
ihiberi.ꝛ no.
inno.de offi.
dele.in.c.vo
lẽtes.Archi.
xi.q.i.de p̄ſo
na.vñ ſede.
de ſe.ꝯſuluit
ꝙ ſi clericus
ꝯ laicũ coraꝫ
iudice ſecula
ri ꝓducit fal
ſos teſtes ꝛ ꝑ

inde accuſar̄ de falſo corã ep̄o:ꝙ ep̄s pp pẽdentiã litis falſi. non ꝓpterea
põt ihibere iudici ſeculari ne ſugar̄ ptibus ſuis q̃ꝫq̃ꝫ accuſatio falſi ſit p̄e
iudicialis ꝛ maior.tñ hoc accidit pp diuerſitatẽ magiſtratuũ quoꝝ qlibꝫ
hꝫ iuriſditionẽ p̄ncipalẽ ꝛ diuerſi fori.ꝛ ſi ep̄s pp hoc excõicaret iudicem
ſecularẽ:excõicatio eſt nulla cũ a p̄cepto iualido icipiat.ſ̄m ſede.de ſe.qõ
eſt no.ſꝫ bal.
in.d.l.i.an ãt
maiori iudi
ce ſupuenien
te minor de
beat ſilere.vi
de bar.cũ ibi
no.i.l.iiii.§.
ſi tã vicinuꝫ
j.de dã.iſec.
ꝛ ad ea q̃ di
xi.ĕ.vide qõ
dixi in.l.ſi ex
p̄ſſim.in.v
ii.col.
b ℂ Si iudex
delegatus.li
mitar̄ ħ.l.qñ
delegatᵒ añ
reuocationẽ
fuiſſet excõi
catus ſ̄m in
no.in.c.lꝫ on
diqꝫ.de offi.
dele.ꝛ in.c.i
timaſti.ď ap.
ꝛ an reuocãs
in caſu huiuſ
.l.ex eiſdem
actis iudicet
vide bal.in.l.
edita.in repe
ti. ꝑſina. in
xiii. col.

verum eſt ſeu q̃tenus eſt in peculio.nõ de tranſ
latione que fit de ꝓcuratore in dominum.

i **Udicium ſoluitur[f].**
Hec lex ponit tres caſus in qbᵒ iudiciuꝫ
ſoluir̄ ex pte iudicis.quã.l.no.ex eo qõ hic dicit
iudiciũ apparet ꝙ lis erat ꝯteſtata.ꝛ ſic pᵒ lit.cõ
te.põt reuocari iuriſditio iudicis delegati. lꝫ ꝓ
cura.reuocari ñ poſſit.ita tꝫ gl.ꝛ oẽs. ℂ Uenio
ad ſcõam ptẽ.ꝛ q̃ro qs eſt ille q hꝫ maius iperiũ
in eadẽ iuriſditione.Rñ.ſi ponimᵒ ep̄m vel eiᵒ
vicariũ.poterit.n.vetare ep̄s ne iudex delegatᵒ
ab eius vicario iudicet.vel pone in ptãte ꝛ eius
aſſeſſoribus q aſſeſſores hñt iuriſditionẽ ex for
ma ſtatutoꝝ.lꝫ ptãs in eadẽ iuriſditõe hẽat ma
ius iperiũ.Sed qd diceres de iudice delegato a
ptãte aſſiſij:an poſſit vetari ne iudicet[g] ꝑ errorẽ
ducatᵒ p̄ſidẽ ꝓuincie.Dubito.nã ħ.l.loqr̄ in ea
dẽ iuriſditõe:ſed eoꝝ iuriſditio eſt ſeparata: lꝫ
vnᵒ ſubſit alteri.ℂ Uenio ad vltimũ rñſum ꝛ q̃
ro exẽplũ.Rñdeo pone in duobᵒ q p̄ſũt eidẽ tri
bunali.vt.l.i.ĕ.de offi.ꝯſul.tũc.n.ſi vnᵒ ꝯſul de
legauerit ꝛ iudex delegatᵒ ſit effectus poſtea ſo
cius eiᵒ iudiciũ ſoluir̄ vt hic:qa in eadẽ iuriſdi
tiõe eſt effectᵒ ſocius.ſecus forte ſi efficerer̄ eq̃liſ
iuriſditõis:nõ tñ eẽt eadẽ.Exẽplũ ſi iudex dele
gatus[h] ab ep̄o eẽt effectᵒ ep̄s alteriᵒ dioceſis.vel
pone in ciuitate iſta ptãs ꝛ capitaneus hñt iuriſ
ditõẽs diuerſas tñ ſũt pares:qa qlibet tantũ dẽ
põt.vñ ſi ꝯtingeret ꝙ iudex delegatᵒ a ptãte effi
cerer̄ capitaneᵒ nõ ꝓpterea ſoluerer̄ iudiciũ: qa
nõ eſt eiuſdẽ iuriſditõis ſed alterius ptis.ar.ĕ.ď
offi.eius cui mã.eſt iuriſ.ꝛ.l.ſi p̄tor.tex.n.hic re
grit ꝙ ſit eiuſdem imperij.

s **I locus.** ℂ Ille q delegat iu
dicẽ itelligitur in lo
co ſolito delegare.

m **Ortuo.** [i] Mortuo delegato i
ſtãtia redit ad delegan
tem q põt illũ ſubdelegare.h.d.

s **Olemus.** In iudicio venit oẽ
id qõ ſub petitõe ꝓ
poſita p̄t ꝯp̄hẽdi:niſi ꝯriũ actũ ſit .h.d.
ℂ Op.imo nõ venit niſi qõ eſt actũ.vt.l.ſi cum
dies.§.plenũ.ĕ.de arbi.So.vt in gl. ꝙ aliud in
arbitrio.Tu dic verũ eſt in ꝯpromiſſo qõ dicit
gl.ſed in libello dato corã arbitro eſt idem qõ i
libello dato coram iudice:niſi forma compro
miſſi repugnet.vñ ſi compromiſſum eſſet de he
reditate ꝛ libellus generalis datᵒ eẽt coram arbi
tris idẽ eẽt ac ſi corã iudice.fa.ĕ.de arbi.l. de re
bus.ℂ Op.ſi de vno dabir̄ libellus de alio iu
dex poterit iudicare.qa venit ẽt illud de quo nõ
eſt actũ vt veniat. ꝯ ď.l.vt fundus.cõi diui.ꝛ.C.
de fideicõ.lib.l.pe.So.intellige hoc de his que
ſub petitõe ꝓpoſita nõ p̄ñt ꝯprehendi.Et ex ħ
no.ꝙ ꝓcedit talis libellus:peto a te hereditatẽ
talem ſaluo ꝙ in hoc iudicio nõ veniat talis do
mus.caſus eſt hic.

Latrũculator. [k] Iudex malefi
ciorum nõ põt
cognoſcere de cauſis pecuniarijs ciuilibᵒ.Bar.

i **Alter litigantes.** In
iu

i Or
m tuo.
ď ma
teriã gl.ħ vi
de i.l.ſi exp̄ſ
ſim.in p̄n. ď
ap.ꝛ qõ no.i
no.in.c.inti
maſti.de ap.
ꝛ ꝙ duret in
ſtãtia probat
tex.in.l.pe.ꝛ
ibi bal.C.de
peda.iudi.
k Ole
ſ mᵒ.§.
latrũ
culator. dic
vt no.in.l.in
terdũ.§. qui
furẽ.j.ď fur.
ꝛ in.l. pe.j.ď
calũ.ꝑ inno.
in.c.cũ oꝫ.ď
accuſ.ꝛ dicit
hic bal.ꝙ iſte
latrũculator
poterit dare
curatorẽ ad
cãm crimis
facit qõ no.
in.l.clarũ.C.
de auc. p̄ſtã.
ADDE an
ge.in p̄n.in
ſtitutionum.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a e Xigere. ſpăle in dote. no. ſpăle in dote vt nō attēdať locus ȝctus. ⁊ de rōne ȝpe. iud. ⁊ hāc. l. not. limita qñ vir ducit vxorē ad ſuuȝ domiciliū. ſecus ſi vxor duceret virū ad ſuū domicilium. ⁊ hāc. l. pluribus modis limita. vt per bal. no. in rubrica. C. de priuile. do. in. ii. colum.

riſimilis: ſecus ſi nō eſt veriſimilis: q2 nō eſt attēdenda ſm dy. in. c. cum ſint ptiū de re. iur. ⁊ ſic ſm hoc debemus iſtū tex. itelligere qñ ambiguitas ȝſiſtit in facto. l. pōponi⁹ ſcripſit ſi frumētū. §. fi. j. de rei vē. vide. l. ab executore. hec. l. fallit in libello crimiali ſm bal. ⁊ imo. in. l. quotiens. §. ſi qs ita. ⁊ ibi dixi de heredi. inſti.

b ℂ Alij dicunt. ⁊ circa hāc pmā lecturam. vide no. in. l. vniuerſa. in. l. fi. C. de preci. ipe. offe.

c ℂ Alij dicūt no. q̃ vir dȝ lucrari dotē ſm q̃ diſponiť in terra vbi ipe hȝ domiciliū nō attēto loco ȝctus vel domicilij vxoris. Jdeȝ i. l. cūctos populos. dicit in. l. q. in fi. i pma facie. Et idē ſequitur bal. in. c. i. §. fi. de inue. de re. alie. fac. ⁊ ibi refert in hoc vnū dictū qđ ē paucis notū. vide p arch. x. ii. di. illud. lȝ gd ſi in iſtrumēto dotis dictū ē q̃ maritus pmiſit reddere dotē mutie bononie maxie ⁊ vbiqȝ locorū. q̃ ſtatuta erūt attēdenda. dicit hic bal. q̃ ēt iſto caſu iſpicim⁹ domiciliū viri. p hāc. l. q̃ ſpāliter hoc ȝuidet cui ſi itelligiť p illa v̄ba generalia ȝctus ō rogatū. ⁊ iſtiſ adde qđ no. bal. in. l. vniuerſa. in fi. ō pci. ipe. of. ⁊ in autē. oēs. C. eo. de ſuc. vbi dicit ſec⁹ eē in ſponſa. ADDE qđ ſi maritus ē ciuis origie alicui⁹ ciuitatis tñ habitat i loco vbi viget ius cōe an debeat lucrari ptē dotis vigore ſtatuti originis bal. cōſi. cex. pmo li. Si autē bononiēſis habitās florentie ducat vxorem bononie ⁊ ibi ȝctū dotis faciat in exactōe dotis ſtatutū boñ. erit attēdendū nō āt florētinū ſȝ andre. ſicu. ȝſi. iiii. vbi dicit q̃ hic ē caſus nou⁹ ab alijs doc. nō tact⁹ ⁊ q̃ ipi loquūť cū boñ. habitaret florētie ⁊ ȝheret cū piſana.

dicio oȝ q̃ ſit actor ⁊ reus. h. d. quā. l. no. ⁊ tenementi.

r **Ecte.** Defendere dȝ qs p ſeipm vel p aliū cum ſatiſdatione iudica. ſol. h. d.

n **On a iudice.** Intereſſe cōtra doloſum extimať ſm iuramentū in litem. h. d.

Si quis alio. Cautio iudicatum ſolui in vna iſtātia iterpoſita non ȝmittiť ſi ex alia iſtantia iudiceť. hoc dicit.

e **Xigere.** In ȝctu dotis hoc eſt ſpāle q̃ nō inſpicimus locū ȝctus: ſed locū vbi vir hȝ domiciliū h. d. ℂ Op. q̃ debeamus iſpicere locū ȝctus. vt l. hĩs abñs. §. i. ⁊ l. oēm obligationē. Sol. dicūt qdā q̃ hic nō dř de loco ȝct⁹: ſed de loco ȝſcripti iſtrumēti. Et ſic pone ſm eos tria loca. ſ. locū domicilij viri. locū ȝct⁹ ⁊ locū ſcripti inſtrĩ. ⁊ iſto caſu no. q̃ locus inſtrĩ ſcripti nō iſpiciť ſi alibi celebrat⁹ eſt ȝct⁹: ſed lȝ hoc ſit verū in ſe nō ȝgruit huic. l. qa nō poneret aliqd ſpāle in dote[a]: qđ h. l. expſſe vult facere. Vñ alij dicūt[b] q̃ loc⁹ ſcripti inſtrĩ ⁊ locus ȝct⁹ erat vn⁹ ⁊ idē. Ad ȝria rñdeo q̃ ſpāle eſt in ȝctu dotis: qa ibi vř ȝxiſſe: vbi p ȝditōeȝ viri debeat ȝſeq domiciliū: ⁊ iſta eſt vera. ⁊ ſm hoc h eſt caſus notabilis qōis in ciuitate iſta vñ vir hȝ originē ⁊ domiciliū: ē ȝſuetudo q̃ mortua vxore ſine liberis vir lucreť tertiā. in loco vñ fuit accepta vxor ⁊ celebrat⁹ eſt ȝct⁹ dotis ē alia ȝſuetudo: certe ſeruabiť ȝſuetudo terre vbi vir[c] hȝ domiciliū vt hic. lȝ ſecus in alijs ȝctib⁹ vt. l. ſi fundus. j. de euic. ⁊ hoc dixi in repetitōe. l. cunctos populos. C. de ſum. tri. ℂ Vltimo not. q̃ vxor ſequiť domiciliū viri. an aūt ſequať q̃ dicatur ciuis. ⁊ an pdat domiciliū ſuum rōne origis dixi in. l. fi. §. i. j. ad municipa.

Ex. l. ſequenti.

ℂ Licet verbū ambiguū platū a quocūqȝ i iudicio iterpřteť ȝ pferentē tñ ſi teſtis fuit examiatus ſup tali verbo ambiguo pbet ita ābigue talis pbatio nō releuat. Et an ptes cogaňť declarare intētionē ſuā. Et an hřs poſſit declarare intētionē ambiguā defuncti. Et ſi dictū teſtis ambiguū dȝ iudex facere q̃ declaret. Et cum intētio actoris eſt ambigua ⁊ rñſio rei ambigua qualiter ſit interpretandum.

s **I quis intentione[d].**

Ambigua petitio ſiue exceptio iterpřtať ſm intētionē pferētis. h. d. ℂ Quero exēplū[e] in l. nřa. gl. ponit exēplū in verbo ptinere ⁊ bene. ℂ Quero que eſt dřia inter itentōeȝ ⁊ oratōeȝ. gl. dicit q̃ intentio referť ad actorē. oratio refertur ad reum. ⁊ hoc multū placet. q̃ſi dicat ſicut p actore interpretať intētio: ita p reo interpretať oratio. vel intētio ambigua dř qñ in vna dictiōe eſt ambiguitas. oratio qñ in oīoe. ℂ Op. ō. de pac. de. l. veteribus. Sol. aliud in ȝctibus: aliud in iudicijs. Rationē ponit tex. in. l. iter ſtipulantē. §. i. j. de ver. obli. ℂ Op. q̃ oīo interpřtatio in dubio fiat ȝ actorē: qa niſi pbatio plene ȝcludat nō pdeſt. vt. C. de pba. l. neqȝ natales. ⁊ vñ cog. l. nō hoc. ⁊ ex̃ de pba. c. in pñtia. ⁊ vīð oīo qđ ibi no. de hoc. So. dicūt qdam in pn. fit iterpretatio p actore. in fine p reo. iſta eſt q̃daȝ truſa. Tu dicas q̃ indiſtincte verbū a quocūqȝ platum in iudicio intelligiť ſm interpretatōem ipſius pferentis[f] vt hic. Tñ eſt aduertenduȝ q̃ ſi intētio actoris vel rei eſt ambigua ⁊ teſtis examinatus ſup ea pbat illā ita ambigue ſicuti ē facta talis pbatio nō releuat. vt in. ll. ȝrijs. lȝ eniȝ poſſit pars dicere ſe ſic intellexiſſe cū ppoſuit ſuam intentionē. tñ nō ſequiť: ergo ſic itellexit iſte teſtis. vñ intentio ambigua q̃tenus venit pbanda: dȝ pbari explicite ⁊ limitate. ⁊ in hoc pdeſt parti remediuȝ huius. l.[g] qa dicere pōt illud qđ explicite pbatū eſt ⁊ ȝprehendi ſub petitōe ſua ⁊ venire ſub hoc iudicio. ⁊ ſic pbatōes valent ⁊ poterit ſup hoc ferri ſnīa. qđ alias nō poſſet vt. l. nō pōt. ⁊ l. ſolemus. ō. e. ℂ Querit gl. an cogať pars declarare intentionē ſuam. Glo. dicit q̃ ſic ar. l. i. §. qđ aūt. j. quoȝ leg. Ego dico ſi quideȝ queris de electiōe ⁊ declaratione fienda añ liteȝ ȝteſtatam. tunc dico q̃ ſi per illam ambiguitatē impeditur deliberatio rei an velit cedere vel cōtendere cogitur actor declarare. ⁊ eadem rōne reus ſuaȝ exceptionem. alias ſecus. vt. l. i. in pn. ō. de eden. ⁊ de interro. ac. l. ſi defenſor. §. illud. Si vero queris de declaratione faciēda quo ad pbationem: tunc illa debet de neceſſitate fieri. vt. ō. dixi. ⁊ ita debet intelligi hec glo. ℂ Quero vtrum intentionem ambiguam actoris poſſit declarare heres eius. breuiter caſus eſt in. l. pomponius ſcribit ſi frumentum. de rei ven. ⁊ l. inter ſtipulantem. §. ſtichum. j. de verbo. ob. ⁊ ibi dixi. ℂ Quid ſi dictum teſtis eſt ambiguum[h]. Rñ. poteſt iudex ſi ſibi videbitur facere q̃ teſtiſ ipſe declaret. vt in autē. ō teſti. §. quia vero. ⁊ ibi no. ⁊ extra de teſti. c. cum clamor. ⁊ ibi not. ⁊ extra de proba. cum in preſentia. in glo. in verbo dubius. ℂ Quero qd ſi circa ideȝ intentio actoris eſt ambigua: ⁊ reſponſio rei ambigua. exemplum actor dicit rem ad ſe pertinere: reus dicit q̃ credit ad eum pertinere: intelligitur ne ſm intentionem actoris: an ſm intentionem rei. Rñ. quando intentio actoris eſt certa ⁊ limitata: reſponſio rei ambigua intelligitur ſm intentionē actoris vt videatur ad interrogata reſpondiſſe vt. l. ſi defenſor. §. i. j. de interro. act. Sed quando intentio actoris eſt ambigua ipſe poteſt iterpretari[i] eam vt vult ⁊ reus ſuam reſponſionem prout vult vt hic non ergo videtur cōfeſſata intentio actoris ſm interpretationem eius. hic eſt caſus hic. ⁊ ſic intelligitur glo. quod no.

d I qs intētōe. hāc. l. itellige qñ interpretatio q̃ fit a pferente eſt verisimilis (continued above).

e I qs intētōe. exēplū. vide bal. in. l. quo tpe. de teſta. mili. i fi. ⁊ nō bili⁹ in. l. domū in. ii. col. C. de rei vē. ⁊ bar. in. l. ⁊ an eādeȝ. §. actōes. in. v. col. ō excep. rei iu. ⁊ bal. i l. ii. C. ō exceptionibus.

f ℂ Ipſius pferētis. no. h libellū latiſſime interpřtādū p actore. no. ino. in. c. lȝ cām de pba. in fi. adđ hoc qđ not. bar. in. l. rex. j. rex amo. vbi allegat hanc. l. ⁊ qđ no. bar. in. l. aureli⁹. §. ſticho. de li. le. ⁊ de materia huius. l. vide qđ no. gl. vl. in. d. c. lȝ cāſ ⁊ in. c. grauiſ de teſti. ſpo. ⁊ in ſpe. de cita. §. i. v. ſi petro. ⁊ Cy. in. l. i. i. xli. q. de iure ēpbi. p azo. in ſumma pādectarū. de rebus du. ⁊ in řrica de ſpō. duo. i nouella. ⁊ q̃ libellus iterpretādus ſit p actore firmat ino. i. c. examinata. in fi. de iudi. alle. bal. i. l. edita. in. xi. col. ⁊ in. l. ii. ō for. C. ⁊ illud dictū ino. in c. lȝ alle. bal. in. l. ordiarij in pe. col. de rei ven. ADDE vt per ro. ȝſi. cexlv.

g ℂ Remediuȝ hui⁹. l. ad de bar. in. l. i. in fi. de vſu fruc.

h ℂ Eſt ambiguum. adde bar. in. l. ii. §. pe. j. ſi certpe. ⁊ in. l. repetita. p illū tex. ⁊ qđ ibi dixi. ō qō. ff.

i ℂ Ipe pōt iterpřtari. adđ tex. ⁊ qđ ibi bar. in. l. aureli⁹. §. ſticho. ō li. leg. ⁊ vtrū pcedat poſitio ambigua. vide bal. in. l. edita. ⁊ i. §. qđ obſeruari. ⁊ qđ ibi dixi adđ bar. i. l. iter ſtipulātē. §. i. maxime i v. itē dico. de v. ob. bal. p⁹ glo. in. l. ſi qdē. C. de excep. in. ii. col. ⁊ cū bar. hic trāſit ēt bal. hic.

q **Ui ſe dicit.** Qui dicit ſe liberádū ẽ liber a die ſñie vel a die interpoſiti decreti ſi decernat̃ ɔtra ɔtumacẽ.h.d. ¶ No.ar.ꝙ in cauſis in qbus ꝑ miſſionẽ in poſſeſſionẽ ⁊ ꝑ ſecũdũ decretũ nõ põt eſſe actori cõſultũ iudex interponit decretũ qḋ h̃z vim diffinitiue ſñie.dixi plene in.l. ſi finita.§.i.ꝟ.de dã.īfec.facit.C.ſi vt ſe ab here. abſti.auc.ſi oẽs.⁊ eadem ratõe ſi aliquis peteret ſe liberari ab aliquo debito.vel inſtrumentum ⁊ ſimilia caſſari.facit.d.auc.ſi oẽs.

a **P peremptoriũ.** Ad ſententiã ꝑuenit̃ p̃cedente pemptorio ĩpetrato legitimo ordĩe hic expſſo.h.d. ¶ No.qñcũqꝫ ꝓcedit̃ ɔtra abñtẽ iudex nõ dꝫ ꝓcedere: niſi ad petitiõẽ ꝑtis vt hic.ibi: vt qs p̃mo petat ⁊.C.de iudi.l.ꝓperãdũ.§.i.⁊.C.qũo ⁊ qñ ĩ auc. q ſemel. Scḋo no.ꝙ in citatiõe dꝫ apponi ⁊ peremptorie: alſ nõ ſufficeret: vt hic ĩ.l.⁊ tertiũ. qḋ intellige qñ citatio fit ꝑ edictũ vel ꝑ nũciũ: ſꝫ qñ fit ꝑ iudicẽ q monet partẽ ꝙ tali die ɔpareat nõ eſt neceſſe ꝙ dicat̃ ⁊ p̃ẽptorie: qꝛ vim pemptorij h̃z.qḋ no.vt.l.ij C.qũo ⁊ qñ iu.⁊ ibi ꝑ glo. Itẽ hoc eſt verũ: niſi p̃cedãt tres citatiõẽs: qꝛ tũc nõ eſt neceſſe ꝙ dicat̃ ⁊ p̃ẽptorie: qꝛ ſubintelligit̃ tacite in tertia: vt.l.tres denũciatiõẽs.qũo ⁊ qñ iudex. Credo tñ ꝙ ſi in citatõe exprimeret̃ ꝙ ipſo nõ veniẽte ꝓcederet ad ſñiam: qḋ illud dicere h̃z vim p̃ẽptorij: vt hic ⁊.ꝟ.e.in.l.ĩ p̃ẽptorio. ¶ Ultimo no.ex hac.l.nõnũꝗ.in ſi.ꝙ terminus iſtaꝝ dilationũ ex cã põt minui. Uñ arbitror ꝙ ſi iudex examinauit negociũ ⁊ audiuit allegatiõẽs p̃ſentibꝰ ꝑtibꝰ ꝙ tũc ſufficiat vna citatio p̃ẽptoria ⁊ breuis ad audiẽdum ſñiam.de quo dic vt dixi in.l.ɔſentaneũ.C.qũo ⁊ qñ iu. Sꝫ ſi allegatiõẽs nõ audiuiſſet^b vel aliqd de cognitiõe reſtaret tũc deberẽt dari dilatiõẽs longe.ita intelligit̃ hec.l. ad pemptoriũ.cũ ſeq.hoc ꝓbat̃ in.l.in pemptorio ꝟ.e.vbi dicit cogniturũ ſe ⁊ ꝓnũciaturũ.⁊ ſic apparet ꝙ reſtabat aliqd cognitionis. ꝓbat̃ in auc.iubemus.C.e. ¶ Ultimo quãr iſte dilationes poſſint abbreuiari.dixi in.l.ij.ꝟ.de re iu.

c **Et poſt.** Reo abſente ĩ termĩo perẽptorio itex ex benignitate citat̃ ⁊ ſñia ſm iuſtitiã ꝓfert̃. Actore vo abñte in termĩo pemptorio caſſat̃ illa citatio ⁊ illius edicti inſtãtia ꝑimet̃: nõ aũt diffinitiue ꝓnũciabit̃.h.d. ¶ Op.ꝙ poſt pemptoriũ edictũ nõ ſit neceſſaria alia citatio: vt in p̃cedẽtibus.ll. Glo.fatet̃ ⁊ dicit.debet.i.põt ⁊ iſtud obſeruat cõſuetudo ꝙ poſt pemptoriũ ſi placet iudici ex benignitate expectat partẽ per aliquos dies. ¶ Scḋo op.⁊ videt̃ ꝙ abñs contumax nõ poſſit vincere: vt.ꝟ.ḋ re iudi.l.ɔtumacia. So.ibi dãno litis afficit̃.ſ.dãno expẽſaꝝ. ¶ Tertio op. de.l.certũ.§.ſi.de cõfeſſis. So.illa intelligit̃ ſm iſtã. ¶ Quero qũo ꝓponunt̃ iſta edicta.dic ꝑ gl. olim proponebant̃ in albo: hodie fit ꝑ nũcium. ¶ Scḋo q̃ro an ſit neceſſe ꝙ iſta citatio ꝑueniat in noticiã citati. Glo.dicit ꝙ non: vt.l.ab eo.C. qũo ⁊ qñ iu. ¶ Uenio ad ꝟ. ꝙ ſi is. op.⁊ videt̃ ꝙ abñte actore poſſit ꝑuẽiri ad diffinitiuã ſñiaꝫ vt.C.de iudi.l.ꝓperandũ.§.i.⁊ in auc.q ſemel. C.qũo ⁊ qñ iu. So.fateor ꝙ in hoc iſta.l.eſt hodie ĩmutata.nã oliꝫ regulariter actore abñte nõ ɔtrahebat̃ hermodiciũ: nec poterat negociũ liquidari neqꝫ ad diffinitiuã ſñiam ꝑueniri vt ꝟ. neqꝫ de cã cognoſcet̃: neqꝫ ſm p̃ñtem ꝓnũciabitur. ſꝫ ꝑ.l.ꝓperandũ fuit inductũ ꝙ abñte actore ꝓnũciari poterat ſi eo p̃ſente fuerit negociuꝫ

a D per a emptoriũ. ad ĩtellectũ huius.l.cũ ſeq. vide bar.ĩ.l. tres.ꝟ.qũo ⁊ qñ iu.⁊ ḋ materia iſtiꝰ.l. vide bar.ĩ.l. mancipiũ. ḋ opti.lega. ADDE vt ꝑ bar.oldra. conſilio.iij.

b ¶ Nõ audiuiſſet. Quod verbũ qualiter itelligat̃. vide bar. in .l.ɔſentaneũ C.qũo ⁊ qñ iudex.

c Et qua d re. hoc tñ limitãt cano. vt Jo.an. poſt Inno. in.c. abolẽdũ de here.niſi eſſent diſtincte iuriſditiõẽs. ga tunc non põt ſuperior alteriꝰ iuriſditionis cõpellere: vbi ſit iſte iudex nollet iudicare: nõ ꝑ hoc dꝫ ps ab ipo appellare: ſꝫ ſimpliciter adire ſupiorẽ vt cõpellat. ita dicit no. ſpec.de iudi. dele.§.ſeqt̃. ad ſi.tu adḋ qḋ no.bar.ĩ l.de pupillo. §.ſi qs ipi ꝓ tori.l.ij.col. de operi.no. nunci.

liquidatũ: non aũt poterat liquidari eo abſente vt ibi pꝫ.ſꝫ ꝑ auc.q ſemel eſt inductum ꝙ abñte actore poterit negocium liquidari ⁊ ꝓnunciari. ¶ Op.⁊ videt̃ ꝙ nõ ſolum circũducat̃ edictũ: ĩmo abſoluat̃ a tota inſtãtia: vt.C.e.l. ꝓperãdũ .§.i. So.dico ꝙ iudex poteſt vtrũqꝫ facere.tñ in hoc eſt differẽtia qñ circũducit̃ edictũ tñ nõ eſt neceſſaria noua citatio.ſꝫ hoc põt facere eoipſo ꝙ de actoris cõtumacia cõſtat vt hic.ſꝫ qñ vellet abſoluere ab inſtãtia tota tũc eſt neceſſe noua citatio: vt dicit.l.ꝓperandum.§.i.⁊ ita intelligit Inno.in.c.ɔſuluit.extra de offic.deleg.

Sciendũ. Uerus ɔtumax nõ appellat.h.d. Loqtur ergo hic de vero ɔtumace: ſecꝰ de ficto: vt.l.ab eo.C.qũo ⁊ qñ iu.⁊ qs ſit fictus ⁊ qs verus ɔtumax.no.ĩ.l. ſi.ẽ.de in inte.reſti.⁊.C.e.l.ꝓperandũ.§.ſi naũt reus.⁊ ꝑ Jo.an.eẋ de do.⁊ ɔtu.c.i.ĩ cle. ¶ Quero vtrũ ɔtumacia ꝓcuratoris faciat dñm ꝑdere beneficiũ appellãdi. Inno.tãgit extra vt lit. nõ cõte.c.i.dicã in.l.i.ſi qs ius dicẽ.nõ obtempe.

d **Equare.**^c Quero ꝑ quẽ cogat̃.rñdeo ꝑ ſuperiorẽ vel ꝑ epꝫ: vt in auc.vt dif. iudi. in p̃n.⁊.§.i.glo.tractat ħ queſtionẽ vtrũ ſuꝑ incidẽti ſit ꝓnũciandũ. Breuiter aut eſt exceptio que op.ad ꝓceſſum.⁊ iſta dicitur emergẽs ⁊ de ea eſt ꝓnũciãdũ.aut opponit̃ ad merita cauſe ⁊ dicit̃ incidẽs: ⁊ de ea nõ ꝓnũciat̃ de neceſſitate. qḋ dic plene in.l.i.C.de ordi.iu.qḋ dico nõ ꝓnũciãdũ.ſ.de neceſſitate.ſi tamẽ ꝓnũciabitur non retractat̃: vt.l.intra vtile.ẽ.de mino.

Judex. Juriſditio iudicis põt ꝓrogari cõſenſu partiuꝫ de quãtitate ad quãtitatem.hoc dicit.

Cum abſentem. Judiciũ agitatuꝫ nomie mortui q viuere putabat̃ ꝗtum ad eũ eſt nullũ: ſed noie eius ſolutũ poterit ab herede cui ꝓficit repeti.h.d. ¶ Op.dicit̃ hic ꝙ iudiciũ fuit nullũ ɔtra.ꝟ.fa.her.l.cũ putarẽ. So.dicũt qdã eſt nullum quo ad actionẽ.tñ inſtantia ⁊ ſñia tenet.alij dicũt ꝙ nihil tenet.⁊ hoc videt̃ verius: vt.ꝟ.que ſen.ſine ap.re.l.i.in ſi.ſꝫ tunc op.ſi nõ tenet q̃re iſte q ſoluit põt repetere cũ videat̃ ꝙ ſñia nullã repetitõẽꝫ impedit. So.dicoꝰ ꝙ ideo repetit̃: qꝛ fuit ſolutum debitũ ⁊ ideo ab herede repetit̃ qꝛ hec ſolutio liberauit eũ.licet glo.aliter dicat.

e **J pretor.** Judex exequens ſñiam nõ debet ḋ iniquitate ſñie cognoſcere ſꝫ ſufficit ꝓnũciatum eſſe.h.d. ¶ No.ꝙ lꝫ iudex nõ poſſit^e cognoſcere de iniquitate ſñie dꝫ tñ videre vtrũ ẽ lata ſñia ꝑte p̃ñte vel cõtumaciter abñte.hoc ergo dꝫ liquere iudici exequẽti. ¶ Itẽ no.in perſonali actione ſufficere ꝙ iudex declaret^f quẽ debere lꝫ nõ ɔdẽnet.ſiſe.ẽ.de arbi.l.qd tamẽ.§.i.⁊.l. cũ apud.iudi.ſol. ¶ Item no.ꝙ iudex exequẽs nõ debet cognoſcere de iniquitate ſñie.qḋ plene dic: vt.l.a diuo pio.§.i.de re iudi. ſed an poſſit cognoſcere de nullitate ſententie: videtur ꝙ ſic: vt.l.iiij.§.condẽnatum.ꝟ.de re iudi.⁊ ibi dixi.et .C.ſi ex falſis inſtrumẽtis.l.ſi.⁊ ibi dixi. facit.C. de ord.co.l.ſi.⁊.ꝟ.ꝓxi §.

Ex.§.ſequenti.

¶ Sententia lata ex falſis allegationibus cõtra abſentem eſt ipſo iure nulla ſed contra preſentẽ ex falſis inſtrumentis non eſt nulla ſed venit annulãda per reſtitutionẽ in integrum ⁊ idem eſt cum iudex ignorat ſe non eſſe iudicem. Et qualiter probetur iudiceꝫ iudicaſſe ex falſis allegatio

d ¶ Cũ abſẽtem. So.dico.facit.l.ſi. ꝙ me.cã.vbi qꝫuis ciuilit̃ exactũ ſit tñ qꝛ debitũ eſt nõ repetit̃.

e J pretor. iudex nõ poſſit. vide late bart.ĩ.l. a diuo pio. in p̃n.ibi idẽ no.in pſona li actiõe ſufficeret.⁊c̃.

f ¶ Judex declaret.⁊ ſic fac ꝙ ſi aliqſ petit.x.vt ſibi debita in ſi.libelli: petit ꝑ iudiceꝫ declarari actionẽ cõpetere ſibi ꝙ p̃cedet libellus. ꝑide ac ſi peteret reũ cõdemnari: vt voluit.d.io. ꝑ hic no.⁊ ꝑ tex.ĩ.l.ſi finita.§.eleganter.de dã.in ſec.iſtum.§. vide multis modis limitatũ ꝑ ang. in.l.q rome.§.duo fratres.de vbꝫ ob.⁊ nunc limita qñ aliqd falſũ allegatũ ẽ a parte p̃ſente cõtra ɔtumacẽ ꝓpter quod ſñia ɔtra eũ lata eſt.ſecus ſi p̃ñs tacuit exceptiõẽꝫ ꝑemptoriã uel dilatoriã abſenti ɔpetẽ. quia ſentẽtia valet ſiue dolo tacuerit ſiue nõ. Illud ẽ qḋ no.ſentit bart.ĩ.l.i. in.ij.col. de ſatiſda.⁊ Inno.in.c.p̃terea de dila. in ſi.⁊ io.an.ĩ.c.ſi duobꝰ de ap.qꝛ melius eſt tacere quã male loqui: ⁊ minus delinquũt.tex.cũ glo.ĩ cle.cõſtitutionẽ. ḋ elec.ſa.iiij.q iiij.c.i.⁊ iſtḋ bene no. ad iſtũ.tex. adḋ .l.ſi vt ꝓponis.la.ij.cuꝫ ibi nota.C. qũo ⁊ qñ in dex.

nibus. Et quãdo petitio reſtitutiõis in integrũ impediat executionem ſententie.

Marcellus. ¶ Snĩa ex falſis allegatiõibus ꝯtra abſentem lata eſt ipſo iure nulla. Item ſnĩa lata cõtra eum qui venire non debebat vel eſt nulla vel annullãda. h.d. ¶ Diuide in ptes duas. primo ab eo ꝙ dixerat iudice exequẽte nõ cognoſcere de inigtate ſnĩe: excipit qñ ẽ lata ꝯ abſentẽ ex falſis allegatiõibus. Secundo qñ ẽ lata ꝯtra abſñtez q venire non debebat. ſecunda ibi. paulus notat. ¶ Op. ꝙ qñ ſnĩa lata eſt per falſas allegatõnes nõ ẽ ipſo iure nulla nõ petita in inte. reſtitu. vt. l. diuus. de re iudi. ⁊. C. ſi ex falſis inſtru. p totum. So. qdam fatenť cõtrariũ ⁊ dicũt ꝙ admittiť ħ querela p modũ reſtitutiõis in itegrũ. Glo. dicit aliter ⁊ meli⁹: qꝛ ſnĩa lata ex falſis allegatiõibus[a] doloſe factis ꝯtra abſentẽ eſt ipſo iure nulla. vt hic. ſicut ſi eſſet lata ꝯtra minorem: vt. l. i. C. ſi ex fal. alle. tu. fu. execu. ſ3 ſnĩa lata ex falſis inſtrumẽtis ꝯtra p̃ſentẽ nõ eſt nulla ſed venit annullãda p reſtitutionẽ in integrũ: vt in cõtrarijs. ⁊ hoc t3 hic glo. ſup ver. ſciẽs. ⁊ bñ. l3 aliter videať innuere glo. ſup ꝟbo admittere. ⁊ ſic habes diſtinguere: aut eſt lata cõtra p̃ſentẽ aut ꝯtra abſentem: et aut fuit allegatum falſum ſciẽter aut ignorãter. ¶ Venio ad ꝟ. paulus. Quero qd velit dicere tex. actionẽ denegãdã vel p̃torẽ exequi nõ debere. quidã dicũt ꝙ in primo caſu denegat ipſo iure. in ſecũdo petita reſtitutõe in integrũ. qđ glo. reprobat ⁊ exponit aliter vt in ea habetis: q̃ expoſitiões lr̃e nõ ꝯgruũt. dicas ergo ſic ⁊ iſte fuit intellectus dñi iuriſcõſulti pauli: ꝙ actio iudicati in eũ denegatur ſi ex ſententia actiõe iudicati agitur. vel exequi p̃torez nõ debere qñ officio iudicis executõ poſtulať. ⁊ hoc multũ applaudet littere. vel aliter ꝙ dicit actionẽ denegandã itelligas ipſo iure. ꝙ dicit exequi p̃torẽ debere: itellige nõ petita reſtitutiõe: vt in expoſitione quã glo. reprobat ſed vera eſt in ſe recte intelligẽdo. Nã ſi qdem ꝯparere nõ debuit ex cauſis hic poſitis: ⁊ iudici hoc liquebat ſnĩa ẽ ipſo iure nulla. ſed ſi iudex ignorabat tũc valet ſnĩa: ſ3 irritať p reſtitutionẽ. ita no. in. l. queſitũ. ĩ. de re iudi. qđ tene mẽti. ¶ Quero qualr ꝓbabit qs iudicẽ iudicaſſe ex falſis allegatiõibus. dic vt in glo. Vltimo no. ex hoc. §. referẽdo oĩa ad prin. huius. l. vt glo. facit. p̃mo ꝙ exceptio nullitatis impedit executionẽ. remiſſiones dedi in p̃cedenti. §. Secũdo no. ꝙ petitio reſtitutiõis in integrũ cõtra ſnĩam differt executionem[b]. qđ intellige niſi haberet altiorẽ indaginẽ vel fieret cã differendi: vt. C. de falſis. l. ij. dixi in. l. ſi. C. ſi ex falſis inſtrĩs. ⁊ extra de in inte. reſti. c. auditis. fa. C. de preci. impe. offe. auc. que ſupplicatio. bar.

[c] ¶ Ex falſis allegatiõib⁹ adde no. per bar. i. l. i. C. de aduo. diuer. iudi. ⁊ i. l. ij. ſi ex fal. inſtrumẽtis. qđ no. bal. i. l. ſi. i. ij. col. co ti.

b ¶ Differt executionẽ. de hoc lati⁹ per bar. i. l. defendẽre. đ auc. tu. dixi plene poſt imol. i. l. iiij. §. condẽnatũ. đ re iudi.

c p Roponebať. nõ mutať. adđ tex. ⁊ ibi no. bar. i. l. meminiſſe. de offi. p cõ. ⁊ ſa. an citatus coraz predeceſſore teneať in termino cõparere corã ſucceſſore. ioã. an. in. c. lic3. de accu.

d e V3 quẽ temere. temerarius. de q̃ temeritate debeat intelligi. viđ Jo. an. i. c. i. de ſen. excõ. in. vi. vnum exẽpluz vide inter alia p ino. in. c. qꝛ nõnulli. đ re reſcrip. vt3 ex tali calũnia p quam quis ꝓuocat ad iudicium ciuile poſſit puniri criminaliter. vide bal. poſt gl. oino. in. l. ſi tibi. C. de libe. cau.

e ¶ Petijt actoꝛ. ad hoc vide do. ioã. poſt bar. i. l. demõſtratõ. de ꝯdi. ⁊ de. ⁊ bal. i. l. ſancim⁹. C. e. ti. ⁊ i. l. ñ igno

p **Roponebatur.** Mutatiõe iudicis nõ mutatur[c] iudicium. h.d. Bar. ¶ No. iſta exempla que ponũtur in hac lege.

Ex. l. ſequenti.

¶ Victus victori condẽnať in expenſis niſi habuerit iuſtam cãm litigandi. Et in actoꝛe magis requiriť iuſta cã litigandi q̃ in reo vt excuſetur. Et in expẽſis veniũt ſumptus litis ⁊ viatica et cetera dãna ⁊ cibaria ſi expendit pluſq̃ domi expendiſſet. Et an iuramẽtum calũnie excuſet ab expẽſis. Et an iudex icõpetẽs ꝯdẽnet i expẽſis.

e **Vm quez temere.** Temerarius[d] actor dãno expẽſarũ afficitur. h.d. ¶ No. ergo ꝙ ꝓpter temeritatem fit ꝯdẽnatio expẽſarũ. Cõtra imo rõne victorie: qꝛ victus victori ⁊c̃. vt. C. e. l. properãdũ. §. ſinaũt. So. dicũt qdam rõne victorie fit ꝯdẽnatio in expenſis litis tm̃ vt ibi. Rõne temeritatis fit cõdẽnatio etiã in alijs expẽſis vt in viaticis ⁊ ſimilib⁹ ita ħ loqtur. ⁊ ſm hoc innuit ꝙ victus victori cõdẽnať in expẽſis ſiue habuit iuſtã cãm litigandi ſiue nõ: qđ an ſit verũ ſtati3 dicã. Alij dicũt ꝙ lex ꝓperãdum loquiť qñ ſeqtur diffinitiua ſnĩa. hic qñ nulla ſperať. Verbi gratia petijt actor[e] citari ticiũ cu3 multi ticij eſſent. comparuit vnus: dicit actor tu nõ es ille. Certe ꝓpter temeritatem: qꝛ ita ꝯfuſe fecit libellu3 ꝯdẽnať in expenſis vt hic. vnde nõ fuit lata aliqua diffinitiua. ⁊ ſic recidit i idẽ cũ p̃cedenti ꝙ indiſticte victus victori ꝯdẽnetur in expenſis. Alij dicũt ⁊ iſta eſt veritas ꝙ illa lex d3 diſtingui p iſtã ⁊ per alias ꝙ victus victori ꝯdẽneť in expenſis: niſi habuit iuſta3 cãm litigãſti. inſti. de pe. teme. liti. ⁊ in auc. de iudi. §. oportet. ⁊. l. q ſolidũ. §. etiã. ĩ. de leg. ij. ⁊ iſta eſt vera. ¶ Ad vnũ tñ aduerte ꝙ in actoꝛe reqritur magis iuſta cã litigãdi q̃ in reo vt excuſeť ab expenſis. Rõ qa anteq̃ litiget d3 deliberare. ſubtilius iſtud ꝓbať in. l. qui in alterius. de regu. iur. ¶ Quero que expenſe[f] veniũt reficiende. Tex. hic dicit ſumptus litis ⁊ viatica: vt. l. nõ ignorat. C. de fruc. ⁊ lit. expen. ⁊. C. de iudi. l. ſancimus. addit ⁊ ad cetera dãna. cibaria aũt an veniãt dic ſm diſtinctionẽ poſita3 in tex. l. hereditas. §. i. ĩ. ad exhi. qꝛ eatenus veniũt quaten⁹ expẽdit vltra q̃ domi expendiſſet. ¶ Quero vtrũ iuramẽtum calũnie excuſet ab expenſis[g]. breuiter iuramẽtu3 calũnie excuſet a p̃ſumpta calũnia: vt in. l. iij. §. i. ĩ. de iureiurã. ⁊. l. i. ĩ. ſi mu. vẽ. no. in poſ. mit. ſ3 expenſe veniũt nõ ſolum per calũniã ſed ꝓpter temeritatẽ. vt hic: ergo non excuſat ab expenſis. probať in. l. i. §. i. ad turpil. ⁊ ibi dixi. dñs Ja. intellexit. l. iſtam quãdo aliquis eſt condẽnatus in expenſis gratia temere vocationis: vel qa vocauit in iudiciũ eũ quẽ vocare non debuit: quibus cauſis ſola temeritate vocatur. etiã ante ſententiam temere vocans in expenſis condẽnať: ſ3. l. properandũ. §. ſinaũt. loqtur quãdo per ſnĩam quis eſt victus ⁊ ſic nõ obſtat. hoc itellige vt ibi patet: niſi vocatus ſciret ſe coram iudice incõpetenti vocatũ: tunc enim cũ veniendo eſſet in culpa non debet haberi ratio expenſarum. ¶ Sed quero an talis iudex incõpetens in expenſis cõdemnabit. Reſpondeo ſic: ne cauſe continentia diuidatur. ar. C. e. l. nulli. ⁊. ṽ. ſi quis i ius vo. nõ ierit. l. ij.

rat. de fruc. ⁊ lit. expẽ. ⁊ in hac materia vide oio bar. in. l. edita. in vlti. colũ. C. de edẽ.

f ¶ Que expẽſe. Iſtud qđ dicit bar. hic intellige: vt no. gl. ⁊ bar. in. l. i. đ alie. iu. mu. cau. fa. ⁊ in. l. edita. i ſi. ⁊ pulchre bar. p⁹ glo. in. l. i. §. ſi. ff. ſi q ſiua di. ⁊ i. c. l. nõ ignorat. et bal. ⁊ ang. in. l. ſ3 ⁊ ſi lege. §. qđ aũt. ĩ. de pet. here. io. an. i. c. ſtatutum. de reſcrip. in. vi. ⁊ ꝟ. moderatus.

g ¶ Excuſat ab expẽſ. Et vltra iſta adde bar. in. l. q ſolidu3. §. etiã. de le. ij. ⁊ ibi late per do. io. ADDE an iuramentu3 calũnie excuſet ab expenſis bal. ꝯſilio. lxxxiij.

h ¶ Judicib⁹ rñdet. ad de qđ habeť in. l. ij. C. de legibus.

i n Onnũqũ. iudex cõmittit nũcio Nota ꝙ nũcius poſſet eſſe iudex delegat⁹. qđ intellige vt hic p glo. ⁊ bal. in. l. ſi vt proponis. i p̃n. C. đ execu. rei iud. ⁊ ibi glo.

Judicibus. Maior iudex minoribus conſulentibus de iure reſpondet[h] nõ de facto. h.d. De hac materia qualiter ad ſuperiores referatur: dic vt doct. plene dicunt. C. de rela. l. i. ⁊ quod habes in. l. ij. ṽ. de legi.

o **S I in iudicijs.** Falſa demõſtratio nõ viciat iudicium. h.d. de hoc dixi plene in. l. demõſtratio. ĩ. de cõdi. ⁊ demõ.

q **Vi neq3.** Priuatoꝝ conſenſus nõ facit iudice3 eũ q nulli p̃eſt iuriſditioni. h.d.

n **Onnũquam.** Aliqñ ex neceſſitate iudex ꝯmittit nũcio[i] vt cãm dirimat. h.d.

De inofficioſo teſtamẽto. Rubri.

Continua vt in glo.

Ex. l. ſequenti.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ Qualiter querela ⁊ qualiter cōtratabulas competat parentibus.

a **Sciendum.** Inter aſcendētes ⁊ deſcendētes iter fratres locus eſt q̄rele nō inter alios.h.d. ¶ Oppo.⁊ videt̄ q̄ parētibus nō cōpetat querela: q: filij nō pñt facere teſtamētū: vt.j.de teſta.l.q in poteſtate. So.itellige h̄ de teſtō facto a filio emācipato vel a filio deſcendēte p lineā maternā.ita q̄ nō ſit in ptāte: nā ſi eēt i ptāte teſtm̄ eēt nullū: vt in ɔ̄rio. ¶ Op.q̄ habeat locū querela: imo cōtra tab.vt.l.i.in prin.j.ſi a pa.qs ſu.ma. So.qñq̄ parētes exheredant̄.⁊ tūc habet locū querela indiſtīcte vt hic. Qñq̄ p̄tereunt̄: ⁊ tunc ſiq̄dē ſunt aſcendētes p lineā maternā habet locū querela: q̄a talis p̄teritio habet̄ p exheredatiōe: vt inſti.de exhere.liber.i ſi.⁊.C.e.l.ſi qs filiū.ſi v̄o p̄tereat̄ aſcendēs p lineā paternā hȝ locū cōtra tab.vt.d.l.i.ſi a pa.quis ſu.ma.⁊.l.pater filiū.j.e. Iſtud q̄d dicitur hic de fratre qualiter debeat intelligi dic plene: vt.C.eo.l.fratres.

Ex.l.ſequenti.

¶ De dictiōe quaſi ⁊ que ſit differētia inter rite ⁊ recte Et qualr̄ ſit mediū ɔcludēdi in q̄rela inofficioſi teſti.

b **Hoc colore.** Querela proponit̄ capto colore demētie in qua pponēs dȝ pbare ſe indigne eſſe ab hereditate ſubmotū.h.d.vſq̄ ad.l.poſthumus. Nota h̄ q̄ dictio quaſi eſt nota improprietatis.lȝ qñq̄ aliter aſſumat̄. ¶ Scd̄o no.ex tex.⁊ glo.differētiam inter recte ⁊ rite.nam recte ſignat iuſticiā rei in ſe: ſeu rectitudinem cauſe.iuſte ſignificat iuſticiā ſeu ſolēnitatem in ordine. ſimile in.l.ſed ſi lege.§.ſcire.j.de peti.her.⁊ tetigi in.l.lecta.j.ſi cer.pe.q̄d no.in formatione pūctoꝝ qñ mittūtur ad ſapiētes.aliter enim dȝ conſuli qñ eſſet in pūcto recte: aliter qñ eſſet rite. ¶ Tertio no.mediū p q̄d cōcluditur in querela inofficioſi quaſi ſane mētis nō fuerit: q: nō ex officio pietatis teſtatus eſt: vt hic.⁊.l.nā ⁊ his.§.i.j.e.⁊.l.ticia.ſȝ hodie color iſte ſeu mediū iſtud nō proponit̄: vt dicam in.l.nam ⁊ his.in ſi.

i **Inofficioſum.** Hanc.l.⁊ duas ſequentes ſumaui.cum.l.precedenti.

n **Nam ⁊ his.**

Ex.§.ſequenti.

¶ Concluſio libelli in querela eſt q̄ petat teſtamētum reſcindi. Et rupto teſtamēto querela legata debent̄ q: ceſſat color demētie ſȝ reſcindit̄ q: cā inſerta vera nō ē. Et hodie eſt locus querele inofficioſi teſtamēti.

Huius autem. In hoc.§.pōit formā libelli in querela inofficioſi. Nā primo dicit q̄d dȝ narrare.ſecundo ponit medium p q̄d cōcludit̄.cōcluſionē v̄o omittit. Concluſio erat q: petit pnūciari teſtm̄ inofficioſum: vt.l.qui repudiatos.§.ſi.j.e.vel melius petit teſtm̄ reſcindi: vt.l.mater.j.e.ibi ſm q̄d.⁊ no.j.e.l.qui de inofficioſo.in ſi.glo.mag. ¶ No.q̄ dicit docere ſe: ⁊ ſic ille qui agit querela dȝ ſe docere merentē ɔtra.C.de inoffi teſt.l.oīno.Sol. huius timore debes ſcire q̄ multa ſunt imutata p iura noua: vȝ tria p iura.C.⁊ tria per iura autenticoꝝ.q̄ dic vt in glo.que ordinate hoc pōit.addit glo.quartū.ſ.q̄ hodie rupto teſtō p querelā debent̄ legata p auc.ex cā. idē no.in.l.pompo.§.ſi ex cā.j.e. Cōtra hoc videt̄ tex.j.e.l.ticia.ſi eni teſtamentū irritat̄ queſito colore demētie.ergo nec legata valent tanq̄ a demēte relicta.q̄d q̄dam tenēt: ſed veritas eſt q̄d hic dicit̄ vt apparet in corpore vnde ſumit̄ auc.ex cā.ibi ex falſis allegatiōib⁹ ⁊c̄. Rñ.hodie iſte color nō querit̄.nā vt ſit locus q̄rele eſt neceſſe cām p̄teritionis vel exheredatiōis inſertā iuſtā eſſe.vñ non pōt dici q̄ fecerit teſtm̄ quaſi demens.imo tanq̄ ſapiens q: quilibet ſapiens hoc feciſſet: ſi cā eſſet vera: ſed agitur hodie querela quaſi cā inſerta vera nō ſit ſȝ Ja.de are.q̄d plene dixi vobis i auc.ex cā. Quero vtrum hodie ſit locus querele inoffi.teſt.de hoc fuerūt opiniones inter noſtros gloſatores. Jo.dicebat q̄ nō. alij dicūt q̄ locus eſt querele.⁊ hec vera qñ eſt facta p̄teritio vel exheredatio iſerta cā iuſta.⁊ hoc tenet glo.a vbiq̄.examinabimus plene opiniōes in.l.i.j.de teſt.⁊ in auc.ex cā.C.de lib.prete.Bar.

El.ſequenti.

¶ An poſthumus alienus poſſit inſtitui.

p **Poſthumus.** Poſthumus preteritus vel exheredat⁹ pōt agere querela eo caſu quo poſſet iā natus ſuccedere vt ſuus vel legitimus.h.d. Ex glo.i.hic poſita colligit̄ caſus poſitio.p̄mo ponit dictū.ſcd̄o format vnā obiectionē.tertio illi rñdet.ſecūda ibi.quid ergo. tertia ibi.ſed hoc. ¶ Quero de quo legitimo ⁊ cognato loquat̄ hic.dic vt in glo.⁊ dixi vobis ponēdo caſū. Quero q̄d vult dicere v̄.q̄d ergo. Rñ.ibi format vnā oppoſitionē ɔtra predictā.q.d.ſi p̄dicta ſunt vera ſeq̄t̄ q̄ imputet̄ defuncto: q: teſtamētū fecit.⁊ ſic interdicat̄ ei teſtamēti factio: q̄ ɔſequētia ſic pbat̄. Si teſtamētū facit ⁊ talē poſthumū ſibi inſtituit teſtamētū eſt nullū: q̄a nō pōt adiri hereditas: q: a iure ciuili nō ē cognit⁹. Item q: poſthumus alienus nō pōt inſtitui: ſed ſi facit teſtm̄ ⁊ inſtituit aliū irritat̄ p querelam.ergo nō debuit facere.ita ſentit glo noſtra. Certe in eo q̄d dicit q̄ poſthumus alienus inſtitutus nō poſſet adire hereditatē ſi nō eſſet agnatus: nō dicit verū: q: differentia agnatoꝝ ⁊ cognatoꝝ eſt ſolū in ſucceſſione ab inteſtato.ex teſtō aūt q̄libet pōt adire etiā extraneus nedū cognatus.vñ illa remanet rō dubitandi: q̄a poſthum⁹ alienus nō poterat inſtitui. ¶ Op.q̄ poſthumus alienus poſſet inſtitui: vt.l.gallus.§.ille caſus.j.de lib.⁊ poſthu.So.ppt̄ illā regulā que erat q̄ poſthumus alienus nō poterat inſtitui fuit facta tota.l.gallus.nā gallus pmiſit iſtitui poſſe poſthumū alienū.hoc ē eū q̄ nō erat ſuus ſi nat⁹ eſſet tēpore teſtamēti.ſi tñ naſceret̄ infra decē mēſes pximos morti teſtatoris: ⁊ de eo q̄ efficit̄ ſuus poſt mortem loquūtur oēs ſuppletiōes Sceuole facte ad ɔſiliū galli.l.v̄o velleia.puidit q̄ poſſint etiā inſtitui poſthumi qui nō erāt ſui tempore teſtamēti: ſed efficerent̄ ſui etiā in vita teſtatoris. Jul.etiā puidit in caſu difficili: vt.d.l.gallus.§.ille caſus.hodie vero indiſtincte poſthumus alienus poteſt iſtitui: vt inſti.de bo.poſ.§.poſthumo.⁊ no.in.d.§.ille caſus.Bar.

Ex.§.ſequenti.

¶ Sñia lata p vno pdeſt oībus vbi quis petit a iudice aliq̄d fieri vel reſcindi.nō aūt petit aliq̄d ſibi dari.

Si quis ex his.[b] Reſciſio facta p iudicē ad petitionē vni⁹ etiā ſi ei⁹ alias nō interſit pdeſt oībus.h.d. ¶ Op.res inter alios acta ⁊c̄.vt.C.res inter alios acta.per totū. So.dicit glo.verū eſt q̄ nō pdeſt p̄ncipaliter: ſȝ p quādam ɔñiam.ita dicit glo.alibi videt̄ dicere q̄ ſpeciale ē i querela: q: ſñia lata cū vno facit ius quo ad oēs: vt.j.e.l.papi.§.ſi ex cā. Breuiter Inno.vr̄ dicer̄ q̄ vbicūq̄ aliq̄s agit nec petit ſibi aliq̄d dari: ſȝ petit a iudice fieri vt reſcindi teſtm̄ vt hic vel reſcindi ſñiam vel ɔ̄ctū vel ſiſa: tūc ſñia lata p vno pdeſt oībus.ita loq̄t̄ h̄.⁊ no.p Inno.extra de pcur.c.in noſtra.circa ſi.⁊ de accu.c.ſup his.in prima glo. ¶ Quero vſq̄ ad q̄d tp̄s admittatur iſta exceptio.nō potes agere: q: tua nō intereſt.dicit Inno.in.d.c.ſup his.q̄ vſq̄ ad litē ɔteſtatā tātū.⁊ allegat hunc.§. ¶ Quero vtrū querela inofficioſi teſtamenti ſit actio vel accuſatio. Glo.dicit q̄ nec eſt actio nec accuſatio: ſȝ quoddā mediū.⁊ ideo Jo.nō poſuit ſpecialē cellulā de querela inofficioſi teſtamēti in arbore actionū. Breuiter arbitror q̄ ſit officium iudicis q̄d apparet: quia ſolū petit̄ q̄ a iudice fiat.ſ.q̄ reſcindat queſito illo colore.d̄ quo habuiſtis.ſ̄.e.l.iij.⁊.ſ̄.l.pxi.

¶ De ioffi.teſta.rub.

a Inoffi i cioſū.⁊ h̄ tenet glo.⁊ ſic eſt hic gl.q̄ vbi fili⁹ eſt rite exheredatus nō pt̄ dicere teſtamētū nullū q̄ſitum ad hoc allegat bal.i.l.hi q̄ ad et uilia.i.iij.colū.de ap.j.

b Poſthu p m⁹. Si quis ex his.iſtū tex.no.limitat bal.in.l.ſi.C.de ſi deicō.lib.et bal.i.l.ij.C.de re iudi.⁊ vide q̄d per hūc tex.dic̄ bal.in.l.ij.in.ij.col.C.vt li.pen.⁊ bal.in.l.fratres.C.e.⁊ vide l.l.ſi.in vlti.col.de peti.here.C.per iſtū tex.etiā dicit bal.i.l.certā.C.qñ puo.q̄ ſñia lata ſup libello tacite inepto valet.

c ¶ Dicit gl.no.limitatione ad ti.res inter alios acta quā intellige p bar to.in.l.q̄ repudiandi.j.n.§.e.adde bal.in.l.ij.l viij.op.C.q.res iu.non no.⁊ ang.in.l.ſi ticius.d̄ ver.obli.trāſit cū Inno.in.d.c.in noſtra.ibidē et ſic habeo h̄ tex.ſm bal.⁊ inno.in locis hic allē.q̄ exceptio tua ñ itereſt impedit litiſ ingreſſū.q̄d no.adde tancre.de cor.i rubri.i ſcd̄a parte.in.vij.q.q̄ incipit.ſeptimo q̄ro aliq̄ obſtulit ⁊c̄.tacit.l.ille a quo.§.ſi teſtamento.ad trebel.aliās exceptiones poſui in.l.vir bonus iudi.ſol.add̄ bar.in.l.mater.j.e.⁊.l.ſi vn⁹.§.añ oia.ſ̄.d̄ pac.⁊ no.Inno.

in.c.ex pte‍t vel alio de accu.⁊ in.c. ſup his.e.ti. quē ſequendo refert pe. de ancha.in cle.ↄſtitutiones.de elec. vbi dicit ꝙ eſt dilatoria Bar.in.l.ſi pupilli.§.videamus.de nego.geſ. imo.in.d.§. ſi teſtamēto ⁊ bal.hic.

⁊ ſic cū verba dirigant̃ ad iudicem: erit iudicis officiū: vt dixi in.l.i.de condi.ex lege.

Si quis inſtituta. Querela nō trāſmittit̃ niſi fuerit preparata: que preparatō intelligit̃ multis modis in ſequenti.l.expreſſis.h.d.cū.l.ſequēti.

q **Quemadmodū.** No.mirabilē legē qualiter querela dicat̃ preparata per cōminationē vel denūciationē vel libelli dationē.⁊ ſic facit ꝙ ex eo ꝙ filia femina minata fuit fratribus ſuis de petēda portiōe hereditatis ex hac cōminatiōe inducat̃ aditio.⁊ ſic trāſeat ad heredes petitio: in argumētū dico nō tñ determino. ❡Quero an ille q agit q̄rela eoipſo ꝙ obtinuit videat̃ eſſe heres. Glo.hic diſtinguit quo animo interpoſuerit q̄relaʒ: vt ſi animo adeūdi ſit heres alias nō. In dubio dicit Dy.in.l.antiſtius.ſ.de acq.here. ꝙ nō videt̃ velle adire qđ puto verū in querela.ſecus in eo q diceret teſtamētū falſum vel nullum: vt.l.cū quidam.ſ. de bo.poſ.⁊.C.de repu.heredi.l.ſi quis ſuus.

p **Papinianus.** Pater noīe filij eo inuito querelā inſtituere nō pōt.h.d. ❡No.ꝙ querelā filius nō acquirit patri ipſo iure ſm iſta tpa ſicut nec hereditateʒ: niſi velit adire: vt.l.cū ꝓponas.C.d here.inſtitu.ratio quā ponit tex.nō videt̃ bona[a]: q: ipſius iniuria ⁊c̃. q: actionem iniuriarū pōt pater exercere: vt.l. ſʒ ſi vni⁹.§. fili⁹. de iniur.ratio ergo videt̃ q: ſicut hereditas non querit̃ patri: niſi filius adeat: vt.l.cū ꝓponas de here.inſti.ita nec querela que eius eſt preparatoria.

Ex.§.ſequenti.

❡Quid ſit bonoꝝ poſſeſſio cā litis agnoſcende.

Sequenti. ❡Querela etiā q̄ eſt ꝑparata nō trāſit ad patrē q bona occupat iure peculij nō iure hereditario.h.d. ❡Ante oīa q̄ro qđ vult dicere bonoꝝ poſſeſſio cā ordinā de litis. dicit glo.ꝙ iſta ē quedā bonoꝝ poſſeſſio quā dabat filio emācipato q̄ nō tribuit ius ſicut nec carboniana. ⁊ vētris noīe.⁊ dabit̃ iſta bonoꝝ poſſeſſio filio emācipto in ſignū.cū enim nō cognoſcebat̃[b] a iure ciuili habita iſta bonoꝝ poſſeſſione cognoſcet̃: ſicut cū aliqs dat ſignuʒ nūcio vt cognoſcat̃ ab eo cui mittit̃.doc.vltramō.dicūt in.l.ij.C.e.ꝙ hec eſt quedā diuinatio: ſed hoc vult dicere bonoꝝ poſſeſſio cā litis agnoſcēde: quia filius ſuus olim nō habebat neceſſe petere cū reſciſo teſtō ſtatim ē ſuus de iure ciuili velit nolit. Emācipatus vo habʒ neceſſe petere iſtā bonoꝝ poſſeſſionē ↄtra tab.ad hoc vt teſtamēto poſtea rupto nō poſſit dicere ego nolo iſtaʒ hereditatē. certe iſtud ē magis diuinare.⁊ videt̃ ↄ caſū .ſ.e.l.§.ſi ex cā.vbi ille q obtinuit in q̄rela pōt renūciare hereditati: vt.l.antiſtius.ſ.de acqr.here. Tene ergo glo. Quero contra cuius teſtm̄ iſte filius volebat agere querela. Glo.i.dicit cōtra teſtamētū aui materni. Glo. vlti. dicit ↄtra teſtamentū matris. vide cā.prima eſt verior q̄ vltima nā filius ſuccedit matri ꝑ ſenatuſcōſultuʒ tertul.d iure ciuili.⁊ ideo nō haberet neceſſe petere bonoꝝ poſſeſſionē cā litis agnoſcende.

Ex.§.ſequenti.

❡Deſtitiſſe qualiter quis dicatur. Et an.l.ſi ea.C. qui accu.nō poſ.habeat locum in ciuilibus.

Si quis poſt rem. Deſiſtēs ſemel in hac accuſatione poſtea nō audit̃.h.d. ❡Querit̃ qualr dicat̃ deſtitiſſe. Rñ.duobus modis.dicit glo.vel deſtitit aīo relinquēdi litē ſm formā.l.deſtitiſſe.ſ.ti.i.vel quia in termino ipſe actor nō ↄparuit: ſicut dicimus in accuſatiōib⁹ criminalibus: vt.l.ſi ea.C.q accu.nō poſ. lʒ ſecus ſit in actiōib⁹ ciuilib⁹: q: actor nō ↄparēte circūducit̃ edictū ⁊ inſtantia prima remanet: vt.l.⁊ poſt edictū.ſ.ti.i. Innuit ergo glo. ꝙ eoipſo ꝙ actor eſt ↄtumax in actiōib⁹ criminalib⁹ videat̃ deſtitiſſe. Iteʒ innuit ꝙ.l.ſi ea.C.q accu.nō poſ.nō habet locū in ciuilibus qđ no.iſtud nō eſt verū: q: in criminalib⁹ cōtra cōtumacē ꝓcedit̃ more priuatoꝝ iudicioꝝ ſeu ciuiliū actionū: vt.l.abſenteʒ.ſ. de penis.de pub.iudi.l.inter accuſatorē. ⁊ ibi ad fineʒ tetigi.⁊ Inno.in.c.licʒ in beato petro.de accuſa. Et ex hoc ſequit̃ ꝙ accuſatore nō ↄparente in termino dato ad ꝓcedendū ſeruabit̃ idē qđ dicit̃ in.l. ⁊ poſt edictū. pro hoc.ſ.de accu.l.libelloꝝ in ſi. Sed ſi terminus eēt datus ad accuſandū ⁊ qs nō accuſat poſtea nō audit̃: vt.d.l.ſi ea.C.q accu.nō poſ.⁊.ſ.de accu.l.ticia.⁊ eodē modo in ciuilibus ſi daret̃ terminus ad agēduʒ poſtea qs nō audiret̃: vt.l.ſi eo tpe.C.de remiſ.pigno.⁊ de ingenu.ma.l.diffamari.⁊ no.C.vt nemo inuitus.l.i. ⁊ per Dy.in.c.idultū.ex̃ de reg.iur.li.vi.tene mēti hāc glo.

Si imperator. Dignitas inſtituti hāc q̄relā non ipedit.h.d. Quid ſi aliquis facit heredeʒ deū: hoc eſt paupes xpi. dicit gl.ꝙ idē ⁊ allegat dictū augu.q dicit. q pauperes vult inſtituere ⁊ filiū exheredare aliū querat ꝓ ↄſilio q̄ auguſtinū. Idē no.in.l.ſi qs ad declinandā.C.de epi. ⁊ cle.ex quo habes ꝙ relicta ad pias cās minuūtur ꝑ legitimā ⁊ teſtamētuʒ rumpit̃ ꝑteritione vel exheredatione: licet ſint pauperes heredes inſtituti.

Papinianus ait. Teſtamētum veterani ſubiacet q̄rele niſi infra annū miſſionis deceſſerit.h.d. ❡Op.de.l.ſi inſtituta.§.de inofficioſo.ſ.e.cū.§.ſe.Sol.ibi loquitur in militāte.hic in veterano. ❡Op.de.l.ſi.C.e.ſo.ibi in filiofa.q peculiū caſtrēſe hʒ.hic in patre veterani i quo ceſſat peculiū. ❡Op.in auc.vt cū de ap.cog.§.ſancimus.vbi indiſtincte teſtm̄ filijfa.ſuper caſtrēſi ſubiacet querele.de hoc ſunt multe glo.cōtrarie.dixi vobis plein auten.ex cā.ideo hic omitto.

Ex.§.ſequenti.

❡Quare pater faciendo teſtm̄ filio pōt excludere matrem quā ipē filius excludere nō poſſet ⁊ qualiter teſtamentum dicatur patris ⁊ filij.

Sed nec ipuber. ❡Tabule pupillares nō ſubiacent q̄rele ꝑ ſe ſed rupto teſtō paterno in totō ⁊ ipſe tabule pupillares rūpunt̃: ſecus ſi ꝓ pte.h.d. Primo q̄ro de intellectu huius.§.⁊ in prima pticula caſus eſt planus. ex qua habes ꝙ ſubſtitutio pupillaris directa ⁊ expſſa matrē excludit i totū. Idē habes hodie extra de teſta. .c.i.li.vi.⁊.C.de impu.⁊ alijs ſub.l.ꝑcibus.de vul.⁊ pupil.l.lucius.ſ. ❡Venio ad ver.nec patris. ⁊ q̄ro de ei⁹ intellectu.⁊ pōt intelligi vno mō ꝙ loquat̃ de fratre patris teſtātis q ſubſtituit pupillo exteraneū turpē pſonā vñ nō pōt cōqueri de teſtamēto fratris ſui. q: eſt teſtamentū filij ⁊ nō fratris ⁊ hoc mō videt̃ intelligere glo. pōt etiā itelligi vt loquat̃ de fratre impuberis quaſi dicat nec frater impuberis dicet inofficioſū teſtm̄ patris: iō q: ipſe frater impuberis eſt ꝑteritus in pupillari ſubſtitutione: ⁊ ſubſtitutus extraneus turpis pſona. nā tane ſubſtitutio eſt teſtamētū filij.⁊ ſic ꝓpter ꝑteritioneʒ factā in ea nō irritat̃ teſtm̄ fratris. ❡Seqt̃ vo.ergo nec frater. quero de eius intellectu. Rñ.⁊ dico ꝙ loqtur de fratre impuberis q ſicut nō pōt dicere inofficioſum teſtamentū patris ꝓpter ꝑteritionē de eo factā in pupillari ſubſtitutione: ita nec ipſam pupillarē ſubſtitutionē pōt dicere inofficioſam: q: pater fecit vt dictū eſt.ſ. de matre. Et hoc verū niſi patris teſtamētum dicat inofficioſum ꝓpter ſe nō ꝓpter pupillare. ❡Itē in glo.ſup verbo impuberis.circa prin.ibi vel qua rōne excludit̃ pater: ſi habetis vel qua rōne excludit̃ mater nō ſtat bene: q: repetit ideʒ qđ ꝑdixerat.ſi habetis pater eſt corrupta glo. q: patri ↄtra teſtamētū ſuūmet vel ipuberis non pōt dari querela.iō debet dicere patruus. de quo dixi in vo.nec patris.ſm vnā lec. ❡Op. ꝙ iſta variatio nō dʒ admitti: vt.l.i.C.de fur. Glo.rñdet ꝙ iō admittitur variatio: q: vere teſtm̄ ē patris quo ad ordinatōeʒ.

a Papinianus.nō videtur bona. Poſſet reſpondere aliter q̄ʒ glo.dicat ad .§. filio hic allegatuʒ.ꝙ .§.ille nō habeat locū in iniuria illata a coniuncta pſona.caſus eſt hic ſingularis ſm intellectū bar. in.l.luci⁹ſolu.ma. ⁊ iſta iniuria facta ꝑ querelā infert̃ a cōiuncta perſona. ergo ⁊c̃. qđ tene mēti.

b ❡Non cognoſcebat̃. vide late ꝑ fulgo.i.l.ſi. C.vñ legi.⁊ ibi.Cy.⁊ plenius Cy.i.l. ij.C.eo.⁊ dixi p⁹ fulgo. in.d.l.ſi.

c ❡Seqtur ꝙ accuſatore.vide bar. in.l.inter accuſatorē.ad ſi.de pub.iudi.⁊ Inno.i.c.lʒ i beato petro. de accuſa.

d ❡Poſtea nō audit̃. intellige vt ꝑ bal.in.d.l.ſi ea.

Filij vero quia de ſua hereditate agit vt de vul.ꝛ pu.l.
patris ꝛ filij.doc.dicunt aliter ꝛ melius.variatio repro
batur in eadem inſtantia vt in cõtrarijs:ſed hic ſunt di
uerſe inſtantie.ideo variatio admittit qḋ tene mẽti.qḋ
eſt verũ in diuerſis pſonis.ſed in eiſdẽ pſonis eſt verũ
ſi in prima ſuccubuit vt fuit h.ſimile in.l.aurelius.§.ſi.
de libe.le.ſecus ſi in prima obtinuiſſet:vt.l.i.C.de fur.
qḋ dic vt ibi in iſto.§.ſi obtinet.in.i.q.variet in.ij.qa ꝯ
diuerſas pſonas:vl vt veri⁹ loquar:hic nulla ẽ variatio
ſi bene aduertat vt ſtatim dicam. ¶Op.q facit aliqd
noie alterius nõ poteſt pluſq̃ ille cuius noie facit:vt.l.
minor.in ſi.ſ.de pcur.ſʒ pupillus nõ poſſet ꝑterire ma
treʒ:ergo nec pater q ei facit teſtm̃.Rñ.dico q̃ lʒ pater
faciat teſtamẽtum filio nõ tñ facit noie filij.ſʒ ipſius pa
tris teſtm̃ eſt.iõ nõ requirit illa ſolẽnitas que reqreret
in pſona filij.ꝛ hoc voluit dicere glo. Probat ſimile:
creditor vult vẽdere bona pupilli ſibi obligata:reqret
ne illa ſolẽnitas que reqreret ſi pupillus vẽderet.Rñ.
nõ:vt.l.ſi pupilloꝝ.§.i.j.de re.coꝝ.nõ enim vendidit
noie pupilli ſed vẽdidit ex iure ſuo:lʒ rẽ pupilli.ita hic
pater ex iure ſuo facit teſtamẽtũ pupillo:non ex pſona
pupilli.ꝛ hoc modo in primo iudicio matrẽ excludit.ĩ
alio iudicio cõtra fratrẽ excludit eũ ſubſtitutus:qꝛ filij
teſtamẽtum eſt.hoc eſt de hereditate filij:vt dicit glo.
hic ꝛ bene.ꝛ ſic nullo modo ꝯtradicit primo dicto.nã
vbiqʒ dicit teſtamẽtũ eſſe patris:ſed de hereditate filij.
ſi igitur ẽ de hereditate filij alter frater nõ põt ꝯqueri:
de illis bonis non debebat habere quartaʒ:vt.j.e.l.§.
quoniã aũt qrta. ¶Uenio ad vltimũ dictũ.ꝛ oppo.q̃
patris teſtamẽtum nõ põt reſcindi in totum:qꝛ nõ põt
alter filius agere:niſi ꝓ parte ſua:vt.l.mater.j.e.ſo.di
cit glo.ſic de facto fuit:nec fuit repulſus:vt.ſ.e.l.poſt
humus in.§.ſi qs ex his.Iſtud dictũ glo.debet intelli
gi qñ agebat ꝯtra eũ q totã hereditatẽ poſſidebat.naʒ
ſi ageret ꝯtra vnũ qui poſſidebat dimidiã tantũ:tamẽ
agebat querela ꝓ ſolido ſnĩa lata ꝯtra illũ altero nõ ci
tato ꝑiudicare nõ poſſet:vt.l.nã ita diu⁹.ſ.de adop.ꝛ
.j.e.l.circa. ¶Op.de.l.ex duobus.j.de vul.ꝛ pu.So.
rupto teſtõ paterno p querelã rũpitur pupillare vt hic
ſecus ſi ꝯtra tabulas:vt ibi.rõnẽ videbitis.j.e.l.filio.

Si quis mortis.[a]

Si quarta cã mor
tis donet querela
excluditur.h.d.Iſtud hodie corrigit:quia debʒ habe
re quartam iure inſtitutiõis:vt in auc.vt cũ de ap.cog.
§.aliud quoqʒ capitulum.

Si quis impuberi.

Propter pu
pillarẽ ſubſti
tutionẽ filius nõ hʒ querelã.h.d. ¶Querit glo.qd ſi
ſubſtituit p fideicõmiſſum.certe ſecus:qꝛ fideicõmiſſũ
cõtinet grauamẽ:vnde olim agebat querela hodie re
uocat grauamẽ:filius ergo p fideicõmiſſum nõ poteſt
grauari a parte vltra legitimã:nec in bonis que hʒ fili⁹
aliunde:vt.l.coheredi.§.cũ filie.de vul.ꝛ pu.ſecus ĩ ve
niẽtibus ab inteſtato ipſi impuberi.quos grauare põt.
qḋ dic vt no.p Dy.in.l.i.de vul.ꝛ pu.ꝛ p Cy C.de im
pu.ꝛ alijs ſubſti.l.ex trib⁹.ſubſtitut⁹ aũt filio impuberi
bñ poſſet grauari in quarta ſeu legato p fideicõmiſſuʒ
vt.l.ſi fundũ p fideicõmiſſum.§.ſi.cũ.l.ſe.j.de le.i.

Quoniam.

Facit partẽ qui nõ admittit ad
partẽ:ſed admitti ſperat.h.d.
¶In prima parte.§.pono caſum q̃ querat an in com
putatiõe legitĩe pſona filij exheredati faciat parteʒ:ꝛ
rñdetur q̃ ſic:ꝛ adducit ſile:qꝛ idẽ eſſet ſi ad ptẽ here
ditatis ageret poſt intentatã querelaʒ.in iſto.§.ponit
caſus duobus modis.primo ſi ſunt duo fratres exhere
dati ꝛ vnus agit querela ꝛ rumpit teſtm̃:alter adhuc ñ
agit:an cõſequat totã hereditatẽ:an partẽ.reſpondet
q̃ partẽ tantũ dimidiã:qꝛ lʒ nõ egerit alter adhuc agi
ſperat.Secũdo modo ponit ſic retẽto eodẽ thamate
q̃ ſint duo fratres cum quarta excludat querela.vnus
forte exheredatus habuit aliqd ꝓ quarta:an alius ex
heredatus faciat partẽ:hoc eſt an in cõputatiõe illius
quarte pſona alterius exheredati faciat partẽ.i.q̃ ſi in
hereditate ſint duodecim centenaria:an quarta iſtius
qui aliqd habuit noie quarte debeat habere trecẽta nõ
habito reſpectu ad pſonaʒ alterius exheredati.an ꝟo
centũ qnquaginta tantũ:vt ſic inter iſtos duos quarta
toti⁹ hereditatis eſſe debeat.reſpondet q̃ pſona iſtius
cõputat:ita q̃ nõ habebit niſi centũ quinquaginta:qꝛ
idẽ eſſet ſi petitiõe hereditatis ageret poſt intentatam
querelã. ¶Op.de.l.qui repudiãtis.j.e.So.ibi loquit
in eo q nõ admittit nec admitti ſperat:qꝛ repudiauit.
hic in eo qui ſperat admitti.de hoc dicemus pleni⁹.j.
e.l.pater filium. ¶Ultimo ſcias q̃ iſte.§.eſt hodie im
mutatus in aliquo:quia dʒ hodie habere trienteʒ ꝛ ſe
miſſem:vt in auten.de trien.ꝛ ſe.§.i.

Quarta.

Glo.intricat iſtuʒ tex.qui eſt ſatis
clarus de ſe:ꝛ breuiter hoc ĩtẽdit.
Quarta intelligit deducto ere alieno ꝛ funeris impen
ſa ꝛ ſeruis libertate donatis.h.d.primo.Itẽ inſtitutus
in primo gradu ex cã habʒ querelã ꝯtra ſibi vulgariter
ſubſtitutũ ꝛ omittẽdo hereditatẽ nõ incidit in edictũ
.h.d.Primo ponit vnũ edictũ.ſecundo format duas
qõnes ꝛ eas determinat.tertio ponit dictũ incõueniẽs
qḋ ſeqtur in vna determinatione.quarto dat vnũ reme
dium ſeu cõſilium ꝯtra dictum incõueniens.ſecunda
ibi.ſed an ꝛ libertas.tertia ibi.cũ igitur.quarta ibi:niſi
forte.prima pars eſt clara. ¶Seqtur ver.ſʒ an ꝛ liber
tas.Iſta pars eſt multũ infraſcata ꝓpter glo.q̃ eſt ſup
verbo ꝛ nũquid.in prin.ſui.ꝛ multis modis legit iſtuʒ
tex.ĩ ſi.tu legas ſic.q̃ hec particula ſubdiuidit.primo
qrit an libertates minuãt quartã filij exheredati.ſcḋo
an minuãt quartã filij inſolidũ inſtituti.tertio ꝓbat p
argu.q̃ minuit quartã filij inſtituti.qrto rñdet ad alias
qõnes.ſecũda ibi ꝛ nũquid.tertia ibi.ideo.quarta ibi.
põt.In terminis pone caſum.cuidã filio eſt relictũ ali
quid ꝛ eſt exheredatus ꝛ extraneus inſtitutus:ſeruis
ſunt relicte libertates:ꝛ illud qḋ relictũ ẽ filio deductis
ſeruis libertati donatis ſufficit ad quartã:ſed eis com
putatis in patrimonio nõ ſufficit. ¶Queritur an dicti
ſerui libertate donati detrahant de patrimonio:et ſic
libertates minuãt quartam. ¶Sequit ꝟſi.ꝛ nũquid.
In hoc ꝟ.ſunt multe varitates.ꝛ huius rõ eſt:qa hic ẽ
dictio ſi:ꝛ dictio cũ:que vident cõiunctiões.ꝛ ſic vidẽ
tur debere reſpicere diuerſas orationes:per qḋ qdam
dicunt q̃ hec dictio cũ ſupabundat.Alij exponunt lit
terã vt pʒ ex glo.tu ꝟo ponas vt cuʒ ponat ꝓ qñ:ꝛ ſic
ſit aduerbiũ tpis ꝛ erit lr̃a plana.Pone ergo q̃ pater
filiũ heredẽ inſolidũ inſtituit certis ſeruis libertates re
liquit:ita q̃ filio nõ remaneat legitima ſi ſerui ꝯputent
in patrimonio:querit nũquid libertates minuant legi
timã ſi aliquãdo quis filius ſit ex aſſe heres inſtitutus.
¶Seqtur ꝟ.ideo.hic iuriſconſultus ꝓbat filio ex aſſe
herede inſtituto p libertatẽ minui legitimã.qḋ probat
ſic.Filius ex aſſe inſtitutus nõ hʒ querelã:qꝛ hʒ falcidiã
ſʒ falcidia minuit p libertates:nõ libertates p falcidiã
ꝛ ſic cõcludit q̃ quarta minuit p libertates. ¶Seqt
ver.põt dici.Hic iuriſcõſoltus rñdet ad vtrãqʒ qõneʒ.
dicit q̃ ſiue filius ſit exheredatus ſiue ex aſſe ĩſtitutus
libertates minuũt legitimã:ꝛ poteſt dici cõputationẽ
quarte eẽ minuẽdã deductis libertatibus.h.d. ¶Se
quit ver.cũ igitur.Hec eſt tertia pars ꝛ clara. ¶Nota
primo q̃ nõ pñt detrahi due quarte.nã ille qui hʒ fal
cidiam nõ detrahit legitimã:vt hoc ver.videbitis.no.
.j.e.§.meminiſſe.Scḋo no.q̃ libertates minuũt legiti
mã.Tertio no.q̃ inſtitut⁹ ex cã põt habere querelã in
officioſi teſtamẽti.Ultio no.q̃ licitũ eſt fraudẽ fraude
repellere:qꝛ ſi teſtator voluit defraudare filiũ ſuum po
tuit omittere ex teſtõ ꝛ habere ab inteſtato. ¶Op.q̃
libertates nõ minuãt falcidiaʒ:vt.j.ď fideicõ.li.l.decẽ.
ꝛ ad.l.fal.l.ſeru⁹.ꝛ.l.ſe.So.hic loqtur qñ heres eſt ro
gatus manumittere.ibi qñ alius:quo caſu ſerua diſtin

[a] ¶Si quis mortis.de ĩtellectu hui⁹ tex.vide per do.io.in.l.i.ter cetera.ď lib.ꝛ poſth.dixi poſt bartol.in.l.ita tamẽ.§.q rogatus ad trebel.j.

ctionem illarũ legũ. ¶ Op. in auc̃. de triẽ. ꝛ ſemiſ. §. ꝓhibemus. So. glo. ꝙ hec.l. in hoc hodie corrigiť: q꞉ libertates nõ minuũt legitimã. ſʒ hoc poſito inſurgit q̃ſtio. pone ꝙ multi ſerui ſunt manumiſſi in teſtõ ſi vniuſ libertas reuocareť ille ad quartã ſufficeret cuiꝰ libertas reuocabiť. Glo. remittit ad.l. generaliter. §. qd ergo. ⁊̃. de fideicõ.li. vbi tex. diſtinguit. ꝙ ille p̃ferať q prior eſt noiatus. ¶ Venio ad ver. cũ igiť. ħ diciť ꝙ repudiet iſtitutus emãcipatus. ꝛ ſi ſubſtitutꝰ adibit cõtra eũ aget querela ꝛ libertas irritabiť. ¶ Cõtra: imo videť ꝙ filiꝰ inſtitutus debeat agere ad ſupplemẽtum: vt.l. oĩno. C. eo. vel debeat remoueri omne grauamẽ. p.l. quoniã in prioribus. C.e. Soluit gl. magna hic in ſi. ibi agi q̃rela ꝛc̃. voluit hoc tãgere. ꝛ dicit ꝙ ideo nõ agit ad ſupplementũ: q꞉ ille nõ eſt ꝯtra quẽ agat. cũ ipſe ſolus ſit inſtitutus. videre certe etiã contra legatarios poſſet agi ad ſupplemẽtum: vt.l. ſi libertatẽ. §. libertas. ff. ď bo. libe. dixi plene in.l. in quarta. ⁊̃. ad.l. fal. ſʒ q꞉ ħ legatarij erãt ſerui libertati donati: quorũ libertas per legitimã non minuiť. ideo ħ nõ poterat agi ad ſupplemẽtũ: nec ꝯtra heredẽ: nec ꝯ legatarios: merito ergo abſqʒ dolo hr̃ditatẽ repudiat vt excludat fraudẽ teſtatoris defũcti. Ad illud qđ diciť ꝙ omne grauamẽ debeat remoueri. dico ꝙ hodie eſt verũ ꝑ iura noua: vt dixi i p̃cedẽti ꝯtrario. ꝛ ideo ꝯſiliũ huiꝰ.l. nõ eẽt hodie neceſſariũ. ¶ Quero hic loqtur de filio emãcipto: quid de filio in poteſtate. ¶ Et primo videamus quãdo ſunt relicte libertates ꝑ fideicõmiſſuʒ. dicit glo. certe idẽ: quia ipſe filius repudiabit vel abſtinebit ſe ꝛ ſubſtitutus adibit. ꝛ ſic cuʒ libertates fideicõmiſſarie depẽdeant a ſubſtituto irritabunť per querelã. ꝛ ſic libertates non debebũtur: ſed ſi ſubſtitutꝰ repudiaret tunc filius remaneret ſuus heres ipſo iure qđ ſufficeret ad confirmãduʒ libertates: vt.l. cum quaſi. §. ſed ꝛ ſi quis. ⁊̃. de fideicõ. li. ꝛ ſic iſto caſu grauabiť filius. ſimile in.l. ſi debitor. ad.l. fal. hoc qđ dicit glo. ꝙ iſto caſu ſi ſubſtitutꝰ repudiat filiꝰ remaneat ſuus heres ſubſtituto repudiante de iure ciuili: ſed nõ eſt verum de iure pretorio vt ſtatiam dicam immo poterit poſſidere ab inteſtato hereditateʒ ꝛ libertates nõ valebunt. ¶ Secundo quero qd libertatibus directis ſi ponamus filiũ in poteſtate inſtitutũ. Quidã dicũt ꝙ ille valẽt incõtinẽti: ꝛ hoc operať exiſtẽtia ſui heredis. allegat glo. ⁊̃. de manu. teſta.l. teſtõ. liber. meliꝰ in.l. ſciẽdum. e. ti. ꝓ hoc facit iſte tex. a cõtrario ſenſu: q꞉ cum loquatur de emãcipato. ergo ſecus in ſuo. cõtrariũ tñ dicit glo. ꝛ multũ no. q꞉ idẽ ſit in ſuo qđ in emancipato in caſu ꝓpoſito. nec ob. exiſtentia ſui heredis: q꞉ qñ teſtator ſubſtituit filio vulgariter facit de neceſſario volũtarium. ꝛ ſic exiſtẽtia ſui heredis nihil operať. ¶ No. ꝙ exiſtẽtia ſui heredis toliť vbi ſubſtituiť filio vulgariter: de hoc eſt caſus in.l. ſi filius heres. ⁊̃. de lib. ꝛ poſthu. ꝛ ſi qs om. cã teſta.l. i. §. q ſunt in ptãte. facit ď here. inſti.l. cornelius. dixi plene in.l. ſi filius q patri. de vul. ꝛ pu. Et p̃dicta intelligas de vulgari exp̃ſſa. ſecus in vulgari tacita. nã illa nõ facit deſinere exiſtentiã ſui heredis qđ apparet: q꞉ in eo cui ſubſtituiť pupillariter in qua eſt tacita vulgaris exiſtẽtia ſui heredis opatur: vt. d.l. filiꝰ q patri: ꝛ.l. iuſ. de acqr. here. ꝛ.l. pater. de priuile. cred. remanet ergo ꝙ tã in ſuo q̃ in emancipato tã in libertatibus relictis ꝑ fideicõmiſſum q̃ directo ſit idẽ vt filio abſtinẽte depẽdeat a ſubſtituto. ꝛ ſic gradus ſuſtitutionis irriteť ꝑ querelã. Sed cõtra hoc op. ſi filius eſt ſubſtitutus in primo gradu nõ põt cõqueri de ſecundo: vt.l. ſi poſthumꝰ. §. qđ vulgo. ⁊̃. de lib. ꝛ poſthu. qđ apparet. nã ad ſecundũ gradum nõ vadit hereditas: niſi eo volente. Preterea nõ eſt exheredatus nec ꝓ exheredato habeť. ergo nõ hʒ querelã: vt.l. oĩno. C.e. huius timore dicũt qdã hic ꝙ fuit exheredatus a ſubſtitutiõe. iſta ẽ diuinatio. vnde alij vt azo exponũt hic querelã. i. cõtra ta. tu dicas vt tex. iacet ꝓprie: lʒ eniʒ filiũ directo nõ exheredauerit: tñ eum in effectu exheredauit. vñ hʒ querelã. nec ob. ſi dicas ꝙ hereditas nõ vadit ad ſubſtitutũ: niſi eo volẽte. nã ipſe repudiauit hereditatẽ ex teſtamẽto nõ ſimpliciter: ꝛ ſic vult eã habere ab iteſtato. ꝛ hoc facit.l. permittẽte vt fraudẽ excluderet. Bar.

Si conditioni. ¶ Datũ cã ꝯditionis implende in legitimaʒ imputať ꝛ querelã excludit. h.d. ¶ No. ꝙ querela nõ naſciť añ aditã hereditatẽ. ſimile in.l. ſancimusᵃ. C.e. ꝛ. ⁊̃. de cõtra ta.l. filio. ¶ Scđo no. ꝙ datũ cã cõditiõis implende cõputať in legitimã. ¶ Op. de.l. id aũt. ꝛ.l. qđ aũt. ⁊̃. ad.l. fal. So. aliud in fal. aliud in debito iure nature. Rationẽ dixi in.l. in quarta. ꝛ ibi tãgit glo. ⁊̃. ad le. fa. Contra quia etiã legitimã debet habere iure inſtitutionis: vt in. §. aliud quoqʒ capitulũ. in auc̃. vt cũ de app. cog. So. dico ꝙ aliqd debet habere iure inſtitutionis hodie: ꝛ ſi illud habet lʒ modicũ: tunc cõputabiť in legitimaʒ quicqd hʒ quolibet alio titulo. ꝛ ſic in hoc hec.l. nõ corrigiť. ¶ Op. de.l. oĩno. C.e. So. fateor ꝙ in iſtis legitimis eſt hoc imutatũ ꝙ lʒ iudiciuʒ defuncti agnoſcat: tamẽ per hoc nõ repelliturᵇ qui poſſit petere ſupplemẽtuʒ legitime. tu dic ꝙ melius facit ad iſtud cõtrariũ.l. ſi qñ. §. ꝛ generaliter. C.e. quã.l. oĩno vide.

Unde. Grauatus de reſtituẽdo poſt certũ tempus functus medij tẽporis ſibi in legitimam cõputet. h.d. ¶ Op. de.l. iubemus. C. ad trebel. dicunt quidã ibi loquiť in filijs primi gradus. hic in vlterioribus. hec ẽ vera in ſe. ſed quia iſtud eſt diuinare. ideo glo. hic ꝛ in.l. ꝯtraria dicit ꝙ fuit hic rogatus reſtituere poſt certũ tẽpus: ibi poſt tẽpus incertũ: ꝛ ſic dicit iſtũ. §. ꝓcedere hodie. ꝛ aſſignat glo. rõneʒ vt in ea. Breuiter ego credo ꝙ i legitima debita iure nature ſit hodie correctũ: q꞉ eã debet habere ex ſubſtantia hereditatis nõ ex fructibus: vt.l. ſcimus. §. repletionẽ. C.e. ꝛ ibi in auc̃. nouiſſima. Item puto ꝙ hec.l. ſit correcta in trebel. ꝓut loqť de filijs primi gradus: q꞉ tex. in. d.l. iubemusᶜ dicit ꝙ nõ poſſunt ꝯputari fructus in trebel. liberis primi gradus: etiã ſi exp̃ſſe hoc teſtator dixerit. ſed magis eſt hoc exp̃ſſe dicere q̃ tacite limitãdo certũ tẽpus. ergo. ꝛc̃. ¶ Preterea glo. hic multũ ponderat ꝙ tex. dicit poſt certũ tp̃s. ſʒ certe hoc mihi nõ videtur ponderãduʒ. nõ eni ex ſe nouit iuriſcõſultus: ſʒ ex regula generali q̃ eſt fructus in falcidiã imputari. hoc apparet hic dũ dicit. fructus eni ſolẽt ꝛc̃. ſed ab illa generalitate excipiunť liberi primi gradus. ergo ꝛc̃.

Si quis irritum. Poteſt quis eligere vtrum dicat nullum vel inofficioſſuʒ. hoc dicit. Bar.

Si filius. Jus reſcindens poteſt in moduʒ contradictionis ꝓponi. h. dicit. Nota hunc caſumᵈ. ¶ Quero quid eſt hoc dictum in modum cõtradictionis. Glo. ponit duas lec. primo. i. in modũ exceptionis. Et aduerte ꝙ in hac exceptione debebat concludi iudici vt petatur teſtamẽtum reſcindi ſicut concludereť in libello in quo ꝓponereť principaliter querela. ꝛ hoc ꝓbat tex. in ſi. dum dicit. quẽadmoduʒ aget ꝛc̃. Et omnia iſta poſſunt adaptari ad petitionem reſtitutionis in integrum: vt dixi in.l. nam ꝛ poſtea. §. ſi minor. ⁊̃. de iureiuran. Alio modo exponit glo. in modum cõtradictionis. i. recõuẽtionis. ſm hoc haberet neceſſe alium libellum dare principaliter. ꝛ eẽt differentia inter hunc modũ ꝛ precedẽtem: q꞉ ħ eſſent due inſtantie: due litis conteſtationes: ꝛ due ſententie ſm ꝙ ſit in cã cõuentionis ꝛ recõuentionis: vt vidiſtis in.l. qui prior. ff. ti. ꝓxi. Secundũ alium modũ eẽt vna inſtantia tantum: vt dixi plene in. d.l. naʒ ꝛ poſtea. §. ſi minor. hec lec. non placet: quia tex. dicit ꝙ hic non eſt petitum: ſed eſt contradictum ad ſimilitudinem petitionis: vt in tex.

Ex. §. ſequenti.

¶ Quod aufertur ab indigno applicať fiſco. Et ſententia lata cõtra abſentẽ magis videť lata ratione cõtu

---

a ¶ Si cõditiõi in.l. ſancimus. ꝛ ibi ꝑ bal. de ratione differẽtie inter q̃relam ꝛ ꝯtab. quoad hoc ꝛ ꝑ bar. in.l. illud de contra tabu.

b ¶ Non repelliť. ꝛ ꝙ ſi repellať tenet etiã Jo. an. in. c. officij. ď teſta. ꝛ qđ plene no. bal. i.l. liberti. C. de ope. lib. ꝛ tex. i.l. ſancimus in prin. C. ďi offi. teſta. ꝛ bal. etiã i. d. §. ꝛ generaliter. ꝛ in.l. oĩmodo. e. t.

c ¶ Unde.l. iubemus. ꝛ ſimiliť i trebellianica in filijs primi gradꝰ. adde tex. i. d.l. ſancimꝰ. in p̃n. ꝛ ibi bal. ꝑ Jac. de bel. vltra alios i d. §. repletioneʒ. ꝑ glo. ꝛ doc i.l. fideicõmiſſaria. ⁊̃. ad trebel. ꝛ qđ le. ꝛ no. in auc̃. nouiſſima. C de ioffi. teſ. Jo. an. poſt ab. antiquũ. in. c. ranutiꝰ i gl. p. ď teſt. ſeqť opi. gl. in. d.l. iubemꝰ. ꝛ refert imo. in. d.l. in fideicommiſſaria ꝛ ꝑ imo. aliquid poſt ang. i.l. centurio. in. iiij. colũ. de vul. ꝛ pu. ꝛ ꝛ bal. in.l. iubemꝰ. C. ad trebel. qd in legitima parentuʒ. vide bal. in repe. c. ſi pater. ď teſta. in. vi. ADDE ro. conſilio. cc. xxix.

d ¶ Si filiꝰ. caſuʒ. ſʒ põe ꝙ filiꝰ eſt cõuẽtꝰ a ſcripto herede ꝛ nõ oppoſuit q̃relã. ꝛ ſuccubuit in petitiõe hereditatiſ. an i illo iudicio poſſit ꝓponere querelã. bal. no. ꝙ nõ. i.l. ꝑẽptorias. i. ij. col. in. v̾. q̃ro diciť ħ.

macie q̄ ob malam cauſam. Et an filius grauatus reſtituere detrahit duas quartas.

Meminiſſe. Quod auferꝫ ab indigno[a] applicaꝫ fiſco. Itē indignus eſt ɔtra quē pñtemꝰ[b] ſnīa in querela ꝓferꝫ. h.d. ¶ Diuide primo ponit vnū dictū. ſecundo ponit vnā limitationē ad declarādū qs ſit indignus. tertio ponit aliā limitationē ad declarādū qd ꝑdat indignus. ſcd̄a ibi. ſed ei. tertia ibi. eo aūt. ¶ Nota id qđ auferꝫ ab indigno applicaꝫ fiſco. dicit glo. ⁊ alibi non reꝑiꝫ melius. ¶ Scđo no. ꝙ humanū eſt peccare: diabolicuȝ eſt perſeuerare. ¶ Tertio no. ꝙ qñ ſnīa fertur ɔ abſñtem[c] videꝫ magis lata rōne cōtumacie q̄ q꞉ malā cām habeat. qđ facit ad multa. ¶ Ultimo no. ꝙ delictū vniusꝰ[d] nō nocet alteri. ¶ Op. ad finē hic diciꝫ inſtitutus agit querela. ɔtra q꞉ inſtitutus nō pōt agere querela: vt. l. oīno. C. e. So. dicit glo. ꝙ h̄ habebat ſubſtitutū: ⁊ ſic repudiauit vt ad ſubſtitutū veniret ſm ea q̄ vidiſtis in. §. quarta. Iſtud eſt diuinare ⁊ iō pone ꝙ erat inſtitutus ꝓ parte q̄ non faciebat legitimā: vel erat tātū grauatꝰ ꝙ ad legitimā nō ſufficiebat illud qđ remanebat: vñ agit querela. hodie v̄o nō ageret querela ſȝ remoueret oē grauamē: vt. C. e. l. quoniā in prioribus. ¶ Ultīo glo. inducit hūc tex. in argu. ad qōneȝ ꝙ nō poſſunt detrahi due quarte in eo qđ dicit in fi. id qđ iure fal. pōt habere ſolum debet perdere. ¶ No. ꝙ dicit ſolū ⁊ ſic nō detrahit legitimā ꝑ hoc. ȷ. ꝑti. §. ⁊. ſ. e. l. §. quarta. ⁊. ȷ. ſi cui pluſq̄ per. l. fal. l. i. in fi. glo. diſtinguit. aut ē rogatꝰ de reſtituēdo pure ⁊ nō detrahit niſi vnā quartā. aut de reſtituēdo ſub ɔditione. ⁊ tūc detrahit duas. ⁊ iſta opi. eſt approbata de iure canonico in. c. rainucius. ⁊. c. rainaldus. extra ɔ teſta. ſȝ nō videaꝫ vera de iure ciuili: vt i auc̄. de teſti. §. quāobrē. ⁊. C. cōia de lega. auc̄. res q̄. ⁊ ad trebel. l. iubemus. tñ ita obſeruaꝫ ꝓut decretales dicūt: ſȝ vbi qs eſſet rogatus de reſtituēdo incōtinenti illas decretales nō ſeruarē ⁊ ſic pluries ɔſului. qđ ſepe accidit qñ diſpoſitio nō valeret iure teſtamēti ⁊ eſt appoſita clauſula ſi nō valet iure teſtamenti valeat iure codicilloꝝ ⁊c̄. tunc enī ſi teſtamētum nō valet aliqua rōne: forſan qa in eo non ſunt teſtes vel alia rōne nō valeat. videtur voluiſſe ꝙ hereditas reſtituaꝫ venientibus abinteſtato ſtatim: vt no. in auc̄. ex cauſa. C. de lib. prete. ⁊ ſic nō detraheretur niſi vna quarta. Bar.

Si quis impubes. Quarta ex cōſtitutione diui pij excludit querelā. Itē q in querela ſuccūbit nō ꝑdit qđ ei aliunde q̄ ex teſtō debeꝫ. h.d. ¶ No. ꝙ vbi habȝ locū aliud remediū: ceſſat querela[e]. ſimile in. l. maximū viciū. C. de lib. p̄te. ⁊ inſti. e. §. cū aūt. Ex hoc no. ꝙ iſta exceptio tibi nō ɔpetit actio vel ius agēdi īpedit ɔteſtationē vt ibi. ⁊ puto nō admittenduȝ ⁊c̄. dixi in. l. nam ⁊ poſtea. in prin. ȷ. de iureiur. ¶ No. etiā ꝙ quis nō pōt habere plures quartas: vt dixi in p̄cedenti. §. ⁊c̄ bar.

Si ex cauſa. Reſciſſo teſtō nō debenꝫ legata vel libertates ⁊ ſoluta repetunꝫ ſȝ libertates debenꝫ ſi poſt qnquēniū agaꝫ vt etiā añ ſi ſunt directo relicte: ſȝ p̄ciū ꝑ eis p̄ſtabiꝫ. h.d. cū. l. ſeq. ¶ No. ꝙ reſciſſo teſtō nihil debeꝫ ex his q̄ in eodē relicta ſunt. qđ hodie eſt correctū ꝑ auc̄. ex cā. ſȝ i hoc ſint infinite opiniōes. ego tñ teneo glo. Scđo no. ꝙ ſnīa lata ɔtra heredē p̄iudicat oībus[f]. ¶ Cōtra hoc oppo. de l. ij. ȷ. ɔ exce. rei iudi. So. dicit gl. hic fuit actū querela. ibi fuit dictū nullū. ⁊ poſſet eſſe rō huius: q꞉ in querela aliqd facit iudex qa reſcindit: cū vero diciꝫ nullum nihil facit iudex: ſȝ declarat qđ eſt vel fuit ibi ꝓnūciatū ɔtra legatariū cuius principaliꝛ nō intererat. hic ɔtra heredē cuiꝰ principaliter intereſt. ⁊ iſtā tenēt doc. ¶ Op. de. l. iulianus. §. ſȝ ⁊ ſi. ȷ. de leg. p̄ſtan. Sol. aliđ in ɔtra ta. aliud in querela. ¶ Ulterius hic diciꝫ ꝙ repetit ille q obtinuit. Cōtra. C. de peti. here. l. fi. Sol. intellige iſtā ſm illaȝ. ¶ Ultimo no. ꝙ hic dicitur de qnquēnio. quod declara: vt. C. e. l. ſi quis filium.

a **I pars.** Ubi ſunt diſſone ſeu diuerſe ſententie preualeꝫ ea que eſt pro teſtamento. hoc dicit.

Illud. Qui aliqd percipit ex teſtō excluditur a querela: niſi alij reſtituat. h.d.

c **Tiam.** Qui ſuccūbit in q̄rela nō ꝑdit id qđ extra teſtm̄ capit. h. dic̄. ¶ Quero qd de donatōe cā mortis. In glo. ſunt opi. breuiter dic idē q꞉ ex teſtō nō capitur.

n **Ihil intereſt.** Siue qs agnoſcat relictū ſibi directo ſiue ꝑ ɔñiaȝ repelliꝫ a querela. h.d. ¶ No. nō eſſe differentiaȝ ſiue relinquaꝫ directo ſiue per ɔñiam. ¶ Op. de. l. iij. §. i. ȷ. de leg. p̄ſtan. So. vt i glo. ¶ Op. ȷ. ea. l. in fi. Sol. vt ibi.

Sed cuȝ filius. Petitio ſine effectu non remouet filiuȝ a querela. h. d. tene mēti iſtū caſum: ⁊ no. qđ dixi in ſūmario. ¶ Sed iuxta hoc quero qd ſi cepit petere legatuȝ ⁊ pēdet iudiciū vel eſt ꝑempta inſtātia vel ipſe deſtitit ſua ſpōte. Rñ. remouebiꝫ a q̄rela. nā vt tex. hic dici agēdo approbat teſtm̄. ⁊ q꞉ in qōne p̄poſita non eſt repulſus facto heredis vel teſtatoris: ſȝ ꝓprio facto.

Filius. Qđ alicui ꝑ ɔñiam queriꝫ abſq; facto ſuo eū nō r̄mouet a q̄rela. h.d. ¶ Op po. ſ. e. in p̄n. So. hic cōſecutus ē ꝑ ɔſequētiā abſq; aliquo ſuo facto. ibi v̄o interuenit factū ſuū ꝓpriū.

t **Icia**[g]. Rupto teſtō ꝑ querelā nō debentur legata ex vigore repetitionis facte ab inteſtato. h.d. ¶ Primo quero diciꝫ hic ſi ſoror centū ⁊c̄. de qua ſorore loqtur. dicūt qdam de ſorore teſtatoris: q꞉ filij inſtituti erāt turpes ꝑſone. Mirabilis opi. eſt iſta ꝙ ꝓpter turpitudinē in ſucceſſione p̄feraꝫ ſoror filijs. ſȝ glo. nō placet. ⁊ merito quia turpitudo nō repellit filiū a ſucceſſiōe niſi ex cauſis expreſſis: vt in auc̄. vt cū de ap. cog. §. aliud quoq; capitulū. q̄ cauſe debēt hodie exprimi a teſtatore. Uñ intelligas ꝑ ſorore ipſius filie inſtitute q̄ erat p̄terita vel exheredata. ¶ Quero qd ſi teſtm̄ ꝓnunciaꝫ nullū ex alia cā q̄ inofficioſi. Certe dicit glo. ⁊ bñ: tūc dicta clauſula operaꝫ ⁊ hȝ ſuū effectū. ita ꝙ venientes abinteſtato teneꝫ: vt. l. ſi ꝓcurator. als īcipit ſi patroni. §. fi. ȷ. ad trebel. ⁊. C. de fideicō. l. eaȝ quā. ⁊ de codicil. l. fi. Hodie tñ per querelā nō irritaꝫ teſtm̄ queſito colore demētie ſed quaſi cā inſerta nō fuerit vera vel non fuerit ꝓbata ab herede: vt dixi. ſ. e. l. iiij. ⁊ in auc̄. ex cā. C. de li. p̄te. puto ꝙ iſta clauſula opetur effectū ſuū etiaȝ teſtamēto reſciſſo per querelā. de effectu iſtius clauſule dixi plene in. l. i. ȷ. de iure codicilloꝝ.

p **Ater filium.** ¶ In ſucceſſiōe cōtra teſtm̄ filioꝝ cā ē potior q̄ cā parētū qbus excluſis parētes admittunꝫ: licet turbato ordine eis ſucceſſio debeaꝫ. h.d. Prio pōit thema ⁊ qōneȝ. ſecūdo rñdet ad illā. tertio format vnā aliā qōneȝ. quarto rñdet cuidā tacite obiectioni. ſcđa ibi: in qōne. tertia ibi: ꝙ ſi cōtra. quarta ibi. nā ⁊ ſi in p̄n. l. ſequētis. ¶ No. ꝙ ſicut in ſucceſſiōe ab inteſtato: ita in ſucceſſiōe ɔtra teſtm̄ cā filioꝝ ē prima. ſecūdo no. ꝙ paria ſunt filios nō extare vel extare ⁊ excluſos eſſe. tertio no. illud qđ diciꝫ turbato ordine ⁊c̄. ¶ Op. ⁊ videꝫ ꝙ pater ɔtra teſtm̄ filij emācipati hēat ɔtra tab. ⁊ ꝑ ɔñs nō querelā. qđ eſt auxiliū ſubſidiarū: vt. l. i. §. fi. ſi a pa. qs fu. ma. Huiꝰ timore Azo expōit h̄ querelā. i. ɔtra tab. idē no. in. l. ɔria. hoc ſequebaꝫ Iac. bu. Alde. v̄o dixit pñ p̄terito dari querelā. ⁊ ſic tex. ſtat ꝓprie: ⁊ dicebat ꝙ illo caſu ɔcurrit querela cū ɔtra ta. que opi. nō placet. Si enī in filijs quoꝝ cā ē potior nō hȝ locū q̄rela vbi hȝ locū aliđ remediū. ergo multo magis in p̄ſe. Ego v̄o dico ſic ꝙ hic hȝ locū q̄rela ꝓprie vt tex. ſonat. nā qñ patrē nemo p̄cedit. tūc p̄teritus hȝ

a ¶ Meminiſſe. ab indigno. ⁊ dū h̄ diciꝫ ꝙ illđ qđ auferꝫ ab indigno applicaꝫ fiſco. intellige ſi erat idignꝰ ꝑꝑ delictū: ſecus ſi erat ex eo tm̄: q꞉ fecē ɔ bonos mores. tex. no. in. l. i. in ver. ne i his. C. de ſecū. nupt. et ibi bal. i. iiij. colū.

b ¶ Quē preſentē. ⁊ vide h̄ no. ꝑ bal. in auc̄. ex cā in. xi. col. de lib. prete.

c ¶ Cōtra abſentē. ɔdēnatus i abſētia p̄ſumiꝫ potꝰ ꝑꝑ cōtumaciaȝ q̄ȝ iuſticiā ꝑ bar. in. l. ſi iō. ȷ. de euic. dicit tñ bal i. l. ſanci mus. in p̄n. C. de iudi. ꝑ illū tex. ꝙ cōtumax nūq̄ȝ p̄ſumiꝫ hēre iuſtā cām. ⁊ duobꝰ mōis iſtud no. limita ſȝ bal. in. l. ij. i vlti. col. i. v̄. hoc mō. C. qui. res iudi. nō no. Itē limita niſi appareat de ꝓbationibus: q꞉ tūc p̄ſumiꝫ lata ꝑꝑ malā cāȝ glo. ⁊ ibi bal. i. l. ij. C. de ɔ in. tu. ADDE qñ potius ꝑ cōtumaciaȝ q̄ȝ per malā cām ſnīa lata ɔ abſñtem p̄ſumaꝫ ro. conſilio. ccc xxix.

d ¶ Delictū vnius. ɔtriū videaꝫ no. i. l. ſi nō ſortē §. heredi. in fi. de ɔdi. in de. per bar.

e ¶ Si qs i. pubes. ceſſat q̄rela. limitat bart. in. l. i. i princ. C. de ioffi. donat.

f ¶ Si ex cā. p̄iudicat oībus ſȝ qd ſi heres fuit ꝓnūciatus indignus. dic ꝙ nō p̄iudicat ſm bal. in. l. ij. i p̄n. qui. res iudi.

nō no. ſꝫ qđ ī ſnīa lata ꝯ̄ heredes ī fauorē credi-torꝭ. vide ĩmo. in. l. ſi. iuſſa. §. di-ui. in ſi. ⁊ qđ ibi bar.

S Icia. t ꝑ limitatiōe huiꝰ. l. vid bar. ⁊ pau. d ca. in. l. ſi patroni. §. fin. ad treb. ff.

a ¶ Opi. tenet dy. in q̄rela ē locus ſucceſſorio edicto indiſtincte. vide bal. poſt barto. in. l. ſi qs ubi tꝫ opi. dy. uide que dixi ī repetitiōe huiꝰ. l.

b ¶ Intelligere quedā. uide ꝑ bald. in. l. ſi qs filium. C. e.

c ¶ Aucta legitima parētū. an aucta ſit lītima parentuꝫ ſicut filiorꝫ etiam bald. ſeqtur in. d. auc. nouiſſia. ⁊ bar. in. l. ſi a milite. §. i. de teſtam. mili. ⁊ bar. in repe. l. pater filiū. §. ij. iuꝫ predicta ꝑ bal. hic ad ſi. in repeti.

ꝯtra tab. vt in. l. ꝯtraria. ſꝫ qñ eū precedit filius p̄teritio p̄ris habeť ꝓ exheredatiōe. iō hꝫ locū querela vt hic. ⁊ .ĩ. declarabo in q̄rto ꝯ̄rio. ¶ Sꝫ ꝯtra q: filijs excluſis ⁊ p̄re vincēte ī q̄rela deduciť res ad cām īteſtati ſꝫ ī cā inteſtati ſucceſſio filiorꝫ ē potior. ergo filij hēbūt heřditatē nō pater. Alde. fatebať ꝯ̄riū ar. ꝓ eo. ſ. e. l. poſthumus. §. ſi qs ex his. Bul. ꝯtra ꝑ. l. q repudiantis. in p̄n. ĩ. e. ⁊ ꝑ. l. ſi nō mortis. §. ſi. ĩ. e. Sꝫ ad illas rñdetur per Alde. vt habes in glo. ⁊ iſtā opi. Alde. ſequebať etiam Ia. bu. Idē videť ſentire glo. ĩ. e. l. ſi nō mortis. in ſi. ⁊ ego puto opi. Bul. eſſe verā. primo ꝑ iſtā. l. q̄ dicit p̄ri dari querelā ⁊ ip̄m poſſe ſuā intētionē iplere. ſꝫ ſi patri nō debereť heřditas ab īteſtato poſſet ab initio repelli hac exceptiōe: male agis q: tua nō intereſt: vt. ĩ. l. ꝓxi. ⁊. l. mater. ĩ. e. ergo nō potuiſſet implere ſuā intētioneꝫ cuiꝰ ꝯtrariū dicit tex. Preterea in. l. nā ⁊ ſi. diciť hereditatē patri deberi. Preterea ꝓbať ꝑ. l. q repudiātis. in prin. ſ. e. nec eſt bona rñſio. aliud in excluſo ꝑ repudiationeꝫ. aliud in excluſo ꝑ ſnīam: q: ille q acquieuit ſnīe videť ꝯſentire: vt. l. ab eo. C. qūo ⁊ qñ iu. ⁊ de re iudi. l. abſolutionē ⁊. d. l. ſi non mortis. in ſi. q: eadē rō dꝫ eſſe partis quo ad partē q̄ eſt totius quo ad totū. Si tamē teneremus opi. glo. ꝙ hic ageret ꝑ ꝯtra tab. nō eēt dubiū ꝙ filij excluderenť: vt dicit glo. ¶ Tertio op. de. l. ſi qs exheredatus. in p̄n. ĩ. de iniuſ. teſt. Huius timore ſunt hic due difficiles opi. Dicūt qdaꝫ ꝙ excluſis filijs admittiť pater q eſt in eodē gradu cū filijs. lꝫ ī diuerſo ordine. nō ergo eſſet idē in auo vel ꝓauo. Et ex hoc inferunt ꝙ ſi filius primi gradus excludereť a q̄rela non admittereť nepos ex eo q: ſunt diuerſi gradus. ita itelligunt. l. ſi qs filiū. C. e. Cōcludūt ergo ꝙ ſucceſſoriuꝫ edictū nō hꝫ locū in q̄rela iter ꝑſonas diuerſi gradus. ⁊ iſtā opi. vř tenere glo. in. l. poſthumorꝫ. §. i. ĩ. de iniu. te. lꝫ hic Hu. fuerit. in ꝯtraria opi. ꝑ. l. ſi is. in prin. ⁊. l. ſi nō mortis. ĩ. e. ⁊. C. e. l. ſi qs filiū. ⁊ ſic tenet idiſtincte ꝙ in q̄rela ſit locus edicto ſucceſſorio iter ꝑſonas eiuſdē vel diuerſi gradus. Iſtā opi. tenet Dy.ꝰ in. l. iij. §. ſi emācipatus. de cōtra ta. ⁊ ponit ipſe in. c. nō dꝫ aliqs. ex̄ de reg. iur. lib. vi. Et hoc tenet Cy. in. l. ſi qs filiū. C. e. Iſtud tenēt etiam moderni ⁊ ſic excluſo filio a querela nepos ex eo admittereť. nō ex ꝑſona filij excluſi. ſed ex. l. i. ex ꝑſona ſua ⁊ ſic nō ob. l. ſi qs exheredato. ¶ Contra hoc op. ex̄ glo. qñ pater p̄teriſt nepotē ⁊ exheredauit filiuꝫ: aut iſte nepos erat in poteſtate ⁊ videť teſtm̄ nullū: aut erat emācipatꝰ ⁊ hꝫ ꝯtra ta. ꝑ ti. de ꝯ̄ ta. ergo p̄r nō hꝫ querelā. ⁊ ſic in q̄rela nō eſt locus ſucceſſioni. Rñ. vt dixi. ſ. ⁊ iſta nō tanguńť ꝑ doc. qñ filiꝰ eſt in medio p̄teritio nepotis habeť ꝓ exheredatiōe. ⁊ iō excluſo filio parēs vel nepos admittiť ad querelā vt hic. ⁊. l. ſi quis filiū. C. e. ⁊. d. l. iij. §. emācipatus. Et ad ꝟitateꝫ huiꝰ materie oportet te intelligere quedaꝫ[b]: vꝫ q̄ eſt rō ꝙ p̄teritio matris ⁊ linee materne habeť ꝓ exheredatione: ſꝫ p̄teritio p̄ris nō. rō eſt iſta. filiꝰ ſuus diciť dñs ī vita p̄ris: vt. l. in ſuis. ĩ. de lib. ⁊ poſthu. iō teſtator niſi eū exheredet: hoc eſt illo dñio priuet nō pōt aliū faceť heredē: q: heres idē eſt dictū qđ dñs. ⁊ duo nō poſſunt eſſe dñi inſolidū. neceſſaria ē ergo in ſuo exheredatio. ⁊ ꝓpter hoc fuit poſita. l. in ſuis. in ti. de lib. ⁊ poſthu. q̄ aliter nō videť facere ad ti. Femine ꝟo vel aſcēdētes per lineā maternā nō hñt ſuū heredē. nec deſcedentes ex eo dicunť dñi in vita: nec ꝯtinuari diciť in eis dñiuꝫ. merito p̄terire eſt idē qđ exheredare. Hoc p̄miſſo ſtati apparet veritas p̄cedētis dicti qñ nepotē p̄cedit filiuſ: nepos lꝫ ſit in ptāte nō diciť ſuus ſiue dñs: q: filiꝰ eū p̄cedit. ⁊ iō in eo p̄teritio habeť ꝓ exheredatione: q: eſt eadē rō q̄ in p̄teritiōe materna. dices tu iſta placeret in p̄teritione deſcēdentiū: ſꝫ in p̄teritione aſcēdentiū non cōcludit. Et iō ꝓ hoc declarādo opꝫ te vlterius videre in aſcendētibꝰ. nā qñ filiꝰ facit teſtm̄ ſi qdē eſt in ptāte nō pōt teſtari niſi de caſtrēſi vel quaſi. ⁊ illud teſtm̄ nō ſubiacet querele ſm̄ iſta tp̄a: vt. l. ſi. C. e. Sꝫ ſi poneres ꝙ ſubiaceret querele eſt eadē rō quaꝫ. ſ. dixi in filijs: q: filio mortuo pater occupat oīa iure peculij ꝓfecticij: ⁊ videť retro fuiſſe dñs: ⁊ ſic eſſet neceſſe vt illo dñio priuareť. ſꝫ qñ filij defuncti extāt ⁊ ſic patrē defuncti precedunt. pater nō occupat iure peculij: q: filiorꝫ eſt potior cā. iō p̄teritio p̄ris habeť ꝓ exheredatiōe ⁊ admittereť ꝑ ſucceſſoriū edictū ad q̄relaꝫ vt hic. Supuenit poſtea in filijs emācipatis ius p̄torīū: qđ voluit ꝙ eo cāu quo de iure ciuili ſuus p̄teritus dicebat nullū: eo caſu de iure p̄torio veniet ꝑ ꝯtra tab. emācipatiōe nō obſtante. vt. l. i. in p̄n. de ꝯtra ta. Sꝫ in caſibꝰ p̄dictis pater vel nepos qñ p̄cediť a filio nō diceret nullū. ergo nō hꝫ ꝯ̄ ta: veniet ergo ꝑ querelā. ⁊ ſic iſta. l. ſtat ꝓprie. ¶ Venio ad. l. nā ⁊ ſi. ⁊ op. ꝙ due rōes vincāt vnā. So. certe hic eſt vna q̄ eſt fortior q̄ ille due ⁊ ſic vincat hec vna illas duas. ¶ Vltimo no. hūc tex. nō minus parētibꝰ q̄ liberis ⁊c̄. vbi videť caſus ꝙ ſicut eſt aucta hodie legitima filiorꝫ: ita eſt aucta legitima parētuꝫ[c]. nā hic tradiť per modū regule nō minꝰ debere relinq parētibꝰ q̄ liberis. ⁊ ſic tradiť. l. noua. ad. l. poſteriores. vt. l. nā ⁊ poſteriores. ſ. de legi. ⁊ qđ no. in. l. qđ ꝟo. ſ. e. ti. ⁊ ita tꝫ mar. de ſa. ⁊ de hoc ꝑ glo. ⁊ doc. in auc̄. nouiſſima. C. e.

Ex repetitione ſequenti.

¶ Que ſit rō ꝙ p̄teritio matris habeť ꝓ exheredatiōe. Et cū filiꝰ petiť a p̄re teſtm̄ eſt nullū: ibi. Et ad hāc. Et an paria ſint ꝓximiores in ſuccedēdo nō extare: ⁊ extare ⁊ nō poſſe ſuccedere: ibi. Vt igiť. Et an cū duo parētes admittūtur ad querelā: ⁊ vnus añ moriať faciat alteri partē: ibi. Venio. Et ſi hñs matrē ⁊ fratres iſtituat extraneū ⁊ matrē in re certa: ⁊ illa agat ad ſupplemētū legitime quāta erit legitima: ibi. Iuxta. Et an filio vno exheřdato reliq debeāt hře integrū trientē: ibi. Tertio. Et an eo caſu quo fratribꝰ portio exheredati venit per ius accreſcēdi portio inſtitutorꝫ ſit ſemis an triens cōputato exheredato. Et an ſucceſſoriū edictū habeat locū iure accreſcendi agendi ad ſupplemētum legitime. Et an ſucceſſoriū edictū ⁊ ius accreſcēdi habeat locuꝫ in querela inofficioſe dona.

P Ater filium. In querela filij p̄ferunť parētibꝰ qbꝰ excluſis parētes vocanť. lꝫ eis turbato ordine ſucceſſio debeatur. h. d. cū pri. l. ſe. primo ponit thema ex quo eliciť qđ. ſcđo rñdet queſtiōi tacite ꝓpoſite. tertio rñdet alteri queſtioni inſurgēti ex prima. quarto rñdet tacite obiectiōi. ſecūda ibi. in qōne. tertia ibi ꝙ ſi ꝯtra. quarta ibi. nā ⁊ ſi parētibus. Caſus in terminis ꝑ ſe pꝫ. ibi ex eo retinuit. ſ. in ptāte. Ibi deceſſit. queriť cui p̄riꝰ deferať querela. Ibi pēdet ne filijs vincētibꝰ ipſe excludať. ¶ No. ꝙ ī ſucceſſiōe ꝯtra teſtm̄ prima cā ē filiorꝫ. idē in ſucceſſiōe ab īteſtato: vt. C. de ſuis ⁊ leg. auc̄. in ſucceſſione. ſcđo ꝙ filijs excluſis pater vocať ad q̄relā. tertio no. ꝙ paria ſūt filios nō extare: vel extare tales q nō p̄ſſit ſuccedere. quarto no. ꝙ vna rō vincit duas. Vltimo ꝙ ordine turbato ⁊c̄. ¶ Primo op. ꝙ p̄ri p̄terito nō deť querela ſed ꝯtra ta. ĩ. ſi a. pa. fu. qs manu. l. i. So. dicit azo. h̄ exponit q̄rela ꝯtra ta. ⁊ iſtud tenet glo. in. l. ꝯtraria. ⁊ dñs Iac. bu. Sed iſta non videtur vera: quia cōtra ꝓpriā ſignificationē verborꝫ: vt. l. nō aliter. de le. iij. Alij vt Alde. dicūt ꝙ hic ꝯcurrit querela cum ꝯtra ta. Sꝫ cōtra hoc eſt. ĩ. e. l. ſi ꝓponis. in prin. ad qđ rñdet Alde. aliud in filio emancipato p̄terito. aliud in patre. hoc nō placꝫ q: querela eſt remediuꝫ ſubſidiariū vbi aliud deficit: vt inſti. e. §. cū aūt. ⁊. C. de lib. p̄te. l. ſi. ergo nō ꝯcurrit cū ꝯtra ta. Preterea nō eſt rō q̄re magis pater admittať q̄ filius. nā duo cōpetunt remedia filio. imo magis filio: q: eſt ei q̄ſi debita hereditas patris. ergo dic ꝙ tex. ꝓprie loqť ꝙ pater vocať ad q̄relā ⁊ excludiť a ꝯtra tab. nā p̄teritio patris qñ filiꝰ teſtatoris eū p̄cedit habeť ꝓ exheredatione: ſicut p̄teritio nepotis qñ eū precedit filius: vt. ĩ. dicā in quarto ꝯtrario ſicut dicimus in p̄teritiōe matris que habeť ꝓ exhere-

datione.ſz eo caſu quo p̄teritio habeẽ ꝑ exheredatiõe
hz locũ querela ꝛ ceſſat ↄtra tab. vt.l.illud.§. ad teſta/
mẽta.ĩ.de ↄtra ta.ergo ꝛc̃.Sz ſi filij nõ eẽnt: tũc pater
hẽt cõtra tab.d.l.illud.§.ad teſtamẽta.ꝛ non querelã
vt in cõtrario.¶Sz cõtra iſtud oppo.qa cũ querela re
ducat rẽ ad cãm inteſtati in qua cã filioꝝ eſt potior:er/
go rupto teſtõ ꝑ q̃relã intẽtatã a patre filij interim ve/
niũt ꝛ excludũt patrẽ: vt.d.auc̃.in ſucceſſiõe.C.de ſuis
ꝛ legi.ꝛ ſic pater nihil hẽbit. Rñdet gl.ꝛ fateẽ ↄtrariuz
ꝑ.l.poſthum⁹.§.ſi qs ex his.Sz Bul.ↄ̃ ꝑ.l. repudian
tis.ĩ.e.ꝛ.l.ſi nõ mortis.§.fi.Sz mihi videẽ opi.bul. ve
rior eſſe ꝑ hãc.l.ꝛ.l.nã ꝛ ſi parẽtib⁹.in pn̄.ĩ.e.vbi inuit
nõ ſolũ querelã ſz etiã hereditatẽ habituros parentes.
ſecũdo ꝑ dictã.l.q repudiãtis.ĩ.e.Nec põt dici aliud ĩ
repudiatiõe: aliud in ſnĩa.nã ille q quocũq3 mõ acqe/
uit ſnĩe videẽ repudiare ꝛ cõſentire: vt.C.de re iudi.l.
ad ſolutionẽ.tertio ꝑ.l.ſi nõ mortis.§.fi.ĩ.e. qa ſaltem
ex ea ꝑte qua teſtm̃ eſt reſciſſuz debẽt p̄cedẽtes excludi
vel admitti ſicut ſi teſtm̃ eſſet reſciſſum in totũ: vt.ĩ. de
iniu.ru.teſt.l.pe.ꝛ ſic ſo.quã dat glo.ad illã.l.non ꝓce
dit.q̃rto q: cũ pater hic rũperet teſtm̃ ad filioꝝ cõmo/
dũ deberet repelli exceptõe ſicut filij.ar.ĩ.de do.excep.
l.apud.celſum.§.ſi apud iul.Sz ſi teneres opi. Mar.
ꝙ hic agaẽ ꝑ ↄtra ta.tunc ſine dubio ſm oẽs filij exclu/
dũẽ vt ħ no. Teneo ergo ꝙ quocũq3 filij ſint excluſi pr̃
admittaẽ ad ſucceſſionẽ.i.ad querelã ꝛ ad hereditatẽ.
¶Tertio op.ꝛ videẽ ꝙ nõ ſint paria filiuz nõ extare:
vel extare ꝛ nõ poſſe ſuccedere: vt.l.ſi qs filio exheẽda
to.in pn̄.ĩ.de iniuſ.rup.ꝛ irri.teſt.ꝛ.l.ſi qs poſthumo.
§.i.ff.de lib.ꝛ poſth.So.hui⁹ timore fuerũt ħ due diffi
ciles opi.vna azo.q dicit ꝙ iſtud.ſ.dicere ꝙ filiũ nõ ex/
tare ꝛ nõ poſſe ſuccedere ſunt paria: hz locũ qñ ille q ſe
quẽti loco ſuccedit eſt in pari gradu cũ filio. ꝛ ita loqẽ
hic: ſecus in diſpari: vt in ↄtrarijs. Et iõ qđ hac.l. diciẽ
in patre nõ hz locũ in auo ꝛ ꝓauo ſm eũ. Jtẽ nõ hz lo/
cũ in filio in ꝑtãte cũ veniat ſuo iure: vt hic no.glo. Et
hi ſunt in ↄtraria opi.vt vlteriores ĩ gradu admittũtur
ꝑ ſucceſſoriũ edictũ ꝑ.l.ſi is.in prin.ĩ.e.¶Ad ↄtraria
nõ rñdent.qđ dicemus. Glo.videẽ tenere opi. Azo.ĩ.
de iniuſ.teſt.l.poſthu.§.i.ꝛ in.l.poſthumoꝝ.in glo.q̃
incipit.demũ ꝛc̃.circa fi. Ja.de ra.ꝛ Pe.in hoc cõcor/
dant.Ad.l.ſi is.in pn̄.ĩ.e.rñdet ꝙ ibi vocaẽ ſequẽs in
ordine nõ in gradu. Dy.tz opi. Hug.ꝑ.l.iij.§.ſi emã/
cipatus.in fi.ĩ.de ↄtra ta.vbi videẽ caſus. Ad cõtraria
rñdent q: veꝝ eſt ꝙ nepos nõ admittiẽ donec pr̃ viuit
ſz admitti põt patre mortuo vel excluſo.ita ꝙ lz nepos
ex ꝑſona pr̃is nõ poſſit venire.venit tñ ex ſua ꝑſona ad
querelã p̄dictã ꝑ ſucceſſoriũ edictũ.ꝛ hãc tz Cy.C.e.l.
ſi qs filiũ.ꝛ Ja.bu.qđ mihi non placet.cũ hec.l.loquaẽ
in pr̃e.lex ſequẽs loquaẽ in alijs parẽtib⁹. Preterea ſi
deferẽ patri vt hic q̃re nõ deferẽ nepoti cui⁹ cã ẽ potior
in poſſeſſione.¶Quarto ↄtra predicta op.fortiſſime.
Nã aut iſte nepos p̄teritus erat in ꝑtãte: ꝛ tũc teſtm̃ dz
eſſe nullũ ipſo iure ꝑ p̄teritionẽ cũ tu ꝓponas exhere/
datũ patrẽ haberi ꝓ mortuo.l.gallus.ꝑ totũ.ff.ð lib.
ꝛ poſthu.Aut iſte nepos erat emãcipat⁹: ꝛ tũc venit ꝑ
ↄtra ta.ergo nullã hz querelã. Gl.in.d.l.iij.§.ſi emãci/
patus.videẽ fateri ↄtrariũ: vt habeat cõtra ta. ꝛ idẽ ħ.
vt.ſ̃.vidiſtis. Dy.ꝛ Cy.tenẽt cõtrariũ vt ex eoꝝ dictis
apparet.ꝛ hoc credo veri⁹ ꝑ tex.dicti.§.ſi emãcipatus
in fi.nec ob.ↄtrariũ: q: tũc nepos p̄teritus venit ꝑ ↄtra
tab.vel dicit teſtm̃ nulluz qñ nemo eũ p̄cedit tpe mor/
tis.alias venit ꝑ querelaz de neceſſitate: vt in caſu nr̃o.
¶Et ad hãc ṽitatẽ oñdendã oportet nos videre aliq̃
q̃ ſunt ſubtilia ꝛ de apicib⁹ iuris ꝛ a noſtris doc. itacta:
videlz q̃ eſt rõ ꝙ filius p̄teritus a pr̃e dicit nulluz teſtm̃
ipſo iure ſz p̄teritio matris habeẽ ꝓ exheredatiõe ꝛ ve
nit ꝑ querelã.de iure iſto loquor.ꝛ iõ in p̄teritione ho/
die cã inſeriẽ: vt inſti.de exhere.liber.§.mater. Rñ.fili⁹
ſuus diciẽ patre viuo dñs paternarũ rerũ: ꝛ iõ niſi ipſe
exheredeẽ.i.illo dñio priueẽ ali⁹ nõ põt heres inſtitui:

q: idẽ eſt dicere heres qđ dñs: vt inſti. de here.q̃li.§. ꝓ
herede.ꝛ duo inſolidũ dñi eſſe nõ poſſunt vt.ff.cõmo.
l.ſi vt certo.§.fi.ꝛ hoc voluit.l.in ſuis.de lib.ꝛ poſthu.
ꝛ iõ fuit appoſita in illo ti.cui⁹.l.hẽs intellectuz: tu qui
nũq̃ intellexiſti.alias nihil faceret illa.l.ad illũ ti. ꝛ hoc
eſt ꝙ hic dicit ꝙ ſuis exiſtẽtib⁹ heredib⁹ nõ hz locũ vſu
capio ꝓ herede: q: dñium cõtinuaẽ in filiũ: vt.C.ꝓ he
rede.l.ij.ꝛ iõ ſi nõ exheredeẽ teſtm̃ eſt nullũ: ſz deſcẽdẽ
tes ex femina nõ ſunt ſui.ergo nõ dñi.de here.q̃.ꝛ diſ.
§.ceteri.ꝛ iõ mulier nõ hz neceſſe eos exheredare vel i/
ſtituere: ſz q: hoc faciẽdo faciũt ↄtra officiũ pietatis. ꝛ
ſic teſtanẽ inofficioſe: ꝛ ſubueniẽ ſuis filijs ꝑ querelaz:
vt.d.§.mater.inſti.de exhere.li.ꝛ ſcit teſtator ꝙ pretor
dat bonoꝝ poſſeſſionẽ ↄtra ta.illis liberis ꝛ parẽtib⁹ q
dñt inſtitui vel exheredari de neceſſitate iuris ciuilis vẽ
pretorij.alſ nõ habẽt ↄtra ta.ſz veniũt ꝑ q̃relã: vt.d.§.
mater.in fi.inſti.de exhere.lib. Et mõ ad ꝓpoſituz iſti
nepotes quos pater añcedit nõ pñt dici ſui in eius vita
vt inſti.de here.q̃.ꝛ diſ.§.ſui.in.ij.rñ. ꝛ ſic nõ pñt dice/
re nullũ.¶Jtẽ cũ de iure ciuili auus nõ habebat olim
neceſſe inſtituere eos: qa pater eos p̄cedit: vt.d.l.ſi qs
exheredato.in prin.cũ fi.nec etiã de iure p̄torio qđ pre
cepit in emancipatis fieri eo ordine quo de iure ciuili:
vt.l.i.in pn̄.de ↄtra tab.ergo p̄teriti nõ habẽt ↄtra ta.
Verũ qa auus exheredando filiũ ex nepote facit cõtra
officium pietatis: vnde inofficioſe teſtatur.ideo habẽt
querelã inofficioſi teſtamẽti ſicut in p̄teritis a matre cũ
eadẽ ſit rõ vt vidiſtis.idem dico in parẽtibus quos filij
precedunt: vt hac.l.ꝛ dixi.ſ̃.in primo cõtrario. Et iſtã
rationẽ ponit expreſſe tex.in hac.l.naz ꝛ ſi parẽtib⁹.ibi
pie relinqui debet ꝛc̃.q.d.alias teſtaẽ ↄtra pietatẽ: ꝛ ſic
habet locũ querela.¶Vt igiẽ liqueat iſta materia bre/
uiter dic qñ ꝓximior nõ admittiẽ: an habeaẽ ꝑinde ac
ſi nõ eſſet: ꝛ ſi impediaẽ ſequẽs in gradu vel in ordine
diſtinguiẽ. Aut nõ admittiẽ quia ciuiliter mortuus vel
deportat⁹ aut ꝑꝑ aliã cãm.p̄mo caſu habeẽ ꝑinde ac ſi
nõ eẽt: vt.ff.de ↄ̃ ta.l.i.§.pe.ſcõo caſu aut ſpaẽ admitti
ꝛ iterĩ ipedit alios: vt hac.l.ꝛ.ĩ.e.l.q repudiãtis.ij.rñ.
Aut nullo mõ ſperaẽ admitti: ꝛ tc̃ aut q̃ris q̃tũ ad mo
dũ rũpẽdi: aut q̃tũ ad ↄſequẽdũ hereditatis effectũ.
p̄mo caſu impediẽ ſequẽs.nã preteriti poſſunt dicere
nullum: vel petere cõtra tab.ſi aliqs eos nõ p̄cederet.
ſz ꝓpter p̄cedẽtes q̃uis excluſos vel ſequẽtes hãc pñt
querelã intẽtare: vt.d.l.iij.§.emãcipatus.in fi.de ↄtra
tab.ſm verũ intellectũ: vt.ſ̃.dixi.Si ſc̃o q̃tum ad cõſe/
quendũ hereditatis effectũ: tunc indiſtincte nõ nocet
ſequẽtibus: vt.ĩ.e.l.qui repudiantis.in prin.ꝛ.l. ſi non
mortis.§.fi.lz glo.videaẽ aliter ſentire.¶Vltimo op.
ꝛ videẽ ꝙ due rõnes vincant vnã nõ ecõtra.ꝛ ſol.vt in
glo.Vel dic ꝙ diuerſitas caſuũ tollit cõtrariũ.nam ille
due prime rõnes habẽt locũ qñ natura ſeruat ſuũ ordi
nem.ſz qñ turbaẽ ordo habet locũ ſolũ vna rõ.ↄtrariũ
vero loq̃tur qñ eodẽ caſu ↄcurrũt due rões vna ꝓ vna
parte.ꝛ vna ꝓ alia.¶Venio ad q̃onem. ꝛ primo q̃ro.
nos vidimus.ſ̃.an ille qui nõ admittiẽ ad ſucceſſionez
ꝛ querelã impediat ſequẽtẽ in gradu.nũc quero ſi duo
equaliter admittanẽ ad querelã.vnus moriẽ añ. an fa/
ciat alteri partẽ.ꝛ videẽ ꝙ ſic: vt.ſ̃.e.l. papinianus.§.
qm̃ aũt quarta.ꝛ.ĩ.e.l.q repudiãtis.ij.rñ. Ecõtra vide
tur ꝙ nõ: vt.d.l.q repudiãtis.in prin.ꝛ.ĩ.de ↄiun. cuz
emã.li.l.ſi a patre.ſz diſtingue aut non admittiẽ ꝓpter
aliã cãm ſz admitti ſperaẽ: aut nõ admittiẽ nec admitti
ſperatur.p̄imo caſu facit partẽ: vt.d.l.q repudiãtis.ij.
rñſo.ſic loq̃tur.ſ̃.e.l.papinianus.§.quoniaz aũt q̃rta.
ſecũdo caſu nõ facit partẽ: vt.d.l.q repudiãtis. ĩ prin.
ꝛ.ĩ.e.l.ſi ꝓponas.in fi.ꝛ.d.l.i.§.ſi pater.ĩ.de ↄiun. cũ
emã.lib.¶Ad vnũ tamẽ aduerte ꝙ licz talis excluſus
nõ faciat partẽ nõ tamẽ eſt verũ dicere ſimpliciter eum
haberi ꝓ mortuo ꝛ aut de iure oẽs vocabunẽ equalr̃:
aut quilibet vocabiẽ inſolidum.ſz partes faciunt ſibi ꝑ
cõcurſum.primo caſu non eſt verum eũ eſſe excluſum.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ergo haberi dꝫ ꝓ mortuo. nā ſi eſſet mortuus ſupſtites vocarent̄ ad ſolidū ſuo iure. ſꝫ hoc caſu partim hꝫ ſuo iure partim iure accreſcēdi: vt. d. l. q repudiantis. ⁊ l. ſi proponas. i ſi. ſcđo caſu vere pōt dici eū haberi ꝓ mortuo: qꝛ ille q admittit̄ vocat̄ ad ſolidū ſuo iure. ita loquitur. d. l. i. §. ſi pater. ff. de cōiun. cū emā. lib. nā in illo ti. nepotes in ptāte vocātur ſuo iure inſolidū de iure ciuili. filius emācipatus vocat̄ ad totū de iure pretorio. vnde faciūt ſibi partes ꝑ ꝯcurſum ex vigore edicti. de ꝯiun. cū emā. li. merito pt̄ excluſus habetur ꝓ mortuo cū filij vocētur ad totū ſuo iure. ar. ꝓ hoc. C. de cadu. tol. l. i. §. ſinaūt diſiuncta. ⁊. §. ſe. ¶ Scđo iuxta p̄dicta quero vtrū dicta in q̄rela habeāt locū in iure agēdi ad ſupplemētuꝫ. cuiꝰ rei gratia ſubijcio queſtionē de facto emergētē. qdā hn̄s matrē ⁊ duos fratres deceſſit extraneo ſibi herede inſtituto q nō erat turpis ꝑſona ⁊ matrē in re certa heredē inſtituit. mater agit ad ſupplemētū querit̄ qd ſit ſua ltima. an tertia eiꝰ qđ hitura eēt ab inteſtato: ⁊ ſic tertia tertie. an tertia totius. do. Ja. bu. diſputauit iſtā q̄ōnē. Jđ nos videamus aliquas rōnes fortiores ꝓ ⁊ cōtra. Et ꝙ ſit legitima tertia tertie ꝓbatur ſic. legitima matris olim erat quarta. hodie ē tertia eius qđ habitura eēt ab inteſtato: vt. ſ̄. e. §. quoniā aūt q̄rta. ⁊. C. e. auc̄. nouiſſima. ⁊ ibi no. ſꝫ ab inteſtato erat habitura tertiā. ergo legitīa erit tertia tertie. Preterea nō dꝫ eſſe melior cōditio veniētis ꝯtra teſtm̄ q̄ venientis ſm teſtamētū: vt. j. ad. l. fal. l. ticia. ⁊. C. de lib. p̄te. l. maximū. ſꝫ ſi legitima matris ſuccedētis ſm volūtatē teſtatoris eſſet tertia eius qđ habitura eēt ab inteſtato. ſi nunc veniret cōtra teſtm̄ haberet etiā totius ergo eſſet iniquuꝫ. Preterea ꝓbat̄ ex eo ꝙ lex dicit tertia debite portionis: vt. d. §. quoniā aūt quarta. ſꝫ debita portio nō erat tota hereditas: vt. C. ad tertul. auc̄. defuncto. ergo ⁊c̄. Preterea tūc portio deficiēs accreſcit alij qn̄ de ea nō eſt a lege vel a teſtatore diſpoſitū. ⁊ iđ dicit̄ ꝙ ſubſtitutus p̄fert̄ cōiuncto. l. i. §. in primo. ⁊. §. ꝓ ſecūdo. C. de cadu. tol. ſꝫ hic in portiōe deficiēte ꝓuiſum eſt in alio. ſ. in homine ſcripto. ergo ⁊c̄. Ipſe determiauit ꝯtrariū. nā certū eſt ꝙ excludant̄ penitus: nec ē ſpes ꝙ ipſi admittant̄: ſicut in querela portio excluſi accreſcit ei q admittit̄: vt. l. q repudiantis. ⁊. l. ſi ꝓponas. j. e. ſic in iure agendi ad ſupplemētū: qđ ſuccedit loco illius. Preterea illud ē generale ꝙ portio deficiēs decreſcit illis q pariter admittūtur: vt. C. qn̄ nō petē. ptes. l. i. cū ſi. Preterea videt̄ caſus in hac. l. nā liberi q non ſuccedūt habent̄ tanq̄ nō exiſtētes. Idēꝫ ergo in fratribus. Preterea hoc videt̄ ꝓbari ꝑ tex. in. d. §. ſꝫ nr̄a. inſti. de ſuc. lib. Ego ꝟo cū iſta q̄ſtio accidiſſet i ciuitate iſta ſalua reuerētia dicti mei doc. tenebā aliā partē. Iſtud nō pōt negari: nec negat̄ ꝙ iure ſuo dicta mater nō pōt petere niſi tertiā tertie. ſi qd petit vltra petit iure accreſcēdi: vt pꝫ expreſſe in. l. q repudiātis. ⁊ in. l. ſi ꝓponas. in ſi. j. e. Et dicunt̄ iſti eſſe ꝯiuncti ꝯiunctiōe legali. At cū querit̄ an ſit locus iuri accreſcēdi iter cōiunctos ꝯiunctiōe legali. ex legibꝰ colligit̄ talis doctrina: aut q̄rimus de ſucceſſiōe vniuerſali: ⁊ eſt locus iuri accreſcēdi: vt. l. ſeruus cōis ab extero. ff. de acq here. Aut de ſucceſſiōe particulari. ⁊ tūc aut in ꝓprietate rei: ⁊ ceſſat ius accreſcēdi: vt. l. i. §. idē ait. ff. de vſufru. accre. ⁊ ꝙ dicte. ll. loquant̄ in cōiunctiōe legali no. glo. in. d. l. i. §. idē ait. in glo. de iure iſto cū agebat̄ q̄rela hereditas deducebat̄ ad cām inteſtati. ⁊ ſic fiebat locus ſucceſſioni vniuerſali ſꝫ hodie cū agit̄ ad ſupplemētuꝫ nō ſit locus ſiti ſucceſſioni vniuerſali: ⁊ ſic ceſſat ius accreſcēdi. ⁊ hoc inducit rōne: alias qs habeat ꝓ pte heredē ⁊ ꝓ pte nō. ſꝫ i particulari ſucceſſiōe ceſſat dicta rō: qꝛ heres vniuerſalis ē apud quē pōt remāere. Dices tu imo agere ad ſupplemētum eſt ſucceſſio vniuerſalis cū petat tertiā partē: ⁊ ſic quotā. ergo ⁊c̄. vt inſti de fideicō. her. §. ſi qs ma. ij. rn̄. Ad qđ rn̄deo ꝙ illud eſt verū: tūc cū ꝓ quota trāſirent onera debitorum ⁊ creditoꝝ. alS nō videt̄ eſſe ſucceſſio: vt. l. nā qđ. §. nō oīs. j. ad trebel. ſꝫ iſta legitima dat̄ ere alieno deducto vt. ſ̄. e. l. papinianus. §. quarta. ergo habet̄ vt particularis ſucceſſio. facit. C. de here. inſti. l. quotiēs. Scđo ꝓbo ſic: īter eos q vocant̄ diuerſo iure ex diuerſis diſpoſitionibꝰ nō eſt locus iuri accreſcēdi tā a lege q̄ a teſtatore: vt ff. de bo. poſ. l. ſꝫ cū patrono. ⁊. j. q. mo. vſuf. amit. l. ſi ſub cōditiōe in ſi. ſed matri defert̄ ꝓ legitima tertia. per auc̄. de triēte ⁊ ſemi. fratribus ꝟo quarta ꝑ iura antiqua ⁊ noua. cū eis nō ſit q̄ta aucta: vt no. C. e. auc̄. nouiſſima ⁊ ſic diuerſo iure. ergo ⁊c̄. Preterea ꝓ hoc multū faciūt ꝟba que cōſueuerūt poni in teſtamētis. īſtituo talē in ſua legitima ⁊ ꝙ plus petere non poſſit. Nā ex his verbis videt̄ ꝓhibere ius accreſcēdi. qđ pōt ꝓhibere teſtator: vt. j. de vſuf. accre. l. dn̄s. §. ſi. ⁊ ibi no. circa prin. Nō ob. ꝙ poſſet dici ꝙ teſtator poſſit minuere legitimā: vt. C. e. l. qn̄ in prioribus: qꝛ iſtud eſt verū in legitima q̄ ſibi debet̄ iure ſuo. ſecus in ea pte que ſibi debet̄ bn̄ficio teſtatoris q p̄terire uit fratres: vt. j. de codicil. l. conficiunt̄. in pn̄. ⁊. ff. de le. i. l. ſi fundū ꝑ fideicō. §. ſi. nō ob. ꝙ ius agēdi ad ſupplemētū ſuccedat i locū querele. ergo ſapit eiꝰ naturā. qꝛ rn̄deo ꝙ tūc actio ſurrogata ſapit naturā eiꝰ in cuiꝰ locū ſurrogat̄ qn̄ ſurrogat̄ ad idē. ſecus ſi ad diuerſuꝫ: vt. l. cū in fundo. §. ſi fundus. ff. đ iure do. Nō ob. l iſta. ⁊. d. §. ſꝫ nr̄a. qꝛ loqtur in illis q vocant̄ ſucceſſiue ex vigore ſucceſſorij edicti: vt. j. dicā. ¶ Tertio quero qd i filijs. Dy. mouet iſtā q̄ōneꝫ in. l. plane. §. ſi cōiunctiꝫ. j. de le. i. Et videt̄ tenere ꝙ ſi vnus ex tribꝰ filijs exheredat̄ ꝙ alij debēt habere triens integrū: vt in auc̄. de naturali. curie ōpu. §. ꝙ ſi legitimoꝝ. col. iiij. vbi dicit̄ ipe ꝙ eſt cāſus. ⁊ qꝛ exheredatꝰ habet̄ ꝓ mortuo: vt. l. i. §. ſi emācipatus. ff. de ꝯiun. cū emā. ad qđ facit. j. de ꝯtra ta. l. poſt mortē. §. liberi. ⁊ inſti. de ſucceſ. li. §. ſꝫ noſtra. Tu dic aut vnus filius ē exheredatus ⁊ alij ſunt īſtituti in re certa. ⁊ nō debēt hr̄e tertiā eius qđ habituri eſſent ab inteſtato. cū enim ſint particulares ſucceſſores non habēt ius accreſcēdi ex hac ꝯiunctiōe legali: vt. d. l. a ꝑculo. ⁊. ſ̄. dixi. Aut vnus filius eſt exheredatꝰ ⁊ alij duo inſtituti ſunt vniuerſaliter: ſꝫ forte tractat̄ de detractiōe legitime eoꝝ ꝓ reſtitutiōe fideicōmiſſi vel legatorū ſingulariū: ⁊ tūc habebūt integrū triētem ꝓ legitima. Nā cum teſtator illū vnū exheredauit ad cōmodū inſtitutoꝝ. ipi poſſūt portionē legitimā exheredati capere iure accreſcēdi. ⁊ ita intelligo dictū Dy. Sic video in filijs qn̄ vnus eſt ſubſtitutus: alius eſt ꝯiunctus. nā ſubſtitutus p̄fert̄ ꝯiunctoꝝ ceſſat ius accreſcēdi. l. i. §. i primo. ⁊. §. ꝓ ſcđo. C. de cadu. tol. ⁊. C. đ fideicō. auc̄. hoc amplius. ſꝫ qn̄ vnus ⁊ idē eſt ſubſtitutꝰ vel cōiunctus pōt amplecti: vel iure ſubſtitutionis: vel iure accreſcendi: cum in eius fauorem teſtato: ſubſtitutum adiecerit: vt. j. de acquirē. here. l. ne is. §. heres. ⁊ ibi no. ⁊ l. ſi quis heres. in prin. e. ti. ita poteſt quādo idem eſt filius ⁊ heres vniuerſalis. ſecus ſi alius ē hers vniuerſalis. Dices tu iſta ſunt ꝯtra. §. ꝙ ſi legitimoꝝ in auc̄. de natura. vbi oīno integrā legitimā cogit̄ diſtribuere in eos q nō ſūt ingrati. Sed rn̄de ꝙ nō eſt ꝯtra: imo facit ꝓ me. nā ille. §. loquit̄ in curialibꝰ: q etiā ſi nullū habēt filium nouē vncias nō pn̄t relinquere ex̄neo: vt in auc̄. qui. mo. na. effi. ſui. §. ſi igit̄. ⁊. §. generaliter. vij. col. vn̄ merito portio filij exheredati nō vadat ad ex̄neū. in. d. §. ꝙ ſi legitimoꝝ. ⁊ ſic ille. §. n̄ obſtat. ſꝫ facit ꝓ me i eo ꝙ ꝑmittit ibi diſtribuere iter filios ſicut voluerūt vt ibi patet. Nā ſi eoꝝ legitima q nō ſunt ingrati nō auget̄: iā pater iter filios ſuo arbitrio nō diſtribueret cū legitimā minuere nō poſſet: vt. C. e. l. quoniā in prioribꝰ. Sicut ergo curialis pōt diſtribuere inter liberos ſic liber hō inter ex̄neos. ¶ Quarto quero eo caſu quo dixi fratribꝰ accreſcere portionē exheredati vtrū legitima inſtitutoꝝ erit ſemis ꝯputata ꝑſona exheredati an triēs. Et videt̄ ꝙ triens cū exheredatus habeat̄ ꝓ mortuo: vt dictuꝫ eſt. Ecōtra vr̄ ꝙ ſemis: vt. d. §. ꝙ ſi legitimoꝝ. Dy. in. d. l.

plane.§.ſi ꝯiuncti.ꝭ.de le.i.nō ſoluit ſ; dicit hāc
qōnem dubitabiliorē eſſe q̄ ſit p̄cedens. Sʒ dic
ꝙ iſti fratres veniāt iure accreſcēdi ad portionē
exheredati excluſi:vt.ꝭ.e.l.repudiātis.ꝛ.l.ſi nō
mortis.§.ſi. Apparet ꝙ ꝑſona filij exherdati cō
iungitᷣ alijs:ꝛ q̄tuʒ ad hoc nō habetᷣ ꝓ mortuo:
vt dixi.ſ̄.in.i.qōe.ideo eoꝝ legitima erit ſemis.
¶Quinto quero nūqd ſucceſſoriū edictū ha-
beat locū in iſto iure accreſcēdi agēdi ad ſupple
mentū.ꝛ videtᷣ ꝙ ſic vt habeat locū i q̄rela:vt.l.
ſi is.ꝭ.e.in ꝯtrariū videtᷣ ꝙ ceſſat ius accreſcēdi:
vt.ſ̄.dictū eſt.ſʒ primū puto verius vt habeat lo
cū ſucceſſoriū edictū in iure agēdi ad ſupplemē
tū.p.l.ſi qs filiū.C.e.vbi filio filij exheredati pa-
ri mō ꝯcedit̄ querela ꝛ ius agēdi ad ſupplemē-
tū.rō q: ſucceſſoriū edictū vocat ꝑſonā rōne ꝓ-
pinquitatis:ꝛ ſuo iure venit:vt pʒ.ꝭ.de ſucceſſo
rio edic.l.i.ꝛ iō cū priore repudiāte ab inteſtato
ſequēs fuiſſet habiturus totū ſuo iure.eodē mō
ſi habeat integrā legitimā ſuo iure.ſʒ ius accre-
ſcendi in ꝓprietate nō dat̄ ꝓ cōi:ſʒ ꝓ portione:
vt.l.ticio.in ſi.ꝭ.de vſuf.accre. Merito ergo ex
hac ꝯiunctiōe legali portio deficiēs accreſcit vni
uerſali portioni:non particulari:vt.ſ̄.dictū eſt.
¶Sexto quero vtrū ſucceſſoriū edictū ꝛ ius ac-
creſcēdi habeat locū in querela inofficioſe dona
tiōis. Breuiter dic ꝙ ſucceſſoriū edictū hʒ locū.
¶Itē ius accreſcēdi eo caſu quo ꝑ dictā quere
lā tota donatio reſcindit̄.qđ qū ſit dicit̄.C.de in
offi.dona.l.i.tūc tñ eſt oīno idē iudiciū qđ de q̄-
rela iofficioſi teſtamēti:vt.C.de inoffi.dona.ī ſi.
Et ſic no.caſum in quo ꝑ dictā querelā nō reſci
ditur tota donatio ſʒ quātū inofficioſe ꝓcedit.ꝛ
tūc eſt idē ius in ea qđ in iure agendi ad ſupple-
mentū:ꝛ nō hʒ locū ius accreſcendi. Additio
Repetita ꝑ eundē domiū Bartolum.

Heredi. ¶Qui a lite mota deſtitit q̄-
relā nō trāſmittit.h.d.

Filius. Poteſt qs teſtamētuʒ ꝓ parte
reſcindere alia ꝑte valida rema
nēte.h.d.vel breui⁹.ex poſtfacto pōt qs decede
re ꝓ ꝑte teſtatus ꝛ ꝓ ꝑte inteſtatus.h.d.

f **Ilio quidem.** Si vn⁹ ex
filijs pro
parte ſua querelam intentauit alteri ta-
centi non prodeſt.h.d.

Contra tabulas. Pater q
cōtra tab.
querelā indebite intētauit vincētib⁹ filijs in que
rela hereditatē ꝛ fructus reſtituere tenetᷣ.h.d.
Hic eſt duplex lec.tene primā caſus poſitionē.
dicitᷣ h ꝙ pater petit bonoꝝ poſſeſſionē ꝯtra ta.
Cōtra imo querela cōpetebat:q: fili⁹ erat in me
dio:vt.ſ̄.e.l.pater.So.hic pater intētauit ꝛ pe-
tijt bonoꝝ poſſeſſionē ꝯtra ta. indebite duplicī
de cā.primo q: filia eū p̄cedebat.vñ ſibi non cō-
petebat nec querela nec ꝯtra tab.ſcđo q: in peti-
tione bonoꝝ poſſeſſionis ꝯ tab.nullā mentionē
fecit de filia:ſʒ ita perijt ſicuti filia nō eſſet in me
dio.nā filia excluſa cōpeteret ſibi querela.nec cō
tra tab.vt.d.l.pater. ¶Oppo.ſi teſtm̄ eſt ſemel
ruptū nō pōt iterꝝ rūpi:vt.l.nā ꝛ ſi.ꝭ.de iniu.ru.
teſt.So.ꝯ tab.nō rūpit̄ teſtm̄ de iure ciuili. ꝛ iō
pōt rūpi ꝑ querelā. ¶Quero qđ eſt hoc dictū i
ꝯtra tab.querit̄ de iure patris ꝛ filij non de iure
teſtamēti. Rñ.bonoꝝ poſſeſſio ꝯ tab.dat̄ eoipo
ꝙ qs eſt filius vel parēs ꝛ nō reꝑit̄ inſtitut⁹: nec
petit̄ teſtamētū irritari:iō dat̄ bonoꝝ poſſeſſio
ꝯtra tab.ſʒ in q̄rela petit̄ teſtamētū irritari tanq̄
demētis.ꝛ agit̄ de virib⁹ teſtamēti.vide.l.illud.
in prin.ꝛ ibi dixi.ꝭ.de ꝯtra tab.

a Vt i re-
q pudiā-
tio.
ADDE an
ſemiſſe exclu-
ſe a ſtatuto
fauore ma-
ſculoꝝ cōnu
merentᷣ i nu
mero libero
rū ad cōpu-
tum legitie.
pau.d ca.cō
ſilio.cclij.
b ¶Cū ꝯtra
teſtamentū.
vide.l.papi-
nianus.§.ſi.
ꝛ qđ ibi dixi
.ſ̄.eo.
c ¶Formaꝫ
ſnie.Forma
libelli ꝛ ſnie
in q̄rela ioffi
cioſi.ſed an
in narratiōe
neceſſe hēat
dicere vel ꝓ
bare ꝙ ali-
qd ſit in he-
reditate de-
ducto ere ali
eno.per bal.
qđ nō.i.l.ij.
in ſi.C.de i
offi.teſ.No.
tñ ſingulari
ter ſʒ.d.an.
in.c.cōſtitu
tus.de reli.
do.ꝙ ſi pe-
to heredita-
teꝫ ꝛ poſtea i
iudicio oſtē
dit teſtamē-
tū.ꝛ illud ap
paret eſſe in
officioſuꝫ ꝙ
petēdo here
ditatē videoꝛ
petere ānul-
lari teſtm̄.
d ¶Cōtra ꝑ
ſentem.Qui
fuit pńs i ꝓ
bationib⁹ ꝛ
alijs meritis
cāe.ſʒ abſñs
ſit tpe ſnie:
vt.l.q̄uis.
C.de adul.ꝛ
ipſemet bar.
in.ſi ſupera-
tus.d pig.ꝛ
hic ſubijcit.
e ¶Quero ſi
cuꝫ herede.
ſa.quod no.
bal.i.l.ij.q.
res iu.i pe.
col.in.v.or.
nō capio.

q **Vi repudiantis.** Qui
non
admittit̄:nec admitti ſperat̄ ad partē nō
facit partē.ſecus ſi ſperat̄ admitti.h.d. ¶No.
ꝙ excluſus repudiatione partē nō facit. ꝯtra.ſ̄.
e.l.pater filiū.ꝛ qđ ibi no.So.aliud in excluſo ꝑ
ſniam vt ibi:aliud in excluſo ꝑ repudiationē vt
hic.qđ an ſit verū.dic vt ibi.Bar.

Ex.§.ſequenti.

¶Snia i iofficioſo teſtō q̄liter formari debeat.
Et in caſibus in qbus ſnia facit ius ꝛ alijs p̄iudi
cat debet eſſe lata ꝯtra pñteʒ. Et an teſtm̄ poſſit
reſcindi añ litē ꝯteſtatā. Et an ſnia lata ꝯtra he-
redē noceat legatarijſ cū hēs ſemꝑ fuit i iudicio
preterq̄ ad ſniam. Et legata a quo peti debeāt
cū heres ſuccubuit in querela.

Cū contra teſtamentū

Snia lata in querela facit ius quo ad oēs^b ſi lata
eſt ꝯtra pñteʒ:ſecus ſi ꝯtra abſentē.h.d. Prio
in hac.l.no.formā ſnie^c in querela inofficioſi:q:
iudex ꝓnūciat teſtm̄ iofficioſuꝫ.ibi cū ꝯtra teſtm̄
vt inofficioſum iudicat̄. Ex hoc potes colligere
formā ꝯcluſionis in libello:q: petāt teſtm̄ ꝓnū-
ciari inofficioſum. Narrationē aūt habuiſtis.ſ̄.
.e.l.nā is in ſi.Satis puto etiā ꝙ ꝓcedat ſnia ſi
iudex teſtm̄ reſcindat tanq̄ inofficioſum ſeu iſir
met.ꝛ eodē mō poterit in libello cōcludi. ꝓbat̄
.ꝭ.e.l.mater.§.ſʒ nō.ꝛ ita tenet glo.ꝭ.e.l.q de in
officioſo. ¶Scđo no.ꝙ in caſib⁹ in qbus ſnia
facit ius ꝛ alijs p̄iudicat:intelligit̄ ſi eſt ꝓnūcia-
tū ꝯtra pñtem^d. ¶Cōtra iſtā.l.op.ꝛ videt̄ ꝙ ꝯ
abſentē nō poſſit ꝑueniri ad ſniam quaſi lis nō
ſit ꝯteſtata:vt.l.ſi.§.illud.de tēp.ap. ¶So.dic
glo.intelligit̄ hic lite ꝯte.ꝛ ꝙ reus fuit cōtumax
in nō veniēdo ad audiendū ſniam.Sʒ ꝯtra hoc
fa.tex.q dicit herede nō rñdente.ſʒ glo.exponit
hoc eſt nō veniente ad ſniam. ¶Scđm iſtā glo.
no.ꝙ teſtm̄ nō pōt reſcindi herede ꝯtumace añ
litē ꝯteſtatā. Cōtrariū videt̄ dicere.nā ſicut i in-
tegrū reſtitutio aliquo nō rñdente pōt cōcedi.
Itē ſicut libertas abſñte herede ꝯcedi pōt:vt.l.
iij.§.ſubuentum.ꝭ.de fideicōmiſ.lib.ꝛ.C.ſi vt ſe
ab here.abſti.auc.ſi oēs.ꝛ.ſ̄.ti.i.l.q ſe.in ſi.ita
poterit h teſtm̄ reſcindi reo abſente añ litē ꝯteſ.
Nō eni petit̄ certa q̄titas ꝛ ſic ꝑ miſſionē in poſ
ſeſſionē ex primo ꝛ ſecūdo decreto filio agēti nō
poſſet eſſe ꝯſultū.ꝛ hoc videt̄ velle iſte tex.dum
dicit herede nō rñdente.loqtur eni de eo q nō
venit ad rñdendū narationi facte. An aūt ſit ve
rū in ſe iſtud qđ glo.dicit ſtatim dicā. ¶Quero
ſi cū herede^e pñte lis ꝯteſtata.cognitū plene de
cā ꝛ ꝯcluſum.ſʒ ſolū heres eſt cōtumax in veniē-
do ad ſniam audiendā. Vtrū iſta ſnia p̄iudicet
legatarijs.hic videt̄ caſus ꝙ nō p̄iudicet ſm gl.
In ꝯtrariū videt̄ ꝙ poſtq̄ ſtetit vſqʒ ad ſniam:
ita ꝙ eius pñtia āmodo nihil releuaret^f ꝑinde p̄
iudicet ac ſi eſſet p̄ſens.l q̄uis.C.de adul.ꝛ de
euictionibus.l.ſi rē.§.ſi. So.putarē dicendū ꝙ
ſnia lata in abſñteʒ nō p̄iudicet^g legatarijs:ſʒ oīa
alia acta facta ꝯtra heredē pñtem p̄iudicarēt le-
gatarijs.vñ ex illis actis poſſet cōtra legatarios
iterū iudicari. Nā hec regula eſt qbus p̄iudicat
ſnia illis p̄iudicēt acta eadē rōne^h:vt.l.ſi mater.
ī ſi.ꝭ.de execu.rei iud.ꝛ ibi dixi ſʒ Dy. ¶Itē dr̄
h ꝙ petent̄ legata.quero a quo.Glo.rñdet ſub
tiliter ſi qdē ſunt legate ſpecies.ita ꝙ poſſit agi
rei vēdicatiōe aget̄ ꝯtra quēcūqʒ^i poſſeſſorē.fac
.l.i.in ſi.C.cōia de le.iuncta.l.i.de alie.iu.mu.cā
fac.qđ eſt verū etiā cōtra illuʒ q vicit in querela.
ꝛ ſic habebit neceſſe ꝯtra legatarios iterū obti-

f ¶Nihil re
leuaret.ꝛ ꝑ
hoc hñ facit
dictū inno.
in.c.raynal-
d⁹.circa pn.
de teſta.qđ
retulit bart.
i.l.itē ſi vn⁹
.§.ſi.d arbi.
ꝛ lʒ bar.illđ
dictū impu-
gnet:non tñ
q̄tū ad iſtđ
ꝓpoſitū:ſed
alia rōne ꝛc.
ita ꝑ illud di
ctū Inno.te
net do.abb.
in.c.pe.d re
iudi.ꝛ ita re
fert bar.^ita
tenere.ꝛ nō
refert vbi:
nec facit mē
tionē d bar.
hic.ꝛ tʒ do.
abb.ꝙ valet
ſnia.ꝓ qua
opi.etiā fac
glo.ſin.in.l.
ij.C.d ꝯtra.
iudi.tu.ꝛ iō
tex.in.l.ſi ꝑ
luſorio.§.ſi.
ꝭ.de appel.ꝛ
.l.ſi ſeru⁹plu
rium.§.i.de
leg.i.ſ.qa cā
nō fuit defē
ſa:iō dicunt
iura ꝙ ſnia
nō nocet.q̄
rō ceſſat hic
adde qđ no.
idē.l.ſi ſupa
ſ̄.d pig.vbi
idē dic imo.
in.l.ſepe.in
glo.ſup ver.
expiri.i pn.
de re iu.
g ¶Non p̄iu
dicet.ſʒ bar
to.in.l.ſi ſu-
patus.ꝭ.de
pign.videt̄
velle ꝙ imo
p̄iudicʒ ſnia
ꝛ ſi fuit ꝯtu
max i nō ve
niēdo ad ſen
tentiā tācū.
h ¶Acta ea-
dē rōe.adde
qđ no.bar.i
.l.ſepe.in ſi.
d re iudi.p⁹
ino.in.c.cāʒ
q̄ eē de teſti.
i ¶Aget̄ ꝯ
quēcūqʒ.fac
l.i.i ſi.C.cō
munia de le.
iūcta.l.i.C.
de alie.iud.
mu.cā fac.

nere in querela. Sꝫ ſi eſſet agendū actiõe ꝑſona li ageret ꝯtra heredeꝫ ſcriptū q ſua culpa videt̃ amiſiſſe hereditatē: vt.l.ſi ſeruꝰ pluriū.§.i.ō le. .i.vidiſtis in.l.cōtrouerſia.ſ.de trāſactiõibus.

Ex.l.ſequenti.

¶ Ad querelā nõ dꝫ admitti nullus niſi ꝓ parte que ſibi debet̃ ab inteſtato ⁊ ſi admittit̃ ꝓcedit iudiciū. Et exceptio tibi nõ ꝯpetit ius agēdi niſi ꝓ tali pte dꝫ oppõi añ litē ꝯteſtatā. Et ꝑ electionem iuris competētis qs nõ videt̃ renūtiare iuri ꝯpetēti qȯ qs ignorabat ꝯpetere. Et ꝑ electiõeꝫ iuris competētis nõ videt̃ renūciari iuri qȯ quis ſciebat ſibi competere.

m **Mater decedens.** Querela non poteſt intentari: niſi pro ea parte ꝓ qua qs ab inteſtato ſucceſſurus eſt. ſꝫ ſi ꝓ ſolido teſtm̃ infirmaret̃ a ſucceſſiõe ab inteſtato nõ repellit̃ q ex teſtõ adiuerat.h.d. Diuide. primo ponit thema ⁊ qõneꝫ. ſcõo arguit ꝓ filia p̃terita. tertio arguit ꝓ filia īſtituta ꝯtra p̃teritā ſm id qȯ fieri debuerit. quarto arguit ad idē ſm id qȯ factū ē. qnto rñdet rõni facte in ꝯtrariū. ⁊ rñſionē ſuā ꝓbat. ſexto ⁊ vltimo ponit ꝯcluſionē circa p̃miſſa. ſcõa ibi rñdet. tertia ibi: ſed nõ eſt. omiſſo ver. p̃terea. ⁊ cõiuncto ỽ. ⁊ iõ. quarta ibi. p̃terea. omiſſo ỽſi. ⁊ ideo. ⁊ cõiuncto ỽ. ceterū. qnta ibi. neqꝫ eni. ſexta ibi. ex qbus. ¶ No. ꝙ qs non dꝫ admitti ad q̃relā niſi ꝓ ea pte q̃ ſibi ab inteſtato defert̃. ſcõo no. ꝙ lꝫ nõ debeat admitti: tñ ſi admittit̃ ꝓcedit iudiciū ⁊ teſtm̃ in totuꝫ reſcindit̃. fa.l.poſthumus.§.ſi qs ex his.ſ.eo. Qñ aūt debuiſſet opponi iſta exceptioᵇ tibi non ꝯpetit ius agēdi: niſi ꝓ tali pte: ⁊ tua nõ intereſt. dic añ lit. cõteſ. vt dixi. in.d.§.ſi qs ex his. p̃terea iſta eſt exceptio q̃ impedit litē ꝯteſtari: vt.ſ.e.l.papinianus.§.qs īpubes. ⁊ ibi dixi. ⁊ dixi plene de iureiurā.l.nā ⁊ poſtea. ¶ Itē no. in ỽ. ſm qȯ. modū ꝓnūciādi in q̃rela. dixi vobis in.l.repudiātis.in ſi.ſ.e. ¶ Itē no. illā regulā quā dat iuriſcõſultꝰ ꝑ electionē iuris icõpetētis nõ videt̃ qs renūciare iuri cõpetenti qȯ ſibi ignorabat competereᶜ. Quarto no. aliā regulā ꝙ ꝑ electionē iuris ꝯpetētis nõ videt̃ renūciari iuri qȯ qs ſciebat ſibi cõpetere. de quo fuerūt opi. īter papinianū ⁊ paulum iuriſcõſultos. q̃ ponūtur.j.de acqr. here.l. claudius ⁊ ibi plene examinaui. Caſus in terminis. mater quedā decedēs extraneū heredē inſtituit in nouē vncijs ⁊ filiā vnā ex tribus: aliā filiaꝫ quā hēbat p̃terijt. iſta filia p̃terita agit ꝯ̃ extñeuꝫ ⁊ filiā inſtitutā q̃rela iofficioſi teſtamēti: ⁊ vicit. querit̃ qũo īſtitute filie ſubueniat̃ vtrū iſta filia q̃ vicit debeat totā hr̃e hereditateꝫ. ⁊ videt̃ ꝙ ſic. nā ſi iſte due filie ab inteſtato matri ſucceſſiſſent ⁊ vna earū repudiaſſet ꝑinde alia in totū ſuccederet ac ſi aliā filiā nõ haberet: vt.ſ.e.l.q repudiātis. in p̃n. Sꝫ ſi iſta filia inſtituta adiuit ex teſtamēto tacite videt̃ renūciare ab īteſtato. ergo alia filia dꝫ ī totū ſuccedere. Iuriſcõſultus añq̃ ad illud ꝯtrariū rñdeat p̃mittit p̃mo qd fieri debuit cū ageret q̃rela. dicit eni ꝙ agendo filia p̃terita ꝯtra filiā inſtitutā nõ debuit admitti. Iteꝫ ꝯ̃ extraneū nõ debuit admitti niſi ſolum ꝓ ſemiſſe quē ſolū habitura eſſet ab inteſtato ſm qȯ teſtm̃ pro pte valeret: ⁊ ꝓ pte nõ: ⁊ ꝓ pte eſſet heres. ⁊ iſta efficeret̃ ꝓ pte inteſtata: ⁊ ꝓ parte teſtata. ⁊ hoc fieri debuit: ſꝫ poſtq̃ ſic fuit. Rñ. ad argumētū primū ꝙ illud qȯ dicit̃ ꝙ adeūdo ex teſtõ videt̃ repudiaſſe ab inteſtato nõ eſt ſiñe qñ expſſe repudiat̃. nā q̃uis poſſit filia obtinente in q̃rela totū teſtm̃ infirmari. nihilominus ⁊ iſta inſtituta ab īteſtato põt adire. ꝓbo. nā illa q̃ adit ex teſtõ qȯ valere putat nõ videt̃ repudiare legitimā hereditatē quā adibit ſi ſibi ab inteſtato defert̃. ꝓbo. ꝑ electionē iuris incõpetētis nõ videt̃ qs renūciare iuri qȯ ſibi ignorabat incõpetere. ſꝫ q̃ ex teſtõ adiuit ignorabat ſibi hereditatē deferri ab inteſtato. ergo ⁊c̃. Et ꝙ ꝑ electiõeꝫ iuris incõpetentis nõ videt̃ qs renūciare iuri qȯ ſcit ſibi ꝯpetere. ergo multomagis ſi ignorat ⁊c̃. Probo ꝑ caſum legis. nā ſi patronus. cui eſt factū legatuꝫ ignorās ſibi adēptū petijt legatū: nõ per hoc videt̃ renūciare iuri quarte q̃ ſibi a liberto debet̃. Ex hoc ꝯcludo ꝙ filia p̃terita totā hr̃ditatē hr̃e nõ debeat: ſꝫ filia īſtituta cū p̃terita admittat̃ ad hr̃ditatē ſic̃ admitterent̃ ſi earū mr̃ deceſſiſſꝫ iteſtata. Glo. format hic duas qõēs. p̃mo ſm id qȯ fieri debuit poſito ꝙ filia p̃terita nõ egerit cõtra extraneū inſtitutū: niſi ꝓ ſemiſſe. qd erit de triente alias quadrāte q remanet apud extraneū. dic vt in glo. ꝙ remanet apud eū cū ꝓ illa parte mulier remaneat iteſtata ſup vltima pte ſm id qȯ factū eſt. ¶ Querit glo. vtrū filia inſtituta debeat hr̃e ab inteſtato pluſq̃ habuit ex teſtõ. Glo. arguit ꝓ ⁊ ꝯtra. Finaliter diſtinguit. dic vt in ea.

Ex.l.ſequenti.

¶ An q ꝓponat querelā videat̃ ꝓponere petitionē hereditatis. Et an lata ſnīa in querela petitio hereditatis habeat executionē. Et querela ⁊ petitio hr̃ditatis poſſint ꝓponi ī eo. libello.

q **Vi de inofficioſo.** Exheredato nõ dat̃ carboniana bonoꝝ poſſeſſio.h.d. innuit ꝙ miſſus ex carbon̄. poſſet agere ꝯtra debitores.ꝯ̃.j.de carb.edic.l.iij.§.miſſum. Sol. põt agere qñ ſatiſdedit ⁊ qñ res eſſet peritura. qȯ dic vt.j.ad carbo.l.penul. ¶ Ultimo q dā dicūt iſtā.l. ꝙ ille q ꝓponit querelā videt̃ ꝓponereᵈ petitionē hereditatis. Glo. tꝫ ꝯtrariū ꝑ multas rõēs ⁊ hñ. qȯ dic vt in ea. ¶ Quero vtrū lata ſnīa in q̃rela petitio hereditatis habeat executionē paratā. dicit glo. ꝙ duplex ē via. primo ꝙ ſint duo iudicia. ſ. q̃rela ⁊ petitio hereditatis. Scõa via eſt ꝙ ſtatim in petitiõe hereditatis ſiat executioᵉ ſicut in actione in factū que naſcit̃ ex re iudi. primū nõ eſt verū. Nā nõ ſeq̃t̃ vicit ī q̃rela ergo vicit in petitiõe her̃ditatis: vt.l.poſthumꝰ.§.ſi qs ex his.ſ.e. ⁊.l.ꝓxi.ſ.e. vbi lꝫ in totū obtineat in q̃rela: tñ in petitiõe hereditatis nõ obtinet niſi ꝓ dimidia. Illa ergo ē ỽa ꝙ erūt duo iudicia ſm ꝙ īnuit glo. ꝙ petitio hereditatis habeat excutionē paratā ſicut actio ī factū q̃ orit̃ ex ſnīa hēat executionē paratā: nõ videt̃ verū: vt.j. ti.i.l.itē veniūt.§.idē recte. Et qꝛ quacūqꝫ actõe qs agere vult eā prius edere dꝫ: vt.l.i.ſ.de edē. Et qñ qs īpetrat executõeꝫ petit officiū iudicis. Iſtud ꝓbat̃ in.l.minor.xxv.ānis cui fideicõmiſſum. in p̃n. de mino. lꝫ glo. ibi ſentiat idē qȯ hic. qȯ ego dico tenet ſpec. in ti. de exe. ſen. dixi in.l. intra dies. de re iudi. ¶ Querit̃ vtrū q̃rela ⁊ petitio hereditatis pñt ꝓponi in eodē libello. glo. dicit ꝙ ſic ꝯditionaliter. idē in actõne ad exhibēdū: ⁊ rei vē. No. ex ſi. huiꝰ glo. modū ꝯcludendi in libello. cū agitur de inofficioſo. dixi.ſ.e.l.mater. Et no. ex hac glo. ꝙ quādo vna actio eſt preparatoria ad aliā poſſunt ſimul ꝓponi. de hoc per Cy.C.de rei vē.l.ordinarij.in.ii.q.

c **Um qui.** Qui fraudē her̃dis ſcripti deſtitit deſtitiſſe nõ videt̃.h.d. No. iſtud p̃ncipiū ad ea q̃ dixi ī.l.ī ſūma.§.ſi.j.de ꝯdi. ide. ſ. qñ dous dat cām trāſactiõi: vtrū valeat trāſactio. Bar.,

a ¶ Cõtra heredē. hoc intelligas vex niſi legata eſſent repetita ab inteſtato: quo caſu ēt actio ꝑſonalis ꝯpeteret ꝓ legatis factis in teſtõ etiā ꝯ̃ legitimū heredeꝫ etiaꝫ ſi nõ agat ꝯtra heredē ſcriptū vt hic dicit̃. ſic dicimus ꝙ cõtra heredeꝫ legitimū agit̃ ꝓ legatis factis in codicillo. iuxta no. i.l.i.C.e. de leſa.l.i.i ſi.cū .l.ſeq. de leij. ⁊ pro iſta opi. fa. quod no. bar. i.d.l.ꝯtrouerſia pꝰ gl. ⁊ doc. iſta voluit. d. io. de imo. i l.ſi pluſorio .j. de app. ⁊ ibi p.d. meū itē etiā dicat̃ ꝙ hodie i legatis q̃ cõſeruant̃ per auē. ex cā. poterit ex teſtamēto agi ad illa: ⁊ in illis nõ ꝓcedet.l.ſi pluſorio. ADDE an ſnīa lata contra heredeꝫ abſēteꝫ ꝑiudicet legatarijs bal. conſilio. cccxcvij. iiij. li.

b Mater decedens. opponi iſta exceptõ. exceptio vbi nõ competit ius agendi impedit litit̃ cõteſtationē. ⁊ ſimiliter ille cuiꝰ nõ intereſt nõ põt excipiēdo i iudicio ꝯparere ſi ꝯ̃ eū replicet̃: niſi i caſu: vt per bar. in.l.ticia. ſol. ma. ⁊ imo. ibi in ſi. vbi allegat ſpe.

c ¶ Ignorabat ꝯpetere. adde qȯ idē in iure de q̃ qs dubitat an ſibi cõpetat tex. eſt in .l. manifeſtiſſimi poſt p̃nci. ⁊ ibi doc. ⁊ bart. C. de fur.

d Vi de ioſſicioſo. videt̃ ꝓpõere. vtrū itētata q̃rela videatur intētata petitio hereditatis. adde no. in.l.i.C. eo. ⁊ adde in ſimili no. ꝑ bal. in.l.i. in vij. col. C. de inoffi. donatio.

e ¶ Fiat executio. vtruꝫ ſtatim ſit executio ſnīe ſiēda vel debeat dilatio dari: ⁊ qualis. vide bal.i.l. .i. ad ſi.C. de fur. ⁊ fac. ig. vbi allegat hanc glo. faciūt no. i.l. a diuo.§ i vēditiõe. de re iudi.

f ¶ In eodē libello. ⁊ dū dicit ꝯditionaliter. adde bar. in.l. nõ ab re.C. vñ vi. ⁊ qȯ no. bal. i.l. ſi qs in ſuo. in ſi. prin. C. eo. plene per ludo. in.l.ij.§. itē ſi i facto de ỽ. obli. limita vt per bal. in repe. padua.l. edita.l. xxxi. colū. in ỽ. dubitatur. ⁊ ad hoc qȯ not. bal. in.l. quo tpe.C. de teſti. mili. i penul. col.

Itē queſitū. Qui ſciēs indebitū ſoluit nō repetit.h.d.

Idem reſpōdet. Rupto teſtamēto ꝑ querelā actiōes ꝯfuſe heredi reſtituunf.h.d.℄Op.de.l.ꝓpter bouē.§.neptis.j.ad ſill.So.dicit glo.intellige niſi heres iſti tutus fuerit in dolo.Ultramōtani dicunt aliter.quod dic vt refert Cy.C.e.l.ſi maritus.

f **Ilius.** Factū patris non tollit querelā filio ꝯpetētē:ꝫ q noīe alteri⁹ egit querela ꝫ ſuccubuit nō ꝑdit id qđ ſibi relictuꝫ eſt.h.d.℄No.ꝙ illud qđ qs nō pōt ſuo noīe pōt alieno.℄Scđo no.ꝙ in q̄rela ꝑncipaliter agif de meritis filij.ꝫ ꝑ ꝯñs de viribus teſtamēti.vidiſtis.ſ.e.l.filio.§.i. Tertio no.ꝙ qdā dicūt ꝑ hāc.l.ꝙ ſm iura.ffoꝝ.illud qđ fili⁹ q̄rebat de bōis maternis vel materni generis nō querebat pr̄i vt ibi:q: filij īdignatio eſt.ꝫ ibi qm̄ alij cō modū victorie parat.ꝫ de hac opi.dñs Cy.poſuit vnā additionē ad lec.ſuā.i.l.i.C.q admi.ab bo.poſ.Sꝫ de hoc eſt glo.q̄ hanc opi.reprobat in.l.is q heres.§.ſi.j.de acq.here.℄Ultimo glo.īducit hāc.l.in argumētū ꝙ ſi iudex cauſe ꝑncipalis ſucceſſit iudici appellatiōis ꝙ poſſit agitari cā corā eo.de hoc tn̄ dic vt.l.eos in ꝑn ci.C.de app.ꝫ ꝑ glo.ꝫ doc.ibi.

s **I proponas.** Si teſtm̄ rūpif ꝑ ꝯtra tab.ſiue ꝑ q̄relā nepos i ꝑtāte retētus filio emācipato cōiūgif.h.d.℄Op.j.de ꝯiun.l.i.§.ſꝫ ſi.So.dicit glo.exheredatus nō ꝯiungif nepoti vt ibi:niſi ꝓus agat q̄rela vt hic.℄Op.ꝙ imo filius debeat hr̄e totū:vt.C.de ſuis ꝫ le.auc.in ſucceſſione.ꝫ auc.ð here.ab inteſta.§.i.So.dicit glo.hodie ſublatū eſt edictū de ꝯiūgēdis.qđ an ſit verum examinat Cy.in.ð.auc.in ſucceſſione. Examinaui in.l.i.de coniug.cū eman.

Si hereditatē. Per contractū ab exheredato cum herede factū videf teſtamētum approbari.h.d.

Si duo. In q̄rela eſt locus iuri accreſcē.h.d.

c **Irca.**[a] Ex poſtfacto pōt qs decedere ꝓ ꝑte teſtat⁹ ꝫ ꝓ ꝑte īteſtatus.h.d.

s **I nō mortis.** Datū iter viuos vt cōputenf in quartā querelā excludit ꝫ ad ſupplemētū agef ꝫ i collationē veniref.h.d.℄Op.ius agēdi ad ſupplemētū eſt itroductū ꝑ iura noua.vt.l.oīno.C.e.ergo videf ꝙ iuſtinianus ibi mēdax fuerit.rñdet glo.ꝙ hoc ē additū a cōpoſitorib⁹ noui iuris.qđ tene mēti ꝓ additōibus q̄ ſiunt ad ſtatuta vt valeāt.℄Scđo op.ſꝫ iſta tpa.facto teſtō nō hēbat locū collatio:vt.C.de colla.l.i.ſꝫ hic dicif ꝯtrariū.ergo male.Dicit glo.hoc eſt additū ꝑ iura nouiſſima.Iſtud eſt verū.nā cōpoſitores.ff.nō cognouerunt iura nouiſſima.ꝫ ideo glo.ſequens dicit melius ibi.qđ aūt.certe mutat caſuꝫ qñ ab inteſtato ſuccedif.

Si quis. Etiā eo cui⁹ nō itereſt agēte teſtm̄ rūpif:ꝫ ſi ꝑcedēs eſt excluſus ſeqn̄ti nō obſtat.h.d.Caſus pōt poni iſto mō.Quidā filiuſ cū hr̄et quoſdā ſuos filios ꝫ patrē:quoſdā ex̄neos heredes īſtituit:ſuos filios exheredauit:ꝫ patrē ꝑteriuit. cōtigit ꝙ iſti filij agētes q̄rela inofficioſi teſtamēti pr̄is forſitā ſnīa vel repudiatiōe excluſi ſunt pēdēte iudicio cū prima cā deberet eſſe filioꝝ:pater iſti⁹ teſtatoris cuꝫ videret nepotes ei⁹ excludi ð facto egit q̄rela ꝯtra vnū ex heredib⁹ īſtitutis ꝫ obtinuit.Mō q̄rif qd iuris.rñdet iuriſcōſult⁹ ꝙ lꝫ ab initio nō debuerit pr̄ agere anq̄ꝫ nepotes excluderenf.tn̄ ex quo ſunt excluſi q patrē debebant ꝑcedere recte dicit patrē querelā egiſſe ꝫ ſic teſtamētū ꝓ ꝑte valeret ꝓ ꝑte nō.h.d.Materiā hui⁹.l. habuiſtis in.l.pater filium.ſ.e.Bar.

s **I ſub hac.** Libertas data cā iplēdi ꝯditioneꝫ in teſtō inofficioſo adiectā nō reſcinditur:ſed eius precium a manumiſſo ſoluif.h.d.℄Querit glo.q̄ actiōe.Rñ.actiōe in factū vel ꝯditiōe ex lege.ꝫ q̄ iſtarū ſit verior apparet ex doctrina quā dedi tibi in.l.de ꝯditiōibus ex lege.

s **I inſtituta** Si fides trāſactionis nō ſeruaf pōt exheredatus ad querelā redire.h.d.℄Opp.de.l.cū mota.C.de trāſac.Sol.ibi ille q egerat querela diſceſſerat a lite.qđ dic plene vt ibi.

Ei qui. Licet teſtator aliquē ſuū filiū eē negauit ſi exheredauit eū hꝫ q̄relaꝫ.h.d.

De inofficioſo. Qui in q̄rela obtinuit pedēte appellatiōe dꝫ ex hereditate ali.h.d.tene mēti iſtū caſuꝫ.ꝫ facit ad.q.ꝙ qñ abbas litigat cū monacho[b] interim dꝫ ali de bōis eccleſie.℄No.glo.que allegat.c.ex ꝑte.ex̄ de accuſa.℄Quero vtrū fil.us fratris de iure dicaf nepos[c].Certe in nulla ꝑte iuris nr̄i credo ꝙ reperiaf:ꝫ hic nō appellat nepotē reſpectu patrui:ſꝫ aui.in quadā tn̄ ꝯſtitutiōe federici repetif hoc.ꝫ ē tex.de ſciſmaticis.c.i.li.vi.

De teſtamento. Preteritio matris ð filio etiā quē ignorabat habef ꝓ exheredatione.hoc dicif.

c **Um mater.** Scđm glo.breuiter hoc dic.Si teſtm̄ rūpif ex cā ꝑteritionis facte re nō cōſilio legata remanēt valida.h.d.Scđꝫ alios dicit totū ꝯtrariū.hic dicif ꝙ iſte filius quē teſtatrix ignorabat agit q̄rela.ꝫ īmo directo dꝫ ſibi hereditas inſtitui:vt.l.ſi.j.de here.inſti.So.ibi teſtatrix aliud teſtm̄ fecerat.℄Iteꝫ op.ꝙ rupto teſtō ꝑ q̄relā nō debenf legata.vt.l.papinianus.§.ſi ex cā.ſ.e.So.dicit glo.qñ teſtm̄ rumpif:iō q: fuit facta ꝑteritio re ꝫ cōſilio nequaq̄ꝫ debenf legata:vt ibi in ſi.hui⁹.l.qñ ꝑteritio fuit facta re tm̄ nō ꝯſilio:legata debenf:vt hic in ꝑn.ꝫ ſic diuerſo caſu loq̄f hic.Paul. ab iperatore.Alij vt azo.dicūt ꝙ hic dictū ꝑncipis corrigif ꝑ paulū.ꝫ ſic ꝯcordat cū.§.ſi ex cā.Hāc opi.tenꝫ azo que mihi vera videf:q: expſſe Pau.ſe refert ad illud qđ dicit princeps dicēs eū nō iuridice dixiſſe ibi qđ de libertate ꝫ legatis adijcif.Preterea ꝓbo ꝑ rōneꝫ ſi eo caſu quo ꝑteritio eſt facta re ꝫ ꝯſilio legata nō debētur quo caſu conſtat teſtatorē voluiſſe grauare heredē q̄tū poterat:nihilominus debet valere eo caſu quo filium ignorabat habere queꝫ grauare voluit.Et ꝓ hac opi.videf caſus in.l.ſicuti.ꝫ in.l.ſi cū vel in vtero.C.ð teſt.mili.ego determīaui in auc.ex cā.ꝫ ſi dicis q̄uo potuit dicere paulus ꝯtra ꝑncipē.Rñ.ꝙ dictū pauli fuit approbatū per iuſtinianū qñ approbauit illū liberum. ſimile in.l.emilius.ſ.de minoribus.

I ſuſpcta. Ille cui⁹ itereſt pōt adeſſe cauſe ne colludaf[d].h.d.glo.dicit no.ꝙ nō eſt neceſſe ꝓbare cā ī ſuſpitiōis qđ colligo ex eo qđ dicit ſuſpecta legatarijs.ꝫ ſic non videf neceſſe ꝙ liqueat iudici ſꝫ ipſis legatarijs iminēs ſit ſuſpitio.Querit glo vtrum iſti legatarij pñt in cā teſtes ꝓducere.ꝫ dicit ꝙ ſic ꝫ dicit v̄itatē.q: hoc dicit tex.ibi volūtate defuncti tueri.Quāro tūc ſiat iſta ꝓductio.ꝫ qñ ipſi appellāt quāro appellabūt ꝫ q̄liꝫ feraf ſnīa.vide plene inno.in.c.cū ſuꝑ ex̄ de re iudi.

Quāuis. Si cā ſuꝑ querela trāſactiōe decidif teſtamentū remanet validuꝫ ꝫ debentur legata.h.d.dic vt in glo.

Quoniā femina. ℄Femia ꝑ adoptionē nō pōt habere filiū q poſſit hr̄e querelā.h.d.℄Quero dixit xp̄s pendēs in cruce mr̄i.mulier ecce filius tuus:q fili⁹ erit iſte.

a **Duerſus.** Iſtud pricipiū pōt legi duob⁹ modis:vt ꝑ glo. Tertio modo ſm alios.ꝑmo ꝙ filius datus in adoptionē fecit teſtamētū de caſtrenſi vel quaſi.ꝫ ſm hoc erit hic caſus ꝙ teſtm̄ factū ſuꝑ caſtrenſi ſubiaceat

a [c] Irca limitationes ad hāc regulā.vide ꝑ no.i.l.i.C.de ſecū.nup.ꝫ de rōne hui⁹.l.vide ꝑ doc.in.l.pe.de i.iu.teſta.

b [i] I inſtituta.ð inofficioſo.cū monacho.monach⁹ accuſans abbatē dꝫ ali de bonis monaſterij adde bal.in.l.etiā.C.man.

c ℄Quero.vtrū fili⁹ fratris ꝫc.an filius fratris dicaf nepos de hoc not.bal.i.l.vxor C.q acc.nō poſ.reperio tn̄ ꝙ ſic i.c.tua nos.de ꝯſan.ꝫ affi.ꝫ bal.i.l.vxor in ꝑte affirmat ſaltē attento cōmuni vſu loq̄ndi.ꝫ bald.et imol.in.l.ſi dotali.ſolu.ma.ꝫ bal.h.ꝫ hōus tex.ꝫ ibi doc.ex̄ de arbi.i.c.non ſine.per bal.in repe.c.ſi pater.ð teſtam.i.vi.in.xix.col. ADDE late fedri.cōſilio.xxxix.

d I ſuſpecta.ne colludaf.ꝫ vid late bar.i.l.ſi perluſorif.§.i.j.de ap.ꝫ an iſti legatarij.ꝫ ibi q̄ruꝫ intereſt ſint citandi ſaltē ꝑ generale ꝓclama.vide ange.ibi.

a ℭSi heref. ⁊ no. ꝙ hui⁹ .l. ꝑſumptio nõ ſemp hꝫ locũ: vt per bar. in .l. pe. de cõdit. ob tur. cau. ꝭ.
b Jexhe
e redat⁹. videt approbare. qd in execu tore teſtamẽ ti exercente officiũ an vi deat approbare teſtm̃. vide io. an. i addi. ſpe. de iſtru. edi. §. nũc vero ali qua in addi. q̃ incipit ad iuuat ⁊c̃. et ad iſtã .l. vide quod legit ⁊ no. in .c. ex litteris de tráſac.

ℭDe petitio ne heredita tis. Rub.

c Eluti.
v vide ꝑ intellectu huius .l. tex. ⁊ ibi bar to. ⁊ doc. i .l. q in aliena. iterdũ. ꝺ peti. here. vide imo. in .l. cũ filic. de vul. ⁊ pu. ⁊ in .l. ⁊ an eadẽ. §. actiões. i ſi. de exce. rei iudi. imo. in .l. iij. §. ex pluribus. i p̃n. de acqren. poſ.
d ℭIllud. ⁊ ibi bar. ⁊ .d. io. ⁊ doc. in .c. ij. ꝺ libel. obla.
e ℭCõcludẽ di in libello. vide ẽt bar. i .l. ex diuerſo. §. ſi. ꝺ rei ven. ⁊ adde glo. ⁊ doc. i .c. ij. ꝺ libel. obla. ſcripſi poſt ſalice. i .d. l. edita. ⁊ bar. in .l. i. in p̃n. de eden. bal. i .l. ij. ad ſi. C. de pet. here.

querele. Scd̃o modo ꝙ filius datus in adoptionẽ fuit emãcipatus. idẽ ſi pater fuit mortuus. ⁊ iſte ſunt clare que mihi placẽt. Alij doc. intelligunt in teſtõ filij impuberis adoptati facto ſibi a patre adoptiuo. ⁊ ſic eſſet caſus ꝯtra .l. papi. §. ſed nec impuberis. ſ. e.

Tutores. Qui agit noie alterius de inofficioſo nõ eſt idignus legato .h. d. No. ergo ꝙ ſi ꝓnũciet inofficioſum teſtamẽtuꝫ legatũ nihilomin⁹ debet tutorib⁹: q̃ꝙ legata nõ valeãt ꝑ ꝫ iſta tẽpora: vt. ſ. e. l. papinianus. §. vlti.

a **Jis.** In q̃rela eſt locus ſucceſſorio edicto. h. d. dic plene in .l. pr̃ filiũ. ſ. e.

Si heres. Qui heredi iſtituto iure vniuerſali ſuccedit a q̃rela nõ excludit ſecus ſi titulo particulari. h. d. ℭQuerit glo. que eſt rõ differẽtie inter hereditatẽ ⁊ legatũ. Dic breuiter ꝙ hereditas eſt qd vniuerſale. ⁊ iõ in hereditate ſecũdi. i. q̃ ꝑuenit ad filiũ exheredatũ venit hereditas primi ex neceſſitate: qꝛ nõ põt ꝓ pte adiri ⁊ ꝓ pte nõ. ſec⁹ i legato. ℭQuero ꝯtra quẽ aget aget iſte querela. rñ. ꝯ legatarios vel eis opponet i modũ ꝯtradictiõis: vt .l. papi. §. ſi filius. ⁊ no. in .l. q repudiãtis. in prin. ſ. e.

a **Jexheredatus.** Qui eſt aduocatus ꝓ herede videt approbare[b] teſtamẽtum. h. d.

Si legatario. Qui eſt heres legatarij ⁊ legatuꝫ petit videt teſtm̃ approbare. h. d. ⁊ vide qð dixi i .l. poſt legatũ. §. q accuſauit. ꝭ. de his qui. vt indig.

ℭDe petitione hereditatis. Rubrica.

b **Hereditas.** Hereditas ad nos pertinet ex teſtõ vt ab inteſtato de iure antiquo vel nouo. h. d. ℭOp. ꝭ. de iniu. te. l. i. Sol. ꝙ hic dicit iure factũ intelligas ꝓ omni teſtamẽto qð nõ ſit ruptũ irritũ iniuſtũ vel inofficioſuꝫ. Ex nullo eni illoꝝ põt deberi hereditas. Cõtra hoc oppo. ꝭ. de iniuſ. teſ. .l. poſthumus. § i. ⁊ ꝟ. idẽ ⁊ circa. ⁊ .l. filio. e. ti. Sol. ex teſtõ rupto nõ poteſt deberi hereditas vt hic. ⁊ dixi. ſ. lꝫ q̃nqꝫ poſſit peti bonoꝝ poſſeſſio ſm tab. ℭNo. iſtã glo. que intellexit .l. filio. ꝙ de iure ciuili ex ea nõ poſſit adiri hereditas dixi vobis vñ leg. l. certũ. ℭUenio ad .l. ij. quero i quo differt ſiue hereditas deueniat ad aliquẽ ſuo noie: ſiue ꝑ ſe. Glo. hic variat. dic breuiter ſuo nomine qñ inſtitutus eſt filius vel ſeruus cõtẽplatione patris vel domini. Per ſe qñ directo inſtitutus eſt per alios qñ ſuccedit ei q eſt inſtitutus. ℭUltimo dicit gl. ex hac .l. no. malã grãmaticã: qꝛ ꝓnomẽ tertie ꝑſone cõſtituitur cũ verbo ⁊ ꝓnoie prime ꝑſone.

Ex .l. ſequenti.

ℭAn heres heredis ticij debeat dici heres ticij ex teſtõ vel ab iteſtato. Et an in libello debeãt p̃dicta exprimi. Et qualiter in libello petitionis hereditatis debeat cõcludi. Et ꝙ oẽ ius dicit nouũ poſt .l. xij. tabulaꝝ.

v **Eluti.**[c] Circa iſtã .l. glo. ponit vnã .q. qñ ego ſum heres heredis ticij vtrũ ego debeã dici heres ticij ex teſtõ vel ab inteſtato. Glo. hic arguit ꝓ ⁊ cõtra. Finaliter determinat ꝙ ꝓxima cã debeat inſpici vt eo iure quo ego ſum heres illi cui ego ſum heres directo eo iure dicar eẽ heres ei cui ille heres fuerit. Tu ꝟo dicas breuiter: q̃nqꝫ hereditas defert ad nos directo: ⁊ ſic eſt vna tm̃ cauſa ꝓxima. Q̃nqꝫ ꝑ mediã ꝑſonã alterius defert hereditas ad nos. ⁊ ſic eſt cã alia remota. ⁊ tũc nihil repugnat qn ex duabus cauſis ſumus heredes. vñ ſi qs iterrogaret me an ſum heres ticij: cui heres ſum ꝑ mediã ꝑſonã ex teſtamẽto vel ab inteſtato ego poſſuꝫ licite rñdere. Siqdem queris de cã ꝓxima ſum heres ex ea cã qua ei q de ꝓximo deceſſit ſucceſſi. Si qdẽ queris de cã remota rñdebo ꝺ illa cã ex qua ſucceſſit ille cui ego ſucceſſi. Sꝫ quero vtrũ in libello qs teneat hoc exprimere: vtrũ ſit heres ex teſtõ vel ab inteſtato. ⁊ vtrũ ꝑ ſe an ꝑ mediam ꝑſonã alterius. Rñdeo petitio hereditatis ẽ in rẽ. ⁊ iõ admittit petitio vniuerſalis cã nõ exp̃ſſa. ꝭ. e. l. ſꝫ ſi lege .§. petitio. ⁊ .l. ſi mater. in p̃n. ꝭ. de excep. rei iudi. cã tñ cognita ſi videret iudex multũ intereſſe rei poſſet cogere actorẽ ad declarãdũ. l. ſi defenſor: §. illud[d]. de interro. ac. ℭUltimo tãgit hic iuriſcõſultus formã cõcludẽdi in libello[e] in petitiõe hereditatis: qꝛ pars dꝫ petere ꝓnũciari ſe heredẽ eſſe: vel hereditateꝫ ad ſe ꝑtinere: ibi ſicuti ticij hereditatẽ ⁊c̃. de hoc dicã. ꝭ. e. l. ꝫ. ℭUenio ad vltimã ꝑtẽ ibi: nouo iure ⁊c̃. No. ꝙ ius nouũ dicit oẽ ius qð ẽ poſt .l. xij. tab. de hoc pleniſſime i .l. ſi. §. pe. de regu. cathoniana tetigi aliqualr i .l. i. ꝭ. de ꝯdi. ex le.

e **Jhereditatẽ.** In iudicio vniuerſali veniũt ea q̃ poſt lit. cõteſta. reus ceperit poſſidere. h. d. ℭOp. ſ. ti. ij. l. nõ ꝑõt. So. vt ibi ⁊ etiã ꝺ in glo.

Ex .l. ſequenti.

ℭCõtrouerſia dicit ante litẽ ꝯteſtatã. ⁊ an ante litem cõteſtatã poſſit fieri alienatio rei de qua eſt cõtrouerſia Et qñ p̃ſtita ſatiſdatione de hereditate nõ minuenda poſſit alienatio fieri.

d **Juus pius.** Poſſeſſor hereditatis q̃ ẽ in ꝯtrouerſia nõ põt alienari: niſi p̃ſtita ſatiſdatione vel cã cognita ſi neceſſitas vrgeat. hoc dicit ſm opi. quã intẽdo tenere. primo loqtur qñ poſſeſſor volebat alienare volũtarie. Scd̃o qñ vult alienare ex neceſſitate. ſcd̃a ibi. cã aũt. ℭNo. hic tex. ꝙ cõtrouerſia dicitur añ lit. ꝯte. ⁊ de hoc vidiſtis. ſ. de tráſac. l. q fidẽ. ⁊ C. ꝺ tráſac. l. cauſas. ⁊ ꝭ. rẽ ra. habe. l. ampli⁹. ℭOp. ꝭ. de excep. l. ſi poſt rẽ. So. vt ibi. ⁊ non obſtat. ℭOp. ⁊ videt ꝙ ex eo ꝙ ẽ ꝯtrouerſia ſunt ꝓhibite alienatiões: vt. ꝭ. famil. herci. l. alienatões. ⁊ ibi no. ⁊ ꝭ. e. l. itẽ venıũt. §. petitã. hic aũt innuit ꝙ debeat fieri expreſſa ꝓhibitio. So. expone ꝓhibẽdã .i. nõ cõcedendã. ℭOp. ꝙ imo non eſt ꝓhibita alienatio niſi poſt lit. ꝯteſ. vt. C. cõi. di. l. ij. de liti. l. i. So. ibi in iudicijs particularibus hic in vniuerſalibus. ſimiliter. C. de tranſac. l. ſi poſt motã. licet hodie ſit idẽ in ꝑticularibus. ſimile no. in auc̃. litigioſ. C. de liti. ℭOp. hic innuit ꝙ preſtita ſatiſdatiõe poſſet alienari. Cõtra iſta ſatiſdatio eſt de hereditate nõ diminuẽda: vt. ꝭ. ꝓxi. §. diuus. ergo ꝑ eã nõ dꝫ ꝑmitti alienatõ: qꝛ eſt ei cõtraria. Iſtã opi. tãgit glo. ꝺ in ꝟbo inchoet. in ſi. Huius ꝯtrarij timore fuit facta q̃dã additio parua que dicit expone: niſi pro ſed. ⁊ omitte verbuꝫ maluerit. q. d. nõ põt alienare ſꝫ dꝫ ſatiſdare. Iſta glo. deſtruit tex. vt vides. Unde alij volentes hoc euadere exponũt ſic ꝙ dꝫ ſatiſdare de hereditate nõ diminuẽda: ſꝫ de reſtituẽda eius eſtimatiõe ſi alienari cõtingat. qð fieri nõ debet. ⁊ iſta dictio niſi nõ ponit. ⁊ hoc vult dicere quedã glo. ſuꝑ verbo ſatiſdare. Certe etiaꝫ iſta glo. deſtruit tex. nã ſemꝑ dictio niſi ponit qñ p̃cedit oratio negatiua: vt .l. actione. ⁊ ibi no. C. de tráſac. cũ ergo p̃dixerit nõ ꝯcedendã alienationẽ: niſi maluerit ⁊c̃. ſeqt ꝙ illo caſu poſſit alienari. ⁊ iõ ꝓ huius declaratione debes ſcire: qꝛ aut poſſeſſor vult alienare ex ꝑmiſſione iuris: aut vult alienare exp̃ſſa ꝑmiſſione p̃toris. Primo caſu: aut nõ ſatiſdedit ⁊ nullo mõ ꝑmittit alienare: aut ſatiſdedit: ⁊ põt alienare res tꝑe pituras ex reſcripto diui pij. vt hic in prin. aut vult alienare exp̃ſſa ꝑmiſſiõe pretoris: ⁊ põt etiã nõ p̃ſtita ſatiſdatione: ſed preſtita cautione ⁊ habita per iudicẽ cũ cauſe cognitiõe: vt hic in ver. cã cognita. iſta diſtictio ꝓbatur in .l. pe. ꝭ. ad car. ⁊ .l. i. §. ſi mulier. de ven. in poſ. ⁊ de here. inſti. l. ſi quis inſtituat. ⁊ qui. ex cau. in poſ. ea. l. fulcini⁹. §. adeo. ⁊ ꝭ. de iure deli. l. ait pretor.

Ex .§. ſequenti.

ℭPetitio hereditatis differt ꝓpter queſtioneꝫ falſi.

Et ſicut pendet. q. petitionis hereditatis non debet aliquid minui ſic cū pendet. q. falſi.

Diuus hadrianus Sicut quādo eſt ꝯtrouerſia ſup petitione hereditatis poſſeſſor cogitur ſatiſdare: ita quādo ē ꝯtrouerſia de falſo teſtamēto. h. d. ¶ No. ex iſto textu. ꝙ petitio hereditatis differtur ꝓpter accuſatiōez falſi teſtamēti. ¶ Secūdo no. ꝙ ſicut quādo petitio pendet hereditatis nō debet aliquid diminui: ita quādo pendet queſtio falſi teſtamenti. ⁊ ideo debet preſtari ſatiſdatio. ¶ Oppo. C. de edi. diui hadri. tol. l. ij. So. per accuſationē falſi impedit̄ iudiciū petitoriū hereditatis nō poſſeſſorium vt ibi. ¶ Secūdo op. hec queſtio falſi eſt incidēs ad petitionē hereditatis. ergo videt̄ ꝙ ſuper falſo nō ſi ꝓnūciādū: vt. l. i. C. de or. iu. Huius timore ſunt hic in glo. due lec. vna ꝙ concedamus cōtrariū ꝙ incidenter h̄ agitur de falſo: ⁊ ſuper ea non ꝓnūciabitur. ⁊ hic quedā glo. ſup verbo petitur. ⁊ glo. ſuper verbo ſuſtinetur. ⁊ eſt ſatis bona. Alia lec. eſt ꝙ hic principaliter ꝓponebatur accuſatio falſi. ⁊ quia eſt preiudicialis ad petitionē hereditatis. ideo petitio hereditatis differtur: vt videbitis. ī. l. proxi. Et ex hoc habes ꝙ ſiue teſtes ex quibus reus debebat cōdēnari accuſent̄ de falſo principaliter ſiue incidenter opponatur ꝙ ſint falſi debet ſuſtineri cauſa principalis. tangā in. l. ꝑxi. ¶ Quero qualiter concipietur iſta ſatiſdatio. dicit glo. ꝙ ſatiſdabit de hereditate nō diminuēda vel reſtituēda. tu dicas ꝙ debet ſatiſdare de hereditate nō diminuēda: ſed reſtituēda ea vel eius eſtimmtiōe ſi alienari contingat: vt vidiſtis. ſ̄. in princi. legis. Ex vigore autem huius ſatiſdatiōis ꝗd poſſit alienari vidiſtis. ſ̄. ¶ Quero dicit̄ hic quoꝝ iudicioꝝ. de quibus iudicijs loquitur. glo. exponit quoꝝ iudicioꝝ. i. cuius iudicij. tu dicas breuiter omiſſis his que dicūtur in glo. quoꝝ iudiciorum. i. pe. here. ⁊ eorum que ſunt preparatoria ad illam: vt actio falſi ⁊ querela inoffi. vt hic. ⁊. ī. l. ꝑxi. ⁊. l. ſi quis liber. Bar.

Ex. l. ſequenti.

¶ Legatum an debeat̄ illi qui accuſauit de falſo ⁊ ſuccubuit: ⁊ an ſi accuſo teſtes de falſo ꝓpter quos fui cōuictus debeat differri condēnatio ſup cā principali.

a **I teſtamentū.** Pendente accuſatione falſi non poteſt peti legatum ex teſtamento. h. d. vel breuius. Accuſatio falſi eſt preiudicialis ad omnez cauſam que ex teſtamento dependet. hoc dicit. ¶ Oppo. de prin. ad fi. So. prin. loquitur quādo ab vno dicitur falſum ⁊ ab alio petitur legatum. finis loquit̄ quādo vnus ⁊ idem dicit falſum ⁊ petitur legatum. ¶ Oppo. pendente accuſatione falſi nullum aliud iudicium poteſt agitari: per qḋ liti fiat aliquod p̄iudiciū. vt. ſ̄. l. ꝑxi. in fi. ⁊. ī. l. ꝑxi. in p̄n. ſ; hic fieret aliquod p̄iudiciū: q: ſi ꝓnūciaret̄ deberi legatuz preſumeret̄ teſtamētum verū ⁊c̄. Huius timore ſunt hic tres opi. vna ꝙ illa exceptio ne agitent̄ alia iudicia eſt inducta in fauorē accuſatoris de falſo qui intēdit petere hereditatē: ⁊ ideo eſt in electione ſua: vel ꝙ ſtatim cognoſcat̄ de viribus teſtamēti ſi ꝓbationes habet in prumptu: vel ſoluatur legatū p̄ſtita cautione. ⁊ ſic accuſatoris erit electio iſti⁹ alternatiue. Alij dicūt ꝙ in electōe legatarij eſt. ⁊ iſtud eſt verū hodie p. l. fi. C. e. l; olim ſecus: vt. ī. l. ꝑxi. ⁊ ibi dicā. Tertij dicūt ꝙ eſt in electione heredis: vel ꝙ ſoluat p̄ſtita cautione vel ꝙ cognoſcat̄ de legato. S; tunc op. ſi heres elegerit ꝙ de legato cognoſcat̄. ergo fieret aliquod p̄iudiciū accuſatori de falſo qḋ nō debet eſſe: vt. l. ꝑxi. ⁊. ī. l. ꝑxi. Huius timore dicit glo. ꝙ illud qḋ dicit̄ de legato quereret̄. ſ. ꝑ quandā ꝯſequētiam: quia expectabitur ſententia ſup querela falſi. ⁊ iſtud placet mihi. Alij dicūt ꝙ ante ꝓnunciabit̄ ſup legato: q: hoc fit voluntate heredis ſcripti ſed h̄ nō videt̄ vera: quia heres ſcriptus ⁊ legatarius ſemp de hoc fuerunt in cōcordia ꝙ valeat teſtamētum ⁊ debebeatur legatū. ⁊ ſic ſolum eſt contentio ꝓpter accuſationem de falſo. Alij dicunt quando vnus dicit falſum: ⁊ alius petit legatuz nō eſt neceſſe ꝙ deferatur vtriqz. ſed hoc non videtur veruz vt videbitis. ī. l. proxi. ¶ Ultimo querit glo. ꝗd ſi ille qui accuſauit de falſo ſuccubuit: an petet legatuz. dic ꝙ non: vt in glo. ¶ Quero quid ſi accuſo teſtes de falſo ex quibus ꝯuincor: an debeat diferri condēnatio ſuper cauſa prima. hic videtur caſus ꝙ ſic. ⁊. ſ̄. l. proxi. Contrarium eſt veritas: quia licet teſtes condēnarent̄ de falſo hoc producenti nō preiudicat. ⁊ ideo nō differatur cauſa prima. Eſſet enim neceſſe ꝙ accuſarentur teſtes ⁊ producēs vel ꝙ in modū exceptionis de falſo dicatur contra producentem. de hoc per Cy. C. qui accuſa. nō poſ. l. i. ⁊ videt̄ tex. ⁊ quaſi caſus. ſ̄. de his qui no. infa. l. lucius. dic vt ibi.

l **Egitimam.** Qui elegit ius incōpetens non videtur renūciare iuri quod ſi ignorabat competere. hoc dicit. Lex iſta legitur duobus modis. primo in teſtamento rumpēdo per querelam. ⁊ hoc ſm̄ prin. glo. ibi dum ponit caſum per. l. mater. ſ̄. ti. proxi. Alio modo legitur in teſtamento rupto ipſo iure. ⁊ hoc innuit ſequens glo. parua ſuper verbo vires. ¶ Oppo. de. l. poſtꝗ̄. ī. e. dicit glo. intellige hoc quādo agnouit ignoranter: ſecus ſi ſcienter prout te refers ad teſtamētum rumpendum. glo. eſt clara: quia agnoſcendo ſciēter videtur approbare. hoc habuiſtis in multis legibus. ſ̄. titu. i. prout te refers ad teſtamētū nullum ipſo iure. tūc ſi quidem eſt nullum ꝓpter fauorē iſtius qui agnouit. vtputa quia erat preteritus: tunc idem vt. l. filio preterito. de iniuſ. teſta. Si vero eſſet nullum ꝓpter defectū ſolēnitatis: tunc agnoſcendo ſcienter nō poſſet approbare: vt. C. de teſta. l. nō dubium. circa fi. ſed licet non poſſit teſtamentum approbare. an ex hoc videatur repudiare ab inteſtato. dic vt in. l. clodius. ī. de acquirē. hereditate.

Ex. l. ſequenti.

¶ Scōz lec. quā bar. tenet ꝙ ſeruo fuit relicta libertas extraneus inſtitutus ⁊ filius exheredatus. ſi ſeruus petit libertatem ⁊ differatur libertas propter. q. de teſtamento quis debet opponere de liberali cauſa: ibi. Circa. Et an iudex parte nō petente poſſit differre cauſaz libertatis: ibi. Item. Et ꝙ preiudiciū poſſit afferre ſentētia inter alios acta ⁊ ſilr̄ teſtes inter alios recepti: ibi. Quero. Et que ſit differentia inter inducere conducere ⁊ cācellare: ibi. No. Et ita ſuccumbit qui inepte excipit ſicut qui inepte agit: ibi. No. ergo. Et cum oppo. exceptio ꝙ cauſa libertatis debet differri propter cām de inofficioſo que debet moueri debet iudex examinare: an exceptio opponatur cauſa calumnie ⁊ iudex poteſt ſtatuere terminum ad agendum: ibi. Sequitur. ꝟ. plane. Et cauſa ſimplicis libertaris poteſt ꝺlegari: ibi. Circa. Et an teſtis productus ſuper vno capitulo debeat ſuper alio examinari: ibi. Uenio. Et tranſactione facta inter te ⁊ me de certa re ſi tu proponis cōtra me rei ven. nuda cauſa expreſſa ⁊ ego opponam de tranſactione iudex ꝓnunciabit litem conteſtataz: ibi. Ego. Et quando de libertate ante omnia debeat examinari ⁊ quando iudicium particulare impediat aliud: ibi. Pro huius. Et an vnum iudicium vniuerſale ꝓpter alium differatur: ibi. Quero. Et an ſi eſt queſtio de hereditate non de teſtamento an ſilebunt iudicia particularia in fi. l.

e **I quis libertatez.** Judicia particularia per que fieret preiudicium petitioni hereditatis vel preparatorijs eius debent differri quo ad iudiciuz vniuerſale finem accipiat: ad quod poteſt per iudicē certus terminus ſtatui: ſecus in iudicijs particularibus que vniuerſali preiudiciū nō pariunt. h. d.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Diuiditur in tres partes principales ſm veraʒ lec. quã intendo tenere. Prima quando quis petebat libertatem ex teſtamento ⁊ filius exheredatus agebat querela contra teſtamentum. ſecunda quando quis petebat ex teſtamento libertatem ⁊ hereditatem. Tertio quando quis petebat libertatem nõ ex teſtamento ſed aliunde. ſecunda ibi. nam cum. tertia ibi. quotiens autem. Prima ſubdiuiditur in tres. quia primo recitat mentem ſenatuſcõ. ſecundo mentem reſcripti imperatoris: circa idem. tertio ponit vnam limitationem ad predicta. ſecunda ibi. ſed ⁊ diuus. tertia ibi. ita demũ. ſecũda pars ſubdiuiditur in quatuor. primo format queſtionẽ. ſecũdo reſpondet ad eam eo caſu quo ſeruus erat in poſſeſſione libertatis ⁊ hereditatis. tertio quãdo erat in poſſeſſione libertatis ⁊ nõ hereditatis. quarto ponit circa predicta deciſionẽ vnius dubij. ſecunda ibi. diu⁹ pius. tertia ibi nõ vero. quarta ibi plene. Iteʒ tertia pars ſubdiuiditur in duas. primo ponit vnum dictum. ſecundo ad remouendum dubium dat vnum conſilium. ſecũda ibi. adiecit. Reaſſumo quãlibet particulam noſtre. l. ꝑ ſe. ⁊ primo quero de intellectu principali huius. l. Circa quod ſciendũ eſt ꝙ prima glo. magna poſuit caſum ꝙ quidam lucinianus ſeruus erat inſtitutus heres: ⁊ iuſſus eſſe liber coherede ſibi dato ⁊ filio exheredato. ⁊ iſtam lec. proſequitur glo. vſqʒ ad verſi. ideoqʒ alij in eadeʒ glo. Sed qa hic de herede luciniani nulla fit mẽtio. ideo glo. ab iſta lec. recedit: nec de ea vobis faciam mentionem decetero. ſed quia glo. circa eam aliqua dicit vtilia reaſſumaʒ eam per queſtiones. Vera lec. eſt in iſto princi. que ponitur hic in glo. ante finem. Vel dic ꝙ ſimpliciter fuit relicta libertas ⁊c̃. Pone ergo caſuʒ ꝙ ſeruo fuit relicta libertas extraneus fuit inſtitutus: filius fuit exheredatus. certe ſi ſeruus petit libertatẽ differretur cauſa libertatis propter queſtionẽ de teſtamẽto. ⁊ iſtum caſum proſequere in tota prima parte principali. ¶ Circa iſtam partem primo quero quis poſſit obijcere iſtam exceptionem ꝙ nõ procedatur in cauſa liberali ne fiat preiudiciũ queſtioni de teſtamẽto. Glo. in hac caſus poſitiõe dicit ꝙ hoc petit filius exheredatus. Idẽ expreſſius dicit in prima caſus poſitione quã reprobaui. Ex quo dicto no. ꝙ licet duo litigent inter ſe poteſt venire tertius cuius intereſt ⁊ opponere exceptionem ⁊ facere differri illud iudicium: quod in ſe puto verum. facit. l. ticia. ĵ. ſolu. ma. ſm veram lec. quã ibi dedi: vbi filia venit ⁊ impedit iudicium inter patrem ⁊ maritum. Ad idem. ś. ti. i. l. ſi ſuſpecta. in prin. ⁊ C. de liti. auc̃. nunc ſi heres. ⁊ ĵ. ad trebel. l. ita tamẽ. §. quotiens. Iſtud tamen examinemus latius. aut enim iſtam exceptioneʒ vult opponere filius. ⁊ poteſt vt. dictũ eſt. aut heres ꝯiunctus. ⁊ nõ poteſt ſm glo. hic in prin. ⁊ l. ꝑxi. in fine prime glo. qđ nõ placet: quia videt̃ contra caſum. l. ij. ĵ. de exe. rei iudi. ⁊ de ac. ⁊ ob. l. qui cũ herede. ⁊ de bo. q̃ lib. l. ꝙ diu. ⁊ de bo. poſ. ꝯtra tab. l. ſi ꝑteritus. ⁊ C. e. l. ſi. in prin. vnde dico ꝙ heres põt iſtã exceptioneʒ opponere. ⁊ hoc forte voluit dicere glo. hic circa principiũ glo. magne: vbi dicit niſi id peteret nomine exeheredati: quaſi dicat heres ꝯuentus iſtã exceptionẽ opponit ꝓ intereſſe exheredati: licʒ nõ pro ſuo. Item eſt videndũ an ille qui ſe petit in libertatẽ poſſit petere hoc iudicium differri. ⁊ glo. dicit ꝙ non ⁊ bene. quia ſua ſponte venit ad iudiciũ. ergo cogitur ꝑſiſtere vt in auc̃. qui ſemel. C. q̃uo ⁊ quãdo iudex. ¶ Iteʒ q̃ro an iudex ex officio ſuo etiã nulla parte opponẽte poſſit cãm libertatis differre. Rñ. ꝙ ſic. licʒ glo. non tangit. ⁊ hic eſt caſus in primo dicto huius. l. vbi omnia ꝟba referunt̃ ad iudicẽ ſi bene inſpicias. ⁊ huius ratio eſt: qꝛ iudex nõ debet manifeſtare motum animi ſui: vt. ś. de offi. pre. l. obſeruandum. ⁊ C. de falſ. l. vbi. ſed ſi ꝓnũciaret aliquem eſſe liberum ex teſtamento. iam videtur offendere motũ animi ſui ꝙ teſtamẽtum eſſet validuʒ: ⁊ ſic ipſi iudici fieret preiudiciuʒ ſi ſup hoc ꝓnũciaret.

Merito debet differri. ⁊ hoc vult mens ſenatuſcõſulti vt tex. hic aperte dicit. Ex quo no. ꝙ in his in q̃bus iudici vel iuriſditiõi pararetur aliquod preiudiciũ iudex poteſt ſupplere ex ſe etiã nõ opponente parte: vt. ś. de poſtu. l. quos prohibet. facit. ś. de ꝑcu. l. filius. §. veterani. dixi in. l. iiij. §. hoc autẽ iudicium. ĵ. de dam. infec. tetigi de ſepul. viola. l. ij. al's in. l. ſepulchri. e. ti. ¶ Quero circa iſtud principium qđ preiudiciũ fieri poſſet per ſñiam latam ſup libertatis queſtiõe: queſtio de teſtamẽto cũ ſit inter diuerſas perſonas. ergo ⁊c̃. vt. C. res inter alios acta ⁊c̃. ꝑ totũ. Rñ. dicit glo. fiet qualequale preiudiciũ lʒ nõ plenũ: vt. ĵ. de app. l. a ſñia. cũ filibus. hoc tangit̃ in prima glo. magna ⁊ etiam in ſecunda. ⁊ ex hoc dixi tibi in. l. admonendi: ꝙ teſtes recepti inter alios faciunt preſumptionẽ: ⁊ forte ſemiplenã probationẽ inter alios. ¶ Venio ad ver. ſʒ ⁊ diuus. ⁊ primo quero quid ẽ hoc dictũ: aut inducat̃ aut finẽ accipiat. Expone vt in glo. inducat̃ hoc eſt fiat abſolutio ab obſeruatione iudicij. Finem accipiat per diffinitiuã ſñiaʒ. ¶ No. ex glo. differentiã inter inducere circũducere ⁊ cancellare. ſimile. C. de ſolu. l. inductũ. ⁊ lʒ ſit differẽtia in mõ tamẽ in effectu nulla differẽtia eſt. ¶ Quero in quo differat iſte ver. a precedẽti. dicũt quidã in nullo. ſed. ś. fuerunt recitata verba vel mens ſenatuſcõſulti ⁊ verba reſcripti. Tu dic ꝙ. ś. loquitur generalius: qꝛ qđ de libertate differt̃ ſi ſperat̃ moueri queſtio de teſtamẽto ſiue teſtamẽtum dicat̃ falſum: vt. ś. l. ꝑxi. ⁊ l. diuus. in fi. ſiue dicatur nullum vel inofficioſum: ſiue ſperatur moueri cõtra tab. vt. l. ſi ita tamẽ. §. quotiẽs. ad trebel. hic ꝟo verba reſcripti erãt ſpecialia in queſtione inofficioſi. ⁊ ita dicit glo. hic poſita: q̃ incipit. ſed ⁊ diuus ⁊c̃. ¶ Item. ś. verba fuerunt relata ad iudicẽ. ex quo apparet ꝙ cõmittit̃ officio iudicis: h̃ fuerũt ꝓlata ſimpliciter. ¶ Venio ad ver. ita demũ. dicit̃ hic ſi iã de inofficioſo iudiciũ cõteſtatũ eſt: quid eſt hoc dictũ q̃dã intelligunt ſi lis eſt ꝯteſt. tũc dʒ ſubaudiri vel cõteſtari ſperetur. ⁊ ita ſentit glo. qđ verũ ẽ: vt. d. l. ſi ꝑteritus. de bo. poſ. cõtra ta. poſſes etiã exponere ꝯteſtatũ hoc eſt ꝓteſtatũ: vt. l. poſthumus. in fi. ś. ti. i. ¶ Venio ad ſecũdã partẽ principalem. ſ. ad ver. nã cũ q̃daʒ. Et primo q̃ro de intellectu huius ver. Rñ. ꝙ glo. in iſta parte tangit caſum verũ in prima glo. magna circa mediũ: ibi. iđqʒ alij ponũt lucinianũ ⁊c̃. Et põas caſuʒ lucinianũ fuiſſe heredẽ inſtitutũ ⁊ iuſſum eſſe liberũ ⁊ filiũ exheredatũ quẽ lucinianũ filius exheredatus vẽdicat in ſeruitutẽ. Lucinianus opponit hoc nõ poſſe fieri niſi prius agatur querela ⁊ petitione hereditatis: queritur an iſta exceptio obſtet. ⁊ ſic vides ꝙ in formatione queſtionis nõ declaratur vtrũ lucinianus ſit in poſſeſſione libertatis vel nõ. declarat̃ aũt hoc in reſpõſione vt videbitis. ¶ Sed iuxta hoc dubitatur de textu ibi dicente ſe ſuſcepturũ ⁊c̃. ex hoc innuit ꝙ ipſe poſſidebat hereditatem: vt. ĵ. ſeq̃tur. ⁊ petiturũ hereditatẽ. ex hoc innuit ꝙ nõ poſſidebat: qꝛ ſi poſſideret nõ peteret. rñ. illa verba ſunt ambigua. ideo imperator declarat in rñſione per diſtinctionẽ. poſſunt enim dicta verba intelligi de poſſidente hoc modo ſuſcepturũ. iſtud ſtat ꝓprie. ⁊ qđ. ĵ. ſequit̃ ⁊ petiturũ: repete ⁊ ſe ſuſcepturũ. Petiturũ: hoc eſt illũ qui petit hereditatẽ. q. d. paratus eſt ſe defendere ab eo qui petiturus eſt hereditatẽ. poſſunt etiã intelligi in nõ poſſidẽte: ⁊ illud qđ dicit ſe ſuſcepturũ in nõ poſſidente ſtat improprie: qꝛ in moduʒ exceptionis ei opponet̃ ⁊ qđ. ĵ. dicit petiturũ ſtat proprie. Venio ad ver. diuus pius. ⁊ iſte eſt ver. planus: qꝛ ſi ſeruus poſſidet hereditatẽ differet̃ queſtio de libertate: niſi prius agatur de teſtõ ⁊ hereditate. ¶ Venio ad ver. nõ ꝟo. iſte ver. legitur in glo. tribus modis. primo ſm azo. in glo. que incipit nũc mutat caſum: quã lec. tenui diuidẽdo legẽ. ś. dixit differendam eſſe cãm libertatis quãdo ſeruus eſt in poſſeſſione libertatis. ⁊ hereditatis. hic dicit quãdo ſeruus nõ eſt in poſſeſſione hereditatis ſed

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

libertatis nõ eſſe differendã propter qõnez ſeperatam inofficioſi teſtamẽti.ratio eſt:qa eſt in ptãte ſui agere petitione hereditatis:ꝛ ille cogeꝛ in modũ ꝯditionis opponere de q̃rela: ut.l.papinianus.§.ſi filius.ſ̃.ti.i. Si igiꝛ ſuus nõ agit imputet ſibi. Sed ꝯtra hoc inſtaꝛ ſaltẽ iſte ſuus dꝫ agere petitione hereditatis.ergo donec finiaꝛ petitio hereditatis nõ dꝫ agi de libertate:ut .ſ̃.de arbi.l.nõ diſtinguemus.§.ſi is.rñ.ꝛ iſtud nõ cõcedo:qa ſi ſuus ita oppoſuiſſet exceptionez dꝫ differri iudiciũ de libertate:qa intẽdo agere ꝯtra te petitione hereditatis.cui non dꝫ fieri p̃iudiciũ ꝙ qõ de libertate fuiſſet dilata ut in ꝯ̃rio. Sed h̃ male oppoſuit exceptionez:qa dixit:dico ꝙ qõ de libertate dꝫ differri niſi pus agas q̃rela inofficioſi teſtamẽti.ideo hoc p̃textu ſuus nõ põt obtinere.ꝛ hoc eſt ꝙ tex.dicit uide litteram nõ ꝟo ꝛc̃.¶ No.ergo ex hoc ꝙ qui exceptionẽ ꝑponit inepte ita ſuccũbit ſicut qui ꝑponit actionẽ inepte:ut.l.i. .§.idẽ labeo.j̃.de flu.ꝛ de do.excep.l.ij.poſt prin.dixi plene in.l.i.j̃.de exceptionibus. ℭ Scdo modo legiꝛ ſm Guar.ut nõ mutet caſum:ꝛ ſic totũ de una pte cõſequẽti.ꝟ.plane.ꝛ dicas ſic.dñe ſi dꝫ differri donec iudiciũ de teſtõ finẽ accipiat:expectabimus ergo vſqꝫ ad qnquẽniũ qm̃ tanto tpe durat q̃rela.rñdet iuriſcõſultꝰ ꝙ nõ dꝫ expectari.plane iudex debebit cã cognita certũ tps ſtatuere.h.d.uſqꝫ ad.§.quotiẽs.ꝛ iſta lec.eſt ſatis ꝟa in ſe. ℭ Tertio modo legiꝛ ſm Jo.ut nõ mutet caſum:ſed parat q̃ndã limitationẽ ad p̃cedẽtia.dictuꝫ eſt ſupra ꝙ qõ de libertate dꝫ differri donec iudiciũ de inofficioſo finẽ accipiat.nũc limitat ꝙ hoc eſt uerũ ĩtra qnquẽniũ.nã poſt qnquẽniũ q̃rela inofficioſi nõ dꝫ durare.ꝛ ideo ꝑpterea nõ differꝛ qõ de libertate.iſta etiã põt eſſe ꝟa.tene quã uis.¶ Sequiꝛ ꝟ.plane.iſte ꝟ.legitur duobꝰ modis.uno modo ꝙ referaꝛ ad primã ptez. alio modo ꝙ referatur ad ꝓxima p̃cedẽtia.mihi placet ꝙ referaꝛ ad ꝓxima p̃cedentia ꝛ ad dicta in p̃ma pte.ꝛ ſic ad utrũqꝫ.ꝛ dicit duo qñ opponiꝛ dicta exceptio ꝙ cã libertatis dꝫ differri pp ſperatã litez de inofficioſo. iudex prius dꝫ examinare utruꝫ iſta exceptio opponaꝛ bona fide.an aĩo calũnie ꝛ cã differẽdi.nã ſi cã differẽdi exceptio iſta nõ admitteꝛ:ut.l.hoc aũt in p̃n.j̃.ſi cui plus q̃ per.l.fal.ꝛ.C.de falſis.l.ij.ꝛ qõ dixi tibi.ſ̃.ti.ij. .l.ſi p̃tor.§.marcellus.ſcdo dicit ꝙ iudex põt ſtatuere certũ tps ad agendũ.qõ no.lꝫ glo.ſ̃.ti.i.l.papi.§.ſi qs poſt.dicat hoc non eſſe uex in ciuilibus:tñ male dicit: ut ibi dixi.de quo per Dy.in.c.indultũ.ex̃ de regu.iu. li.vj.pleniſſime dixi in.l.ticia.j̃.de accu.¶ Circa iſtam ptẽ q̃ro:qa hic dicit iudicẽ libertatis ꝛc̃.cui loquiꝛ hic impator.rñ.loquiꝛ iudici ordinario qui iubeat iudicez delegatũ cognoſcere[a] de libertate.ꝛ ſic eſt hic caſus ꝙ cã ſimplicis libertatis põt delegari.ita no.Ja.de are.j̃. de dam.infec.l.i.in fi.ꝛ per Cy.C.de peda.iudi.l.placet.ubi refert ꝟba Ja.de are. ℭ Uenio ad ultimã ptez ꝛ p̃mũ dictũ eſt clax ꝙ cã q̃ nullo mõ ꝯtingit petitionẽ hereditatis non dꝫ per eã differri:qõ examinabo plene .j̃.in materia illa.¶ Uenio ad finẽ glo.que inducit iſtũ tex.in ar.ꝙ teſtes inducti ſup uno articulo nõ debẽt interrogari ſup alio.Contra hoc induciꝛ glo.C.de teſti. auc̃.ſi dicaꝛ.ubi teſtis interrogaꝛ de ꝯditione ſua.So. teſtis non dꝫ interrogari[b] ſup alio:niſi illud aliud pertineat ad fidẽ eius:de quo p̃ncipaliter interrogaꝛ.ita loquiꝛ.l.ꝯ̃ria.nã ſcire ꝯditionẽ teſtis ptinet ad iudicẽ:ut .l.ij.ꝛ.iij.ꝛ ibi no.j̃.de teſti.ꝛ de hoc dixi in.l.ſi duo patroni.§.idẽ iuꝛ.de iureiur.ego induco in argumentũ:ĩmo pro caſu iſtũ tex.ad notabilem praticã.ſi inter me ꝛ te trãſactũ eſt de lite rei ex certa cã.ꝛ tu poſtea ꝑponis ꝯtra me rei uẽdicationẽ nulla cã expreſſa.ſi ego op.de trãſactiõe p̃cedẽti que fuit limitata ex certa cã iudex debebit ꝓnũciare litẽ eſſe ꝯteſtandã.ita tñ ꝙ in hoc iudicio nullo modo deducaꝛ illa cã de qua fuit trãſactuꝫ.ꝛ hoc exprimat in ꝓnũciatione.caſus eſt h̃. Expedita lra ueniamus ad ꝯ̃ria ꝛ examinabiꝛ materia.¶ Op.primo ꝙ qõ de libertate dꝫ ante oĩa examinari.C.de adulte.l. qm̃ alexãdrũ.dicit glo.ibi in modũ exceptionis ꝙ etiã hic ꝑmitterẽ.hic aũt in modũ recõuẽtionis.Tu dic clarius ibi qõ de libertate erat p̃iudicialis ad accuſationẽ nõ accuſatio ad eã.ideo de ea pus cognoſciꝛ.facit.l.ordinata.de lib.cã.hic aũt qõ de libertate erat p̃iudicialis ad qõnem de teſtõ ꝛ qõ de teſtõ erat p̃iudicialis ad eã.ideo ſupſedeaꝛ in cã liberali ꝛ p̃ferꝛ cã de teſtõ tã q̃ maior ꝛ uniuerſalis ut ſtatim dicã. ℭ Op.ſ̃.de iudi.l. qui prior.So.dicit glo.h̃ eſt cã magna uniuerſalis ꝛ cẽtinumeralis:ut.C.e.l.ulti.ibi eſt cã ciuilis ꝛ ſingularis. ¶ Pro huius declaratiõe debes ſcire ꝙ in hoc iudicio uniuerſali eſt hoc ſpãle.primo ꝙ in iudicijs particularibus illa cã dꝫ p̃ferri que prius intẽteꝛ ſi ſunt inuicem p̃iudiciales:ut.d.l.qui prior.h̃ ꝟo p̃fertur cã uniuerſalis.ſcdo qa illa iudicia pticularia ita demũ inuicẽ ſe ĩpediũt ſi ſunt ad inuicẽ p̃iudicialia oĩno rõne pleni p̃iudicij.ita ꝙ abſolutoria lata in prima parit exceptionẽ rei iudi.in ſecũda:ut.l.fundi.ꝛ.l.fundũ.de excep.rei iudi. alſ ſecus:ut.l.ſed ſi ante.e.ti.ſed in uniuerſali eſt hoc ſpeciale ꝙ differunꝛ alia iudicia etiã rõne qualiſqualis p̃iudicij ut h̃ patet.tertio qa in illis iudicijs particularibus cõſideranꝛ cauſe p̃iudiciales inter eaſdem pſonas tm̃:ut.d.l.fundi.ꝛ.l.fundũ.ſed h̃ inter diuerſas perſonas:ut hac.l. Et huius ratio eſt ut tãgit iſta glo.qa illa cã diciꝛ eſſe magna uniuerſalis ꝛ centinumeralis:hoc eſt inductũ a ſenatoribus qui erãt centũ numero.ideo ꝑpter eius nobilitatem aſſumit ſibi iſtud priuilegium. ℭ Op.C.e.l.ſi.dicit glo.in hoc lex iſta hodie corrigiꝛ: qa hodie ſi legatarij uel creditores uel ſerui libertate donati uolunt agere adhibeꝛ diſtinctio que ponitur in .d.l.ulti.C.e.nec differũt iſta iudicia ſimpliciter:ut ibi patet. Jſta glo.dicit ꝟitatẽ qñ petitor uel poſſeſſor cõuenitur a tertio:ſed ſi ꝯueniũt ſe inuicẽ aliquo iudicio particulari per illã.l.nihil diſponiꝛ.ꝛ ſic remanet incorrecta hec.l.in ꝟ.nã cũ qdã.ꝛ.l.non diſtinguemus.§.ſi is.ſ̃.de arbi.item.l.ſi.C.eo.loquiꝛ qñ ꝯueniꝛ poſſeſſor uel petitor:ſed qñ ipſi agerẽt nihil ibi diciꝛ.ꝛ ideo hoc caſu remanet incorrecta.l.ſi bonefidei.ꝛ ibi no.j̃.eo.ꝛ ideo pro huius declaratione diſtingue in iſta materia breuiter ꝙ aut inter petitorẽ ꝛ poſſeſſorem moueꝛ aliq̃ qõ particularis:aut moueꝛ cuꝫ ex̃neis.primo caſu aut illa particularis erat de poſſeſſione:ꝛ nõ impediꝛ:ut.l. .ij.C.de edi.di.adri.tol.ꝛ no.in.l.diuus in fi.ſ̃.e.aut nõ erat de poſſeſſione:ꝛ tũc aut erat cã ſummaria ꝛ nõ differꝛ:ut.l.ille a quo.§.ſi de teſtõ.j̃.ad trebel.aut erat cã que requirebat plenã cognitionẽ ꝛ illa differtur hodie ꝛ olim:ut hac.l.ꝟ.nã cũ qdam.ꝛ.ſ̃.de arbi.l.nõ diſtinguemus.§.ſi is.ſcdo caſu aut poſſeſſor uel petitor ꝯueniꝛ ab alio:aut agit.primo caſu olim differebaꝛ ut hic.hodie ꝟo adhibeꝛ diſtinctio que poniꝛ in.d.l.ulr. .C.e.ſi ꝟo ipſi agũt:tunc aut res uel actio erat tpe peritura ꝛ pñt agere:ut.l.ſi a bonefidei.j̃.eo.ꝛ.l.cũ hereditas ex trebel.j̃.ad trebel.ſed ſi res nõ eſſet tpe pitura nõ pñt agere:immo dꝫ differri:ut.l.ij.j̃.de excep.rei iudi.ꝛ.l.qui cũ herede.j̃.de acti.ꝛ obliga.ꝛ de bo.li.l.q̃ diu.fa.l.ſi p̃teritus.de bo.poſ.ꝯ̃ta.nec iura antiqua in hoc corriguntꝛ per iura noua.ſ.per.l.ſi.C.e.ꝛ predicta ꝟa donec iudiciũ uniuerſale pẽdet uel moueri ſperaꝛ: ſecus eo finito:ut hac.l.ij.rñ.ꝛ in.§.nõ uideꝛ.ſm unaꝫ lec.ꝛ.j̃.de excep.l.ſi poſt.ſm unaꝫ lec.ubi tractatur iſta materia. Jtẽ p̃dicta ꝟa de iudicijs particularibus que tãgũt iudiciũ uniuerſale quoquo modo.ſaltẽ rõne q̃liſqualis p̃iudicij:ſecus ſi nullo mõ:ut hac.l.in fi.¶ Quero utrũ unũ iudiciũ uniuerſale ꝑpter aliud differatur. Rñ.ſi qdem iſta duo iudicia ſic ſe habẽt ꝙ unũ eſt ſm teſtm̃ aliud ꝯtra teſtm̃.differꝛ illud iudicium qõ eſt ſm teſtm̃ ne fiat p̃iudiciuꝫ qõni de teſtõ.hoc uoluit hec.l. in prin.ut.ſ̃.l.ꝓxi.ꝛ.l.diuus in fi.ꝓbaꝛ expreſſe in.l.ita tamẽ.§.quotiẽs.j̃.ad trebel.ꝛ in.l.i.§.expectandi.j̃.de bo.poſ.ſm tabu.ſi ꝟo utrunqꝫ iudiciũ eſt ſm teſtm̃ uel

a Jgo s liber-tatẽ.delegatũ cognoſcere.an cauſa libtatis poſſit delegari.ad qõ no.in .l.impiũ.in p̃ma ꝛ ſcda col.de iuriſ.om.iu.vide in auc̃.ꝯ col la.§.ꝓhibemꝰ.ꝛ no.gl.in.d.l.placet.

b ℭ Interrogari.teſtis ex̃ articulos põt interrogari circa id qõ ptinet ad fidẽ eiꝰ.ꝛ ſic põt interrogari an aliqd attineat pti:ut dixi poſt bar.i.l.luciꝰ.ſ̃.de ĩſa.vide qõ hẽs per guido.de ſuza.in auc̃.ſꝫ iudex.C.ꝯ epiſco.ꝛ cleri.ꝛ Jnno.in.c.cũ bertoldꝰ de re iudic.ubi ponit q̃ ſpectant ad offiñ examinãtis teſtes.ꝛ dic̃ ꝙ ſi tabellio iterroget de aliqbus ꝯtingẽtibꝰ factuꝫ.ꝛ rñdeaꝛ valent ultimo poſita in interrogatorijs.ꝛ dicit bal.in.l.pe.ĩ fi.C.de tranſac.ꝙ iuramentũ teſtis nõ referꝛ ad articulos ĩpertinẽtes.ꝛ .d.bal.no.ĩ .l.nõ nudis .C.de ꝓba.ꝙ ſi ĩ articulo poniꝛ ꝙ ticius eſt filiꝰ caí.ꝛ teſtis deponit de fama vel ꝙ caiꝰ tractabat eũ vt filiũ uel ſimilia.dic̃ bal.ꝙ h̃ ꝓbatio valet:ſecꝰ ſi pono ꝙ fama ẽ ꝙ Joãnes ẽ rex frãcie ꝛ teſtis ꝯponit de ꝟitate ꝛ nõ de fama ꝛ quãdo articulꝰ ẽ ineptꝰ ſꝫ ꝓbatio eſt apta.uide bal.i.l. .i.in fi.ſ̃.de iur.om.iu.ꝛ uide ang.in .l.ij.ĩ p̃n.e.

ti.ꝛ Ange.ꝛ Jmol. i.l.iã dubitari .j. de here.inſti.ꝛ bar.i.l. .i.j.ſi certuʒ pe.in.ij.col.

a ℂ An ſilebũt.pẽdente iudicio vniuerſali:an interim dbeãt iudicia pticularia ſilere. facit ad no.bal. in.l. ſũdũ.j.d excep. ꝛ adde .j.e.l.ſi bõe fidei.ꝛ d no. hic uide latius bar.i.l. ſi poſt.j. de excep.

b ℂ Quero qd.ſa.ad.q. bal. i.l.ẽpto rẽ.in.iij.col. in ṽ.ʒ pone qdã.C. loc. ꝛ ibi:an iteriʒ poſſit ſolui lite pẽdẽte.

c Egula r riter. uide qd no. in .l.i.C. de inoſ.te.

d Ui in q terrogatus. Si teſtis dicat ſcio qꝛ ſcio: nõ vʒ.adde bar.p illum tex.in.l.ſi. d offi. pcura. ceſa. omnio bal.in.l.ↄuẽticulã.C.de epiſ.ꝛ cleri. bar.i.l.ſi qs ita.j.d teſtatu uide no. per bal.i re. pe.l.ij.C.de reſcin. uẽ. ꝛ que ſaltẽ remiſſiue ſcripſi in.l.q teſtamẽto i ſi. de teſta.ꝛ cũ hoc dcõ cõcordat ino. in.c.cũ cãm. ex de teſti.ꝛ bal.in.l.ſolã in.iij.col.de teſti.

e Erati⁹ n no.ꝙ poſſidens titulo ↄuenif hac actione. ſʒ an publiciana def ↄ̃ titulo poſſidẽtẽ p herede.alias dubitaui in.q. facti.ꝛ mihi uiſum eſt ꝙ nõ:qꝛ poſſidẽs p herede hʒ publicianã ex pſona ſua.l.cuʒ ſpõſus.§.i.ꝛ ibi no.per

utrunqʒ ↄtra teſtm̃ ſeu ab inteſtato:tunc unũ per aliud nõ differtur.l.pe.j.e.ℂ Quero qd ſi eſt queſtio de hereditate ꝛ nõ de teſtamẽto an ſilebunt[a] iudicia particularia.uidetur ꝙ nõ.nã uerba ſenatuſconſulti ꝛ ṽba reſcriptorum de qbus hic ſit mentio ſolũmodo loquunf qñ eſt q̃ſtio de teſtamẽto:ſed puto ꝙ quocũqʒ modo ſperetur q̃ſtio uniuerſalis de hereditate iudicia particularia debẽt ſilere:ut de arbi.l.nõ diſtinguemus.§.ſi is.ꝛ .l.ulti.C.e.ꝛ de excep.l.poſt rem. Juxta hoc q̃ro quid[b] in alijs iudicijs particularibus uel uniuerſalibus:puta inter duos eſt ↄtentio de prebenda uel iuriſditione alicuius caſtri utrũ iudicia particularia debeãt interim ſilere. Jnno.dicit ꝙ idẽ de ↄceſſione prebẽde.c.cum in cunctis in ſi.glo.mag.qd eſt hodie.c.i.de cõceſ.prebẽ. li.vj.ℂ Ultimo glo.ſignat unũ argumẽtũ ↄ̃rium ꝛ nõ ſoluit.uide eã.ibi ar.ↄtra.C.de ſen.l.nemo iudex.So. nõ preiudicãt ad plenũ p̃iudiciuʒ ſʒ ad qualequale ſic.

r **Egulariter.**[c] Juriſcõſultus ad euidentiã dicẽdorum p̃miſit unã diſtinctionẽ uſqʒ ad.l.diuus. poſtea poſuit q̃dã reſcripta ptinentia ad hanc materiã uſqʒ ad hanc.l.hic ponit unã regulã iuris antiqui quã declarat uſqʒ ad.l.item ueniũt.§.ptor.ibi recitat ſenatuſcõſultũ factũ in hac materia:ꝛ illud proſequif exponendo uſqʒ ad finẽ ti.ꝛ qa ponit regulam non põt breuius ſummari ꝙ ſe ſummat. ℂ Op.j.e.l.nec ullam.§. ſi quis.So.hic de directa:ibi de utili petitione hereditatis.ℂ Jtẽ op.ꝙ ius nõ poſſit poſſideri.l.ſuus.§.incorporales.de acquir.re.do.So.dicit glo.quedaʒ eſt poſſeſſio ꝓpria.quedã impropria.quedã improprijſſima:licet doc.dicãt ↄtra.C.de ſeruitu.l.aqueductus qd non intendo hic examinare.

l **Jcet.** No.hanc actionẽ dari etiam pro minima re ꝛ ſic de minimis curamus.dic ut.j.de dam.infec.l.ſi proprietarius ſecundo no.modũ ↄcludendi in libello ſuper petitiõe hereditatis ꝙ quis petat pronunciari ſe heredẽ inſoliduʒ uel pro parte.tetigi.ſ̃.l.ij.in prin.ꝛ quod officio iudicis cogatur reſtituere.de quo dixi.ſ̃.in.l.i.in princi. de eden.

p **Ro herede.** Hic icipit exponef uerbũ pro herede. ↄtra iſta actio nõ datur ↄtra titulo poſſidẽtẽ: ut.l.cogi.C.e.ꝛ.l.hereditateʒ.C.in qui.cau.ceſ.lon.tẽ. preſcri.ſed poſſidere pro herede eſt habere titulum:ut .j.pro herede per totũ.ergo ꝛc̃.Solu.pro herede põt ſumi tribus modis:ut in glo.hic ṽo accipif pro eo qui nõ eſt heres ſed putat ſe eſſe heredẽ.ℂ Quero qd de eo qui putat ſe nõ eſſe heredẽ.rñde notabiliter ut hic. ℂ Secũdo quero que eſt ratio:q̃re petitio hereditatis nõ datur cõtra titulo poſſidentẽ.Glo.ponit unã rõneʒ in.d.l.hereditatẽ.C.in qui.cau.ceſ.lon.tẽ.pſcrip.doc. ponũt uerã rationẽ in.d.l.cogi.C.eo.ꝛ eſt ratio:qa qui agit petitione hereditatis nititur ſolũ ex titulo.nõ eniʒ fundat ſe ex aliquo iure ſuo quod habet in re.ſi igitur aduerſarius poſſidet ꝛ cum titulo habet tale ius quale habet ipſe:ꝛ tantũ plus qa poſſidet:merito non poteſt cõueniri petitione hereditatis.ad hoc facit de pub.l. ſiue autem.§.i.ꝛ ibi no.

Pro poſſeſſore. Hic icipit exponef quod dixit pro poſſeſſore.

c **Ui interrogatus.**[d] No.ꝙ quãdo ratio eſt idem cũ dicto nihil ↄcludit.ꝛ ideo dictum teſtis nihil ualet:qñ dixit teſtis ſcio qa ſcio⁹.ꝛ eſt ratio:qa oportet ꝙ illud quod pꝛobat aliqd ſit clarius ꝛ manifeſtius illo quod ꝓbaf:unde ſi dico fuit ne uulneratus ticius.dicis tu ꝙ ſic:interrogatus qũo ſcis.dicis tu:ſcio qa ſcio:iſtud nihil ꝓbat:qa opoꝛtet ꝙ ratio ſit clarior dicto.ℂ Quero qd ſi ↄtendat qs ſe eſſe heredem ſed per mendacium.tñ.ↄuenitur tanq̃ predo. ℂ Quero quomodo ſciam utrũ quis poſſideat pꝛo herede uel pro poſſeſſore.Glo. ponit hic tres opi.inter alias ponit opi. Placẽtini qui fuit multuʒ laceratus in hac materia. Finaliter ordinẽ interrogãdi ponit h gl. ꝛ aduerte circa primũ huius interrogationis.ℂ Quero quid ſi rñderit ſe nõ poſſidere.ꝛ certe habet locum .l.ulti.j.de rei uendi.ℂ Jtem quero circa finem poſito ꝙ dicat ſe emiſſe ꝛ a cõpore mentis:utrum iterũ interrogabo eum a quo.Azo hoc clarius dixit in ſumma huius ti.certe doc.dicunf ꝙ ſic:utrum emerit magno uel paruo precio:ut.j.e.l.ſi quid poſſeſſor.§.iuſtus.ꝛ Cy.refert.C.e.l.cogi.

n **Ec ullam.**

Omnibus. Quãdo titulus habef pro nõ titulo qs pro poſſeſſore uł pro herede poſſidere dicif.h.d.Dicif in tex.ſciens quid ſi fuit ignorãs.Breuiter aut fuit ignorãtia talis que preſtat cauſam iuſtã uſucapiendi:ꝛ nõ tenef petitione hereditatis.alias ſecus.fa.l.eum qui in prin.de publi.Ui de glo.que ponit duas opi.finaliter uidef tenere p̃mã opi.ꝙ non teneaf pro herede uel pro poſſeſſore.iſtud facit aliquãtuluʒ ↄtra id quod habuiſtis no.in.l.nõ ſolum.ſ̃.ex qui.cau.ma.cogitabitis.ℂ Querit glo.qd ſi predo hẽat titulum.dicit glo.titulum magis attẽdi:ut .l.etiam.§.ſi qs ſciens.j.e.

Js autem. Qui nõ poſſidet nõ tenef hac actione:niſi dolo deſierit poſſidere.hoc dicit.

n **Eratius.** Licet qs poſſidet ṽo titulo:tñ ex ea perſona auctoris ſui q pro herede uel pro poſſeſſore poſſidebat:poterit ↄueniri[e] petitione hereditatis.ℂ Op. iſte poſſidet ṽo titulo pro herede.ergo petitione hereditatis nõ tenef:ut.l.pro herede.ſ̃.eo.Solu.hic cõuenitur ex pſona defuncti:qa heres ꝛ defunctus uidenf eſſe eadẽ perſona.iſta.l.inducif per glo.in argumentũ ꝙ ſucceſſor uniuerſalis nõ p̃ſcribat quando defunctus habebat malam fidẽ.quod dic ut.l.cũ heres.de diuer. ꝛ tem.preſcrip.ꝛ per Dy.in.c.cũ heres.extra de regu. iur.li.vj.ꝛ.C.de pꝛeſcrip.lon.tem.l.i.

e **Tiam.**

Quod ſi quis. Nota in duobus caſibus h expreſſis petitionem hereditatis dari cõtra titulo poſſidentẽ.ℂ Op.j. .e.l.ſed ſi lege.§.item ſi rei.Solu.ibi loquitur quando uẽdita fuit res particularis.hic quãdo uendita fuit res uniuerſalis.ℂ Querit glo.h licet iſte teneatur petitione hereditatis:an iſte preſcribit.uidetur ꝙ nõ.contrarium eſt uerum.cũ enim hic excedat ſuos terminos excedatur a non ſuis terminis.

Si quis ſciens. Poſſidẽs titulo etiã mala fide nõ põt hac actione cõueniri ſed tanq̃ emptor uniuerſitatis poteſt utili cõueniri.h.d.uide unã glo.que incipit ergo.ꝛ no. fineʒ eius.ℂ No.ꝙ nemo p̃do eſt qui p̃cium numerauit:ut de regu.iur.l.nemo.ℂ Op.de.l.ſi ex ſtipulatione.j.de acqui.poſ.ꝛ.C.de acqui.poſ.l.nec eſt.So.glo. hic format illam opi.ꝙ etiã ſi poſt titulum ſequaf inuaſio poſſeſſionis nõ dicaf predo q̃tum ad hoc ut poſſit cõueniri hac actione:licet q̃tũ ad uſucapionẽ ꝛ alia dicatur predo.idẽ no.ſ̃.e.l.§.i.in glo.ſuper ṽbo ſciens. qd tene mẽti pro qõne.Teſtator donauerat cuidaʒ q̃dam reʒ nec tradiderat:eo mortuo donatarius ingreſſus eſt ſua auctoritate.certe lʒ ſit p̃do quo ad alia:non tñ poterit petitiõe hereditatis ↄueniri.ℂ Op.ꝛ uidef ꝙ no teneaf utili ſimpliciter:ſed debet diſtingui:ut.ſ̃. ꝓxi.§.So.h loquif qñ emit mala fide:quo caſu tenef utili:ſed ſi bona fide diſtingue:ut in p̃cedẽti.§.ꝛ uide

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

voc.§ talis poſſidens p̄ herede dicit͛ habere titu- lum parez ti tulo actoris ergo potior eſt cã poſſi- dẽtis.l. ſiue autẽ.§. duo bus.de pu- bli.uide que ſcripſi.inſti. de acti.§.ac tionũ. dum tractaui an petitio here ditatis de͛ cõtra titulo poſſidentez. ADDE ro. cõſi. ccccxxx- iiij.

glo.que circa hoc plene diſtinguit.¶ Opp.ad ultimũ dictuz de.l.bene a zenone.C.de quadri. preſcrip.So.illa loquitur[a] in alienationibus ſin gularium rerum ſm azo.uel illa corrigit iſtam.⁊ hãc tenet Pe.quod uidetur uerius qñ emptor habiturus eſſet regreſſum contra fiſcum.

a

Apud marcellum.

Si hereditas da͛ in dotẽ maritus utili petitiõe hereditatis tene͛.h.d.¶ Queri͛ utrũ iſta.l.hẽat locum ſiue maritus fuerit ſciens ſiue ignorans.Glo.uide͛ dicere ꝙ fuerit ſciens:ut .ſ.§.pri.Alij contra quod puto uerũ:quia mu lier nõ habet dotem nec dotis exactionez.ergo ⁊c̃.ut.ſ.l.pri.§.quod ſi quis.Bar.

a Etiam. e illa lo quitur.Sed bal.in.l.i.C. de here. vel ac.uẽ. aliter reſpondet.

Heredem aũt.

Iſte ẽ fortis.§. ⁊ difficilis ⁊ hʒ duas ptes.In p̃ma uaria͛ caſus trib[9] modis.ſʒ ultima lec.eſt v͛a ſm quã.h.d.breuiter. Heres poſſeſſoris cũ titulo põt utili ꝯueniri:ſicut defũ ctus poterat ⁊ directa qñ defũctus abſq̃ titulo poſſidebat.h.d.¶ Op.ad p̃mã ptẽ heres poſ ſidet titulo tã ex pſona ſui ꝙ̃ ex pſona defũcti: ut.l.iij.§.ex plurimis.de acqr.poſ.ergo petitio ne hereditatis non põt teneri.So.dicebat Jo. ꝙ v͛e erat heres ſʒ nõ in oibus.nã iſtaꝝ reꝝ nõ hẽbat dñiũ.certe de hoc non curo:qa ſiue hẽat dñiũ ſiue nõ titulus excuſat eũ ab hac actiõe ut uidiſtis.ſ.l.pri.§.ſi qs ſciẽs.vñ alij ſoluũt ꝙ h̃ loqui͛ qñ defũctus poſſidebat mala fide.certe nec hoc placet:ut.d.§.ſi qs ſciens.nõ enim põt ꝯueniri ex pſona defũcti:ut ibi patet nec ex pſo na ſua:lʒ enim poſſideat pro herede poſſidet p̄ herede unius ⁊ petitur hereditas alterius.⁊ ſic petitiõe hereditatis nõ tene͛:ut.l.i.ſ.e.⁊.l.nec ullam.§.neratius.circa fi.ma.glo.pone ergo ca ſum:ut in ultima pte.Glo.h̃ ponit uidelʒ ꝙ de functus poſſidebat titulo:qa emerat uniuerſita tem.eodẽ mõ ergo poterit cõueniri heres eius.

b ¶ Si qs ab ſentis.⁊ unũ qꝺ ponũt h̃ no.doc.vid per bal.in.l. cogi.in pe. col.C.e.

Si quis abſentis.

[b]Qui ali eno noĩe poſſidet nõ põt noĩe p̄prio petitiõe hereditatis ꝯueniri.h.d.quẽ caſuz no.¶ No.ꝙ ille q poſſi det noĩe alieno q̃diu durat d͛ iuſte tenere:ea fi nita d͛ tenere iniuſte.¶ Op.de.l.offm̃.j.de rei uen.⁊.l.ij.ubi in rẽ actio.So.aliud in rei uẽ.ubi ex ſola detẽtiõe qs põt ꝯueniri.aliud in petitio ne hereditatis ubi nõ põt ꝯueniri niſi poſſideat pro herede uel pro poſſeſſore:puto tñ ꝙ h̃ qñ iſte cõuentus nominat dñm in iudicio erit expe diendus proceſſus ſm formaz.l.ij.C.ubi in rem actio.

Non ſolum.

Qui nõ poſſidet ſed ut poſſeſſor ſe obtulit hac actione tenetur.h.d.

Item ſi quis dolo.

Qui do lo deſijt poſſidere ut poſſeſſor tene͛ qui libera͛ ſi poſſeſ ſor liti ſe offert:ſʒ ſatiſfactio eius qui dolo deſijt poſſidere nõ liberat poſſeſſorem.h.d.¶ No.ꝙ ſolutio poſſeſſoris liberat doloſuz nõ ecõtra.cõ cordãtie ſunt in glo.¶ Op.j.de noxa.l.de illo in fi.⁊.l.ſe.⁊.j.ſi fa.fur.fe.dica.l.quotiens.⁊ de dolo.l.ſi plures.So.dicit glo.ibi loquitur in ac tionib[9] pſonalib[9].h̃ in reali ſeu mixta.hec nõ v͛ v͛a:qa idẽ in pſonalib[9]:ut.C.de ꝯdi.fur.[c]l.i.⁊ ideo dicas ꝙ in ꝯ͛rio ꝯueni͛ qs ad q̃titatẽ.meri to unius ſolutio liberat aliũ.h̃ cõueni͛ ad ſpẽm merito ſi unus ſoluit q̃titatẽ nõ liberat debito rem ſpeciei.¶ Op.fortiſſime.j.de re.cox.l.illi cite.So.dicit glo.ꝙ ibi fuit ſoluta v͛a eſtimatio.

c ¶ Itẽ ſi qs dolo.ꝺ ꝯdi. fur.adꝺ bal. in.l.i.C.de ꝯdi.fur.

hic v͛o fuit iuratuz in litẽ.⁊ ſic v͛ pena eſſe ſolu ta.⁊ ſic ẽt ptranſiebat Ja.bu.que ſo.põt eſſe bo na.ſic intelligẽdo ꝙ h̃ loqui͛ in his qui fuerunt in dolo.vñ ſolutio unius nõ liberat aliuz.ibi v͛o ceſſauit dolus.⁊ hoc vult ſentire gl.in eo ꝙ hic dicit de iuramẽto in litẽ:qꝺ nõ p̃ſta͛ niſi ꝯ͛ dolo ſum:ut.l.in actionib[9].j.de in litez iur.poſſethus etiaz aliter ſoluere:ut ibi no.in glo. ¶ Op.ſi fa. fur.[d]fe.di.l.quotiẽs.§.plane.So.glo.h̃ ⁊ bene dʒ itelligi qñ poſſeſſor nõ erat habiturus regreſ ſum ꝯ͛ doloſum.aľs ſecus:ut in.l.ꝯ͛ria qꝺ mihi placet.⁊ hec poſſet eẽ ſolutio ẽt p̃cedẽtis cõtra rij.Alij dicũt diſtinguendũ.aut exceptio incipit cõpetere auctori meo añ ꝯtractũ uẽditiõis:aut poſt que diſtinctio nõ eſt bona cũ indiſtincte ex ceptio ſupueniẽs auctori trãſeat ad ſucceſſorẽ: ut.l.etiã ſi in rẽ.j.de iureiur.⁊.l.ſi tibi.§.pactus .ſ.de pac.⁊ per Dy.in.l.ſi tertius.§.ſi qs p̃us. de aqua plu.ar.vñ teneas iſtã ſiue p̃cedentẽ bo na eſt.de quo per Cy.C.de alie.iudi.mu.ca.fa. .l.i.in.i.q.⁊.j.de ꝯdi.fur.l.i.ego dixi in.d.l.quo tiens.ſi fa.fur.fe.dica.

d ¶ Op.ſi fa. furt.⁊ adde qꝺ no.bar.i .l.ſi ſuus.§. hõc.j.de cõ di.fur. vide ẽt no.p bar. in.l.ſi qs do lo.§.i.p[9] gl. de re iudi.⁊ .l.locũ.§.cõ dẽnatio.de tabu.exhi.⁊ iſtam ſoluti. ẽt approbat Dy.in regu la.bõa fides in.vj. plene per ang.i.l. ſi duo.§.i.ſi quis cau.

c

Cum forte ita a de

bitore.Debitor q̃ſi poſſeſſor iuris hac actiõe tene͛ ſiue ſit ex ꝯtractu ſiue ex delicto:dũ tñ pñs ſit debitũ.Itẽ ſiue cõtraxerit cũ defũcto ſiue cũ hereditate.ſecus ſi cũ herede.Itẽ qui he reditario noĩe hʒ actionẽ hac actiõe tene͛ tanq̃ iuris poſſeſſor.h.d.cum.l.ſe.uſq̃ ad fi.l.ꝙ ſi in diẽ.¶ Op.de.l.debitor.j.e.So.ut in glo.quia quo ad qd differentia eſt utrũ ſit debitũ ex deli cto uel ex ꝯtractu.¶ Op.j.e.l.ꝙ ſi in diẽ.§.nõ ſolũ.⁊.§.ſi negociũ. So.ibi ꝯtraxit cũ herede: hic cũ hereditate uel ſeruo hereditario.

e Quod ſi in diez.§.iuli.q hʒ aliqd p bal. in.l.p diuer ſas.i.xvj.q. .C.mãdati.

f Quod ſi poſſeſ ſor teneas ſi laz.adde gl. ⁊ bar.i.l.cũ indebitũ.j. de ꝯdi.ide.

q

Quod ſi in diem.

Sum maui cũ p̃cedẽti.¶ Op.ꝙ ante diẽ nõ potu erit agere:ſed debuerũt inducie duplicari.ut in ſti.de excep.§.tpales.Dicũt qdã pro ſolutione ꝙ h̃ de facto fuit admiſſus qꝺ nõ placet:ſed dic ꝙ egit petitiõe hereditatis ſimpliciter nõ pro il lo debito.¶ Op.de.l.q̃ſitum.j.de pecu.So.ut ibi dixi.⁊.ſ.de iudicijs.l.non põt.¶ Ultimo te ne menti hũc.§.ſinaũt.ex quo uide͛ probari ꝙ in omni debito ſiue in diem ſiue ſub ꝯditione p̃ ſtari debeat cautio.⁊ hoc glo.expreſſe tenuit ſu per uerbo officio.

g Itẽ ui dendũ.§.nunc vi deam[9].feu dũ vẽiat.an feudum ve niat i hac ac tione.⁊ uide bal.i.l.liber ti liberteq̃ .C.de oper. li.⁊ in.l.qui ſe patris.C. vnde libe. ADDE bal. ꝯſi.cclxxxvij .iiij.li.⁊ ꝯſi. .lxxiij.iij.li. ⁊.ij.vol.ꝯſi. .cccxxvj.⁊ ꝯ ſilio.lxxij.i. libro.

Julianus.

Supra dixit de eo qui eſt poſſeſſor h̃ de eo qui eſt creditor.hoc eſt qui habet[e] aliquã actionem pſo nalem ad hereditatẽ.No.ꝙ actiones deſcẽden tes ex delicto poſſunt cedi.

q

Quod ſi poſſeſſor.

Poſſeſſor uictus hʒ retentionẽ reꝝ p̄ pter expẽſas p eũ factas ⁊ pecuniã ſolutaz ſi ſibi culpa ĩputari nõ poſſit.h.d.¶ Op.qa cũ inde bite ſoluit nõ debeat imputari:ut.j.e.l.ſi poſſeſ ſor.§.ſed ſi ſenatus.plures ſolutiões ſunt in gl. teneas illam[f] ꝙ ibi mota erat cõtrouerſia h̃ nõ: uel teneas aliam:hic nõ potuit ſibi imputari ali qua culpa.ibi ſic.

i

Item uidendũ.

Si pe cunia per poſſeſſorem depoſita perditur poſ ſeſſor cedendo actionem liberatur.

Si quis cum.

Poſſeſſio iuris uel rei penden te iudicio ſuperueniens uenit in hac actione. hoc dicit.

Nũc uideamus. Hic exponit ỽbũ uel rem hereditariã poſitũ in.l.generalr.ſ.e.ꝛ breuiter hoc intẽdit. In hoc iudicio ueniũt oẽs res ſiue ſint iura ſiue ſint corpa ſiue ad defunctũ ſpectabãt iure dñij ſiue poſſeſſiõis ſiue detẽtiõis.h.d. cũ pn.l.ſe. ℂ Op.ĩ.l.ꝑxi.in fi.So.dicit glo.excipe ſeruitutẽ ut ibi: qõ intellige ut ibi dicã ſtatim. ℂ Querit glo.utrũ feudũ ueniat in hoc iudicio ꝛ glo.vr̃ tenere ꝙ ſic.repio Cy.in qbuſdaꝫ ſuis additionib⁹ tenere ꝯrĩũ nã feudũ nõ habeť iure hereditario.de ſucceſ.feu.c.i.colľ.x.ꝛ hoc in extraneo eſt indubitãter uex:ſꝫ in filio lꝫ nõ poſſit repudiata hereditate pr̃na habere feudũ:ut colľ. .x.an filius uel agna.repu.here.c.i.tñ tũc cũ adhuc nõ adijt nõ hꝫ ut heres:ſꝫ ex pacto uel ex.l. ut.d.c.i.de ſuc.feu.facit optime.ĩ.de acq.here. .l.pro herede.§.ſi qd tñ.de ope.li.l.iuriſiurãdi .§.ſi liberi.ꝛ ideo non uenit in petitione here.ꝛ ideo reperi Dy.ꝯſulentem ꝙ ſi frater fratri fecit qttationẽ de oĩ eo qõ petere poſſit in hereditate paterna ꝙ per hoc nõ impediť petere feuda uel partẽ poſſeſſionũ emphiteoticaꝝ:qa nõ petunť tanꝗ̃ ex hereditate paterna.fa.quod dixi uobis in.d.l.iuriſiuran.§.ſi liberi.

c **Et nõ tantũ.** Sũmaui cũ precedenti. No.ꝙ in petitiõe hereditatis ueniunt res q̃s defunctus nõ poſſidebat ſꝫ ſolum detinebat[a]. ℂ Quero qd ſi rẽ tibi aľs cõmodatã reperis apud aliũ:utrũ hẽas aliqõ remediũ ꝯtra illũ. dicit glo.ꝙ nõ de facili:ſed forte officio iudicis. hoc ego dixi uobis in.l.ꝛ ideo.§.neratius.ĩ.de condi.fur.caſus eſt.ĩ.de ua.ꝛ extraor.cog.l.de uſu aque.

Quod ſi pro empto.[b]

Quod non fuit defuncti:ſed eſt heredis in hac petitione nõ uenit.h.d.

Ueniũt. Res pro qbus defuncto non cõpetebat actio ſed retẽtio ueniunt in hoc iudicio.h.d.

Seruitutes. Qõ nõ põt reſtitui in hac actiõe nõ uenit.h.d. ℂ Op.de.l.i.§.qđ autẽ ait.ĩ.quoꝝ leg. So.ibi loquiť in ſuitutibus debitis a p̃dio hereditario.h̃ in debitis a p̃dio poſſeſſoris p̃dio hereditario.ipſe eniꝫ ſuitutes nõ ueniũt in hoc iudicio:qa nõ pñt reſtitui.ꝛ ſi dicis poſſeſſor nõ p̃ſtat patiẽtiã:certe tũc incipit eẽ debitor heredis nõ hereditatis.merito in hoc iudicio nõ ueniũt ut.ſ.e.l.ꝙ ſi in diem.§.nõ ſolum.Bar.

i **Itẽ ueniũt.** Empta cã hereditatis ſi hereditati ſunt neceſſaria ueniunt in hac actiõe.h.d. ℂ No.ꝙ empta occaſione hereditatis ueniũt in petitione hereditatis. ℂ No.ꝙ ſi eẽnt empta cã poſſeſſionis in hac actione nõ ueniũt ut ibi:ꝛ ſi ſui cã ꝛc̃.ꝛ iſta ſũt multũ utilia:qa qñ agiť petitiõe hereditatis res ſunt qñqꝫ maioris p̃cij q̃ empte fuerũt.utputa animalia impinguata ꝛ ſimilia. ℂ Quero de quo poſſeſſore loquatur hec.l. Glo.hic intelligit in malefidei poſſeſſore.quod dic ut in ea.

Simili modo. Res uẽdita abſqꝫ neceſſitate uenit in hac actione:ꝙ ſi uendita eſt ex neceſſitate tũc preciuꝫ eius uenit in hac actiõe.h.d. ℂ Op. .ĩ.e.l.ſi poſſeſſor.§.i. Glo.ponit hic plures ſolutiones.dic ut ibi uidebitis.tota eniꝫ glo.magna eſt de hoc.

Item nõ ſolũ. Hereditas augeť acceſſionib⁹:ideo oẽs acceſſiones eius in hac actiõe ueniunt.h.d. No.ꝙ fructus ꝛ alie acceſſiones augẽt hereditatem.ꝛ ex hoc dicebat guar.antiquus gloſato:ꝙ fructus nõ efficiunť poſſeſſoris etiaꝫ bonefidei: quo dicto nihil eſt falſius.dicit glo.ut habes in ea. ℂ Quero utrũ in fructib⁹ ſit aliq̃ dr̃ia in petitione hereditatis ꝛ in rei uẽdicatiõe. Glo.ſubtiliter loquiť ꝙ in malefidei poſſeſſore quis nõ facit fructus ſuos.in rei uẽdicatione fructus poſſunt uẽdicari.ſed eſt alia uẽdicatio q̃ ea que cõpetit pro re ſed in petitione hereditatis ueniũt illi fructus[c] ꝛ eſt eadẽ hereditatis petitio. Ratio quia hereditas eſt quid uniuerſale.ꝛ ideo recipit augmentũ in ſe:ſed res ſingularis que uẽdicatur nõ augetur fructibus.fructus enim ſunt ſeparati a re:ꝛ ideo noua uendicatione opus eſt. quod tene menti.ſimile uidiſtis in peculio:vt.l. peculiuꝫ naſcitur.ĩ.de pecu.ſimile in dote:ut.l. ſi marito in fi.ſo.ma. Eſt enim dos nomen iuris ſicut hereditas ꝛ peculium:ut.l.quod dicitur.ꝛ ibi no.ĩ.de impenſis.de hoc dicam.ĩ.ſolu.ma. ſuper Rubrica.

Cũ prediximus. Quando una actio deuoluitur in aliaꝫ intelligitur deuolui ſm eius naturam primeuam non ſm accidentalem.h.d. Idem dicit glo.in actione qõ metus cauſa.ideꝫ in certi ꝯdictione quãdo proponitur loco actionis.l.acquilia.ut no.in.l.certi ꝯdictio.ĩ.ſi certuꝫ pe.in glo.prima magna.

Idem recte. [d] Quãdo unuꝫ eſt in obligatione aliud in ſolutione ex diſpoſitione.l.tũc permittitur poteſtas ſoluẽdi donec ſuper actione iudicati lis fuerit cõteſtata.h.d. No.quod dixi in ſummario. ℂ Op.ꝛ uidetur ꝙ facultas ſoluẽdi perimatur litis cõte.ſuper actione principali:ut.l.ſi ita ſtipulatus fuero.x.in melle.ĩ.de ſolu.So.quando unum eſt in obligatione:aliud in ſolutiõe ex diſpoſitione.l.[e] tunc durat facultas ſoluendi quo ad qs cõueniatur iudicati ut hic:aut ex diſpoſitione hominis.ꝛ tũc durat quoad qs cõueniať ſup actione prima ut ibi. Et per hoc dixi in queſtione de facto:quidã tenebať dare alicui centũ hoc acto ꝙ ſi debitor uellet dare pro iſta q̃titate terrenũ cogať accipere.certe perdit iſtã facultatem dandi terrenũ ex quo patiť liteꝫ ꝯteſtari[f] ſuper debito.ſi autẽ eſſet debitũ ex diſpoſitione teſtatoris.dixi in.l.ſi quãdo.§.ſi heres.ĩ.de le. .i.ꝛ pro hoc.l.ſtipulationes nõ diuiduntur.ĩ.de uer.obliga. Ego quero in obligatiõe facti habemus ꝙ qs ſoluendo intereſſe liberať:uſqꝫ ad qõ tẽpus habet iſtam facultatẽ.ꝛ ſolutio colligiť ex predictis.plenius dixi in.d.l.ſi ita ſtipulatus fuero.x.in melle. ℂ Quero hic diciť quoad iudicati cõueniatur quomodo hoc intelligiť. Guar. dicit.i.quoad iudicati põt ꝯueniri:hoc eſt uſqꝫ ad quadrimeſtre tẽpus. Azo dicit uſqꝫ ad litem cõteſtataꝫ etiam poſt quattuor menſes.ꝛ hoc expreſſe dicit hic tex.ſi bene aduertis.loquiť enim de eo qui ſuſcepit iudiciuꝫ quod fit per lit.cõte. Ex quo no.illud ad quod allegaui tibi hunc.§. .ſ.ti.i.l.qui de inofficioſo:ꝙ ſup actione iudicati debet lis cõteſtari:nec habet paratã executionem.licet glo.aliter ibi dicat.

Preter hec. ℂ Hic incipit quarta pars huius titu.in qua iuriſcõſultus cõtinuat ſe:uolẽs recitare uerba ſenatuſcõſulti ꝛ eius expoſitionẽ in hac mate

a Ontã n tũ detinebat. Ille enim i hereditate eẽ dicitur:vt.l.ſi de eo.§.i.de acqrẽ.poſ.ꝛ ideo ſm ange.ibi deberet poni i inuentario:vt ponit bal.h.

b ℂ Quod ſi pro empto. ꝛ uide que no.ſpec.de ſol.§.i.uer.ſed qd ſi debitor.

c ℂ Itẽ nõ ſolũ.ueniũt illi fruct⁹.ꝛ hic no.ꝙ i iudicio uniuerſali fruct⁹ non ueniũt:licet non petanť. ſecus in particulari. latius p bal.i .l.i.i vl.col.de fruc.ꝛ li.expẽ.ꝛ bar.i .l.ij.C.e.ad de gl.ſimilẽ in.§.i.inſti.de offi.iudi.in ỽ.fructibus.

d ℂ Idem recte.vide qõ no.dixit barto.in.l.i.in fi.de pe.le.

e ℂ Ex diſpoſitiõe legis.adde bar.in .l.ſi maior .C.de tranſacti.quid ſi unũ ẽ i obligatiõe[a] aliud in ſolutione ex poteſtate teſtatoris.uide p bar.in .l.ſi qñ.§.i.de lega.i.et iſtũ tex.limita ſm ang.i .l.inſulaꝫ.de ver.ob.niſi reus ante litis ꝯteſtatione in primo iudicio fuiſſet in mora.ſꝫ Inno.ibi ꝯtra[a] in vltima charta.

f ℂ Cõteſtari ſup actione iudicati debet lis cõteſtari non hꝫ executiõem paratã.uide bar.in.l.ij. .C.ð execu.rei iudi.við in.l.minor .xxv.annis .ſ.de mino.utrũ autem ſuper ea dicatur dari inſtantia ultra alios.per ludo.in rubrica de arbi.in.viij.charta.ꝛ ad bar.hic uide latius in.l.inter.ĩ.de re iudi.ubi plene ꝛ iſtð intellige quãdo intentať actio.ſecus ſi iudicis officium.p no.in.l.i.C.de iudi.ꝛ in.c.cũ ad ſedeꝫ.de reſti.ſpo.in nouellis.ꝛ ſpe.in ti.ð ſen.§.pe.in ver.ſꝫ ſi cã.de libel ꝯce.§.nũc dicẽdum.v.xxv.

a ℭ Ait ſenat⁹. Que ciuitates hẽant fiſcũ. uide ꝙ ſola ciuitas romana hꝫ fi ſcũ nõ alia. l. ꝑperãdũ in ꝑn. ⁊ ibi bal. in. ij. col. C. de iud. adde bar. in. l. i. C. de bo. ua. li. x. ⁊ in. l. ij. in ꝑn. de iur. fiſ. ⁊ adde bal. in. l. i. ad fi. C. de he re. uel act. uẽ. ubi põit q dicanẽ ꝑprie hẽre fiſcũ. ⁊ qđ no. bar. in rubri. C. de iur. fiſ. li. x. ⁊ bar. in. l. cũctos populos in fi. ADDE q̃ ciuitates hẽant fiſcũ ro. cõſi. .cccxvij. ubi ponit an. d. pandulphus malateſta haberet fiſcuꝫ arimini.

b ℭ Petitã. Qualis petitio ſufficiat ad hos fructus ↄſequẽdos ĩ hoc iudicio: vide bal. i. l. i. C. eo.

c ℭ Ad notificãdũ. Jteꝫ no. ꝙ ſufficiat dñũciare ꝑcuratori: q: iſta denũciatio nõ ẽ ĩ rẽ ſꝫ ĩ ꝑſonã aliqñ aũt ſufficit ſcia ꝑcuratoris: ⁊ nocet dño. in cle. ↄſtõnez. de elec. qñqꝫ nõ nocet. c. gratie. de reſcrip. i. vj. ꝑ ↄcor. uide ĩ .l. cũ manci piũ. de ccil. edi. ⁊ qđ no. in. c. ſi ep̃s. de ꝓbẽ. i. vj. ⁊ ſꝫ h̃ dicaẽ ꝙ ꝓteſtatio nõ vꝫ ab eo fcã q nõ hꝫ ſus ꝓteſtãdi qđ eſt uerũ ubi reqriẽ ſola ſcia. ſec⁹ ſi fieret ad fi. aliqd iducẽdi uel ꝓhibẽdi non artaret: niſi fcã ab eo q haberet ius ꝓteſtandi. l. tutor. de mio. faciũt q̃ no. inno. i. c. igñ tiõis. de ſen. ex. ⁊ qđ no. i. c. cupiẽtes. p⁹ ꝑn. de elec. in. vj. ⁊ i. c. i. de poſtu. ꝓla. ⁊ ad h̃. d. .l. tutor. allegat bal. in. l. pacta nouiſſima. in. iiij. col. C. de pactis. ⁊ adde bal. i. l. ſi fundũ. C. de rei vẽ. ⁊ bar. in .§. morte. in .iij. q. prin. ADDE an ſcia ꝑcuratoris noceat dño ro. cõſi. .cclxxviij. ⁊ an ualeat ꝓteſtatio fcã ab eo q ſi hꝫ ius uiđ eũdẽ cõſilio. cciiij.

ria. Et ꝑmo ↄtinuat ſe. ſcđo põit narratiõem. tertio põit ſtatutũ ſenatuſcõſulti vſqꝫ ad. §. aptãda ſcđa ibi pridie. tertia ibi cũ anteꝙ̃. ⁊ qa ſenatuſcõſultus locutus eſt multũ breuiter. ⁊ nõ recipit ſummariũ. ideo ſequitur pridie ⁊c̃. aptanda ⁊c̃.

Ait ſenatus. a Dicta i. l. extẽdunẽ ad oẽs res caſus ⁊ ꝑſonas ĩ qb⁹ ẽ eadẽ rõ. h. d. ℭ No. gl. q̃ dic̃ ꝙ bona uacantia nõ applicanẽ alteri ciuitati ſꝫ fiſco. ⁊ uex̃ dic̃ ĩ ciuitatib⁹ q̃ recognoſcunt ſuꝑiorẽ: ſꝫ in his q̃ nõ recognoſcũt ſuꝑiorẽ de iure uel de fcõ ut ciuitates tuſcie eſt ipſamet ciuitas fiſc⁹. Uocatur enim ppl̃s liber de quo fit mẽtio i. l. hoſtes. de capti. ⁊ iõ ĩ marchia ⁊ in alijs ꝓuĩcijs eccleſie que dicunẽ oĩa de fiſco ĩtelligunẽ de eccl̃ia. ĩ illis ṽo ciuitatibus q̃ nõ recognoſcũt aliquẽ in dñm que dicunẽ de fiſco intelligunẽ de ſuo cõmuni.

Petitã. b Incipit exponere qñtũ dictũ poſitũ i. §. cũ añ. ⁊ breuiẽ. h. d. ubi denũciatio fit ad notificãdum c idẽ oꝑaẽ ſcia ſimplex qđ denũciatio: ⁊ nõ refert a quo denũcieẽ. h. d. No. ꝙ idẽ oꝑaẽ ſcia ſimplex qđ denunciatio: ↄ̃ i. l. denũciaſſe ĩ ꝑn. ĩ. de adul. Sol. qñqꝫ fit denũciatio ad notificãduꝫ tñ. ⁊ tũc quocũqꝫ mõ ueniat ĩ noticiã ſufficit ut h̃. qñqꝫ fit denũciatio nõ ſolũ ad notificãdũ: ſꝫ ad ĩcitãdũ ut aliqd fiat uel ad ꝓhibẽdũ ne qd fiat. ⁊ tũc ſimplex ſcia nõ ſufficit. rõ qa lꝫ ſcias: nõ tñ eſt facta illa incitatio uel ꝓhibitio q̃ reqriẽ: ut plene dixi in. d. l. denũciaſſe. ⁊ ſcripſi latiſſime in. l. nõ ſoluꝫ. §. fi. ĩ. de op. no. nũ. ubi poſui materiã ꝓteſtatiõis. de hoc per Dy. in. c. cũ qui certus. ex̃ de regu. iur. li. vj. ℭ Scđo no. illud qđ dicitur ꝙ non refert a quo fiat. de quo in. l. cũ ſeruus. de uer. ob.

Ceterũ. Juriſcõſult⁹ exponendo ṽba ſenatuſcõſulti fecit mẽtõez de ꝑma ꝑte q̃ tractat de his q ſe heredes exiſtimaſſent. iõ h̃ reintrat ĩ expoſitiõez ꝑme ꝑtis ſenatuſcõſulti. ⁊ h. d. Poſſeſſor malefidei teneẽ ad rẽ: lꝫ eã uẽdiderit: ſꝫ ſi eã uẽdi expediebat eſt in electione actoris rem uel precium conſequaẽ. h. d.

Licet aũt. Qđ iuris ẽ de eo q ſe heredeꝫ putat: idẽ ſi quolibet alio mõ arbitraẽ ſe ſucceſſorẽ. h. d. uel breuius. Jdẽ eſt ſe putare heredẽ uel al̃r ſucceſſorẽ. h. d.

a **J poſſeſſor.** Qui hereditariã pecuniã nõ attingit ad uſuras nõ tenetur. h. d.

Redacte. Hic exponit ṽbũ redacte ⁊ breuiter. h. d. redactum dicitur qđ nõ eſt exactum ſed exigi poteſt.

Quod ſi poſt. Poſt motã ↄtrouerſiã vẽdẽs teneẽ ad res niſi eẽnt res ſteriles: q: tũc actoris eẽt electio. h. d. ℭ Op. ꝙ indiſtincte teneaẽ ad ꝑciuꝫ: ut. ĩ. e. l. in eſtimatiõib⁹. So. ibi uẽdidit ex neceſſitate ꝑſone: hic ex neceſſitate rei. ℭ Op. ⁊ vr̃ ꝙ ẽt qñ ex neceſſitate rei uẽdidit ueniat ꝑcium ſimpliciter nec ſit electio actoris: ut. ĩ. e. l. ubi. §. iulian⁹. So. gl. ponit h̃ pl̃es ſo. final̃r dic̃. ⁊ hoc tenebat Ja. bu. aut poſſeſſor malefidei aut bonefidei poſt ↄtrouerſiã motã: qđ idẽ eſt: uẽdidit res utiles ⁊ teneẽ ad ipſas res q̃s ſi non reſtituit fiet eſtimatio: ut diceẽ. ĩ. e. l. fi. in fi. aut uendidit res inutiles quas uẽdi erat neceſſe: ⁊ tũc aut añ litẽ motã ⁊ debeẽ ꝑciũ. l. ubi. §. iul. ĩ. e. aut poſt liteꝫ

d ℭ Reſtituere. qđ dixi. ⁊ qđ no. bar. ⁊ bal. in. l. mater. C. de rei uen.
e J ⁊ rẽ nõ ſuccedit. qualiter ĩtelligaẽ ꝑciũ nõ ſuccedere loco rei. ⁊ de
s hoc ẽ hõa gl. i. l. labeo ⁊ ſabin⁹. §. i. de ṽ. ſi. ⁊ no. bar. ĩ rub. ĩ. ſo. ma. ⁊ ĩ ↄſilio pũct⁹ talis ẽ. dña. p. ⁊c̃. ⁊ adde qđ no. i. l. ſi cuꝫ fũ. ff. ſi cer. pe. la te ꝑ bal. i. l. q debitori ĩ ꝑn. q̃ ĩ frau. cre. nõ tñ ĩ oĩb⁹ diciẽ ꝑc ſuccedere loco rei. ⁊ iõ ĩterrogat⁹ an reꝫ hẽat põt negare: lꝫ ꝑciũ hẽat. ꝑm bal. late. l. cogi. ĩ pe. col. de peti. her. ⁊ de hac materia uiđ p⁹ bar. bal. late in. d. l. mater in. iiij. ⁊. viiſ col. ubi etiã põit an res ſuccedat loco pecunie. ⁊ habeẽ in. l. ut ꝓponis. marie ꝑ bal. .C. đ rei uẽ. ⁊ uide bar. ĩ .l. ĩꝑator. §. fi. de le. ij. ⁊ dic̃ bal. C. đ ſer. pig. da. ma. i. l. pe. ꝙ regula eſt ꝙ ꝑcium ſuccedat loco rei. allegat. l. ſi ita fideiuſſo rẽ accepo. đ fideiuſ. adde qđ idẽ ẽ ĩ ꝑſonalib⁹ ſicuẽ in realib⁹: ut hic. ⁊. l. uẽditor ex hereditate. ĩ. de here. uel ac. uẽ. ⁊. d. l. mater. ſꝫ qd in hypothecaria. an ꝑciuꝫ ſuccedat loco rei. bar. ĩ .l. q a creditore. ff. đ his que in frau. cre. ⁊ ẽ glo. ſingularis ĩ .l. i. ĩ. de diſtrac. pig. et ibi bar. ⁊ ꝑ bal. i. l. ſi. §. ⁊ ſi ꝑſatã in ꝑn. C. đ iur. delib. ⁊ ãge. hic. ADDE ꝙ res ⁊ ꝑciũ adeo ſũt correlatiua ꝙ ꝓbata traditione rei quodãmõ uideẽ ꝑciũ ꝓbatuꝫ ꝙ iudex declarabit ita ei⁹ cõſi. ccxl. iij. li.

f Trũ ṽ u bũ obſcurũ. ⁊ fac ad. l. ſi qs ex argentarijs .§. ſi initiuꝫ de edẽ.

g Ed ⁊ ſi s lege. vide bar. in. l. patris ⁊ filij. de vul. ⁊ pupil.

motã ſeu ubi habeẽ pro lite mota ⁊ eſt electio actoris: utrũ ꝓſequaẽ rem uel ꝑcium: ut. ŝ. l. ꝓx. ṽ. cetex̃. ⁊ h̃ qđ intellige qñ fuit neceſſitas ex parte rei: ſecus ſi ex parte perſone: ut. ŝ. dixi ⁊c̃.

Ait ſenatus. Hic ĩcipit exponere ſcđam ꝑtẽ ſenatuſcõſulti ⁊ põit eã totã ad l̃raꝫ. ⁊. h. d. ſi bõefidei poſſeſſor uẽdiderit teneẽ ad ꝑciũ qđ exigit: ul̃ cedeẽ actiõez niſi ꝑciũ re euicta reſtituerit ul̃ res redhibita fuerit. h. d. ℭ No. ex hac. l. ꝙ pl̃a cõꝑhẽdit h̃ oratio ex hereditate ꝙ̃ cũ dico res hereditaria: ut h̃ in ṽ. ſꝫ ſi uẽdidit. ŝ. e. l. itẽ uidẽdũ. §. fi. cũ. l. ſe. ⁊ ſic ẽ ar. ꝙ pl̃es ꝑſonas cõꝑhẽdo cũ dico de ꝑuſio ꝙ̃ cũ dico ꝑuſin⁹. tñ in ṽitate idẽ ĩportat: ut. l. i. ĩ. ad mu. ⁊ ibi de hoc dixi. meli⁹ ẽt i. l. ꝓuinciales. ĩ. de ṽ. ſi. ℭ Secũdo no. ꝙ poſſeſſor reſtituere nõ dꝫ indebitũ qđ exigit. de quo uide. ĩ. e. .l. ſi poſſeſſor in prin. h̃ nõ ſunt alia.

Reſtituere. Bõefidei poſſeſſor teneẽ ad ꝑciũ: malefidei poſſeſſor teneẽ ad rẽ eſtimãdã ꝑ iuramẽtũ ĩ liteꝫ ſi extat: al̃s ad uex̃ ꝑciũ. h. d. ℭ No. ꝙ iuramentũ in litẽ defereẽ ꝑꝑ dolũ qđ cõmittiẽ in non reſtituendo. nõ ꝑꝑ dolũ ꝑteritũ. dixi in. l. in actionibus. ĩ. de in li. iuran. ⁊. l. arbitrio. §. i. ŝ. de dolo. ℭ Querit glo. qd ſi malefidei poſſeſſor uendidit plus ꝙ̃ ualeret. dic ut in ea. ⁊ quod dixi⁹ in. l. mater. C. de rei uen.

d **Eperditũ.** Deꝑditum deferẽ ad actũ naturalẽ: diminurũ ad actũ ciuilem. h. d.

e **J ⁊ rẽ ⁊ precium.** Bõefidei poſſeſſor teneẽ reſtituere reꝫ quã hꝫ ⁊ ſi qd ei⁹ occaſione acceſſit. h. d. ℭ No. ꝙ ꝑciũ ſuccedit loco rei. qđ dicã ſtatim. ℭ Op. ꝙ poſſeſſor q rẽ uẽdidit hꝫ in ea titulũ ergo nõ uenit ĩ hereditatis petitiõe: ut. l. i. ŝ. e. Glo. põit duas ſol. h̃: neutra placet mihi. ꝑma eniꝫ ↄtinet diuinatõez: q: ĩnuit ꝙ h̃ ↄ̃ct⁹ ẽptiõis nõ ualeret: nec ſcđa q̃ ĩnuit ꝙ deterioris ↄditiõis ſit qui hꝫ pl̃es cãs poſſidẽdi ꝙ̃ q hꝫ unã tñ. dic ergo ꝙ ↄ̃ct⁹ ẽptiõis tenuit. tñ titul⁹ hẽ ꝓ nõ titulo ex eo ꝙ rẽ emit ab eo q emit ab ipſo poſſeſſore. vñ nõ hꝫ pl⁹ iuris ꝙ̃ hẽret ꝑus. ℭ Op. ꝙ ꝑciũ ñ ſuccedit f loco rei: ut. l. q uas ĩ fi. de fur. So. ĩ uniuerſalib⁹ iudicijs ꝑciũ ſuccedit loco rei ut h̃. ⁊. l. ĩꝑator in fi. ĩ. de le. iij. in ꝑticularib⁹ ſec⁹. ita dꝫ intelligi iſta glo. ita tenẽt doc. C. de rei uẽ. l. mater. quod no. Jtẽ dr̃ h̃ ꝙ nõ admittiẽ qs ad petẽduꝫ id cuius ↄtrariũ nõ eẽt poſtulaturus. ↄtra de. l. nõ eo minus. C. de ꝑcu. So. ut. l. pe. C. de ſolu.

u **Trũ autẽ.** Bõefidei poſſeſſor ñ teneẽ ad ꝑciuꝫ niſi q̃ten⁹ ẽ factus locupletior. h. d. ℭ No. ꝙ ṽbũ obſcurũ f poſitũ in uno capite declaraẽ ſeu ĩterpretari põt ꝑ ṽba poſita in ſequẽtib⁹ capitulis. fa. ĩ. ad. l. acql. l. quẽadmodũ. ⁊ in inſti. ad. l. acql. §. hoc tamen capite.

Proinde. Bõefidei poſſeſſor teneẽ ad ꝑciũ ⁊ ad penã q̃ loco ꝑcij acceſſit: ſec⁹ de pena q̃ occaſione iniurie ꝑſonalis exacta fuerit. h. d. cũ. l. ſe. Bar.

s **Ed et ſi lege.** g ℭ No. ex hac. l. cum gl. ꝙ dictio ſꝫ cũ copula aduerſaẽ ad fa

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

ctū ⁊ nō ad ius. idē no. ſ. ne qs eū q̄ ī ius uo. l. ij. in glo. ſup v̄. forti⁹. facit de dā. infec. l. hoc āpli⁹ .§. de his aūt. ⁊ ibi gloſella. ⁊ l. q uſufructus. de v̄. ob. ¶ Op. q̄ iſta pena nō potuerit peti: qa ī fraudē uſurax: ut de ac. ēp. l. iul. §. idē pōp. Gl. pōit pl̄es ſo. dic q̄ h̄ pena fuit exacta uſq3 ad legitimū modū uſurax. ¶ Op. q̄ poſſeſſor nō teneſ ad ea q̄ extrinſec⁹ ueniūt: ut. l. itē ueniunt. §. nō ſolū. ſ. e. So. ibi loquiſ de his q̄ ueniūt extrinſec⁹ ⁊ accedunt pſone. h̄ de his q̄ accedūt rei uel rei occaſiōe. ¶ Quero q̄ ē rō dn̄ie iter. §. pinde. legis utruz. ſ. e. ⁊ l. ac ubi. q̄ eſt. l. ſ. pxi. Gl. pōit pl̄es ſo. bōas. una colligiſ ex ſummario. dic ut in gl. ⁊ de hac materia utrū illud qđ poſſeſſor noīe pene exigit teneaſ reſtituere. habuiſtis in. l. ſi pignore. ſ. de pig. ac.[a] plene dixi in. l. pretor. §. qui de fructibus. ſ. de bo. auc. iudi. poſ.

Itē ſi rem. Bōefidei poſſeſſor teneſ inquātū ex p̄cio ē fact⁹ locupletior ⁊ nō ultra. h. d. ¶ No. q̄ l3 p̄ciū ſuccedat loco rei: tamē res nō ſuccedit loco p̄cij. ɔtra hoc facit. l. impator in ſi. ſ. de leg. ij. glo. ſol. q̄ ibi emit nomine heredis: hic nomine pprio. dic ut ibi dixi: quia eſt longa examinatio.

Quod ait. Hic iuriſcōſult⁹ incipit exponere tertiā ptē ſenatuſcōſulti de malefidei poſſeſſore. iō recitat ei⁹ v̄ba ad l̄raz. ⁊ h. d. p̄do ſiue poſſidebat ſiue dolo deſierit poſſidere. ſiue ei⁹ culpa aliqd acciderit: hac actiōe teneſ. h. d. ¶ Op. ſine actiōe nemo experiſ: ut. l. ſi pupilli §. uideam⁹. ſ. de neg. ge. ſed p̄do nō h3 actiōez ɔ debitores hereditarios. ergo ⁊c̄. Hui⁹ timore fcā ē tota gl. magna: ⁊ ita ſoluere debes. Intellige h̄ in caſu quo p̄do ageſ pōt. forte q: teſtm̄ erat ualidū: ſ3 ſubiacebat q̄rele: uł dic q̄ erat un⁹ ex cognatis heſdis. ergo poterat agere eo q̄ ɔiūcta pſona: vel v̄ius duob⁹ modis pōt ɔtingere uel q̄ erāt debitores q ɔ̄xerūt cum p̄done. puta coloni ⁊ ſimiles q ab eo res hereditarias ɔduxerāt: ut. l. qui vrbana. ſ. de ɔdi. inde. uel erāt tales q erāt ſub cura p̄donis ⁊ admiſtratione: vnde ab eis exigere poterat.

Quod autē ait. Predo dr̄ qui nullā cā3 poſſidēdi h3. ⁊ teneſ de fructib⁹ pceptis ⁊ pcipiēdis. h. d. ¶ No. q̄ malefidei poſſeſſor teneſ in hoc iudicio uniuerſali. idē in rei uē. ut inſti. de of. iu. §. illox. ⁊ C. de rei uē. l. certū. ⁊ l. ſi nauis ī ſi. ſ. de rei uē. ⁊ aduerte q̄ ī rei uē. p̄do teneſ de fructib⁹ quos petitor pcipe potuit: ut. d. l. ſi nauis in ſi. h̄ v̄o teneſ de fructib⁹ quos ipſe predo potuiſſet pcipe: ut hic dicit tex. ⁊ etiā apparet ex v̄bis ſenatuſcōſulti. ſ3 ɔtra hoc eſt tex. in. l. domu3 .C. de rei uē. Sol. ut ibi dixi. ⁊ plene dixi in. l. ex diuerſo. ſ. de rei uen.

De eo autem. Quātu3 ad fruct⁹ paria ſūt ab initio malā fidē ſubeſſe uł ex poſtfacto ſupuenire. h. d. ¶ Op. ſ. e. l. illud. So. quo ad fructus nō refert an ab initio an ex poſtfacto ſuperueniat mala fides: ut h̄: ſ3 quo ad piculū iterit⁹ rei refert: ut. l. ɔ̄ria. ⁊ in hoc reſidet gl. uł aliter ibi nō ſupuenit mala fides v̄e: q: credebat ſe iuſte adhuc poſſidere: ſ3 ficte ut p cōtrouerſiā motā uel p lit. ɔte. ut ibi. ¶ Op. de. l. q ſic. §. q alieno ī ſi. ſ. de vſur. So. dicit glo in eo q h3 titulū quo ad fruct⁹ refert vtrū ab initio uel ex poſtfacto ſupueniat mala fides ut ibi. ſec⁹ in eo q nō h3 titulū ut h̄. qđ ſatis placet: tm̄ l3 quo ad acqſitionē ſit dn̄ia: nō eſt dn̄ia quo ad reſtitutionē cu3 illos fruct⁹ teneſ reſtituere: ut dicā. ſ. pxi. §. ⁊ no. glo. in. d. §. q alieno. ⁊ tangūt doc. in. l. certū. C. de rei uē. Itē op. de. l. clā poſſidere in p̄n. de acq. poſ. ⁊ .C. de vſu. trāſ. l. i. vbi ſufficit ab initio bona fides. So. quo ad uſucapionē ſufficit bōa fides ab initio. ⁊ per ſupueniētē malā fidē nō iterrūpiſ de iure ciuili: ſec⁹ de iure canonico: ut in. c. poſſeſſor. ex̄ de re. iur. li. vj. ſ3 quo ad fruct⁹ nō eſt dn̄ia utrū mala fides ſit ab initio an ex poſtfacto p rōne cogitabitis. ⁊ dicā. ſ. pxi. §. ¶ Op. de. l. nō diſtinguem⁹ .§. ſatiſdatio. So. aliqd eē ab initio uel ſupuenire ex poſtfacto ſūt paria: qn̄ eſt eadē rō. ita loqſ hic. ſec⁹ ſi rō eſt diuerſa: ut in ɔ̄rio p3: pn̄t tn̄ uno v̄bo ſolui h̄ ɔ̄ria: ut dicit glo. l. q ſic. §. alieno. v̄. bonefidei ēptor. ſ. de vſur. q̄ oīa ſupſcripta ɔ̄ria pn̄t uēdicare ſibi locū ī ſingulari petitiōe: ſec⁹ in petitiōe heſditatis ubi nō refert an ex poſtfacto uel ab initio hūit malā fidē: ut h̄. ¶ Ultimo hūimus p̄die unā qōnē de facto. pbata ē fama ɔtra accuſatū de maleficio de menſe ianuarij p famā ɔtrariam pbatū eſt q̄ fuit de mēſe februarij: q̄riſ utrū fama ſequēs tollat fcm̄ p̄cedētis fame. Determinaui q̄ ſic. nā fama ē cōis opinio voce manifeſta: ut dixi ī. l. de minore. §. tormēta. ſ. de qōnib⁹. ſ3 ſequēs opi. tollit ⁊ euacuat p̄cedente3: vt hic. ⁊ l. qui bona. §. ſi qs ſtipulatus. ſ. de dam. infec. ergo ⁊c̄. ⁊ hoc uideſ uelle glo. q: ſequens cōſuetudo tollit precedentē ɔtrariam: ut. l. non uidetur. de regu. iur. de iſta qōne eſt caſus in. l. ij. poſt prin. ſ. quis ordo in bo. poſ. ſer.

Scire. Error iuris nō iducit malā fidē. h. d. ¶ Op. q̄ error iuris nō pdeſt in acqrēdo: ut. l. error. de iur. ⁊ fac. ig. Sol. glo. multiplr̄. finalr̄ t3 q̄ h̄ efficaciter non acqrit fructus: qa eos reſtituere teneſ. q̄dā alie glo. uideſ aliter dicere ut dicā ſtati3. ¶ Op. de. l. nūq̄ in p̄n. ⁊ l. ſi fur. §. i. de uſuca. So. error iuris[b] ipedit uſucapionē ut in ɔtrarijs: nō acqſitione3 fructuū ut h̄. ita dicit glo. in. d. l. ſi fur. §. i. ⁊ Dy. ex̄ de re. iur. c. poſſeſſor. ſ3 h̄ ſo. vr̄ ɔtra p̄cedēte3 ſo. nā. ſ. dixit q̄ fruct⁹ reſtituere teneſ: ſ3 nō contradicit ſi bn̄ aduertaſ. nā dicit q̄ teneſ reſtituere eo cāu quo ē poſſeſſor bōefidei. ſic error iuris nō nocet[c] in acqſitiōe fructuū cū p bōefidei poſſeſſore habeſ. ¶ S3 q̄ro q̄ ē rō dn̄ie inter uſucapionē ⁊ fructuū acqſitionē. Rn̄. ad uſucapionē reqriſ uer⁹ titul⁹ uel iuſt⁹ error: ut. l. celſus. ſ. de uſuc. ſ3 error iuris nō eſt iuſt⁹. ergo ad uſucapionē nō ſufficit. S3 quo ad acqſitionē fructuū nō requiriſ titul⁹: ſ3 ſufficit q̄ abſit mala fides: que abeſt ubi eſt iuris error ut h̄. Ad unū tn̄ aduerte q̄ iſte q allegat iuris errorē d3 hoc pbare: qa ſcīa p̄ſumitur regulariter: ut. l. leges. C. de legi. ¶ S3 ɔtra p̄dicta op. C. de agri. ⁊ cēſi. l. quēad. ⁊ ex̄ de re. iur. c. q ɔtra iura. li. vj. So. q̄dā ſūt iura iterdictoria ſeu phibētia aliquos actus: tūc q facit ɔtra illa iura pōt hr̄e malā fidē: ut. d. l. quēadmodū. ibi. q eni ɔtra iterdicta. l. ⁊c̄. ¶ Ita intelligo gl. h̄ poſitā in tertia ſolutiōe: q̄dā ſūt iura q̄ nō phibēt: ſ3 actui nō aſſiſtūt: utputa teſtm̄ nō ſolēne nō v3: qa. l. nō aſſiſtit ſibi: vtputa agnatus remotior nō admittiſ: quia. l. ſibi nō aſſiſtit; nō aūt reſiſtit iſto caſu. qui ergo in tali iure errat nō p̄ſumiſ malefidei: ut h̄ in tex. nec bōefidei: vt .d. c. q ɔtra iura. ex̄ de re. iur. li. vj. Eſt enim mediū iter bonā fidē ⁊ malā: ut no. C. de acqr. poſ. .l. i. ⁊ l. iij. §. ſi. ſ. de acqr. poſ. iſtud nō ſufficit ad uſucapionē in q̄ reqriſ bōa fides poſitiue. ſufficit tn̄ ad acqſitionē fructuū in q̄ ſuffic̄ malā fidem abeſſe vt h̄. Ex hoc p3 declaratio oīu3 glo. ⁊ tex. que dicūt q̄ iuris ignorātia excuſat a fructib⁹ qđ eſt intelligēdū ſicut ceteri bōefidei poſſeſſores.

[a] ¶ De pig. ac. ⁊ uide p bar. plenius in. l. p̄tor. §. qui de fructib⁹. de bo. auc. iu. poſ.

[b] ¶ Scire. ſolu. error iuris. ⁊ ad iſta an ubi nō pcedit uſucapio pcedat acqſitio fructuum: ⁊ an error iuris ipediat acqſitionem fructuu3. vide glo. mirabile3 ⁊ ibi bal. in. l. ij. C. ſi qs rem mi. igno. uiđ oīno bar. in. l. qđ nerua in .x. col. ſ. de. poſi. ⁊ adde bal. in. l. i. in ulti. col. de uſufru. C.

[c] ¶ Non nocet. Error iuris q̄ ad fructuū acqſitionē nō nocet: niſi poſſideret iure reſiſtente. ita cū opinione bar. trāſit abbas in .c. dilecto. đ prebē. dicat qcqd uelit Dy. in regula poſſeſſor. ⁊ ibi t3 abbas q̄ nō teneaſ ad reſtitutionem fructuu3 errās in iure: niſi eēt poſſeſſor iure reſiſtēte. ⁊ hoc dico: qa nō ſūt paria fruct⁹ acqrere ⁊ nō teneri ad reſtitutionē. no. bal. i .l. ex diuer. .§. ſi. de rei uē. ⁊ h̄ adde bal. in. l. uēditor .C. p empto. l. i. l. i. .C. đ his q. ut indig. ui. de h̄ glo. q̄ vult q̄ errāſ in iure teneatur ad reſtitutionē fructuu3 quatenus ē locupletior fallit in caſu. l. fructus. ſ. de uſur. de rōne uide bal. in. l. pro oneribus⁹. C. đ iure do. dic̄ tamē bal. in. l. .ij. l. xx. col. .C. đ hui. q̄ miſſus ī poſ. auctoritate iudicis inordinate non fac̄ fructus ſuos. et de materia uide poſt bar. bal. i. l. i. C. de his q. ut indig. ⁊ ibi per fran. tigri. ⁊ ſaly. ⁊ q̄uō pbetur error iuris. uide bal. in .d. l. ij. C. ſi qs rem mi. ign. ADDE an error iuris ipediat acqſitionem fructuū ro. ɔſi. cxlviij.

ſic eas glo. limita ſm glo. poſitas ī. l. ex diuerſo. ꝗ. de rei uen. ⁊ inſti. de re. diui. §. ſi qs a non dño. in qbus queritur an bonefidei poſſeſſor de fructibus teneatur.

Si ante. Poſt litē ꝯteſ. oēs poſſeſſores ſunt pares ⁊ tenentur ut predones. h. d. ¶ Op. dicit̃ ħ ꝙ poſt ꝯtrouerſiā motā incipit eſſe malefidei. ꝯtra de rei uē. l. certū. cū ſimilibus. Sol. dicit gl. ſpāle in iudicio uniuerſali: ſecus in ſingularibus actionibus. ubi nō dicit̃ malefidei niſi poſt litem cōteſtataꝫ. ¶ Sed q̃ro que eſt ratio diuerſitatis. Rñ. in uniuerſalibus iudicijs ſimplex denunciatio facit quē malefidei: ut. ſ. e. l. item ueniūt. §. petitā. ⁊ hoc eſt mere poſitiuū: ut colligitur ex ꝟbis ſenatuſconſulti: ſed per ſimplicem motū ꝯtrouerſie ⁊ dationem libelli fit iſta notificatio ⁊ denūciatio. ergo eſt malefidei. Sed in iudicijs particularibus per denūciationē ſimplicē ex poſtfacto qs non cōſtituit̃ malefidei: ut in glo. l. pe. ꝗ. pro emp. ergo per ſolā dationē libelli non ꝯſtituit̃ malefidei. ¶ Op. ꝗ. e. l. illud. So. ħ quo ad fructus: ibi quo ad periculū interitus. rationē ibi uidiſtis. ¶ Quero de duobꝰ. ꝑmo utrū poſt lit. ꝯte. poſito ꝙ quis remaneat in ſe bonefidei teneat̃ ad fructus. Glo. dicit ꝙ eſt ꝑſumptio iuris ⁊ de iure ꝙ per litem ꝯte. quis ſit malefidei quo ad fructus. ¶ Querit glo. utrū per ſimplicē ꝯtrouerſiā interrūpat̃ ꝑſcriptio uel uſucapio. dicā in. l. fi. de eo ꝑ quē fcm̄ erit.

Proinde. Qui dolo malo deſijt poſſidere uel dolo nō acqſiuit ut poſſeſſor tenet̃ ad rem ⁊ ad fructus ⁊ ꝯtra eū iuratur. h. d. Glo. ſignat ꝯtrariū ⁊ nō ſoluit. uide eam. So. ut ibi per glo. ⁊ no. per Dy. de tabu. exhib. l. i. in prin.

Cōſuluit. Hic incipit iuriſcōſultus exponere q̃rtā partē ſenatuſconſulti que loquit̃ de bonefidei poſſeſſore: ⁊ breuiter hoc intēdit. Bonefidei poſſeſſor tenet̃ inquantū factus eſt locupletior: nec dicit̃ qs locupletior: lꝫ aliū obligatū hēat naturaliter ad antidota: niſi antidota ſint ſoluta. hoc dicit. ¶ No. ꝙ donatarius tenet̃ naturaliter ad antidota[a] donatarij ad remunerādū. de effectu iſtius obligatiōis tangit glo. in. l. ex hoc iure. de iuſti. ⁊ iure. dixi plene in. l. qui teſtō. §. i. ꝗ. de fideiuſ. ⁊ glo. etiam circa hoc dicit ꝙ obligatio naturalis ad antidota non eſt ita efficax ſicut naturalis que orit̃ ex pacto. ⁊ dixi late in. l. ſi nō ſortem. §. ſi libertus. ꝗ. de ꝯdi. indebi. ¶ Scđo no. ꝙ illud quod ꝯceditur alicui occaſione beneficij antea per euꝫ illati dicitur remuneratio ut hic. ⁊ l. ſi remunerandi. ꝗ. man. ſed an hec remuneratio egeat inſinuatione ſicut alia ſimplex donatio. glo. tangit in. l. acquilius. ꝗ. de dona. ⁊ Guil. in. l. illud. C. de ſacroſac. eccle.

8 **Si quis rē.** Poſſeſſor dicit̃ locupletior ſi res extāt apud eū licet earum ꝯtemplatione de ſuo latius expenderit. h. d.

Adeo aūt. Expenſa ꝑſumit̃ in dubio facta de ꝑte expēdentis ⁊ alterꝰ. h. d. ¶ Op. glo. de. l. nēſenius. ſ. de neg. ge. ⁊ non bene ſoluit. dic ibi expenderat in negocijs alienis ⁊ erat dubiū quo animo expenderat. hic erat certū ꝙ expēderat bonefidei in re aliena tanꝗ̃ ſua.

Quod aūt. De eo qđ bonefidei poſſeſſor expēdit de hereditate illud ſibi imputatur qđ alˀs erat impēſurus ſi ſe heredē nō eſtimaſſet. h. d. ¶ No. iſtū caſum no. in uer. nā ⁊ diuus ꝙ ille qui rogatus eſſet qcqd ex hereditate ſupfuiſſet reſtituere pōt alienare ſi fraudē non facit: ⁊ ꝟba reſcripti ſunt in. l. ticius rogatus. ad trebel. hodie debet ſeruare quartam: ut in auc̄. contra rogatus. ad trebellianum.

Itē ſi rem. [b] Difficilis eſt ⁊ hoc intēdit ſi iudiciū uniuerſale per particulare ꝯſumit̃: nō obſtat exceptio ne ei ꝑiudiciū fiat. ¶ Item emptor pōt uti exceptione ex ꝑſona uēditoris ne bonefidei poſſeſſor teneat̃ ultra ꝗ̃ ſit locupletior. ¶ Item uenditore offerēte ſe defenſioni emptor tutus eſt exceptione ex ꝑſona ſua. h. d. primo ponit̃ thema. ſecundo tres rōnes ad ꝓbandū partē negatiuā. tertio ponit̃ determinatio q̄ōnis. quarto ponit̃ noua qō ⁊ eius determinatio. ſecūda ibi quod preiudiciū. tertia ibi ⁊ puto. quarta ibi quid tamen. in prima parte caſus eſt clarus. ¶ Sequit̃ uer. quod ꝑiudiciū. hec eſt ſecunda pars in qua ponunt̃ tres q̄ōnes ad partē negatiuaꝫ. ſecūda ibi quia. tertia ibi qm̄. ¶ In prima ſic forma argumentū: cū dr̃ illa exceptio nō obſtat qm̄ ꝑiudicium particulare quod ꝓponit̃ nullū facit iudiciū petitioni hereditatis: ⁊ tūc nō differt. iſtud ꝓbatur in. l. ſi qs libertatē in ſi. ſ. e. Sed iſtud eſt huiuſmodi: qa per ipſum nō fit ꝑiudicium petitioni hereditatis. ergo nō dꝫ differri ſed pōt intentari ⁊ actor non repellit̃. h. d. ⁊ ſic tex. ponit minorem tm̄. ¶ Sequit̃ ꝟ. qa. in hoc ꝟ. pone caſuꝫ ſic: inſtat q̃rens que eſt ꝓbatio minoris ꝙ per iſtud iudiciū petitioni hereditatis nō fiat ꝑiudiciū. Ad qđ rñdet iuriſcōſultus hoc modo: illi iudicio qđ nō pōt eſſe nō poteſt fieri ꝑiudiciū: hoc eſt notū per ſe ſed de ꝑcio iſtarū rerū nō pōt eſſe iudiciū petitionis hereditatis inter emptorem ⁊ uēditorē. ergo ⁊c̄. h. d. Et ſic tex. iſtius ſcđe rationis ponit minoreꝫ tm̄. In ꝟ. qm̄. inſtat q̃rens probetis mihi iſtā minorē ꝙ de hoc ꝑcio nō poſſit eſſe iudicium petitionis hereditatis. Ad hoc rñdet iuriſconſultus ſi aduocabit actorē ab emptore: emptor aduocabit ꝑciū a uēditore agēdo de euictione. ergo ab ipſo uenditore nō poterit peti ꝑciū per petitionē hereditatis iaꝫ ab eo aduocatū. ¶ Sequit̃ ꝟ. ⁊ puto. hec eſt tertia pars ꝑncipalis in qua ponit̃ determinatio q̄ōnis. ⁊ dicit iuriſcōſultus ꝙ res pōt uēdicari niſi emptores ſint habituri regreſſum cōtra bonefidei poſſeſſorē: q̄ſi dicat dicta exceptio ne fiat ꝑiudiciū hereditatis petitioni non obſtat. ⁊ ſic res nō poteſt uēdicari: ſed bene obſtaret exceptio ſi per hoc bonefidei poſſeſſor ꝯueniret̃ ultra ꝗ̃ ſit factus locupletior. ⁊ ideo eo caſu quo emptores ſunt habituri regreſſum ꝯtra bonefidei poſſeſſorē ꝑñt excipere ex ꝑſona uenditoris. h. d. ¶ Sequit̃ ꝟ. qd tm̄. iſta eſt q̃rta pars ⁊ clara. prima pars ut dixi ponit thema ⁊ q̄ōnē. ⁊ ſic nō hꝫ ꝯ̃ria. Aduerte tñ: qa q̃rit an res poſſit uēdicari per rei uēdicationē: qa de petitione hereditatis nō eſt dubiū cū emptores poſſideant titulo. ¶ Uenio ad ſecundā partē ⁊ aſſumo tertiā rōnē. ⁊ uidetur ꝙ illa non ſit bona ratio: qa ſm hoc nunꝗ̃ bonefidei poſſeſſor uendens aliqd de hereditate poſſet ꝯueniri: qm̄ uicti emptores ſunt reuerſuri ad eū. hoc aūt eſt ꝯ̃ caſuꝫ. l. qđ ſi in dieꝫ. §. ſed ⁊ is. ſ. e. huius timore fatet̃ glo. ꝯ̃riū. ⁊ dicit ꝙ iſta eſt mala ratio: ſed bona ratio eſt: quia uenditor nō erat factus locupletior. Ja. bu. ſuſtinebat rōnē tex. Ad ꝯtrariū rñdet: aut uēditor idemqꝫ poſſeſſor ꝯuenit̃ prius: ⁊ hꝫ locū. l. cōtraria. nā tūc emptores nō potuerūt poſtea ꝯueniri: qa actor iam elegit ꝑciuꝫ: ut. ꝗ. ꝓxi. §. ⁊ ſic nō pōt dici ꝙ emptores uicti ſunt habituri regreſſum ꝯtra eū: qm̄ nō potuerūt uinci. ⁊ ſi diceris poſſet euinci ab alio. de hoc tūc cauebit̃: ut. ſ. e. l. ſi poſſeſſor. ꝟ. ſꝫ ⁊ ſi ob vēditionē. aut prius ꝯuenit̃ ēptor ⁊ hꝫ locū ħ. l. ⁊ hoc puto uex tenendo lec. glo. puto tm̄ ꝙ iſte tex. poſſet legi alio modo. ⁊ rōnes eſſent clare ⁊ bone. ⁊ diuido iſtā ſecūdā ꝑtem ſic. primo ponit duas rōnes ad ꝑtē negatiuā. Scđo ponit unā rōnē ad partē affirmatiuaꝫ. ſ. ꝙ exceptione repellat̃. ſcđa ibi qm̄. ꝑmas duas rōnes ſic forma: uidet̃ ꝙ actor non repellat̃ exceptione: qa non fit ꝑiudiciū petitioni hereditatis: ut in ꝟ. ꝑiudiciū. ꝓbatio huius habet̃: qa ꝑciū iſtaꝝ reꝝ nō pōt ꝑuenire in petitione hereditatis cū ſit cōſumptū: ut dictū eſt in themate. h. d. ꝟ. qa. ¶ Uenio ad ꝟ. qm̄. hec nō eſt ratio rōnis ꝑcedētis ut glo. dicit: ſꝫ eſt q̄daꝫ ratio ad ꝑtē affirmatiuā. ⁊ uidet̃ ꝙ actor repellat̃ exceptione: qa uicti emptores reuerſuri ſunt ad eū q diſtraxit: ne ergo ille bonefidei poſſeſſor cōueniat̃ ultra ꝗ̃ ſit locupletior ꝯtra mentē ſenatuſcōſulti repellatur exce-

[a] ¶ Cōſuluit ad antidota adde bar. late in. l. ſi nō ſortē. §. ſi libertus. de cōdi. inde.

[b] ¶ Itē ſi rē. Iſtū tex. ſtricte itellige ī hoc iudicio ut no. glo. ⁊ ibi bal. in. l. familie. C. famil. hercīſ. ⁊ declara ut ꝑ bal. ī. l. i. C. de ſen. ī vl. col. vbi notan. limitat iſtū tex. ⁊ uide per bar. ī. l. ſolutionē. ꝗ. de ſolu.

ptione.⁊ hoc vult dicere.ṽ.qm̄.¶Sequit̄ ṽ.⁊ puto.⁊ iſta pars nō mutat̄.hēs ergo ſm utrāqʒ lec.⁊ ſm oīum opi.ꝙ h̄ emptor nō pōt ſe tueri illa exceptiōe ne fiat p̄iudiciuʒ petitioni hereditatis:ſed illa ne uēditor idēqʒ bonefidei poſſeſſor cōueniatur ultra q̄ ſit locupletior. ¶Sed ꝯ̄ hoc op.de.l.ſi qs libertatē.ſ̄.eo.So.qm̄ p̄iudiciū particulare pōt ferre aliqđ p̄iudiciū petitioni hereditatis mouēde vel iam more:tūc dʒ in eo ſupſederi: ut in.l.ꝯ̄ria.Sʒ h̄ petitio hereditatis nō ſperat̄ moueri ergo illa exceptio nō ob.qđ aūt nō ſperet̄ moueri ꝯtingit altero de duobꝰ modis. Primo ſm glo.q: ab ipſo initio moueri nō pn̄t:ideo qa poſſeſſor ex p̄cio nō erat locupletior.ſcđo mō ſm opi.Ja.bu.qa per exactionēʒ factā in iſto iudicio particulari petitio hereditatis ꝯſumitur.⁊ hoc mō ſūmaui tibi legē iſtā.⁊ hoc vult dicere iſte ṽ.qm̄.ſm lec.glo.qđ tene mēti.Sed tūc inſtat̄ lʒ petitio hereditatis nō poſſit ꝓponi pro p̄cio poterit ꝓponi inter actorē ⁊ poſſeſſorē pro alijs rebꝰ.vn̄ dʒ obſtare dicta exceptio:ut.d.l.ſi quis libertatem. Glo.magna. prima h̄ in fi.⁊ in.d.l.ſi qs libertatē.in prima glo.mag. uidetur dicere ꝙ emptor hoc nō pōt opponere:qa nō opponit ad ſui utilitatē:ſed hoc ibi reprobaui per multas.ll. Dicendū eſt ergo ꝙ h̄ ille poſſeſſor qui uendiderat illas res nō poſſidebat:vn̄ nō ſperatur moueri petitio hereditatis aliquo mō:alˀs obſtaret dicta exceptio ne fieret p̄iudiciū ⁊c̄.¶Uenio ad ṽ.⁊ puto.dicit̄ h̄ ꝙ qn̄ habituri ſunt regreſſum nō pn̄t cōueniri. Cōtra ſm hoc emergit iniquitas:qa uerus heres perdit ſuū ꝯtra ſuā volūtatē ꝯtra.l.id qđ noſtrū.de re.iu. Huius timore eſt facta h̄ q̄dā glo.⁊ puto ꝙ ſit additio.⁊ incipit:ſʒ nō eſt iniq̄tas ⁊c̄.⁊ ſoluit ꝙ licet h̄ eſſet iniq̄tas.tn̄ etiaʒ iniq̄tas eēt ꝙ bonefidei poſſeſſor teneat̄ ultra q̄ ſit locupletior.⁊ ideo in pari cauſa eſt melior ꝯditio ꝯuenti. ¶Op.⁊ uidet̄ ꝙ nō obſtāte ꝙ poſſit haberi regreſſus ad uēditorē bonefidei poſſeſſor poſſit ꝯueniri:ut.ſ̄.e. .l.nec ullam.§.qđ ſi qs.alˀs eſt.l.etiā.Sol.dicūt qdā ꝙ hec dʒ intelligi ſm illā ut diſtinguat̄.aut res fuit uēdita iuſto p̄cio aut modico:⁊ aut uēditor reperit̄ aut nō:ut ibi pʒ.Alij dicūt aut fuit uēdita res ſingularis:⁊ loquit̄ hec:aut hereditas:⁊ loquit̄.l.ꝯ̄ria.⁊ hanc tenet glo.in ꝯ̄rio.Alij dicūt ꝙ h̄ agebat̄ rei uēdicatione ibi petitione hereditatis iſtas duas reprobat glo.qa ponunt diuerſitatē caſuū cū nō ſit diuerſitas in rōne.nā ita habetur regreſſus ꝯ̄ uenditorē ſi euincit̄ hereditas qn̄ hereditas eſt uēdita:ſicut habet̄ ꝯtra uenditorē rei ſingularis qn̄ res ſingularis euincit̄.⁊ ideo glo.tenet primā ꝙ hec intelligit̄ ſm illā qn̄ res fuit uēdita iuſto p̄cio ⁊ uēditor apparet.iſtā tenet Ja.de are.Ja.bu.⁊ Cy. Huiꝰ ratio pōt eſſe:qa qn̄ res uendit̄ modico p̄cio uidet̄ donari.⁊ dicit̄ titulus q̄ſi lucratiuus:ut.l.apud celſuʒ.§. ſed cū legitima.⁊.§.ſe.⁊ ibi no.ĩ.de doli excep.vn̄ erit iſte caſus in quo bonefidei poſſeſſor dānificabit̄.ſimile .ſ̄.e.l.§.ſi qs re ſua.⁊ ſi tu opponis de.§.ꝯſuluit. Rn̄. ꝙ bonefidei poſſeſſor qui donat nō pōt ꝯueniri petitione hereditatis pro re donata:ſed ibi nō negat̄ qn poſſit ꝯueniri rei uēdicatione:⁊ qn donatarius poſſit hēre regreſſum ꝯtra donantē in caſibꝰ in qbꝰ.l.ꝑmittit ita h̄ de illo qui emit modico precio.¶Pro huius declaratione q̄ro qd ſi bonefidei poſſeſſor eſt locupletior ex p̄cio an emptor poſſit ꝯueniri rei uēdicatione. Iſtā queſtioneʒ ponit glo.i.iſtius.§.in fi.⁊ ſunt opi.tu breuiter dic:aut emptor eſt habiturus regreſſum ad illud tm̄ in quo uenditor eſt locupletior ⁊ pōt ꝯueniri:nec obſtat exceptio ne fiat p̄iudiciū:qa per exactionē factā in hoc iudicio particulari petitio hereditatis cōſumit̄ ut dixi. nec obſtat exceptio ne poſſeſſor teneat̄ ultra q̄ ſit locupletior:qa nec directo nec per obliquū in plus q̄ ſit locupletior ꝯuenit̄ iſto caſu.ſi ṽo eēt habiturus regreſſū in plus:tūc hēret exceptionē ex pſona uēditoris:ut hic in ṽ.⁊ puto.reaſſume ergo qn̄ poſſeſſor ꝯuenit̄ rei uendicatione aut q̄ris an poſſit opponere exceptionem ne fiat p̄iudiciū ⁊c̄.aut q̄ris an poſſit opponere exceptionem ne poſſeſſor cōueniat̄ ultra q̄ ſit locupletior.ꝑmo caſu dic aut petitio hereditatis nō ſperatur moueri:⁊ hoc ſcđo caſu.aut cōſumet̄ petitio hereditatis per exactionē factaʒ in hoc iudicio particulari:aut nō:ut pʒ ex p̄dictis.ſcđo caſu qn̄ vult opponere exceptionē ne poſſeſſor cōueniat̄ ultra q̄ ſit locupletior.⁊ tūc aut iſte qui ꝯuenit̄ poſſidebat titulo lucratiuo:aut q̄ſi lucratiuo.ſ. qn̄ minori p̄cio emerit:aut titulo oneroſo.ꝑmo caſu indiſtincte nō cōpetit ei:qa ſi nō cōpetit ei qui poſſidet titulo q̄ſi lucratiuo ut ſtatim dicaʒ ⁊ dixi:multominus ei qui poſſidet mero titulo lucratiuo.ſcđo caſu qn̄ poſſidet titulo q̄ſi lucratiuo:ut qa modice emit:tūc nō pōt iſtā exceptionē opponere:ut.l.nec vllā.§.ſi qs.ſ̄.e.⁊ h̄ no.in glo.tertio caſu qn̄ poſſidet titulo oneroſo:ut qa emit iuſto p̄cio:tūc aut bonefidei poſſeſſor uēdēs ex p̄cio nō eſt locupletior.⁊ pōt iſtā exceptionē obijcere:ut hic in ṽ.⁊ puto.ſi eſt habiturus regreſſum ꝯ̄ eū.alˀs ſecus.aut eſt effectus locupletior.⁊ tūc aut eſt habiturus regreſſum ꝯtra eū in tm̄ q̄tū eſt factus locupletior:aut in plus.ꝑmo caſu nō pōt opponere exceptionē iſtaʒ ut dixi.⁊ no.in fi.ꝑme glo.magne.ſcđo caſu iſtā exceptionem poſſet opponere argu.iſtius tex.¶Quero qd ſi emptor cecidit a poſſeſſione ⁊ poſſeſſio reuerſa eſt ad ueꝝ dn̄m:utrū poſſit agere publiciana ꝯtra ueꝝ dn̄m. uidet̄ ꝙ nō:ut.l.pe.ĩ.de publi. Pro hoc facit ratio:q: cū ex utraqʒ p̄te ſit iniquitas melior eſt cōditio poſſeſſoris:ut dixi.ſ̄.in ꝑmo cōtrario tertie ꝑtis. Illa glo.noua que eſt additio format hāc q̄ōnem neqʒ declarat:⁊ in ea dubito pro mō:ideo omitto.¶Quero que eſt ratio ꝙ uēditor ad p̄ciū nō tenetur. dicit q̄dā glo.parua que eſt h̄.⁊ eſt additio ꝙ q̄ttuor ſunt rōnes:ſʒ in ꝟitate diuerſi ſunt caſus:aut enim ponis uenditorē eē locupletiorem ex p̄cio ⁊ rem peti ab emptore.⁊ tunc pn̄t eē tres rōnes ſm glo.vna que ponit̄ in tex.ibi:qa uicti ⁊c̄. Alia qa petēdo rem reprobauit cōtractū.ergo nō pōt petere p̄ciū.tertio qa nō dʒ hr̄e rem ⁊ preciū.⁊ iſte due ponunt̄ in glo.ſup ṽbo uicti.ſed ſi ponis ꝙ uēditor ex precio nō ſit effectus locupletior:tunc eſt una ratio tm̄ .ſ.ne uēditor teneat̄ ultra q̄ ſit locupletior.⁊ i ṽ.qm̄. ponit̄ iſta ratio ſm lec.quā dedi.ſ̄.¶Quero utrū hoc ſit ſemꝑ uerū ꝙ emptor poſſit uti exceptione ex pſona uēditoris ſi eſt habiturus regreſſum cōtra eū. Rn̄.ſi quidem eſt exceptio rei coherens que nō dat̄ ꝓuilegio pſone.certe tūc eā pōt opponere emptor ut hic.alias ipſe nō poſſet opponere ſʒ deberet denunciari uenditori ut ipſe ueniat ⁊ opponat:ut.l.idēqʒ.§.⁊ gn̄aliter.ĩ.mā.⁊ ibi no.l.ſi fideiuſſor.§.q̄dā.eo.ti.⁊ iſtud facit ad q̄ōnē quā diſputaui de qua dixi tibi in.l.venditor.ſ̄.de iudi. ¶Uenio ad ṽ.qd tn̄.ex hoc ṽ.hēs notare ꝙ qn̄ uēditor offert ſe defenſioni ꝙ ex hoc parat̄ exceptio emptori:ut h̄ pʒ.Aduertendū tn̄ eſt:aut uenditor uenit ⁊ dicit ſe paratū defendere emptorē ⁊ ſuſcipe iudiciuʒ aīo nouādi.⁊ tūc an actor ad hoc cogat̄.glo.tangit.ſ̄.de neg.ge.l.liberto.⁊ doc.in.l.i.C.ubi in rē actio.dicaʒ in .d.l.liberto.qn̄qʒ nō dicit ſe uelle defendere uēditorē ſed dicit ſe paratū ſuſcipe iudiciū ſuo noīe ac ſi poſſideret.tūc actor ad hoc cogit̄ ope exceptiōis ab emptore opponēte ut h̄.⁊.l.de illo in fi.ĩ.de noxa.fa.ſ̄.de alie. iudi.mu.cā fac.l.iij.in fi.ubi glo.⁊ ibi dixi ꝙ talis offerens dʒ promittere rei reſtitutionem ſub magna pena. alias non excuſatur.

Si minori. Iuriſcōſultus in p̄cedenti.§. poſuit de triplici exceptiōe que cōpetit emptori. Hic ponit quartā ⁊ breuiter hoc intēdit.ſi petitor preciū rei uēdite a poſſeſſore recipit a uēdicatione repellit̄ etiā ſi recepit qđ a debitoribꝰ eſt exactū ēt ſi poſſeſſor fuerit malefidei.h.d.¶No ꝙ hac exceptione nō potes agere:qa p̄ciū a uēditore recepiſti. obſtat ṽo heredi uēdicanti ab emptore.⁊ differt hec a precedētibus:quia iſta habet locū ſiue poſſeſſor fuerit

malefidei ſiue bonefidei.ſec⁹ in p̄cedētib⁹:q: nō habet locū in malefidei poſſeſſore uendente.

s **Ed ꝛ ſi lege.**

Petitio. Expedita expoſitiōe ſenatuſ cōſulti ex qōnib⁹ circa lr̄a3:iu riſcōſult⁹ h̄ uenit ad materiā:ꝛ tractat uſq3 ad fi nē tituli qōnes q̄ ꝯgrue ad lr̄am nō poterant ap plicari.ꝛ breuiter hoc intendit.hereditatis peti tio h3 mixtā naturam realium ꝛ pſonalium.h.d. ¶ No.dicit glo.ꝙ hec actio eſt mixta in re3 ꝛ in pſonā ut h̄.ꝛ.C.e.l.hereditatis petitio.dices tu ꝙ hoc eſt īpoſſibile ꝙ una actio ſit mixta in rē ꝛ in pſonā:q: due ſpēs differētes nō cadunt in eo dē indiuiduo:utputa ꝙ una pſona eēt homo ꝛ aſinus.S3 ỽitas eſt,put tex.h̄ iacet ꝙ petitio he reditatis eſt in rem.qḋ appꝫ:qa ſicut cetere rea les danſ ad declarandū:ita ꝛ iſta:ut.l.l3.s̄.e.ſic in rei uē.ut.l.pōp.§.l3 ꝛ his.s̄.de ꝑcu.ꝛ.j̄.de rei uen.l.ex diuerſo.ſic negatoria ꝛ ꝯfeſſoria:ut.l.ſi cuti.§.l3 ſi q̄riſ.ſi ſui.uēdi.ꝛ ſic eſt in rē.h3 tn̄ q̄ſ dā pſonales p̄ſtatiōes q̄ ſiūt offō iudicis:qḋ de ſeruit huic actiōi.qn̄q3 eni3 deſeruit ſm̄ natura3 realiū:ut q: cogit reū ꝯdēnatū ad reſtituēdū:ut dicit.l.l3.ꝛ.l.non tm̄.s̄.e.qn̄q3 deſeruit ſm̄ natu rā pſonaliū actionū:ut qa cogit reū ꝯdēnatū ad dandū ut in pecunia exacta ex p̄cio reꝝ uēditaꝝ ut hic uides.na3 in perſonalibus ad dādū agiſ: ut inſti.de actio.§.ſic itaq3.

Hoc ſenatus. Quod eſt dictu3 in hac actione ha bet locum in iudicio fami.her.h.d.

Augēt. Hereditas augetur ꝑpter par tus fructus ꝛ alias acceſſiones honeſte perceptas.h.d.

p **Oſt ſenatuſcōſultū**

A quolibet poſſeſſore omne lucrum au fertur.h.d.

Julianus. Bōefidei poſſeſſor teneſ reſtituere ſortem ꝛ vſuras quas exigit uel actionē cedere prout ipſe elige ret:licet iulianus aliter ſenſerit.h.d.

s **J quid poſſeſſor.**

Jſta eſt difficilis.l.ꝛ p̄mo loquiſ in poſ ſeſſore ſoluēte creditorib⁹ hereditarijs.ſcḋo de eo qḋ ipſi poſſeſſori debebaſ.tertio q̄r poſſeſſo ri negligētia īputeſ.q̄rto de eo qḋ poſſeſſori eſt ſolutū.ſcḋa ibi ſ3 ꝛ ſi.tertia ibi ſicut autē.q̄rta ibi qḋ aūt.ꝛ p̄ma ps breuiter hoc ītēdit:qḋ poſſeſ ſor ſoluit creditorib⁹ hereditarijs īputat petito ri ut caueat de defendēdo ſi fuerit bōefidei poſ ſeſſor.alѕ ſec⁹.h.d.ꝛ iſta ps p̄mo ponit unu3 di ctū.ſcḋo recitat dcm̄ iuliani.tertio illud examiat. ſcḋa ibi ꝛ iḋ.tertia ibi ſ3 an bōefidei.¶ Op.h̄ dr̄ ꝙ poſſeſſor h3 ꝯditiōe3 ꝛ ỽus heres liberaſ ope exceptiōis.Cōtra:eadē ſolutio nō pōt parere li berationē ꝛ repetitionē:ut.l.cū is.§.i.de ꝯdi.in de.So.hui⁹ timore ſūt h̄ in glo.pſes opi.Pria ꝙ hoc eſt ueꝝ qn̄ poſſeſſor ꝯſtituit ſe ſoluturum noīe ỽi heredis ſm̄ Pla.qḋ glo.nō approbat. Alij dicunt ꝙ h̄ ſoluit de pecunia hereditatis. Petr⁹ repetit iſtā.l.Cy.examinat hūc paſſū.C. de ꝯdi.inde.l.ſi a pr̄e.in ulti.q.ꝛ ibi dicit ꝙ poſ ſeſſor rep̄ntat duplicē pſonā.ſoluit eni ut tēci⁹ ꝛ ut heres.vn̄ ex ea pte q̄ ſoluit ut heres eo volēte ꝓdeſt ỽo heredi ut hēat exceptione3.¶ Op.ꝙ illa cautio ſit ſupuacua.ergo nō d3 interponi:ut .l.h̄ ſtipulatio.§.diu⁹:ut le.no.ca.So.ut ī glo. qa ꝑ hoc malefidei poſſeſſor cogiſ ſemꝑ ꝓbare ſe ſoluiſſe.¶ Quero circa iſtā partē qd ſi dubi tatur an noīe ꝓprio an appellatiuo.glo.h̄ mira biliter diſtinguit:aut ſoluit ante litem motā aut poſtea:licet aliter dixerit in.l.ſi pene.§.i.ꝛ ibi di xi.j̄.de ꝯdi.inde.uide iſtam glo.ꝛ no.

Sed ꝛ ſi ipſi. Malefidei poſſeſ ſor qḋ ſibi debeſ nō deducit niſi hoc petitori expediat:ſec⁹ in bonefi dei poſſeſſore.h.d.¶ No.iſtū caſum ꝙ malefi dei poſſeſſor nō deducit niſi petitori expediat. No.ꝙ bonefidei poſſeſſor deducit etiam debi tum naturale.

Sicut aūt. Malefidei poſſeſſor d̄ ducit ſūpt⁹ factos ī her̄ ditate ꝛ ꝯ eū habeſ rō negligētie p̄terq̄ ī actiōi bus exercēdis ſ3 bonefidei poſſeſſori nō pōt ne gligētia īputari.h.d.¶ Op.de.l.nō ſolū.j̄.d̄ rei uē.So.ibi erat malefidei poſſeſſor.¶ Op.de.l. ſ3 ꝛ ſi lege.§.qḋ aūt.s̄.e.So.ut ibi.glo.vult q̄re re quos ſumptus deducit poſſeſſor.Dic ut in glo.ſuper uerbo ſumptus.

Quod aūt. Qḋ poſſeſſori ē ſolutū ī diſtincte reſtituit ꝛ debi tores liberanſ.h.d.Circa.l.iſtā oīa ſūt recitata excepta gl.mag.q̄ q̄rit ꝛ reuocat in dubiū:utru3 illud qḋ eſt poſſeſſori ſolutu3 īputeſ ỽo heredi. glo.diſtiguit ꝑ multa ỽba quā uide ꝛ ſigna.ꝛ in nullo ſuppleſ ꝑ doctores p̄terq̄ in uno qn̄ ma lefidei poſſeſſor ſoluit ſciēter quo caſu dicit glo. ꝙ nō repetit.Pe.ꝯ:ut refert Cy.C.de cōdi.in de.l.ſi a pr̄e.in.ij.q.¶ Querit glo.qd ſi bonefi dei poſſeſſor ſoluit debitū naturale ꝛ in petitiōe hereditatis nō deduxit.Arguit ꝓ ꝛ ꝯ:ꝛ non de terminat.Finalr̄ magis vr̄ inclinare ꝙ nō repe tat:quia huiuſmodi eſt retentio non repetitio.

p **Ex ſeruū.** Queſita ꝑ ſuum hereditarium ex̄ re3 poſſeſſoris ueniūt ī hac actiōe.h.d.

n **Jſi.**

Julianus ſcribit. Si uēditur res non ne ceſſaria hereditatis poſſeſſor malefidei tenetur ad precium.ſi neceſſaria ſi nō extat ad precium. alias ad rem ſi extat.h.d.

f **Jliuſfamilias.** Filiuſfa milias ex teſtamento habet herede3.ꝛ ideo eius poteſt peti hereditas.h.d.

Si ſeruus. Si filius uel ſu⁹ teneat hereditate3 uel ius:pr̄ uel dominus poteſt cōueniri hac actione.h.d.

s **J a domino.** Petitio he reditatis q̄ daſ ꝯtra patrē uel dn̄m non h3 naturā actionis de peculio:niſi quatenus datur ad per ſonales preſtationes.h.d.

S3 et a filiofamilias.

Hac actiōe pōt filiuſfamilias ꝯueniri:ꝛ per trāſ lationē in paternā poteſtatē hereditatis petitio nis ceptam inſtantiam nō extinguit.h.d.

Si poſſeſſor. Pro ſuo occiſo a malefidei poſſeſſo re daſ h̄ actio.ꝛ.l.acql.ſ3 altera d3 eē ꝯtēt⁹:ſ3 ſi poſt aditā hereditatē fuerit occiſus.l.acquil.tm̄ cōpetit.h.d.¶ Op.ꝙ poſſeſſori nō īputeſ ſi oc cidit:ut.s̄.e.l.ſi qd.§.ſicut.Sol.h̄ in malefidei poſſeſſore.ibi in bōefidei.¶ Op.ꝙ ēt ſuo occi ſo poſt aditā hereditatē teneaſ malefidei poſſeſ ſor:ut.j̄.de ỽ.ob.l.ſi ſuum.ꝛ.l.ſi ex legati.So.

a Ja dño. §. Quo tpe. Adde bar. ⁊ ibi no. in. l. rei iudicate. ſo. ma. ⁊
a quod dixi in. l. litis. ff. de nego. geſ.
b Lanc. Quero utrū. uide bar. in. l. ſi unus. §. pactus. in. vj. col. ff. de
p pac. ⁊ iō dicit no. bar. in. l. in ꝯtrib⁹ in pn. de nō nu. pec. ꝙ ubi per
caluniaȝ iploraſ offm̄ iudicis iudex pōt denegare: ſecus ſi ꝑ uiam excep.
⁊ hic adde bal. in. l. per emptorias. in. iij. col. in v̄ſi. ꝗro quō intelligaſ.
c ¶ Videtur ꝯtra. ad materiā horuȝ vide bar. et que ibi dixi in. l. cū ꝗreref. §. ꝑdijs de le. iij. vid qđ no. per bar. poſt gl. in. l. in fūdo. ff. de rei uē. ubi late. ⁊ uide quod dixi ibi.
d ¶ Ego dico. adđ bar. in. l. ⁊ ita. §. nouiſſime. ff. nau. cau. ſta. Item adde ſm bal. h ꝙ lȝ ſtatutum uteref v̄bo defenſionis tūc poſſet officium iudicis ipartiri: ubi ſcm̄ eēt ita notoriuȝ ꝙ iudex ſuppleret ex ſe ipſo non ad petitionem partis pōit exēplū cuȝ ē euidēs calūnia uel puitas facti. facit qđ no. C. de accu. l. reos ⁊ Inno. i. c. ij. de offi. uica. facit qđ no. i. l. i. C. q ⁊ aduer. ꝗs ⁊. l. ſi forte. §. labeo. ff. ſi ſerui. uē. ⁊ qđ no. bar. i. l. poſt legatū. ff. de his qui. ut idig. ⁊ iſtis i materia adđ qđ no. bal. poſt bar. in. l. cuȝ mulier. ſolu. ma. idē bar. ad reprimē. in v̄. ad denūciationē. ⁊ dic bal. in. l. domū. C. de rei uē. ꝙ poſt terminū datuȝ ad excipiēdum pōt iplorare iudicij officiū. Item adde ꝙ uerbū defēſiōis referſ tā ad actorē ꝗȝ ad reū. l. i. ſm unam lec. glo. ⁊ ibi bal. C. de teſti. ⁊ bar. i. l. i. C. de excep. adde dictis ꝑ bar. h ꝙ imo iudex poterit ſupplere ex offō: ut no. bal. i rub. de indic. lib. uide tñ. ff. e. l. ſi. Itē adđ ꝙ ſi qs nō pōt agere uel excipe uigore ſtatuti pōt tñ negare ſm bal. in. l. ꝑemptorias. i. v. col. idē dic in exceptiōe facti uel intētiōis. adde tñ ꝙ in notorijs iplorare iudicis offm̄ nō dicif defēſio ſm imo. in. l. pe. §. ad crimē. i. xvj. char. de pub. iudi. ſi ſtatutū dic ꝙ alicui nō reddaſ ius an poterit ſe defēdere. uide ꝑ bal. i. l. qm̄. C. de adul. ⁊ adde h dictis ꝑ bar. quod

ſuus bene uenit in petitiōe hereditatis: ſȝ ſi uellet ꝯuenire poſſeſſorē tanꝗ̄ debitorē ad extimationem ſuo occiſo poſt aditam hereditatem nō ueniret in petitione hereditatis: ut hic.

Si predo. Re a ꝑdone vēdita ꝑempta eſt in electiōe actoris vtrū ꝓciū iuſtū vel ꝯuentū exigat. h. d. ¶ Op. ꝙ ꝑdo indiſtincte de interitu teneaſ: ut. l. illud in pn. ff. e. Hui⁹ timore legiſ h lex duob⁹ mōis i gl. tene ſcđam lec. quā glo. tenet ⁊ nihil obſtat. h. d.

Quo tpe. An qs ſit locupletior tp̄s rei iudicate inſpicitur. h. d. ¶ Op. ff. de exceptio. ᵃ l. pupil. ⁊ ff. de ſo. l. in pupillo. glo. ſol. ſatis bene dico ꝙ inſpicif utrunqȝ tp̄s. ſ. litis ꝯt. ⁊ rei iudicate. ⁊ ꝛ͂a eſt iſta: q: ſi tpe litis ꝯte. eſt locupletior: lȝ poſtea deſinat: nihilominus eēt eius ꝑiculū: q: incipit eē ꝑdo niſi res naturalr intereat: ut. l. illud. ff. e. uel dic breuiter ut alē dixi: qñqȝ an aliqs ſit locupletior eſt cā actiōis ꝓcedēde. ⁊ tūc inſpicif tp̄s litis ꝯte. ut in ꝯrio: qñqȝ an aliqs ſit locupletior eſt cā moderāde ꝯdēnatiōis: ⁊ tūc inſpicif tp̄s rei iudicate: ut hic. ⁊ hoc apparet ex v̄bis ſenatuſcōſulti dicētis inquātū facti ſūt locupletiores ꝯdēnādos. No. ꝯdēnādos dixi in. l. rei iudicate. ff. ſo. ma.

Fructus. Oīs poſſeſſor deducit ſūptus factos cauſa fructuū. h. d. ⁊ no. in. l. ꝙ ſi ſumptus. Bar.

Ex. l. ſequēti.

¶ Que ſit rō ꝙ malefidei poſſeſſori non ꝯſulaſ pro expēſis ꝑ doli exceptionē ſȝ ꝑ offm̄ iudicis.

p **Plane.** Expēſas utiles ⁊ neceſſarias factas ad perpetuā rei utilitatē ꝗlibet poſſeſſor re extāte deducit: ſȝ re ꝑempta bonefidei poſſeſſor neceſſarias tm̄ oīno deducit: voluntarias v̄o bonefidei poſſeſſor deducit: ſec⁹ i malefidei: lȝ auferre poſſet ꝗ ſine detrimēto rei poſſent auferri. h. d. ⁊ eſt nota. l. No. tex. ibi offō iudicis ⁊c̄. ¶ Venio ad glo. ſup v̄. deſideraſ. i. l. plane. ¶ Quero utrū ᵇ malefidei poſſeſſori pro expēſis ꝯſulaſ ꝑ doli exceptionē. dic ꝙ nō: ſȝ ei ſuccurrif officio iudicis. ⁊ iſta dr̄ia eſt ꝗ̄tū ad ſubtilitatē nō ꝗ̄tū ad utilitatē. idē dicit in. l. in fūdo. ff. de rei uē. Sȝ certe ſm doc. modernos aliꝗ̄ utilitas eē pōt in mō ꝓticandi. nam malefidei poſſeſſor pro expēſis pōt iudicis offm̄ iplorare: ſȝ ſi excipet ſuccūberet ꝑ hunc tex. ita dicit Dy. in. l. domū. C. de rei uē. ¶ Quero de rōne. dicit Pe. exceptio doli in ꝑdone nō hȝ materiā ꝓſiſtētē ſeu ſufficiētē ex ꝗ oriaſ nō dic plus. Declaro exceptio doli nitif eqtate: ut. l. i. i pn. de excu. mu. ⁊. l. qui eqtate. ff. de do. exce. Itē debes ſcire ꝙ iſta eqtas exceptiōis inſpicitur ex ꝑte opponētis: ut. l. q ex liberis i ſi. ff. de bo. poſ. ſm ta. Sȝ h ex ꝑte malefidei poſſeſſoris opponētis nō eſt eqtas: qa eſt qđ ſibi iputeſ. iō ſibi doli exceptio nō cōpetit ut h ſȝ cōpetit offm̄ iudicis: iō qa iudex ex offō ſuo reſpicit eqtatē ꝗ ē ex utraqȝ ꝑte: ut. l. ꝙ ſi ephebi. ff. de eo qđ cer. lo. iō offm̄ iudicis ad hoc ſe extēdit. ⁊ hoc vult iſte tex. dum dicit ꝙ iſta eqtas eſt ne ex aliena iactura ⁊c̄. ⁊ ſic corrigif ex eqtate ex ꝑte eius ꝯ quē opponif. ſic declaro dcā doc. Sȝ certe iſta uidenſ ꝯᵉ. l. milit. §. veteran⁹. ff. de teſta. mili. Rñ. ex eqtate orif exceptio doli ꝗ eqtas ē ex ꝑte ei⁹ ꝯ quē opponif: lȝ nō ſit ex ꝑte opponētis. vñ ꝑꝑ hoc recedo ab opi. gl. nr̄e. ⁊ teneo opi. Bar. ātiq glo. i hoc ꝙ dicit ꝑdoni doli exceptionē cōpetere: vult ergo iſte tex. dicere i ꝑſona ꝑdonis habeſ rō ſūptuuȝ per offm̄ iudicis: lȝ nō opponaſ doli exceptio: ſi enī ē neceſſe ꝙ illa opponaſ: ut. l. ſi. in ſi. ff. e. hoc ꝓbaſ i tex. ibi dū dic. ſȝ benigni⁹ ⁊c̄. pōif eniȝ dictio ſȝ: ſine copula: ⁊ ſic aduerſaſ ad ꝓcedentia: hoc ēt ꝓbaſ ex dictiōe plane ꝗ ſequif: ubi innuit ꝙ iter ꝑdonē ⁊ poſſeſſorē ſolū ē dr̄ia re extante: ꝗcqđ tñ ſit no. mirabilē dr̄iaȝ iter exceptiōem ⁊ iudicis offm̄. ſiſte i. l. idē ait. §. ſi. ff. na. ca. ſta. ⁊ ff. e. l. ſi. i ſi. ꝑꝑ qđ ego dico ᵉ ꝙ ſi in ſtatuto dicaſ ꝯ inſtrm̄ nō poſſit opponi niſi exceptio ſolutiōis de ꝗ appet publicū inſtrm̄ uſ falſitas ⁊c̄. ꝙ ſi eſt aliꝗ̄ alia exceptio ꝗ ſi nō opponaſ ꝙ actor locupleteſ cū aliena iactura ꝙ lȝ nō poſſit opponi doli exceptio: tñ poterit offm̄ iudicis implorari. qđ no. ad qđ faciūt no. in. l. ſi. ff. e. ut igif. hoc tollaſ qñ dictat ſtatutū facias qđ dicat ꝙ nō poſſit opponi aliꝗ̄ exceptio: nec aliꝗ̄ alia defenſio: ut etiā officiuȝ iudicis cōprehendaſ. de quo dixi in. l. i. quod ui aut clam.

i **Illud.** Mala fides ꝗ ꝑ litis ꝯt. iducif nō nocet bōefidei poſſeſſori re naturalr ꝑempta. ſec⁹ i eo qui fuit malefidei. h. d. ¶ Op. ff. e. l. ſed ⁊ ſi lege. §. ſi añ liteȝ. So. hē malefidei poſſeſſor quo ad oīa ꝓterꝗ̄ quo ad interituȝ. Aduerte bonefidei poſſeſſor ē qñ qs poſſidet ꝯtēplatōe dñi. l. apud ātiquos. C. de fur. ⁊. l. itē ueniunt. ff. e. malefidei poſſeſſor ē q ſcit ſe nō eē dñm: ut. l. itē ueniūt. §. itē placere. ff. e. itē ē ꝗdā mala fides ficta ꝗ inducif ꝑ lit. ꝯte. uſ ꝯtrouerſiā motā i petitiōe herditatis. Et ꝙ iſta ſit ficta no. i. d. §. ſi ante litē. Tñ hñ dico ꝙ tpe lit. ꝯte. poſſet v̄e eſſe malefidei: ſi v̄e ſcire poſſet ad ſe nō pertinere. mō iſta mala fides ficta nō hȝ locū: niſi eqtate ceſſante: vt. l. ſciēdū. ⁊. l. deniqȝ. ex q. cau. ma. dixi plene i. l. ſi is q pro ēptore. de uſuc. ſȝ ꝗ̄tū ad fruct⁹ ſubeſt equitas: qa tpe lit. ꝯte. uſ ꝯtrouerſie mote icipit uſ incipe dȝ ſcire utrū res ſpectet uel ſpectare debeat ad eū. ⁊ iō debeat curare ut reȝ ⁊ ei⁹ fruct⁹ poſſit reſuare: ſȝ ꝗ̄tū ad iteritū ceſſat eqtas: qa nō dȝ ꝑꝑ hoc ius ſuū indefenſum relinquere. iō ꝗ̄tuȝ ad interitū nō cenſetur malefidei. ſecus ſi tpe litis ꝯte. eſſet uere malefidei.

Actiones. Poſſeſſor tenetur cedere actiōes hereditarias ſi quas habet: ⁊ ſibi debet caueri i eo quod obeſt. hoc dicit.

no. Inno. in. c. cū oliȝ. de cēſi. qđ ſequif bal. i rub. de manumiſ. ⁊ ang. ꝑ rizar. malū. ⁊ in. l. qđ ꝓhibet. de poſtulā. ubi ſtāte ſtatuto ꝙ qs nō debeat audiri ꝑ uiā actiōis uel exceptiōis. poterit tñ iudicis offm̄ iplorare. ⁊ qđ no. gl. i. l. i fūdo. ad ſi. gl. mag. ff. de rei uē. ⁊ Inno. de reſti. ſpo. c. dilect⁹. imo uideſ ꝙ ēt ſi dicat. nulla defēſio ſi iudici notoriū eſt ſuccurrif offō iudicis ēt nō iplorato. l. i. C. qui ⁊ aduer. quos. l. vbi pc̄m̄. C. de trāſac. in gl. uide bal. in. l. i. C. de ꝯdi. ide. ad. de qđ dicit bal. i. l. ⁊ nō tm̄. §. qđ ſi ꝑ ēptore. i gl. nimis ibi reſtrigere ⁊c̄. ꝙ qñqȝ iſta uniuerſalis negatiua nulla exceptio. ⁊c̄. ponif in reſcripto qđ emanat ad iuris obſeruātiā. ⁊ tūc nō intelligif remouere niſi friuolaſ exceptiōes: ut no. archi. ij. q. vj. lator. qñqȝ appōif in iure cōi. tūc nō dicif remouere exceptiōes ꝑmiſſas ꝑ aliā legē. l. ita pudor. C. de adulte. ⁊ qđ no. i. c. ſine exceptōe. xij. q. ij. Qñqȝ iſta clauſula appōif i ſtatuto diſponēte ꝯ uel ꝑter ius cōe. ⁊ tūc uideſ ꝙ iſta clauſula ſit ꝑcie ſuāda. ar. l. ꝓſperit. q ⁊ a q. alij dīt ꝙ ſtatutum uel cōſuetudo dȝ iterꝑtari ſane ut nō iducant inīqtateȝ. c. cū dilect⁹. đ ꝯſue. l. ij. C. đ noxa. ⁊ ſȝ iſtos exceptio odioſa non pōt opponi: ſȝ exceptio fauorabilis ſic. niſi ſtatutū ſpecialiter quaſdā exceptiones enumeraret: q: tūc oēs alie uidenſ releca te qualeſcūqȝ eſſent. ar. l. tribun⁹ in ſi. de teſta. mili. de hoc ēt uide bar. in. l. i. qđ ui aut clā. ⁊ ad reprimē. in v̄. nō obſtantibus. ⁊ per eū in ſimili in. l. i. §. nūciatio. de ope. no. ⁊ qđ no. in. c. ex ꝑte. de offi. dele. ⁊ quid iuris ſi in certis caſib⁹ exceptis apponaſ dictio taxatiua uide ꝑ Dy. in regula in argumentū. ſa. l. i. C. de pa. q ſi. diſ.
ADDE an ſtatutuȝ ꝓhibēs quē audiri ipediat qn poſſit iudex ex offō ſuo ſupplere late ro. ꝯſi. cc. xiiij. ⁊ uide eūdē ro. ꝯſi. xlij. qñ ſtatutum remouet omnem exceptionem.
e Illud ceſſat eqtas. adde bal. in. d. l. i. in ſi. C. de uſuca. tranſfor. ⁊ qđ

Ad officium. Si ſeruus poſſeſſoris dedit damnum: liberatur eum dā do pro noxa. hoc dicit.

s **I quo tempore.** Poſſeſſio ſupueniēs poſt lit. ↄteſta. uenit in hoc iudicio. h. d.

s **I debitor.** Debitor hereditatis nō tenetur hac actione: niſi ſe heredem cōtendat. h. d. quam. l. no. quia gloſat totum iſtum titulum. ¶ No. ꝙ licet poſſeſſori rerum nō ſit neceſſe ꝙ ↄtendat ſe heredem: tamen in poſſeſſione iuris requiritur ut hic. ⁊ no. in. l. nec ullā. §. i. ṡ. eo. in fi. glo. mag. Ex quo no. ꝙ quādo agiẗ contra debitorem tanq̄ contra iuris poſſeſſorez debēt alie interrogationes fieri q̄ ille que ponuntur in. l. interrogatus. ṡ. e. Et ſi dixerit ꝙ ſic: interrogabitur quare ceſſat reſtituere: ut hac. l. ¶ Item no. multuz iſtam. l. ꝙ litis ↄte.[a] poteſt fieri per negationē per ↄfeſſionem ⁊ per dubitationem: ut hic. qud no.

p **Oſtquam.** Qui legatuz accepit nō phibetur petere hereditatem ab inteſtato: ſed tenetur reſtituere legatū cautione ſibi oblata: niſi fuerit in euidēti calūnia: ⁊ ſi legatū nō reſtituiẗ de hereditate excōputabiẗ. h. d.

q **Ui ſe liti.** Qui ſe liti obtulit ut poſſeſſor cōdemnabitur: licet non poſſideat. h. d. In glo. ab initio in fi. dic ⁊ qa in ea neceſſe habet perſiſtere: ut in auc. qui ſemel. C. quomodo ⁊ quando iudex.

p **Redonis.** Qui tacitam fidem accōmodat ut predo dicitur poſſidere. h. d.

l **Ucius.** Qui perdit in actiōe falſi nō prohibetur dicere nullū. h. d.

i **N eſtimatione.** Ficta mala fides p litis cōteſta. facit poſſeſſorē teneri ad uerum preciuz rerū uenditarū ex voluntate: ſi ex neceſſitate ad p̄cium cōuentum. h. d. ⁊ eſt difficilis. l. ¶ Oppo. ꝙ non procedat iſta. l. Aut enim loquitur in bonefidei poſſeſſore: ⁊ ille non tenetur vltra q̄ ſit locupletior: aut in malefidei poſſeſſore: ⁊ tūc tenetur ad ipſas res non ad eſtimationem: ut. l. ſi poſſeſſor. §. fi. ṡ. e. Cui ↄtradicit hec. l. Huius timore uariatur: ⁊ intelligitur hec. l. in pluribꝰ modis: ut in glo. tu tene quod dixi in ſūmario. ⁊ ratio huius caſus colligiẗ ex his que dixi in. l. illud. ṡ. eo.

s **I bonefidei.** [b] Iudicia particularia nō differunẗ propter uniuerſalia ſi res eſt tēpore peritura. h. d. ¶ Oppo. de. l. ſi. C. eo. So. dicunt quidam ꝙ hec per illam corrigitur. alij dicunt ꝙ illa. l. loquitur quando poſſeſſor cōuenitur: hic quando agit. quā ſolu. no. quia habui eam de facto. iſtud tenet glo. in. l. ſi poſt litem. ῑ. de excep.

n **On ſolum.** Res hereditarie poſſunt alienari ex neceſſitate eris alieni.

e **I qui.** Ei qui emit hereditatē a fiſco cōpetit hec actio. h. d.

Heres. Pignus datū a defuncto poteſt peti hac actione. h. d.

Cum predia. [c] Malefidei poſſeſſor tenetur ad q̄tuz predia ex negligentia facta ſunt deteriora. h. d. dixi in. l. ſi ſeruuz in prin. de uer. ob. uide. l. ſi quid poſſeſſor. §. i. ⁊ §. pe. ⁊ fi. ⁊. l. ſi homo. ῑ. de rei uen.

e **Uicta.** Etiam bonefidei poſſeſſor tenetur reſtituere totuz quod nomine pene exigit. h. d.

c **Um hereditas.** Poſſeſſor tenetur reſtituere fructus quos perceperit: licet petitor percepturus non fuerit. h. d.

c **Um idem.** [d] Unius petitio nō impedit executionez alterius petitionis eius qui p̄us ad ſniam puenit: ſed eſt poſſeſſori cauendum. h. d. quā. l. no. ⁊ multum. ¶ No. ꝙ tertius ſupueniēs nō impedit [e] executionem ſnie late p prio ut ḧ. ⁊. l. is a quo. ῑ. de rei uē. ⁊ ratio huius eſt: qa ius iſtius alterius petitoris nō ſit deterius: ſicut enim poterat aduocare a primo poſſidēte: ita ab iſto ſcđo. ⁊ lʒ iſte ſcđs qui petit executionē poſſideat: ita poſſideat ille prius cōuentus: ſed ſi ageretur de trāfferendo in aliquam poſſeſſionem uacantem. forte ex. l. fi. de edi. di. adria. tol. tunc anteq̄ executio fiat ſi alius cōparet ⁊ dicit hereditatem ad ſe pertinere: ⁊ dicit ſe immittendum in poſſeſſione eo iure quo primus. tūc executio differtur: quia per eum fieret preiudicium ſecundo: quia ubi prima poſſeſſio erat uacans modo poſſeſſa eſt per alium. de quo eſt tex. in. c. ueniens. extra de teſti. ⁊ ibi per Innocen. de quo dixi in. l. ita tamen. §. quotiens. ῑ. ad trebellianum. ⁊ hoc eſt quod uoluit dicere ꝙ executio fiat taliter ꝙ alteri non preiudicet: et ideo cogitur cauere hic primus petitor ꝙ eum defendat aduerſus alium petitorem. ratio quia ſi poſſeſſor non peteret cautionem ipſe abſolueretur a petitione ſecundi petitoris: quia nō poſſidet neqʒ dolo deſijt poſſidere: ⁊ ille ſecundus petitor haberet incohare nouuz iudicium. ⁊ ideo ne iſtud inconueniens ſequatur cogitur petere cautionem ⁊ ille preſtare tenetur: qua preſtita ille habebit neceſſitatem proſequi eandem inſtantiam ceptam cuz poſſeſſore primo: ⁊ ſic iſta cautio proderit ſecūdo petitori: ⁊ hoc eſt quod tex. huius. l. vult in fi. ⁊ ppter hoc puto ꝙ ſi poſſeſſor reſtitueret cautione non exacta tenetur quaſi dolo non deſijſſet poſſidere: ut. l. dolo. ῑ. ad. l. fal.

f **Ilius a patre.** [f] Quod pater expendit in honorem filij in dubio uidetur expendere de bonis que habet pertinentibus ad filium. hoc dicit quam. l. no. Ex quo patet ꝙ illud quod pater expendit pro filio in ſtudio: ſi filius habebat bona aduenticia materna uel alia ꝙ ex illis in dubio uidetur facta expenſa. facit. l. nenſenius. ṡ. de neg. geſ. dixi in. l. i. §. ſed nec caſtrenſe. ῑ. de collatione bonorum. ⁊ ita debet intelligi. l. quem pater. ῑ. famil. herciſcūde. ¶ Item quero de intellectu iſtorum uerborum poſitorum in fi. l. Petrus dicebat ꝙ hoc importat ꝙ ſi pars non opponat ꝙ iudex ex officio ſuo ſuppleat. quod non placet: quia de iure non de facto iudex ſupplere debet: ut. l. i. C. ut que deſunt aduoca. unde glo. dicit[g] ꝙ vult dicere ꝙ poſito ꝙ pater non habeat exceptionem: tamen conſuliẗ per officium iudicis: quod ſatis placet in ſe: vt dixi in. l. plane. ſupra eodem. tamen quantum ad propoſitum intelligo. l. iſtam aliter. tu dicas ꝙ exceptio eſt actionis excluſiuo: ut. l. prima. ῑ. de excep. modo quod hic dicitur de expenſis ponitur ad excludendaz actionem. ⁊ ſic ante latam ſententiam. ⁊ ſic uere dicitur exceptio. quandoqʒ non opponitur ante ſententiam: ſed poſt ſententiam in executione: tunc quia executio per officium iudicis fit: ſi poſt ſententiam opponatur[h] non fit proprie: ſed imploratur officium iudicis: ut uidiſtis in. l. i. ṡ. de eden. ⁊ tunc diceret fieri iudicis officio iſta deductio: ſemper tamē intellige ꝙ pars petat: ut. l. iij. §. hoc autem iudiciuʒ. ῑ. de dam. infec. ⁊ hoc eſt quod vult dicere iuriſconſultus ſi ante ſententiam non excipitur poſt ſententiam fiet in executione per officium iudicis: ⁊ hec no. multum: quia quotidiana ſunt.

¶ Si pars hereditatis petatur. Rubrica.

¶ Glo. format queſtionem. uide eam.

ipſe no. i. l. i. in. iij. col. de fru. ⁊ li. exp.
a I debitor. li. ↄt. litis ↄte. pōt fieri nō ſolū p negationeʒ uel p ↄfeſſionē: ſʒ per dubitationē qđ eſt cōtra cōem ſniaʒ doc. i. c. i. đ lit. ↄt. ⁊ idē bal. ḧ.
b I bōe fidei. adde qđ habeẗ i. l. nō diſtiguemꝰ. §. ſi is. ṡ. de arbit. et uide bar. i. l. ſi qs libertatē. circa fi. ṡ. e. ⁊ đ hoc ēt uide bal. i. l. ēpto rē. i. iij. col. i v. ſʒ pone q̄ dā. C. loca. ⁊ inno. i. c. qa cūctis in fi. gl. mag. de ↄceſ. pben.
c I q. cū e pdia. uide in. l. ſi qd poſſeſſor. §. i. đ pe. hi. ⁊ i. l. ſi hō. ῑ. đ rei uē. p bar. in. l. ſuuz in pn. de v. ob.
d Um idē c hanc. l. no. limitat bar. i. l. litibꝰ i fi. C. de agri. ⁊ cēſi. li. xi. ⁊ imo. in. l. a ſnia. i. vj col. de app.
e ¶ Non ipedit an tertiꝰ ſupueniēs i pediat executiōeʒ ſnie. adde bar. i. l. a diuo. §. ſi ſuper rebꝰ. de re iu. ⁊ qđ ipe no. i. l. ſi pluſorio. de ap. ⁊ aliqd i. l. ſi alienā i fi. ῑ. ſol. ma. ADDE pe. de anch. ↄſi. cccxxxiiij.
f Ilꝰ a patre. đ itellectu huius. l. vide no. p bal. in. l. domū. C. de rei uen.
g ¶ Uñ gl. dicit. uiđ bar. in. d. §. pactꝰ ne peteret.
h ¶ Oppōaẗ Salẏ. in. l. i. ut q̄ deſunt aduo. ēt trāſit cū iſto intellectu bar. ſed bal. in. l. domū. C. de rei uen. hoc

reprehēdit. ⁊ uide etiaʒ Cy. ⁊ bar. in .d.l.i. ⁊ uide qđ ſing. dixit bar. in. l. ſi quo tēpore in ſi. ſ. c.

¶Si pars hereditatis petaſ. Rica.

a Oſt p actionē. interdū. ſed aduerte. adde qđ no. bar. i.l. poſt conſanguineos. đ ſuis ⁊ legi.

p **Oſt actionē.** Iſta.l. ɔtinuat primo ſe ad ꝓcedentia. ſecundo intrat materiam. ſecunda ibi is qui. Et prima pars que ɔtinuat non indiget ſummario. Et glo. in princi. querit duo. primo an hec ſit alia actio a precedenti. et hec littera innuit ꝙ ſic. ꝟitas eſt iſta. non differt ab alia ſpecie ſed numero: ſicut alia eſt actio que competit mihi pro centum mutuatis: ⁊ alia que competit mihi pro quinquaginta mutuatis: ſic alia eſt actio que competit quando ſum heres inſtitutus inſolidum: alia quando pro parte. tamen eiuſdem ſunt generis. ¶Iteʒ querit glo. an ſit ꝑtoria uel ciuilis. glo. determinat ꝙ ciuilis.

Is qui. In petitione hereditatis concluſio ſumitur reſpectu iuris agentis nō reſpectu poſſeſſoris conuenti. hoc dicit. ¶Quero pro declaratione eius ꝙ dicitur totam hereditatem uendicabit ⁊c. quidam dicebant ꝙ propter unam rem ⁊c. tu dic ut dixi in ſummario: quia concluſio libelli ſumiſ ex perſona agentis non ex perſona poſſeſſoris.

Quinimmo. Plures heredes debent agere contra plures poſſeſſores: nec poteſt unus eligere unum: alius aliū. h.d.

Proinde. Si ſunt plures ad quos hereditas pertinet pro diuiſo poteſt alter ab altero cōueniri hac actione uel famil. herciſ. ſi fatentur ſe heredes. h.d. ¶Nota ꝙ duo iudicia uniuerſalia reſpectu eiuſdem hereditatis poſſunt cōcurrere. ſimile in. l. i. ſ. titulo primo. Item nota ꝙ iudicium fa. herc. datur inter eos qui ſe non diffiteńt heredes. hoc dicit. ¶Ad primum op. de. l. ſi ticius cum quo in ſi. ĵ. pro ſo. So. ibi in pecunia: ⁊ ſic pars cum parte recipit compenſationem. hic in ſpecie. ¶Item oppo. ĵ. de rei uendi. l. pompo. ſcri. ſi ex equis. ĵ. ſ. proximo. Sol. ibi poſſidebat pro indiuiſo. ħ pro diuiſo. ¶Item ad ſm oppo. ꝙ etiam quando ſe negant heredes ſit locus fami. herciſ. ut. l. i. ĵ. famil. herci. So. ibi uolebat quis agere non pro eo quod ipſe poſſidebat: ſed pro eo quod poſſidebat aduerſarius.

Si ego ex parte. Si coheres meus et extraneus poſſideant hereditatem pro indiuiſo extraneum tantuʒ cōueniam. hoc dicit.

Si cum me. Alias incipit. Item ſi cum me. Qui partē poſſidet pro indiuiſo a coherede ⁊ extraneo poſſidentibus reſiduā partē petet uel inter eū ⁊ coheredē cōpēſatio fiet. h.d. ¶Sed quero utrū illi duo poſſeſſores poſſidebāt pro diuiſo uel pro indiuiſo. glo. dicit ꝙ pro indiuiſo ⁊ bene: alſ nō cōueniret niſi extraneū: ut. ſ. ꝓxi. ſ. ſed tunc opp. quomodo fiet cōpenſatio ſpeciei ad ſpecieʒ. dicit glo. ꝙ hoc ſit partibus uolentibus qđ ſatis placet: uel dic ꝙ partiū pro indiuiſo fiet cōpenſatio. uidere iſtud eſſet uerū quādo partes debereńt pro diuiſo in eadeʒ re: ut. l. deducta. ſ. nūmis. ad treb. ſed in pte pro indiuiſo nō pōt fieri cōpenſatio: tene ergo ꝙ fiat compenſatio uolentibus partibus: uel dic ꝙ hoc fiat officio iudicis: ſicut quādo ſit adiudicatio in iudicio diuiſorio. nō autem per modum compenſationis.

Interdū. Propter numerum naſcēdorum ex uentre admittiſ petitio partis incerte. h.d. Glo. ponit exemplum in ſucceſſione collateralium. ¶Opp. C. de ſuis ⁊ le. auc. in ſucceſſione. ⁊ inſti. de here. que ab inteſta. ſ. quod placuit. glo. dicit ꝙ iſte. ſ. corrigitur hodie: qa ſucceditur hodie in ſtirpes nō in capita. ⁊ ſic non eſt curandum qui naſcantur ex tribus. Sed aduerte[a] aut loqmur in ſucceſſione aſcēdentium: ⁊ hodie ⁊ olim ſuccedebatur in ſtirpes: ut dicto. ſ. quod placuit. aut loquimur in ſucceſſione collateralium: ⁊ tunc ſm iura antiqua ſuccedebatur in ſtirpes ut hic. ⁊ l. conſanguineos. ſ. hereditas. de ſuis ⁊ legiti. an autem ſit hodie correctum dicas ſic: ſi loqmur in ſucceſſione collateralium ultra fratres ⁊ fratrū filios iura antiqua non ſunt correcta: quia etiaʒ hodie ſit ſucceſſio in capita: ut. C. de legit. here. auc. poſt fratres. ſi uero loquimur de ſucceſſione fratrum ⁊ filiorū fratrū: ſi quidem filij fratrum ſuccedunt cum patruis uel auūculis non eſt dubium ꝙ hodie ſucceditur in ſtirpes: ⁊ iſta iura digeſtoruʒ corriguntur: ut auc. ceſſante. C. de legi. here. ſi uero filij fratrum ſuccedunt tantum ⁊ aliq ex patruis uel auūculis nō ſuperſunt. tunc eſt opi. inter dominum Azo. ex una parte ⁊ dominum Accur. ex altera. Et iſta eſt queſtio que fuit in quodaʒ caſtro huius ciuitatis. ⁊ dicit dominus Azo ꝙ in capite dñs Accur. ꝙ in ſtirpes: ut no. in. d. auc. ceſſante. Ego teneo opi. Accur. de quo dic ut in. l. poſt conſanguineos. ſ. hereditas. de ſuis ⁊ legitimis.

s **Si ex pluribus.** Qui ſperaſ admitti ad partē facit partem. h.d. Glo. hic format unam pulchram queſtioneʒ ⁊ examinat melius hic ꝙ̄ alibi: ⁊ iſta queſtio tāgitur in multis locis. uidelicet in. l. ſi marito. ſ. ſi pater. ĵ. ſo. ma. ⁊ in. l. ſi ita ſcripſit. ⁊ ibi per Dy. de here. inſti. ⁊ in. l. plane. ſ. ij. ⁊ ibi dixi. ĵ. de le. i. ⁊ l. quid ergo in prin. eo. ti.

a **Antiqui.** Poſthumus naſciturus ex uentre impedit ſequentes in gradu. Eos autē qui eiuſdeʒ gradus ſunt ſtatuitur admitti: ut ſi tres naſcituri eſſent auſertur uel cōceditur alteri ſcđm quod caſus occurrit. h.d. ¶Op. ꝙ detur petitio partis incerte: ut. l. i. in ſi. ſ. eodē. So. petitur quarta cum adiectione partis incerte: ⁊ plus ⁊ minus ſm ꝙ caſus euenerit. ¶Item op. de. l. cuʒ quidam. ſ. quod dicitur. ĵ. de acquir. here. So. intellige ħ ſi poſthumus eſt inſtitutus uel exheredatus. nā ſi eſſet preteritus nō poſſet adiri hereditas.

i **Illud.** Incertitudo naſcēdoꝝ non impedit coheredē adire: licet que portio cōpetat ſibi ſit incertuʒ. h.d. bona. l. ⁊ ſubtilis eſt. ¶Op. de. l. ex ſemiſſe. ĵ. de acqr. here. So. ut in glo. ¶Querit glo. que ſunt illa que requiruntur ſciri ut poſſit adiri. uide glo. ⁊ nota ipſam.

s **Sorori.** Qui ex poſtfacto apparet eſſe heredē a quolibet herede aduocat pro rata: ⁊ ſūptus ꝓ rata ſuſtinet. h.d.

n **Non poſſumus.** Per hanc actionē ɔſequiſ quis partē pro indiuiſo que per iudiciū fami. herci. diuidetur. h.d. quam. l. no.

p **Permittēdū.** Pōt qs ꝓ pte cedere ⁊ pro pte ɔtēdere. h.d. ¶No. pro eo quod dixi in. l. ſi debitor. ſ. titulo primo.

c **Cum multi.** Qui ut ꝓcurator alterius adminiſtrat petitione hereditatis non teneſ: niſi illius heres extiterit in totum uel in partem. h.d.

c **Cum heredis.** Qui negocia hereditaria abſentis nomine gerit ab his ad quos negociuʒ in ueritate pertinet poterit conueniri actione negocioruʒ geſtorum: ⁊ petitione hereditatis ſi ſe heredē cōtēdat. h.d. ¶Opp. ſ. l. ꝓxi. So. intellige. l. illam quando ſe contendebat heredem. ¶Itē op. ꝙ iſta hereditas debeat pertinere ad ſiſcuʒ tanꝙ̄ caduca: ut. l. item ueniūt. ſ. predia. ſ. titulo primo. Sol. ut in glo. de quo dic ꝑ doc. ut. l. unica. ſ. pro ſecundo. de cadu. tol. ¶Item oppo. ⁊ uidetur ꝙ illud quod eſt geſtuʒ per defunctuʒ poſſit habere ratum per heredē: ut. l. ſi. ĵ. rem ra. habe. Sol. eſt uerū in his que tranſeunt ad heredes. ſed hereditas non adita non tranſit ad heredes. de quo per Dy. in. c. ratum. extra de regu. iur. li. vi.

¶ De bonorū poſſeſſoria hereditatis petitiōe. Rubrica.

¶ De poſſeſſoria hereditatis petitione. Rica.

a Ordinariū. q dixi.uid barto. in.l.ij.ff. de bo.poſ.

o **Ordinariū.** Bonorum poſſeſſori ō iure ꝑtorio cōpetit hec actio in quātū uenit q̄tū in petitione hereditatis ciuilis.h.d. ¶ Op. inſti.de bo.poſ.§.quos aūt.ꝛ.j.de regu.iur.l.ait ꝑtor.Sol.bonoꝝ poſſeſſores ſunt heredes in effectu:ſed nō ꝟe.ideo neceſſe fuit ꝙ eis dareꝭ bonoꝝ poſſeſſoria hereditatis petitio de iure ꝑtorio cum de iure ciuili nō dareꝭ. ¶ Itē op.ꝙ etiā ꝑcedētes ſunt pretorie:ut.l.i.in ꝑn.ſ.ti.i.Sol.ut ibi. ¶ Itē op.vr̄ ꝟ ſupiores ꝛc̄.q̄ſi ꝓpoſuerit plures cū non ſit niſi una.So.una eſt in genere:ſed plures ſūt numero:ut dixi in.l.i.in ꝑn.ſ.ti.i. ¶ Itē q̄riꝭ an actiones particulares que competunt bonorum poſſeſſori ſint pretorie.glo.ꝙ nō:quā no.quia hoc ſentire uidetur ideo eſt notanda.uide que dixi[a] in.l.ij.ff.de bo.poſ.ti.generali.

¶ De fideicommiſſaria here.peti. Rubrica.

¶ De fideicōmiſſaria here.peti. Rica.

e **Ex ordine.** Fideicōmiſſario uniuerſali cui eſt hereditas reſtituta ꝟbo cōpetit hec actio i qua ueniūt oīa que in petitione hereditatis ciuilis.h.d.

b Ec interest. vñ hoc uide que dixi i.l. heres.de acquirē.poſ.ꝛ no. inſti. de ac.§. actionum in fi.ꝛ Cy.i.l.fi.C. de edic.diui adria.ad fi. antepe.q. et glo.i.in fi.in .c.i.de ꝯſeſ. in.vj.

n **Ec intereſt.** Hec actio cōpetit fideicōmiſſario ꝛ eius heredi bonoꝝ poſſeſſori:ꝛ nō datur ꝯ uerum heredē ſed ꝯ alios ꝛ eoꝝ heredes.h.d. ¶ Op.fruſtra quis petit illud qḋ hꝫ:ſed ꝟ diciꝭ ꝙ hereditas eſt reſtituta:ergo eā petere nō dꝫ.Glo.dicit optime ꝙ intelligaꝭ hereditas reſtituta ꝟbo ꝛ nō re:uꝭ re pro certa pte nā ſi eēt reſtituta tota ꝛ fideicōmiſſarius eā pderet nō haberet hāc actionē.qḋ no. ¶ Sed q̄ro vñ hoc[b].rñdeo in petitione hereditatis ueniūt res hereditarie:ut.l.item uidendū in fi.ſ.de peti.here.ſed poſt apprehēſaꝫ hereditatē deſinūt eē hereditarie:ut.l.i.§.ueteres.ꝛ ibi no.de acq. poſ.ꝛ ſic nō eſt res hereditaria ſꝫ heredis:vñ in petitiōe hereditatis nō ueniūt:ut.l.ꝙ ſi in diem .§.ſi negociū.ſ.de peti.here. ¶ Itē op.de.l.in fideicōmiſſaria.j.ad treb.So.reſtitutione facta ueniūt fructus:ſicut in petitiōe hereditatis.Añ ꝑo reſtitutionē fructus nō ueniūt ſm̄ qḋ diciꝭ in .d.l.in fideicōmiſſaria. ꝛ.l.iubemus.C.ad treb. ¶ Itē op.ꝙ ſit ciuilis qm̄ reſtitutio fit per ſenatuſcōſultū qḋ eſt ius ciuile.dicit glo.nō ob.quia nō ſequiꝭ hoc.Per iſtā glo.nō efficeris clarus: vñ dic ꝙ per ſenatuſcōſultū tranſeunt in fideicōmiſſariū oēs actiōes que cōpetebāt heredi que erūt utiles.Nulla eniꝫ actio daꝭ fideicōmiſſario per ſenatuſcōſultū:ſed ſolū in eū trāſfertur que heredi cōpetebat.vñ ſi fideicōmiſſarius uellet ītentare petitionē que cōpetebat heredi poterit utilem tranſlatā per ſenatuſcōſultuꝫ:ſed ſi uellet agere ex perſona ſua nullam habet ciuilem:ſed datur a pretore.ꝛ ideo Io.poſuit iſtas duas in ter pretorias actiones:ꝛ unicuiqꝫ dedit cellulaꝫ ſuam:quod no.ꝛ tene menti.

¶ Incipit liber.vj. ¶ De rei uēdicatione. Rubrica.

¶ De rei uendicatione. Rica.

c ¶ Rubricā iſtā.diꝭ glo. adde bar.et doc. in.l.curatorio.C.ḋ neg.ge.ꝛ in .l.i.C.ḋ ali. iudi.mu.barto.i.l.finaſi .§.ſi is qui. alias in.l.ſi aūt per illuꝫ tex.ꝛ ibi per Imol. in .l. q̄ꝗꝫ.§.iul. ꝛ ibi bar.de aqua plu.arcē.ꝛ gl.in.l. .i.ſ.ſi ex noxa.cā aga.in uer.mutata. que tenet ꝙ deꝭ vtilis.

¶ Rubricā iſtam ꝯtinuat iuriſcōſultus.tñ circa glo.q̄runꝭ aliqua an deꝭ rei uēdicatio:que in ea ueniūt:ꝛ q̄lis ſit.ꝛ eſt glo.ſatis clara:duo tñ dicuntur que exigūt examinationē.Primuꝫ an ꝟ actio deꝭ ꝯ tm̄ ciuiliter poſſidentē.Et dicit glo. ꝙ ſic:ſed nihil allegat.idē no.C.ubi in reꝫ actio .l.ij.ꝛ.j.de acqr.poſ.l.pomp̄.§.ſi is qui ꝑcario. tex.hēs in.l.iij.in fi.j.ad exhi.ꝛ de uſufru.l.cuiuſqꝫ.§.i. ¶ Scḋo dicit glo.[c] eſt ſciēdū ꝙ hec actio daꝭ q̄nqꝫ directa directo:ut ei qui eſt dñs ꝯ poſſeſſorē.q̄nqꝫ aūt daꝭ directa utiliter ei qui eſt dñs ꝯtra eū qui deſijt poſſidere:q̄nqꝫ daꝭ utiliter directo ei qui hꝫ utile dñiuꝫ ꝯtra poſſeſſorē: q̄nqꝫ utilis utiliter ei qui hꝫ utile dñium ꝯtra eū qui dolo deſijt poſſidere.Et ſic noīa referuntur ad actorē:aduerbia ad reū.Dñi vltramō.reprehendūt glo.ꝛ ꝑmo in eo ꝙ dicit glo.ꝙ daꝭ directa utiliter ei qui eſt dñs ꝯtra eū qui dolo deſijt poſſidere.nā rei uēdicatio reqrit duo principia formalia:unū ex pte agētis qḋ eſt dñiū:ut.j.e.l. in rem.aliud ex pte ꝯuēti:qḋ eſt poſſeſſio:ut.C. de alie.iu.mu.cauſa fac.in.l.i.ꝛ.l.offm̄.j.e.ſi qḋ iſtoꝝ deficiat nō pōt dici directa rei uendicatio ſed utilis:vñ ꝯtra eū qui nō poſſidet:ſꝫ dolo deſijt poſſidere daꝭ utilis rei uēdicatio nō directa utiliter:ut dicit glo.Et pro his uideꝭ caſus in.l. electio.§.itē ſi ex pluribꝰ.j.de noxa.ꝛ.l.nec vllā .§.ſi qs.de peti.here.ita dicūt doc.nr̄i.C.eo.in rub.Pro glo.nr̄a facit:qa in iſtis actionibꝰ realibus ius metimur ex pſona actoris nō rei:ut.l. .i.§.i.ſ.ſi pars here.pe.ergo in rei uēdicatione ex pte rei nō uariaꝭ actio:ſed q̄litas actionis:vñ ſemp dꝫ dici directa ſi aliqs eſt directo dñs.Teneas tñ quā uis:qa iſta verba ſunt magiſtraliter dicta:nō aūt ſunt ꝟba iuriſcōſulti:ꝛ iſtud eſt utile ad q̄ōnēꝰ difficilē:ſi eſt lis ꝯte.ſup actiōe directa:ꝛ pēdēte iudicio reus dolo deſijt poſſidere utrū ſequaꝭ ꝯdēnatio ex eadē inſtātia:ſi eniꝫ tenemus iſtā glo.nullū eſt dubiū ꝙ ſic.nā non uariatur actio:qa ita directa ante ſicut poſt:ſꝫ uariatur q̄litas:qa ꝑmo dabaꝭ directa directo:nūc de directa directo datur directa utiliter:ꝛ uariatio q̄litatis non nocet qn poſt ſequaꝭ ꝯdēnatio: ut.l.in delictis.§.ſi detracta.de noxa.Si tenemꝰ aliam opi.ſ.ꝙ ſit actio utilis nō eſt lis ꝯte.tamē idem cenſetur.tangitur per Dy.in.l.q̄ꝗ.§.iuꝭ. ꝛ ibi dixi.de aqua plu.arcen.ꝛ per Cy.in.l.i.ſ. de alie.iudi.mu.cauſa fac.ꝛ Ja.bu.in.§.oīum. inſti.de actio.

d ¶ Utile ad q̄ōnem.ꝛ uide qḋ no.in .l.i.C.ḋ ali. iudi.mu.per bal.

e Oſt actiones.§.per hāc. de hac materia uide In no.in.c.iter quattuor.ḋ maio.ꝛ obe. bar.i.l.i.C. de li.bo.exhi.ꝛ ibi que dixi.adde tñ ꝙ frater nō uēdicat fratreꝫ nec par parē.ſꝫ bal. in.l.nō ignorat.i.iij.col. qui accu.nō poſ.

p **Oſt actiones.** Hec actō eſt ad rerum ſingulariū petitionē ꝛ cōpetit pro omnibus rebus corporalibus.h.d.

Ex.§.ſequenti.

¶ Sicut pater pōt uēdicari adiecta cauſa eodē modo abbas pōt uēdicare monachū dñs.colonos ꝛ cenſitos.uaſallos.ꝛ eodē modo uilla pōt pōt uēdicare maſſarios qui ſuſtinēt onera adiecta cā.ꝛ ſic ſi ciuitas vult petere uillaꝫ uel caſtrū debet libellū dirigere contra illos qui detinent.

Per hāc. [e] Libere pſone que ſunt in ptāte nr̄a nō petunꭍ rei uēdicatione ſed alijs remedijs ꝟ expreſſis:niſi uēdicenꭍ adiecta cauſa de iure ciuili.h.d. ¶ Quero qd hoc eſt dictū ꝑiudicijs:qdā dicunt.i.exceptione:qa ſi filius agit opponā ꝙ nō pōt:qꝛ eſt in ptāte:qḋ glo.nō placet.dicit ergo ꝑiudicijs a ꝑiudiciali in rem actione.de qua loquiꭍ inſti.de acti.§.ꝑiudiciales.dicit glo.ꝙ ita preiudicaꭍ ut interim de alijs non cognoſcaꭍ.Sed certe eadē rōne petitio herediiatis diciꭍ eodē modo preiudicialis:ut.l.ſi qs libertate.ſ.de peti.here. Dicit Pe.ꝙ ideo diciꭍ:qa ibi uertiꭍ res magni ꝑiudicij:puta ſtatus hoīs.Itē queriꭍ utruꝫ illud qḋ diciꭍ hic in filio ꝙ pōt uēdicari adiecta cā de iure romano ſit ideꝫ in alijs pſonis.glo.dicit ꝙ